

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΑΝΤΙ

Περίοδος Β', Τεύχος 108, Σάββατο 23 Σεπτέμβρη 1978

Αρχ. 20

ΑΘΗΝΑ – ΕΠΑΡΧΙΑ:
Πλήθος τά προβλήματα
μπροστά στις δημοτικές

Ένα
άγνωστο κείμενο
του ΜΑΡΕ
για την Ελλάδα

ΧΙΛΗ ● ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

- Τοπική Αυτόδιοίκηση
- Τά εξηντάχρονα του ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος.
- Οί αγώνες της νεολαίας για τα κοινωνικά και δημοκρατικά της δικαιώματα.

Ένα φεστιβάλ-σκηνή, όπου ό καθένας θά μπορεί νά ψυχαγωγηθεί καί νά γνωρίσει:

- Έκθεση ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτικής.
- Θέατρο: «Θεατρική Συντεχνία» «Μικρό Θέατρο»
- Έκθεση ελληνικών περιοδικών, λογοτεχνίας-κριτικής-λαογραφίας, των τελευταίων 50 χρόνων.
- Βιβλιοπωλεία χωρισμένα σέ θεματικές ενότητες.
- Παιδότοπος μέ κουκλοθέατρο Καραγκιόζη, παιδικό θέατρο, Έργαστήρια, παιχνίδια.
- Ταβέρνες καί ουζάδικα.
- Μουσική! Χορός! Τραγούδι!

ΦΕΣΤΙΒΑΛ "ΑΥΓΗΣ", 78
ΑΛΕΞΟΣ Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ 22-24 ΣΕΠΤΕΜ.

ΚΛΑΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Σ. Ι. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ● ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 60 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 3223218-3233271.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ● ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 141 ΠΕΙΡΑΙΑΣ.

Περίοδος Β'
Χρόνος 5ος
Τεύχος 108

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Δημοχάρους 60,
Αθήνα 601. Τηλ. 732-713 - 732-819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ δεκαπενθήμερο	4
ΑΝΤΙ-θέσεις	6
ΠΩΣ νά πάτε στις Η.Π.Α.	6
ΑΞΙΟΚΡΑΤΙΑ, διεύρυνση, άποχουν- τοποίηση	8
ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ του Γιάννη Καλαί- τζη	9
ΦΩΤΙΟΥ ΧΑΤΖΗΖΑΧΟΥ: Ένα σοσια- λιστικό είδύλλιο	10
ΡΕΠΟΡΤΕΡ: Η Δημοκρατική Συνερ- γασία καί πώς δέν λειτουργήσε στό δήμο τής Αθήνας	12
ΠΡΑΚΤΙΚΑ συνεδριάσεων στό Δ.Σ. τής Αθήνας	12
Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Συνέντευξη στό «ΑΝΤΙ»	17
Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΥ: Δημοτικές έκλογές καί λαϊκό κίνημα	19
Θ. ΦΟΥΡΠΩΤΗ: Άη-Γιάννης - γιά μιά άλλη αυτοδιοίκηση	20
Τ. ΒΟΥΡΝΑ: Σχόλιο στην άνταπό- κριση του Κ. ΜΑΡΞ γιά τά 'Ιόνια νη- σιά	24

Κ. ΜΑΡΞ: Τό καθεστώς των 'Ιονίων νήσων	25
Γ. ΓΚΑΦΑΝΗ: Ήταν άναπόφευκτη ή άνατροπή του Άλιέντε;	27
ΘΕΣΕΙΣ του Λαϊκού Μετώπου γιά τήν Άπελευθέρωση τής Παλαιστίνης	32
Β. ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ: Μιά επέτειος πού πρέπει νά ξεχαστεί	38
Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ: Η άντιστασιακή συνείδηση του Άγγ. Σικελιανού	40
Β. ΜΑΥΡΟΥΔΗ: Νέοι καί πολιτιστικό κίνημα	43
Π. ΚΑΡΑΚΑΣΗ: Ο καραγκιοζοπαί- χτης Μιχόπουλος	44
Δ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ: Ο ζωγράφος Θ. Φάππας	45
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	50

02 ΣΕΠ. 2005

Ο ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΑΣ ΜΕ ΤΟ ΜΑΣΤΙΓΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΡΟΤΟ

ΕΤΗΝ έξοχική προεδρική κατοικία του Κάμπ-Νταϊήμιντ - θπου δ άμερικανός πρόεδρος Κάρτερ "φιλοξένησε" γιά δεκαεπτές όλόκληρες μέρες τόν αλγύπτιο πρόεδρο Σαντάτ καί τόν Ισραηλινό πρωθυπουργό Ιππέγκιν μαζί με τά έπιτελετά τους - παύτηκε μιά άπό τές σημαντικότερες πράξεις τής νέας άμερικανικής πολιτικής στην Άν. Μεσόγειο.

Θα ΗΤΑΝ πραγματικά... δόικο Εν σήμερα δέν θυμόμαστε τόν Κένρυ Κίσοιγκερ πού "δού-
λεψε σκληρά" γιά νά δώσει προοπτικές έπιτυχίας στην πολιτική πού εφαρμόζουν τώρα δ Βάνς καί δ Μπρεζίνσκι. Λέγο μετά τόν πόλεμο του 'Οκτώβρη του 1973 δ Κίσοιγκερ "πη-
γαινοερχόταν" στό Τελ-Άβέβ καί τό Κάτσο...

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ τής "καλλιέργειας των ιδιαίτερων κρατικών συμφερόντων" των άραβικών κρατών με στόχο τή διάσπαση του ένωμένου - τότε - άραβικού μετώπου αποδίδει καρπούς. 'Ο πρώτος στόχος, ή Αίγυπτος, Ήρσε, άντιμετωπίζοντας Έστω μιά ένδοκυβερνητική κρίση σήμερα.

Η ΣΤΡΟΦΗ πού Έκανε τό σαντατικό καθεστώς όχι μόνο Έπασε τους θόαιους δεομούς τής Αίγύπτου με τήν Ξ.Σ.Σ.Α. αλλά καί διέλυσε δετιδήποτε θα μπορούσε νά θυμίζει τήν παλιά αίγυπτιακή άντικυβερνητική γραμμή.

Η ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΑ οδηγεί εύκολα σέ συμπεράσματα έ συμφωνίες πού ύπογράφηκαν στό Κάμπ-Νταϊήμιντ κιστοποιούν τόν όλοένα αυξανόμενο ρόλο των Η.Π.Α. στην περιοχή. Ή-
ποδηλώνει πώς αύτος δ ρόλος δέν είναι δ ρόλος ένός μεσολαβητή ή ένός όιαυτητή. Εί-
ναι δ ρόλος ένός χωροφύλακα με τό μαστίγιο καί τό καρότο.

Ο ΡΟΛΟΣ αύτός συναντάει άντιδράσεις άπό μεριά των "σκληρών Άραβικών χωρών" δ λουσέν δηλώνει ότι δέν δεσμεύεται άπό τά συμφωνηθέντα. "Η σχεδίαζόμενη διάσκεψη κο-
ρυφής στη Δαμασκό, άπό τές χώρες πού άντιτάχθηκαν στην άμερικάνικη "έπιόλαιτησία" καί ή άναγγελία άπό μέρους του Άραφάτ μίως δυναμικής άντεπίδωσης, μετριάζουν τήν εύφορία των Κάρτερ-Σαντάτ-Ιππέγκιν. Καί πριν άκόμα άναπνεύσουν οι έμπνευστές του σχεδίου, δ Μπέγκιν δηλώνει ότι δέν άποχωρεί άπό τά κατεχόμενα έδάφη...

ΑΛΛΕΤΑ άπό τά όποια συμφωνηθέντα στό Κάμπ-Νταϊήμιντ, ή διαόικασία τής σημερινής άμερικανικής γραμμής ένδοαφέρει άμεσα τή ώρα μας* αύτή ή διαόικασία δέν μās είναι άγνωστη. 'Ο ρόλος του "έπιόλαιτητή" των Η.Π.Α. στίς λεγόμενες... έλληνοτουρκικές διαφορές-Αίγαίο, ένάεριοι χώροι, ύφαλοκρηπίδα κ.λ.κ.- Έχει έπικυρωθεί άπό μιά έλλη-
νοαμερικάνικη συμφωνία πού ύπόγραψε πριν άπό Ένα περίπου χρόνο ή κυβέρνηση του κ. Καραμανλή με τές Η.Π.Α. Στόχο της Έχει τήν άποτελεσματικότητα τής νοτιοανατολικής πτέρυγας του ΝΑΤΟ καί τήν τακτοποίηση... των σχέσεων τής Έλλάδας με τό συνασπισμό.

Η ΞΠΙΣΚΩΤΗ του Άμερικανού ύφυπουργού έξωτερικών στην Άθήνα Έχει νά έπιτελέσει Ένα πολύπλευρο ρόλο. Θα προσπαθήσει νά ένδυναμώσει τές βάσεις μίως άμερικανικής με-
σολάβησης στίς "έλληνοτουρκικές διαφορές"... Καταλαβαίνει κανένας εύκολα πόσο έ-
πικίνδυνη είναι ή παρέμβαση αύτή του άμερικάνικου παράγοντα στό ένδοικα θέματα. Οί δυνάμεις πού Έχουν ταχθεί ύπέρ μίως συνεπούς καί χωρίς ταλαντεύσεις άν ε-
ξαρτησιακής πολιτικής πρέπει νά βρούν τρόπους άποτελεσματικής συμπαράταξης καί στη-
ριξης με τούς φορετές έκείνους πού μάχονται ένάντια στό Κάμπ-Νταϊήμιντ καί στίς "έπιόλαιτησεις". Στο έσωτερικό καί στο έξωτερικό...

ANTI

Τό «άνοιγμα πρὸς Μόσχα» καὶ οἱ δυσχέρειές του

Η ΕΚΔΟΣΗ τοῦ κοινού ἑλληνοσοβιετικοῦ ἀνακοινωθέντος, σημειώνει, ἀσφαλῶς, τὴν ἀπαρχὴ ἑνὸς νέου διαλόγου. Πού, ἔστω καὶ μὲ καθυστέρηση... 60 ἐτῶν, δὲν παύει ν' ἀποτελεῖ κορυφαῖο γεγονός στὴν πορεία καὶ τὰ «άνοιγματα» τῆς ἑλληνικῆς ἑξωτερικῆς πολιτικῆς.

Τό δεκαπενθήμερο πού κύλησε, εἶναι φορτωμένο μὲ ἀπανωτά ἑσωτερικά γεγονότα: Ἐγκαίνια τῆς Διεθνούς Ἐκθεσῆς Θεσσαλονίκης, περιοδεῖα τοῦ κ. Καραμανλῆ στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου καὶ τὴν Κρήτη, διάσπαση τῆς δημοκρατικῆς συνεργασίας στὸν πρῶτο δῆμο τῆς χώρας καί, ἀκόμα, ἀφιξὴ στὴν Ἀθήνα, τὴν περασμένη Πέμπτη, τοῦ Κινέζου ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν Χουάγκ Χούα. Ὡστόσο – καὶ μέχρις ὅτου ἀξιολογηθεῖ τό «άνοιγμα πρὸς Πεκίνο»... – τό «άνοιγμα πρὸς Μόσχα», ἑξακολουθεῖ, ἀπὸ πλευρᾶς εἰδικοῦ καὶ γενικότερου ἐνδιαφέροντος, νὰ ἔχει τό προβάδισμα... Τί ἀπέδωσε, λοιπόν, τό ταξίδι τοῦ κ. Ράλλη στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση;

Οἱ πρῶτες πληροφορίες

Στὴν ἀρχή, οἱ πρῶτες (φιλοκυβερνητικῆς) πληροφορίες ἦταν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπία σημείωνε στὴ Μόσχα ἐπιτυχίες ἐπὶ ἐπιτυχιῶν... «Ἀκόμα καὶ ὁ Ἀντρέι Ἀντρέγιεβιτς Γκρομύκο, πού εἶχε νὰ χαμογελάσει 10 χρόνια, ἦταν ἐξαιρετικὰ εὐδιάθετος ἀπέναντι στὸν κ. Ράλλη καὶ τοὺς συνοδοὺς του» – διαβεβαίωνε ἀνώτερο στέλεχος τῆς «Νέας Δημοκρατίας» στὴν Ἀθήνα. Ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση, σύμφωνα μὲ τὶς πληροφορίες αὐτές, εἶχε ἀποδεχθεῖ σχεδόν ὅλα τὰ ἑλληνικὰ αἰτήματα, ἦταν ἑτοιμὴ νὰ ἐγκαταστήσει αὐθωρεῖ ἐργοστάσιο πυρηνικῆς ἐνεργείας στὴν Ἑλλάδα, ν' ἀπορροφήσει – φτάνει νὰ θέλαμε – ὅλοκληρὴ τὴν ἀγροτικὴ μας παραγωγὴ, ν' ἀναπτύξει καὶ νὰ προωθήσει, ἕνα ὁλόκληρο πλέγμα συναλλαγῶν καὶ ἀνταλλαγῶν. Ὡς πρὸς τὰ πολιτικὰ θέματα, οἱ ἴδιες αὐτές πληροφορίες ἔλεγαν ὅτι ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση ταυτιζόταν πλήρως μὲ τὶς ἑλληνικὲς θέσεις στὸ Κυπριακὸ, δεχόταν τὴ μεταφορὰ τῶν συντάξεων τῶν πολιτικῶν προσφύγων, σχεδόν συμφωνοῦσε μαζί μας στὸ θέμα τῆς ὑφαλοκρηπίδας.

Ἐπρεπε νὰ ἐπιστρέψει ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπία, νὰ ἐκδοθεῖ τό κοινὸ ἀνακοινωθέν, νὰ ὑπομνήσει ὁ ἴδιος ὁ κ. Ράλλης ὅτι ἡ «Σοβιετικὴ Ἐνωση εἶναι μιά μεγάλη δύναμη, μὲ συμφέροντα ἀπὸ τὴ Βαλτικὴ μέχρι τὴν Ἰαπωνικὴ Θάλασσα», γιὰ νὰ διαλυθεῖ τό «θάμνος» κάποιων ὠραιοποιήσεων καὶ νὰ προβληθοῦν τὰ πράγματα στὴ σωστὴ τους διάσταση. Ἄς ἐπιχειρήσουμε νὰ δοῦμε τὴ διάσταση αὐτή:

ΚΥΠΡΙΑΚΟ: Ἀπὸ τὰ θέματα πού ἐνδιαφέρουν ἄμεσα τὴν ἑλληνικὴ πλευρά, τό Κυπριακὸ ἔχει, ἴσως, τὴν ἀριώτερη διατύπωση. Πράγματι, τό κοινὸ ἀνακοινωθέν ὑπογραμμίζει τὴν «ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ταχείας λύσεως τοῦ κυπριακοῦ ζητήματος, μὲ βάση τὶς ἀρχές τῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς κυριαρχίας, τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητας, τὸ σεβασμὸ τῆς ἀδέσμευτης πολιτικῆς τῆς Κύπρου καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας γιὰ τὴν Κύπρο».

Ὡστόσο ὅποιαδήποτε ἀντιπαράβολή μεταξὺ Κυπριακοῦ καί, ἄς ποῦμε «Μεσανατολικοῦ» – μὲ βάση, πάντοτε, τό κείμενο τοῦ ἀνακοινωθέντος... – ἀποβαίνει, τουλάχιστον ἀπὸ πλευρᾶς σαφήνειας, σὲ βάρος τοῦ Κυπριακοῦ! Γιὰ τὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση, λύση τοῦ Μεσανατολικοῦ νοεῖται «μόνο μὲ τὴν ἀποχώρηση τῶν

Ἰσραηλινῶν στρατευμάτων ἀπ' ὅλα τὰ ἀραβικά ἐδάφη πού καταλήφθηκαν τὸ 1967», ἐνῶ ἀνάλογη διατύπωση – ἀποχώρηση τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων ἀπὸ τὰ κατεχόμενα κυπριακά ἐδάφη – δὲν ὑπάρχει στὴν ἀντίστοιχη περικοπὴ πού ἀναφέρεται στὸ Κυπριακὸ. Λέγεται, μάλιστα, ὅτι ἡ σοβιετικὴ πλευρὰ εἶχε ἐπιφυλάξεις, σὲ σχέση μὲ τὴν παράγραφο τοῦ Κυπριακοῦ, καὶ γι' αὐτὴν ἀκόμα τὴν ἀναφορὰ στὶς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ, διότι – σύμφωνα μὲ τὴ σοβιετικὴ ἐπιχειρηματολογία, «οἱ ἀποφάσεις αὐτές δὲν ψηφίσθηκαν ἀπ' ὅλα τὰ κράτη-μέλη τοῦ Διεθνούς Ὄργανισμοῦ»! (Τελικά, ἡ ἀναφορὰ στὶς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ περιλήφθηκε στὸ κείμενο τοῦ κοινού ἀνακοινωθέντος, ὕστερα ἀπὸ ἐπιμονὴ τῆ ἑλληνικῆς πλευρᾶς).

ΑἶΓΑΙΟ: Εἰδικὴ ἀναφορὰ στὸ Αἶγαῖο, δὲν ὑπάρχει στὸ κείμενο τοῦ κοινού ἀνακοινωθέντος. Ὅμως στὴν παράγραφο γιὰ τό «Δίκαιο τῆς θάλασσας», οἱ δύο πλευρές συμφώνησαν ὅτι «οἱ διαφορές γιὰ τὰ θέματα τοῦ Δικαίου τῆς Θάλασσας πρέπει νὰ διευθετοῦνται μὲ εἰρηνικὰ μέσα καὶ μὲ βάση τὶς γενικὲς ἀποδεκτὲς ἀρχές τοῦ διεθνούς δικαίου καὶ τῆς διεθνούς πρακτικῆς, λαμβανομένων ὑπόψη τῶν νομίμων δικαιωμάτων ὅλων τῶν κρατῶν». Αὐτὴ ἡ ἀναφορὰ στὰ «νόμιμα δικαιώματα ὅλων τῶν κρατῶν», ἦταν ἡ «εὐτυχὴ παρέμβαση» τοῦ Ἀντρέι Γκρομύκο, προκειμένου ν' ἀποτραπῇ ἡ πλήρης ἐμπλοκὴ στὴν ἐκδοσὴ τοῦ κοινού ἀνακοινωθέντος. Ἡ σοβιετικὴ πλευρὰ ἐπέμενε, μέχρι τέλους, σὲ μίαν ἄλλη διατύπωση, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία, στὴ ρύθμιση τῶν διαφορῶν γιὰ τὰ θέματα τοῦ Δικαίου τῆς Θάλασσας, ἔπρεπε νὰ παίρνονταν ὑπόψη οἱ «εἰδικὲς συνθήκες» ὁρισμένων θαλασσῶν – διατύπωση σχεδόν ὅμοια μὲ τὴ «γραμμὴ» Ἐτζεβίτ!

Στὸ ἴδιο αὐτὸ κεφάλαιο, θὰ μπορούσε ν' ἀναφέρει κανεὶς ὅτι ἡ ἑλληνικὴ πλευρὰ ἀπόφυγε ν' ἀνακινήσει θέμα ἐπέκτασης τῶν ἑλληνικῶν χωρικῶν ὑδάτων (ἀπὸ 6 σὲ 12 μίλια), προφανῶς γιὰ νὰ μὴ φέρεται σὲ δύσκολη θέση τὴ σοβιετικὴ πλευρά, πού ἡ ἐναντίωσή της στὴν ἐπέκταση αὐτὴ, θεωρεῖται δεδομένη.

ΒΑΛΚΑΝΙΑ: Ἄλλο τόσο, στὸ κοινὸ ἀνακοινωθέν δὲν ὑπάρχει ὅποιαδήποτε ἀναφορὰ στὴ διαβαλκανικὴ ἢ ἔστω μόνον βαλκανικὴ συνεργασία... Οἱ Σοβιετικοὶ φίλοι μας ἐξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν τὶς ἐπιφυλάξεις τους γιὰ μιά συνεργασία «πού θὰ ἔτεινε νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ κλειστὴ λέσχη», μιά καὶ ἡ ἑλληνικὴ πλευρὰ ἀρνήθηκε ν' ἀναγνωρίσει σάν... «βαλκανικὲς χώρες» τὴν Οὐγγαρία, τὴν Τσεχοσλοβακία καὶ τὴν Αὐστρία – σύμφωνα μὲ μιά βουλγαρικὴ πρόταση! Ὁ κ. Ράλλης, ἀπαντώντας στὴν προσφώνηση τοῦ Α. Γκρομύκο, εἶχε ἐπιχειρήσει νὰ «εἰσαγάγει» τό θέμα, πλὴν δὲν εὐτύχησε.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ: Στὸ κοινὸ ἀνακοινωθέν δὲν γίνεται ὅποιαδήποτε μνεία στὸ θέμα τῆς μεταφορᾶς τῶν ἀσφαλιστικῶν δικαιωμάτων τῶν ἐπαναπατριζομένων πολιτικῶν προσφύγων. Ἐνδέχεται ὅμως ἡ παράλειψη αὐτὴ, νὰ μὴ σημαίνει κατ' ἀνάγκη καὶ ἀρνησὶ τῆς σοβιετικῆς πλευρᾶς νὰ ἐξετάσει τό θέμα μὲ κατανόηση καὶ αἰσθημα δικαιოსύνῃς.

Πρῶτο θετικὸ δῆμα

Οἱ ἀναφορές στὰ θέματα αὐτά, εἶναι ἀπλῶς ἐνδεικτικῆς. Ἐπιλέγησαν γιὰ νὰ ὑπογραμμίσουν τὶς δυσχέρειες ἑνὸς διαλόγου πού, ἀφοῦ καθυστέρησε ἐπὶ 60 χρόνια, εἶναι φυσικὸ, στὰ πρῶτα του δῆματα, νὰ σκοντάφτει. Ἀλλ' οὔτε οἱ ἀμοιβαῖες προκαταλήψεις καὶ καχυποψίες, ἦταν δυνατόν ν' ἀπαλειφθοῦν, μὲ τὴν ἐπίσκεψη ἑνὸς ὑπουργοῦ. Ἐπὶ δεκαετίες, ἡ ἑλληνικὴ Δεξιὰ «διαπαιδαγωγήθηκε» μὲ τό δόγμα ὅτι τὰ «ἰδεολογικά σύννορα τῆς Ἑλλάδας φτάνουν μέχρι τὸ Ἀφγανιστάν»! Ἐπὶ δεκαετίες, οἱ κυβερνήσεις τῆς Δεξιᾶς συμπεριφέρονταν ἀπέ-

ναντι στην πρώτη χώρα του σοσιαλισμού, σάν νά ήταν τό «βασίλειο του Μαυροβουνίου» (ή φράση ἀνήκει σέ παλαιά μαχο Έλληνα διπλωμάτη) ή σάν τό Έλληνικό έκστρατευτικό σώμα νά βρισκόταν ακόμα στην Ούκρανία, γιά νά «συντρίψει τούς Μπολσεβίκους»!

Παρ' όλα αυτά, τό πρώτο δῆμα – τό πρώτο θετικό δῆμα – γιά ν' ἀρθοῦν οἱ προκαταλήψεις καί δυσχέρειες ἔγινε. Εὐχάριστα, μάλιστα, θά μπορούσε νά δεχθεῖ κανεῖς τήν ἐρμηνεία πού δόθηκε σέ σχέση μέ τήν πρόσκληση πρὸς Καραμανλῆ, ὅτι, ὑπὸ σοδιετικῆς πλευρᾶς ὑπάρχει ἐπίσπευση τῶν διαδικασιῶν, γιά τή βελτίωση καί ἀνάπτυξη τῶν ἑλληνοσοβιετικῶν σχέσεων.

Ὡστόσο, ἂν ἓνα χελιδόνι δέν φέρνει τήν ἀνοιξη, ἄλλο τόσο, ἓνα καί πρώτο δῆμα δέν ἀρκεῖ γιά νά ὁμαλοποιήσῃ – καί προωθῇ – τίς σχέσεις αὐτές. Ὅσο ἡ κυβέρνηση τῆς «Νέας Δημοκρατίας» ἀρνείται νά συνειδητοποιήσῃ ὅτι ζοῦμε σέ μιά περίοδο ἐνός, ὑπὸ διαμόρφωση, πολυκεντρισμοῦ, πού ἐπιτρέπεται – ἀνάμεσα σι' ἄλλα – ἀπεμπλοκῇ ἀπὸ τό πλέγμα τῆς ἐξάρτησης, ὅσο ἐξακολουθεῖ νά θητεύει, μέ πείσμα εἰδωλολάτρης, στό δόγμα «ἀνήκομεν εἰς τήν Δύσιν», τόσο τά σημερινά ἀδιέξοδα τῆς ἐξωτερικῆς τῆς πολιτικῆς, θά παραμένουν. Μέ ὅλους τούς κινδύνους πού συνεπάγονται γιά τήν ὑπόθεση τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καί ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς χώρας.

Τό «ἄνοιγμα πρὸς Πεκίνο»

Τό «ἄνοιγμα πρὸς Μόσχα» συνέπεσε, θά ἔλεγε κανεῖς, μέ τό «ἄνοιγμα πρὸς Πεκίνο», ὅσο καί ἂν τό Πεκίνο τό ἀνακάλυψε πρώτη ἡ χούντα πού, στή θλιθερή ἐκείνη ἀπομόνωσή της, δέν δίστασε νά στείλει, τόν Μάιο τοῦ 1973, τόν ὑποτιθέμενο οἰκονομικό της ἐγκέφαλο Ν. Μακαρέζο, στήν Κίνα γιά νά ὑπογράψῃ τρεῖς συμφωνίες.

Βέβαια, ὁ Χουάγκ Χούα, πού ἦλθε προχθές στήν Ἀθήνα, ἐκπροσωπεῖ τή μεταμοσική Κίνα, πού ἄρχισε νά ἐνδιαφέρεται γιά τήν ἀνάπτυξη τῶν σχέσεών της μέ ὅλες τίς χώρες, περιλαμβανομένων καί τῶν βαλκανικῶν. (Βλέπε καί ἐπισκέψεις τοῦ προέδρου Χούα-Κούο-Φέγκ στό Βελιγράδι καί Βουκουρεστί).

Ἡ Ἑλλάδα ἔχει κάθε λόγο – καί κάθε συμφέρον – ν' ἀναπτύξῃ σχέσεις φιλίας μέ τήν πολυπληθέστερη σοσιαλιστική χώρα τοῦ κόσμου, χωρὶς αὐτό νά σημαίνει, φυσικά, αἰχμή κατὰ τῆς ΕΣΣΔ ἢ τῶν ἄλλων σοσιαλιστικῶν χωρῶν τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Ἀλλωστε – καί τό λέμε γιά νά μήν «ἀνησυχῇ» ὁ... κ. Ἀθέρωφ, ὅπως «ἀνησυχῇ» καί μέ τό ταξίδι Ράλλη στή Μόσχα – δέν ὑπάρχει χώρα τῆς Δ. Εὐρώπης, πού νά μήν διατηρεῖ σήμερα ὁμαλές φιλικές σχέσεις μέ τήν Κίνα τῶν 800 ἐκατομμυρίων. Ὁ «κίτρινος κίνδυνος» θεωρεῖται πιά εἶδος «ντεμοντέ»...

ANTHΩP

ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ: Ποῦ εἶναι ἡ συγκατάθεση τῆς «θάσης»;

Οἱ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ἐκλογές σημαίνουν καί τήν ἐναρξη μιᾶς διαδικασίας εὐρύτερων ἀνακατατάξεων τουλάχιστο στοὺς «ὑπὸ διαμόρφωσιν χώρους». Ἡ πολιτική τους σημασία δέν εἶναι δεδομένη μόνο σέ ἀναφορά μέ τήν γενικότερη ἀντιπαράθεση κυβερνήσεως – ἀντιπολίτευσης. Ἀποτελοῦν ἤδη ἓναν ἄξονα ἀναφορᾶς γιά τίς προθέσεις τῆς Δεξιᾶς – ὅπως τουλάχιστον ἐκφράζονται ἀπὸ τόν «ιστορικό» ταγὸ – σέ σχέση μέ τήν πολιτική πού θά ἀκολουθήσῃ γιά τήν ἀποτελεσματικότερη ἐκπροσώπηση κάποιων μακροπρόθεσμων συμφερόντων τῆς ἰθύνουσας τάξης.

ΜΕΣΑ σ' αὐτό τό πλαίσιο θά πρέπει νά ἀντιμετωπισθεῖ ἡ συμβολικὴ λειτουργία τῶν λόγων τοῦ κ. Καραμανλῆ στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου καί κύρια στήν Κρήτη. Ἐνα πρόσωπο «προσιτὸ στὸν πληθυσμό», μιά ἀπόπειρα νά ἀρθεῖ «ὑπεράνω κομμάτων» καί μιά ἐπιθυμία «συνταύτισης» τοῦ ἀκροατηρίου μ' ἓναν ἀπλό συμπολίτη τους. Ἡ ὑπογράμμιση τῆς ἀνάγκης γιά «ἐθνικὴ ὁμοψυχία», «συμπράταξη» κλπ σέ συνδυασμὸ μέ τὰ παραπάνω, συνοδεύεται τούτῃ τῇ φορά ἀπὸ ἓνα ξεκάθαρο «ἄνοιγμα» στὸν κεντρώο χώρο. Ἡ ἐπίσκεψη στήν Κρήτη στὸν τάφο τοῦ Βενιζέλου ἀποκαλύπτει καί τήν πρόθεση τοῦ κ. Καραμανλῆ νά δημιουργήσῃ τίς θάσεις πού τοῦ χρειάζονται γιά νά μπορεῖ ὁ ἴδιος νά καθοδηγεῖ τὰ ὅποια σχέδια στὸν κομματικὸν χώρο τῆς Ν. Δ.

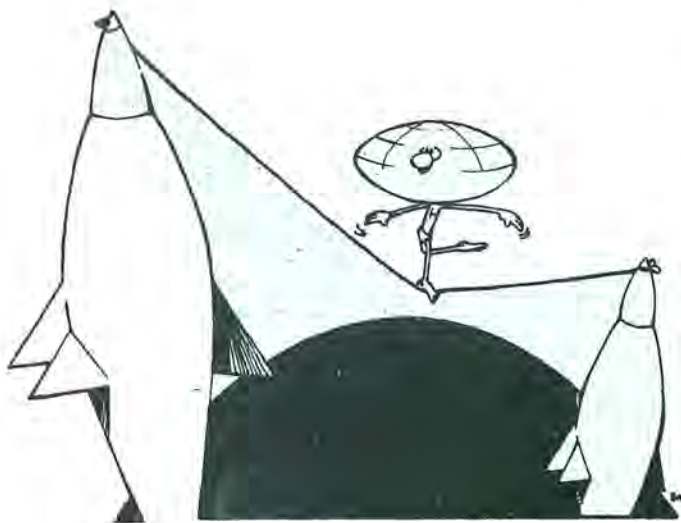
ΑΥΤΑ ἐπισφραγίζουν τίς διαδικασίες πού ἔχουν ἀρχίσει ἀπὸ καιρὸ στό χώρο τῆς Ν.Δ., ἐπιβεβαιώνουν τὴ θέληση του γιά ἄνοιγμα καί ὑποδηλώνουν μίαν ἀνησυχία: Κατὰ πόσο οἱ ὅποιες προσχωρήσεις θά συνοδεύονται μέ μιά συγκατάθεση τῆς «θάσης» τῶν προσχωρούντων. Κατὰ πόσο δηλαδὴ ἡ Ν.Δ. θά ἐπεκταθεῖ καί «κοινωνικά». Οἱ προσχωρῶντες μέ δηλώσεις τους βεβαιώνουν – στήριζον τήν προσχώρησή τους μέ τὸν τρόπο αὐτό; – ὅτι ἡ Δεξιὰ «ἄλλαξε» μέ βασικούς ἀξονες τῆς δημοκρατικότερης, σέ σχέση μέ τό παρελθόν, φύση της καί τὸν εὐρωπαϊκὸ προσανατολισμὸ της. Αὐτὸ ὅμως εἶναι καί τό ζητούμενο. Αὐτὴ εἶναι καί ἡ θάση τῆς «ἀνησυχίας» τῆς Δεξιᾶς. Κατὰ πόσο θά κερδίσει τὴ μάχη, τίς ἐξετάσεις πού δίνει στὸν «ἐκσυγχρονισμό».

ΜΙΑ κυβερνητικὴ πρωινὴ ἐφημερίδα ἀναφέρει ὅτι ἡ διεύρυνση θά πρέπει νά ὑλοποιηθεῖ μέ παροχές θέσεων «σέ διάφορους τομείς τῆς κρατικῆς μηχανῆς» πρὸς τοὺς προσχωρῶντες. Κι' αὐτό γιά νά... φθάσῃ ἐγκαιρὰ στὴ λαϊκὴ θάση, ἡ ἀπήχηση τῆς διεύρυνσης. Πιὸ καθαρά: Θά πρέπει νά δοθοῦν «πολιτικὰ χαρτοφυλάκια» στοὺς προσχωρῶντες κι' αὐτὸ συνδέεται μέ τὸν φημολογούμενο ἀνασχηματισμὸ καί τίς ὅποιες δυστοκίες γιά τήν πραγματοποίησή του. Οἱ ποικίλες ἀντιδράσεις στοὺς κόλπους τῆς Ν.Δ. σέ σχέση μέ τήν «ἀξιοποίηση» τῶν προσχωρούντων εἶναι δηλωτικῆς τῶν συμπληγμάτων μέσα ἀπὸ τίς ὁποῖες πρέπει νά περάσῃ τό σχέδιο Καραμανλῆ ἢ τῶν ὁποιων εὐρωπαϊστῶν του. Χωρὶς νά δοθοῦν πολιτικὰ σημαίνουσες θέσεις δέν θά πεισθοῦν οἱ ψηφοφόροι τῶν προσχωρούντων γιά τήν ἀξιοπιστία τῶν προθέσεων τοῦ σχεδίου ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς Δεξιᾶς.

ΑΝ ὑπάρχει σκέψη γιά ἀνανέωση ἐμπιστοσύνης, στήν πολιτικὴ πού ἀκολουθεῖ κι' ἂν αὐτὴ ἡ «ἀνανέωση» ἔχει βασικὴ τῆς συνισταμένη τήν κάλυψη τοῦ κεντρώου χώρου, τότε οἱ ψηφοφόροι τοῦ «ὑπὸ διάλυση» χώρου τῆς ΕΔΗΚ δέν θά πεισθοῦν μέ τίς ὁποῖες διαπραγματεύσεις τῶν πρώην ἐκπροσώπων τους μέ τό κυβερνητικὸ κόμμα. Οἱ προσχωρῶντες «καθορίζουν» τήν πελατεία τους στό τραπέζι τῶν διαπραγματεύσεων. Ἡ Δεξιὰ τὴν ἔχει ἀνάγκη. Ἡ συγκατάθεση ὅμως τούτης τῆς πελατείας στὸν ὅποιο χειρισμὸ τοῦ διαπραγματευτῆ της, δέν εἶναι εὐκόλη. Ἡ συγκατάθεση δέν σημαίνει παζάρεμα, ἀλλὰ ἀπαιτεῖ ἀρχές καί ἐμπρακτὴ πολιτικὴ ὑλοποίησή τους. Καί στὰ δυό, ἡ Δεξιὰ ἔχει ἀποτύχει ὡς τώρα στὶς δημοκρατικές «ἐνοράσεις» της.

Ἡ ΑΛΛΑΓΗ πολιτικῆς σημαίνει μίαν ἄλλη ἰσορροπία στήν ἐκφραση τῶν συμφερόντων, δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τὴν διαίωνηση τῆς ὑπάρχουσας, μέσα ἀπὸ στενὰ «κομματικές» ἀλλαγές. Ἡ Δεξιὰ οὐδέποτε κατάλαβε τί σημαίνει συγκατάθεση καί πού χρεώνεται ἀπέναντι στὶς ἴδιες τίς προσπάθειές της. Τό κενὸ τῆς ἐκπροσώπησης πού πιθανόν προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀποψίλωση τοῦ κεντρώου χώρου, καλοῦνται νά τό καλύψουν οἱ δυνάμεις πού διεκδικοῦν μιά ἄλλη πολιτικὴ.

ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ

‘Η CIA στους «ΒΑΣΙΛΙΚΟΥΣ ΚΗΠΟΥΣ...»

Φιλοκυβερνητική απογευματινή εφημερίδα δημοσίευσε πρόσφατα, χωρίς ίσως να το θέλει, μία πραγματική αποκάλυψη:

Στήν προσπάθειά της να δείξει ότι μπορεί μόνον να «ανήκω-μεν εις την δύσιν» πλὴν ὅμως «ἀνήκωμεν ἰσότητι» καὶ γιὰ νὰ τονίσει ἀκόμα τὴ «σκληρότητα», μὲ τὴν ὁποία ἡ κυβέρνηση ἐννοεῖ τὸ νέο καθεστῶς τῶν ἀμερικανικῶν στρατιωτικῶν βάσεων στὴ χώρα μας ἀποκάλυψε ὅτι μιά βάση τῆς CIA στὸ Τατόι, μπήκε κάτω ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τοῦ Στρατοῦ!

Δίνει ἡ καλὴ ἐφημερίδα καὶ μερικές ἄλλες ἐνδιαφέρουσες πληροφορίες. Ὅτι δηλαδή ἡ βάση αὐτὴ διέθετε τηλεπικοινωνιακές ἐγκαταστάσεις μακρᾶς ἐμβέλειας καὶ ὅτι λειτουργοῦσε ἐκεῖ – στὸ Τατόι – γιὰ πολλὰ χρόνια. Ἀφ’ ἑνός τέλος νὰ ἐννοηθεῖ ὅτι ἀποτελοῦσε ἴσως τὸ τηλεπικοινωνιακὸ κέντρο τῆς CIA στὴ χώρα μας...

Ὅταν μιά τέτοια πληροφορία προέρχεται ἀπὸ μιά δεξιὰ φιλοκυβερνητικὴ ἐφημερίδα «δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ διαψευσθεῖ» ἀκόμα κι’ ἂν πρόκειται γιὰ βάση τῆς CIA κυριολεκτικὰ μέσα στοὺς «Βασιλικοὺς κήπους». Ἐκεῖνο πάντως πού μὲνει σάν ἀπορία εἶναι: Τί ἐννοεῖ ἀλήθεια ἡ κυβέρνηση καὶ εἰδικὰ ὁ ὑπουργὸς Ἑθνικῆς Ἀμύνης ὅταν μιλάνε γιὰ «ἐλεγχὸ στρατιωτικῶν ἀμερικανικῶν βάσεων» (πού μποροῦν βέβαια κάλλιστα νὰ χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τὴ CIA);

Ἔστω καὶ καθυστερημένα ἡ ἀποκάλυψη εἶναι χρήσιμη γιὰ τὴν προσθέτει ἕνα ἀκόμα δεδομένο στὴν νεοελληνικὴ ἱστορία τῆς... CIA.

ΤΑ ΚΑΜΑΡΙΑ

Δυὸ πασίγνωστοι ὁμηγερέες τῆς χούντας – κατάγγειλε πρόσφατα στὴ Βουλὴ ὁ βουλευτὴς κ. Κ. Μπαντουβάς – ἐξακολουθοῦν καὶ σήμερον νὰ ὑπηρετοῦν καὶ μάλιστα σὲ καιρὶες θέσεις τῆς Στρατιωτικῆς Δικαιοσύνης. Πρόκειται γιὰ τοὺς ὑποστράτηγους Θεμ. Δηματάτη καὶ Νικ. Δοντά, ἐπίτροπος ὁ πρῶτος καὶ ἀναπληρωτὴς πρόεδρος τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ Δικαστηρίου ὁ δεύτερος.

Τὸ 1966 ὁ κ. Δηματάτης εἶχε προτείνει τὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ

Παπαδόπουλου ἀπὸ τὴ δίωξη γιὰ βασανιστήρια σὲ βάρος τοῦ στρατῶν πού εἶχε κατηγορηθεῖ γιὰ τὸ περιβόητο «σαμποτάζ» τοῦ Ἑβρου. Ἀπὸ τὴν ἔδρα τοῦ στρατοδικείου ἐξάλλου ἐγκωμιάζε τὴ χούντα καὶ παρὰ τὸ ὅτι εἶχε ἀποστρατευθεῖ ἐπαναφέρθηκε στὴ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία. Ὁ ἄλλος – ὁ Ν. Δοντάς – ἀνῆκε στοὺς εὐνοοῦμενους τοῦ Ἰωαννίδη καὶ χαρακτηρίσθηκε σάν ἐπαίσιχνο τὸ κίνημα τοῦ Ναυτικοῦ.

Πραγματικὰ καμὰ ριὰ τοῦ στρατοῦ μας δηλαδή, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ κ. Ἀθέρωφ...

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΡΕΚΟΡ

Στὶς ἐφημερίδες διαβάσαμε γιὰ τό... σκόρ πού ἀποτελεῖ καὶ ἕνα νέο ἐλληνικὸ ρεκόρ. Οἱ λάτρες τῶν ἀριθμητικῶν μεγεθῶν θὰ εἶναι σίγουρα εὐχαριστήσιμοι: Ἡ Ἀθῆνα ἔφτασε τὰ 3,5 ἑκατομμύρια κατοίκους – συγκεντρώνει δηλαδή πᾶνω ἀπὸ τὸ ἕνα τρίτο τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας. Ἀλλὰ ἔτσι, ἡ πρωτεύουσα ἐμφανίζεται νὰ παρουσιάζει τὴ μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμοῦ σὲ σχέση μὲ τίς ἄλλες περιοχές τῆς χώρας – σὲ σύγκριση μὲ ὁποιαδήποτε χώρα τοῦ πλανήτη μας. Ἀποτέλεσμα εἶναι νὰ γίνῃ ἡ ζωὴ μας ἀφόρητη. Ἀφόρητη στὴν Ἀθῆνα ἀπὸ τὴν ὑπερσυγκέντρωση· ἀφόρητη στὴν ἐπαρχία ἀπὸ τὴν ἐγκατάλειψη. Στὴν Ἀθῆνα, τὰ ὑψηλὰ ἐνοίκια, ἡ θρῶνικὸς δρόμος, τὸ ἐλάχιστο πράσινο, ἡ βασανιστικὴ κυκλοφορικὴ συμφόρηση, ἡ μολυσμένη ἀτμόσφαιρα, τὸ γραφειοκρατικὸ μπλοκάρισμα ἀπὸ τὴν ὑπερσυγκέντρωση τῶν λειτουργιῶν, ἡ ὑποπτη ποιότητα καὶ ἡ μαύρη ἀγορὰ στὰ εἶδη διατροφῆς, εἶναι βασικὲς ἐπισημάνσεις τῶν πολλαπλῶν πηγῶν πού μᾶς μαστίζουν.

Στὴν κατανομή τῶν κέντρων ἀνάπτυξης τὸ ἐλληνικὸ μεταπολεμικὸ κράτος τῆς Δεξιᾶς διέπραξε ἕνα ἄλλο ἐθνικὸ ἔγκλημα. Ἡ ρουσφετολογία, ἡ κομπίνια ἐπιχειρηματιῶν καὶ ἡμετέρων, ἡ ξηπασιά καὶ ἡ ἀγνοία, συμπορευόμενες ἀπὸ ἕναν ἐμβαλωματικὸ ἐμπειρισμὸ, γέννησαν τὸ ἐξάμβλωμα πού λέγεται Ἀθῆνα. Καὶ μαζί, κατάφεραν νὰ ἐρημώσουν τὴν ὑπαίθρο πού παρουσίαζε τεράστιες δυνατότητες ἀνάπτυξης – καὶ ὅχι βέβαια μόνον γραφικὲς ἀκτὲς γιὰ τουριστικὲς ἐπενδύσεις.

Οἱ πληγὲς τῆς Ἀθῆνας ἐξηγήθηκαν κατὰ καιροὺς μὲ διάφορα μυθεύματα ἢ ἐπιφαινόμενα: Γιὰ τὰ ὑψηλὰ ἐνοίκια ἐφταιξαν οἱ... Λιβανέζοι, γιὰ τοὺς θρῶνικους δρόμους τὰ αὐτοκίνητα ἀπορριμάτων, γιὰ τὴν συμφόρηση τῆς κυκλοφορίας ἢ εἰσαγωγή τῶν αὐτοκινήτων κλπ. κλπ...

Ἀλλὰ, ὅταν στοιβάχτηκε στὸν περιορισμένον χώρὸ τοῦ λεκανοπέδιου καὶ χωρὶς καμιά ὑποδομὴ περισσότερο ἀπὸ τὸ ἕνα τρίτο τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας, ἔπρεπε νὰ περιμέ-

“Αν θέλετε νὰ πᾶτε στὶς ΗΠΑ...”

ΑΙΤΗΣΗ ΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ ΜΕΡΟΣ Ι

ΣΟΒΑΡΗ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: ΟΣΟΙ ΖΗΤΟΥΝ ΘΕΩΡΗΣΗ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΑΠΛΑΝΗΣΟΥΝ ΣΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ:

(1) Ὁ νόμος τῶν Η.Π.Α. ἀπαγορεύει τὴ θεώρηση διαβατηρίου γιὰ ἐπίσκεψιν σὲ πρόσωπα πού σκοπεῖν νὰ παραμείνουν γιὰ ὀλίγον χρόνον στὶς Η.Π.Α. ἢ πού θὰ δεχτοῦν νὰ ἐργαστοῦν ἐκεῖ.

ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Ἡ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ.

(2) Θεώρηση διαβατηρίου δὲν μπορεῖ νὰ δοθεῖ σὲ πρόσωπα πού ἀνήκουν σὲ εἰδικὲς κατηγορίες καθορισμένες ἀπὸ τὸ νόμον σὺν μὴ ἀποδεκτικῇ στὶς Η.Π.Α. (ἐκτός ἂν ἐκ τῶν προτέρων δοθεῖ εἰδικὴ ἀδεία). Μπορεῖτε νὰ πάρετε λεπτομερεῖς πληροφορίες σχετικὰ μὲ αὐτὲς τίς κατηγορίες καὶ κατὰ πόσον ἀνήκετε σὲ μιά ἀπ’ αὐτὲς ἀπὸ τὴν ἐπηρεσία μας. Αὐτὲς οἱ κατηγορίες γενικὰ περιλαμβάνουν πρόσωπα πού πάσχουν ἀπὸ μεταδοτικὰ ἀσθένειες (π. χ. φυματίωση) ἢ πού ἔχουν ὑποφέρει ἀπὸ σοβαρὴ διανοητικὴ πάθηση· πρόσωπα μὲ ἐκτετατὸν ποινικὸ μὴτρώο γιὰ διάφορα ἀδικήματα μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀδικήματα ἐναντίον τῶν δημοσίων ἠθῶν· ναρκομανεῖς ἢ ἀλκοολικοὶ ναρκοτικῶν· πρόσωπα πού ἔχουν ἀπελαθεῖ ἀπὸ τίς Η.Π.Α. πρόσωπα πού ἔχουν προσπαθεῖ νὰ ἀποσπασθοῦν θεώρηση μὲ ψεύτικα ἢ μὲ ἀπατηλὰ μέσα· καὶ ὅσοι πού εἶναι ἢ ἦταν μέλη ὁρισμένων ὁργανώσεων καὶ μάλιστα κομμουνιστικῶν ἢ συγγενῶν μ’ αὐτὲς.

ΜΗΝ ΠΩΣ ΑΝΗΚΕΤΕ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ:

☐ ΝΑΙ

☐ ΟΧΙ

Ἀν ΝΑΙ, ἢ ἂν ἔχετε καμιά ἀπορία σχετικὰ μὲ τὰ προηγούμενα στὴ συστηνοῦμε νὰ ἐρθετέ στοὺς γραφεῖς μας ὁ ἴδιος. Ἀν δὲν μπορεῖτε, σταλέτε μαζί μὲ τὴν αἴτηση μιά δήλωσιν πού νὰ ἐξηγεῖ τὴν περίπτωση σας.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

ΓΙΑ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΝΑ ΓΡΑΨΕΤΕ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1. ΕΠΩΝΥΜΟ

ΟΝΟΜΑ

ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ ἢ ΟΝΟΜΑ ΣΥΖΥΓΟΥ

ΘΕΛΕΤΕ νὰ πᾶτε στὶς ΗΠΑ; Ἀν ναι, τότε δὲν ἀρκεῖ ἕνα εἰσιτήριο καὶ μιά κρατημένη θέση στὸ ἀεροπλάνο. Χρειάζεται προηγουμένως νὰ περάσετε μιά «μικρὴ ἀνάκριση» πού θὰ σᾶς ἐπιτρέψει – ἂν βέβαια συγκεντρώνεται τὰ ἀπαραίτητα... προσόντα – νὰ πάρετε θεώρηση τοῦ διαβατηρίου σας ἀπὸ τίς ἐδῶ (Ἀθῆνα καὶ Θεσσαλονίκη) ἀμερικανικὲς προξενικὲς ἀρχές...

ΤΡΙΑΝΤΑ ΟΚΤΩ συνολικὰ ἐρωτήσεις – στὶς ὁποῖες πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ δοθεῖ ἀπάντησις – ἀποτελοῦν τὴν «αἴτηση θεώρησης ἐπισκέπτη» στὶς ΗΠΑ. Τὸ φάσμα τῶν ἐρωτήσεων καλύπτει τίς πολιτικὲς πεποιθήσεις, τὴν ὑγείαν, τὴν προσωπικὴ, οἰκογενειακὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ κατάστασιν μέχρι τὸ «ποιὸς θὰ πληρώσει τὰ εἰσιτήρια γιὰ νὰ φύγετε ἀπὸ τίς ΗΠΑ μετὰ τὸ τέλος τῆς προσωρινῆς παραμονῆς σας»...

νουμε χειρότερα. 'Η επιβίωση των 'Αθηναίων δέν μπορεί νά ἐξηγηθεῖ, παρά μόνο μέ τίς πατροπαράδοτες ἀρετές τοῦ 'Εθνους: τή ραγιαδική ὑπομονή καί τήν κληρονομική λιτότητα στίς ἀπαιτήσεις, ἐξοπλισμένες ἀπό τήν «ρωμείκη ἐπινοητικότητα» γιά τό ξεπέρασμα τῶν δύσκολων περιστάσεων...

ΠΛΗΓΕΣ ΤΟΥ ΦΑΡΩ

Οἱ τελευταῖες πλημμύρες στόν θεσσαλικό κάμπο δέν μποροῦν βέβαια νά χρεωθοῦν στήν Κυβέρνηση. Πρέπει μάλιστα νά σημειωθεῖ ὅτι σ' αὐτήν τήν περίπτωση ἡ ἐπάρκεια καί ἡ ταχύτητα στήν λήψη κάποιων μέτρων ἀπό τίς κρατικές ἀρχές, ἀποσόθησε χειρότερες καταστάσεις.

Δέν μπορεί ὅμως παρά νά σημειωθεῖ πῶς ἡ χώρα δέν ἀντέχει στίς «ἐκτακτές ἀνάγκες»: Πρῶτα οἱ σεισμοί, μετὰ οἱ πλημμύρες. Ὄταν ἡ γενική ὑποδομή, ἡ πρόβλεψη καί ὁ ἀναπτυξιακός προγραμματισμός εἶναι φιλά γράμματα, θά εἴμαστε τά ἔρμαια ὁποῖας ἀναπάντεχης καταστροφῆς.

Πῶς θά μπορούσε νά εἶναι ἀλλιῶς; Στήν Ἑλλάδα, ἀπό πάντα, οἱ μόνες ὑπηρεσίες πού λειτουργοῦσαν μέ ἐπάρκεια ἦταν ἡ Γενική Ἀσφάλεια καί τό Γενικό Ἐπιτελεῖο. Ἡ πρώτη εἶχε ἀπό πάντα καί «ὑποδομή» καί δέν τῆς ξέφευγε σχεδόν τίποτε – ὅταν ἤθελε φυσικά – καί τό δεύτερο εἶχε σταθερά, κάποια σχέδια «ἐκτάκτων περιστάσεων καί μέτρων» στά συρτάρια του.

Οἱ πολιτικές πεποιθήσεις καί ἡ συμμετοχή σέ πολιτικές ὁργανώσεις ἐνδιαφέρουν ἰδιαίτερα – μαζί μέ τά ἄλλα «τυπικά» δέδια στοιχεῖα – τίς ἀμερικανικές προξενικές ἀρχές.

● «Θεώρηση διαβατηρίου δέν μπορεῖ νά δοθεῖ σέ πρόσωπα πού εἶναι ἢ ἦταν μέλη ὀρισμένων ὁργανώσεων καί μάλιστα κομμουνιστικῶν ἢ συγγενῶν μ' αὐτές», λέει ἡ αἴτηση.

ΔΕΝ καθορίζεται ὅμως στό ἔγγραφο ποιές εἶναι αὐτές οἱ «ὀρισμένες» καί «συγγενεῖς» μέ τίς κομμουνιστικές ὁργανώσεις. Ἵσως νά χρησιμοποιοῦνται οἱ γνωστοί κατάλογοι τοῦ κ. Μπάλκου, ἄν καί διαθέτουν οἱ ἀμερικανικές ὑπηρεσίες καλύτερες καί πιό πλήρεις...

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ἀξιοσημείωτη εἶναι μιά σημείωση:

● «Ἄν ἔχετε καμιά ἀπορία σχετικά μέ τά προηγούμενα σᾶς συστήνουμε νά ἐρ-

θετε στό γραφεῖο μας ὁ ἴδιος...»

ΕΤΣΙ ἄν κάποιος ... ἄπορῶν, π.χ. ἀπό τή Θεσσαλονίκη, θελήσει νά ἐπισκεφθεῖ τό ἀμερικανικό προξενικό γραφεῖο, θά βρεθεῖ μπροστά σ' ἕναν εὐγενικό κύριο, τόν Ντάν Ἀντονι Ζάκαρι, γενικό πρόξενο. Στήν πραγματικότητα πρόκειται γιά ἕνα δοκιμασμένο πράκτορα τῆς CIA πού ὑπηρετῆσε καί παλιά στήν χώρα μας καί τοῦ ὁποίου τήν ἐπιστροφή εἶχε προαναγγεῖλει τό ANTI (τχ.73 καί 76).

● Γεννήθηκε στίς 2.12.1923 καί μιλάει γερμανικά, γαλλικά καί ἑλληνικά. Τό 1943-44 λοχίας στήν ὑπηρεσία Ἀντικατασκοπείας τοῦ Ναυτικοῦ. Τό 1940-50 σπουδάζει στό Παρίσι. Τό 1951-52 στό Ὑπουργεῖο Ἀμύνης καί ἀπό τό 1952 στήν ὑπηρεσία τοῦ Στὰιητ Ντηράρμεντ. Ὑπηρετῆσε στό Μόναχο, Κολεγάχη, Θεσσαλονίκη, Ἀντίς-Ἀμπέμπα καί Κινσάσα καί ἀπό κεῖ στήν Ἀθήνα.

Η ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ, ΑΛΛΑ ΠΟΙΩΝ;

«Τό ἔλλειμα τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν πού ἀνῆλθε τό 1977 σέ 1.267 ἐκατ. δολάρια, προβλέπεται ὅτι θά κυμανθεῖ ἐφέτος γύρω στά 1.500 ἐκατ. δολάρια ...»

Αὐτά διαπίστωσε, μεταξύ ἄλλων, ὁ Πρωθυπουργός στό λόγο του στή διεθνή Ἐκθεση τῆς Θεσσαλονίκης. Εἶπε ἀκόμα, ὅτι ἡ αὐξηση τοῦ ἐλλείμματος ὀφείλεται σέ μεγάλο βαθμό στή μεγάλη ἀνοδο τῶν ἀμυντικῶν δαπανῶν καί τῶν δαπανῶν μή βασικῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν (κυρίως αὐτοκινήτων...). «Τό 1977 ξοδεύτηκαν γιά τήν εἰσαγωγή αὐτοκινήτων 400 ἐκατ. δολ., ἐνῶ μόνο τό πρῶτο ἐξάμηνο τοῦ '78, 264 ἐκατ. δολ.»

Σπεύδει ὁ πρωθυπουργός ν' ἀποδώσει ἕνα σύμπτωμα τῆς γενικώτερης κρίσης πού μαστίζει τήν οἰκονομία τῆς χώρας (πληθωρισμός, ἀπεργία ἐπενδύσεων κλπ) – πού ἄλλου; – στή χαμηλή παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας σέ συνδυασμό μάλιστα μέ τήν «ὑψηλή ἀνοδο» μισθῶν καί ἡμερομισθίων(!). Μέ ἄλλα λόγια τό ἐργατικό δυναμικό τῆς χώρας πληρώνεται περισσότερο ἀπ' ὅτι ἀξίζει ἡ προσφορά τῆς ἐργασίας του ...

Ἔχει δίκιο ὁ πρωθυπουργός ... Θά ἔπρεπε νά τά βάλει ὅμως μέ τόν κ. Λάσκαρη πού ἐδῶ καί δυό χρόνια κατάργησε τήν πάλι τῶν τάξεων, μέ ἀποτέλεσμα νά συμβαίνουν αὐτά τά περιεργά φαινόμενα!..

ΑΥΤΑΡΧΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Στίς 16 Μάη 1978 ἡ «Ἐταιρεία Διαχειρίσεως Εἰδῶν Μονοπωλίου Ἑλληνικοῦ Δημοσίου» (Ε.Δ.Ε.Μ.Ε.Δ.) Α.Ε., κυκλοφόρησε μιά ἡμερήσια διαταγή γιά νά «ρυθμίσει» θέματα πού ἀφορροῦν τίς σχέσεις ἐργασίας τοῦ προσωπικοῦ μέ τήν ἐπιχείρηση.

Ἐκτός ὅμως ἀπό τό γεγονός ὅτι δέν διευκρινίζεται ἀπό τοὺς ὑπεύθυνους, ἡ φύση αὐτῆς τῆς Διαταγῆς, δηλαδή ἄν ἀποτελεῖ κανονισμό ἐργασίας ἢ ὄχι, ὁ «Κανονισμός ἑσωτερικῆς ὑπηρεσίας» εἶναι δείγμα γιά τό πῶς ἀντιλαμβάνονται οἱ παράγοντες πού ἔχουν τήν εὐθύνη γιά τίς ἐργασιακές σχέσεις, τή θέση καί τά δικαιώματα τῶν ἐργαζομένων. Οἱ διατάξεις π.χ. πού ἀφοροῦν τά πρόστιμα καθυστέρησης στήν προσέλευση τῶν ἐργαζομένων (5 δρχ. γιά κάθε λεπτό «ἀδικαιολόγητης καθυστέρησης», ἐνῶ μαθαίνουμε ὅτι ὁ ὑψηλόμισθος ἐργαζόμενος κερδίζει 3 δρχ. τό λεπτό...) πέρα ἀπό τόν ἐξοντωτικό τους χαρακτήρα, δείχνουν καί κάτι ἄλλο: Τήν προσπάθεια πού καταβάλλεται στίς δημόσιες ἐπιχειρήσεις γιά στρατιωτικοποίηση τῶν ρυθμῶν καί σχέσεων ἐργασίας καί τόν ἐξαναγκασμό τῶν ἐργαζομένων σέ ὑποταγή στήν

Η ΕΙΔΗΣΗ τῆς ἀφίξης του – γιά τή δεύτερη θητεία του στή χώρα μας – πέρασε στά ψιλά τῶν ἐφημερίδων. Πρωτοπαλικάρο τοῦ Κίσιγκερ καί «ἄνθρωπος» τοῦ παρ' ὀλίγον ἀμερικανοῦ πρεσβευτῆ στήν Ἀθήνα γνωστοῦ... φιλέλληνα Σώφλυ, ὁ Ζάκαρυ, ἀνέλαβε:

● Ὑπεύθυνος τοῦ ἐκεῖ «ὑποσταθμοῦ» τῆς CIA (Chief of Base — COB)

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ – ἄλλα καί γιά κάλυψη – τοποθετήθηκε γενικός πρόξενος στή Θεσσαλονίκη. Ἀντί δέβαια ὅλη αὐτή ἡ «εὐδόκιμη προὔπηρεσία» τοῦ κ. Ζάκαρυ νά ἀποτελέσει ἕνα ἰσχυρό λόγο γιά νά κηρυχθεῖ ἄνεπιθύμητος, φαίνεται ὅτι γιά κάποιους μέτρησε ἀποφασιστικά, ὥστε σήμερα νά τοῦ ἐπιτρέπεται νά ἐλέγχει τά πολιτικά φρονήματα ὧσων Ἑλλήνων θέλουν νά πᾶνε στίς ΗΠΑ...

ΚΑΙ δέν εἶναι δέβαια ὁ μόνος πού κάνει αὐτή τή δουλειά!...

ανεξέλεγκτη δικαιοδοσία της «Διεύθυνσης» ή των όποιων «επιστατών». Οι εργαζόμενοι ζητάνε να αποσυρθεί η Διαταγή που στηρίζει τον όποιον «κανονισμό εργασίας», λόγω της αντίθεσής του με στοιχειώδεις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Η σύνταξη κανονισμών εργασίας, ιδιαίτερα στις δημόσιες επιχειρήσεις, ανήκει στην δικαιοδοσία όχι μόνον των ανεξέλεγκτων Διευθύνσεων, αλλά και στους αντιπρόσωπικούς φορείς των εργαζομένων. Η συναπόφαση θα πρέπει να κατοχυρωθεί έμπρακτα για να αποφεύγονται τα δειγμάτα αυταρχισμού και αυθαίρετης εντατικοποίησης. Η περίπτωση της Ε.Δ.Ε.Μ.Ε.Δ. δεν είναι, δυστυχώς, η μόνη.

ΠΟΙΝΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΕΣ

Οι βαριές ποινές που επέβαλε το Έφετείο στους Φίλιππου και Σοφία Κυρίτη καθώς και στον Ν. Παπαδοπούλη, προκάλεσαν άμνηνία, τόσο στον κόσμο των νομικών και των δικηγόρων, των δημοσιογράφων, όσο και στον ευρύτερο χώρο των δημοκρατιών αγωνιστών. Τά έννεα, πέντε και τρία

χρόνια που επέβαλε το Έφετείο 'Αθηνών, μόνο... για προθέσεις και για κατοχή Μολότωφ, που τελικά δεν βρέθηκαν στην κατοικία των καταδικασμένων, γεννούν ερωτηματικά γύρω από τη λογική και τους σκοπούς κάποιων μηχανισμών: γύρω από το ρόλο π.χ. των δικηγόρων του Φίλιππου και της Σοφίας Κυρίτη πριν από τη δίκη. Πώς πείστηκαν οι δυο αυτοί κατηγορούμενοι να εμφανιστούν χωρίς νομική υπεράσπιση; Κάτι έχει αλλάξει σίγουρα στα κριτήρια των στοιχείων για την ένοχη και κάποια άλλη «μηχανή» έχει στηθεί, που δεν էπαιξε ρόλο «αποδεικτικών στοιχείων ένοχής». Δικηγόροι και νομικοί κινούνται προς αυτήν την άποψη. Το θέμα πάντως δεν σταματά στους κύκλους των όποιων δικηγόρων και νομικών. Αφορά την κοινωνική συνείδηση του σύγχρονου «πολίτη» απέναντι στις λειτουργίες και τους σκοπούς του σημερινού κράτους σε σχέση με κάποιους «περιθωριακούς». Οι ποινές που επιβλήθηκαν είναι απλώς ένα δείγμα. Πρωτεύει η αναζήτηση όρισμένων προαύπων που στάθηκαν η αιτία της «λευκής» υπεράσπισης, των ... βομβιστών. Και πίσω από τα όποια πρόσωπα, ο έντοπιοσμός μιας λογικής που δεν ανήκει προνομιακά στους έπικεφαλής του κρατικού μηχανισμού...

Διεύρυνση, αξιοκρατία, έκδημοκρατισμός

Στην πολιτική, η ύπονομευση μιας προσπάθειας γίνεται ανεξάρτητα από την πρόθεση των έμπνευστών της. Και πίο κεί εκτίθεται επικίνδυνα η λογική που κατευθύνει την προσπάθεια... Θέμα της προσπάθειας και άφορμή αυτού του σημειώματος, η διεύρυνση. Πού τούτη τη φορά παίζεται

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Διά του από 24.7.1978 Πρ. Δ'τος, έκδοθέντος εν 'Αθήναις, συνήλθε, μετείδον: ο Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Γεώργιος Δαλιάνης εκ του Δικαστικού Γραφείου Αρτίου εις την Κεντρικήν Υπηρεσίαν του Ν.Σ.Κ., βασάνων της υπερείου.

Διά του από 24.7.1978 Πρ. Δ'τος, έκδοθέντος εν 'Αθήναις συνήλθε, μετείδον της υπερείου του Δικαστικού Γραφείου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ο Υπουργός Α. Μανταλάκης από της 29ης Ιανουαρίου 1978, ως αναφερόμεν, έτερον έργοις υπερείου, ήτοι, του έγκριστου Παρέδρου παρά τήν Πρωτοδικάρειον Θεσσαλονίκης.

Με την 105510/3351/26.7.78 απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών, που εκδόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 116 της προαναφερθείσας, προήχθησαν, κατ' έγκλησιν, στον 3ο βαθμό, οι κατωτέρω υπάλληλοι με έαυθμό 4ο του Κλάδου ΑΤΤ Διοικητικού, του Γ.Α. Κράτους:

Υπομνηστίδων Εύτηλια
Παυσορά Μαρία
Σιότσο Αμαλία
Σπυρίδης Δημόθεος
Τερμιάς Γεώργιος
Καραπάνης Ιωάννης
Μιχαήλ Νικόλαος
Μέντης Γεώργιος
Σταυρόπουλος Αριστοτέλης
Κατσιώλης Παναγιώτης
Παλαμίδης Άλκης
Μιχάλης Κων/νος
Αλμάρας Χρήστος
Συμεωνίδης Σπυρίδης
Παπαδόπουλος Διονύσιος
Σταύρου Ευστάθιος
Κόρρας Γεώργιος
Δορίτας Δημήτριος
Παπαγιάννου Γεώργιος
Μανώλης Ιωάννης
Γενιλάς Θεοδόσιος
Βερνίκης Ευστάθιος. (Αρ.δ. έα. ΓΓΕ Υπ. Οικονομικών Α. 6025/7181/26.7.78).

σ' ένα κρίσιμο κρίκο του Υπουργείου Οικονομικών: Τό Γενικό Λογιστήριο του κράτους. «Πρώτος τη τάξει» ό κ. Άθ. Κανελλόπουλος. Πρώτος και στην ευθύνη για έξυγλανση, ανανέωση, δημοκρατικοποίηση, όρθολογισμό. Η διεύρυνση γίνεται στη βάση κάποιας χρέωσης των προσχωρούντων, όπως καταθέτουν, δημόσια τουλάχιστον.

στον. Χρεώνονται να επενδύσουν τις «καταβολές» τους στον καινούριο τους «οίκο». Φαίνεται όμως ότι κάποια σύμβαση κλειστίστηκε πού... ναρκοθετεί, τό «χρέος». Τό ναρκοθετεί γιατί η συμφωνία είναι έτεροβαρής. Με μορφή μονομερούς υποχρέωσης. Δηλαδή αλλάζει τό πολιτικό προσωπικό, αλλά στη βάση ανέλιξη των υποχρεώσεων από τους προκάτοχους των, «υπό καθυστάς διεύρυνσης», θέσεων.

Η Δεξιά άκροβατεί. Έγκαλεί στη μνήμη Βενιζέλους και Σοφούληδες και ένωσισμώνας μηχανισμούς και πρόσωπα από τη δικτατορία. Τό έρώτημά μας είναι πού στηρίζονται και ποιός είναι ό χώρος άναφοράς αυτών που κρατάνε τό σκονί έσοροπίας, των «φιλελευθεροποιούντων» δηλαδή. Ας γίνουμε συγκεκριμένοι:

Στό Γενικό Λογιστήριο του Κράτους με την υπ. αριθμ. 105510/3351 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών κ. Άθ. Κανελλόπουλου και με έμμερομηνία 26.7.1978, προαχθήκαν στη θέση Διευθυντού 22 τμηματάρχες. Η ταυτότητα κάποιων από τούς προαχθέντες είναι δηλωτική: Κόφρας, Γουνελάς. Δεσμοί συγγενικοί με τό «γιατρό της πορτοκαλάδας» του ΕΑΤ / ΕΣΑ ό πρώτος, και με τόν «πορθητή» του Πολυτεχνείου ό δεύτερος. Αυτοί είναι 2 από τούς 22. Άλλά και 15 από τούς 22 τμηματάρχες έκαναν άλματα του ύψους των 30 - 67 θέσεων, όρισμένοι (βλ. έπετηρίδα έτους 1972 για την έραρχική τάξη των κατά τόν διαγωνισμό του 1959 είσαχθέντων 105 υπαλλήλων) για να προαχθούν τόν Ιούλιο του 1972, από είσηγητές, σε τμηματάρχες.

Από άποψη αξιοκρατίας, υπάρχει ένα μικρό πρόβλημα. (Ας θυμηθούμε ότι η «άξιοκρατία» ήταν μία από τις βασικές συντεταγμένες που κανοναρχούσε μέχρι πρό τινος τις παρεμβάσεις του ύν ύπουργού οικονομικών, σά δημόσιο πρόσωπο, στο τύπο και άλλου). Παραγκωνίσθηκαν άτομα με μεταπτυχιακές σπουδές, με καλύτερη σειρά έπιτυχίας, με ύποτροφιές στο έξωτερικό κλπ. Έν ύψει της ένταξης στην Ε.Ο.Κ., τό ελληνικό κράτος δεν μπορεί να δουλεύει με τη δύναμη της άδρά-

νειας, με τά νεποτιστικά «κεκτημένα»... Η με έπανδρώσεις υπηρεσιών από πίνακες φτιαγμένους τόν Ιούλιο του 1972. Δηλαδή επί δικτατορίας, όπου η αξιολογική κλίμακα των κριτηρίων ήταν η πολιτική συμπαράταξη ή τό πολύ ή ύδτεροτητα (ανάλογα με τη σημασία της θέσης...), η «άξιοποίηση» των «ήμετέρων», οι πολυθεσίες, κλπ.

Η περίπτωση του Γενικού λογιστηρίου είναι μόνο ένα δείγμα των όσων «συμβισμάτων» θά αναγκαστούν - αν ύποθέσουμε δηλαδή ότι είχαν διαφορετικές προθέσεις - να κάνουν οι ήδη προχωρήσαντες και τώρα πλέοντες στην κολυμβήθρα της Δεξιάς. Άλλά θεβαίως και οι εύρισκόμενοι - και συζητούνται αυτό τόν καιρό πολλά και «άξιόλογα» όνόματα - «υπό διεύρυνσιν»...

Η «άντιπέρα όχηθ» χρεώνεται με την έκπρωσση των συμφερόντων που άνηκουν στους έκλογείς του «άπορροφώμενου» κεντρώου χώρου, πάνω σε νέα, ποιοτικά, βάση και σε άλλες ιδεολογικές κατευθύνσεις

- 19 -

ΚΑΛΟΣ ΔΕΤ - ΔΙΟΙΚΗΤΟΝΟΜΙΚΟΣ

*ΘΑΝΑΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΕΠΙΘΕΤΟ 30-40 1972					
α/α	Όνοματεπώνυμο	Ο.Π.	ΕΤ. ΓΕΝ.	ΙΣΤ. ΑΙΟΡ.	ΙΣΤ. ΤΡΑ. ΠΡΟΑΓ.
*ΕΠΙΜΕΤΡΕΤΕΣ ΜΕ ΕΠΙΘΕΤΟ 40					
1.	Κατσούλης Παν.	Σ.	1932	17-2-39	5-6
2.	Παπαδόπουλος Άλκης	Σ.	1929	9-3-39	5-6-73
3.	Μιχάλης Κων/νος	Σ.	1934	17-2-39	5-6-73
4.	Θαμράς Σπύρος	Α.	1932	9-3-39	5-6-73
5.	Συμεωνίδης Σπυρίδης	Σ.	1934	9-3-39	5-6-73
6.	Παπαδόπουλος Διονύσιος	Γ.	1930	23-7-39	5-6-73
7.	Σταύρου Ευστάθιος	Σ.	1932	29-7-39	5-6-73
8.	Κόρρας Γεώργιος	Σ.	1932	8-4-39	5-6-73
9.	Δορίτας Δημήτριος	Σ.	1930	16-10-39	5-6-73
10.	Παπαγιάννου Γεώργιος	Σ.	1932	8-4-39	5-6-73
11.	Μανώλης Ιωάννης	Σ.	1929	30-12-38	5-6-73
12.	Γουνελάς Άρης	Σ.	1926	29-7-39	5-6-73
13.	Βερνίκης Ευστάθιος	Α.	1930	14-9-39	5-6-73
14.	Κορράς Άρης	Σ.	1925	17-7-43	5-6

Ένα
«σοσιαλιστικό
εϊδύλλιο»
ἢ ἄλλοιῶς:

δύο
ἐπιφυλλίδες
καί κάποιες
διακωμωδήσεις

Ἡ «Χριστίνα» εἶναι ὄνομα οὐσιαστικό, κύριο, πρώτης κλίσης, γένους θηλυκοῦ καί ἀριθμοῦ ἀπείρου, ὅσα καί τὰ θῆλα που τὸ φέρουν.

Αὐτὰ «γραμματικά». Τό πράγμα ἀποκτᾷ ἀξία ὅταν ἡ Χριστίνα δέν εἶναι γενικά κάποια Χριστίνα, ἀλλά μιά Χριστίνα «μέ ὄνομα», «ἀπό οἰκογένεια», «ἀπό τζάκι». Καί τότε ὅμως πάλι ἡ Χριστίνα συνοδεύεται ἀπό τὸ πασίγνωστο α ἢ β ἐπιθετό της. Σά νά λέμε Χριστίνα Ὑνάση. Τό ἐπώνυμο ὑποδηλώνει καταγωγή, θέση, κλπ, καί ὁ καθένας ἀπό τήν περίφημη «κοινή γνώμη» καλεῖται νά προσδώσει τήν ὁποια σημασία θέλει αὐτός στό οἰκογενειακό ἐπώνυμο. Λόγου χάρι Χριστίνα Ὑνάση = κόρη τοῦ μεγαλοεφοπλιστή Ὑνάση, κληρονόμος τοῦ Ὑνάση, κοσμοπολίτισσα, ἐκμεταλλεύτρια, ἀστή, κλπ. Ἡ Χριστίνα Ὑνάση... «ἂ, ναι, καί ξέρεις... πς... πς... πς... βέβαια, βέβαια καί πού'σαι...» παραθέτοντας ὅσα, ἐκ τῶν κοσμικῶν στηλῶν, «ψιθυρίζονται» γύρω ἀπό τή δραστηριότητα τοῦ ἐπώνυμου ὑποκειμένου. Ὑπάρχει καί μιά τρίτη περίπτωση. Νά λέμε Χριστίνα καί νά ἐννοοῦμε χωρίς ἄλλο Χριστίνα Ὑνάση. Ὅπως τελευταία: Χριστίνα, Χριστίνα, Χριστίνα. Ἐφημερίδες, ραδιόφωνα, τηλεόραση· ὅλα τούτα τὰ «πληροφοριακά» κυκλώματα ἐπὶ βδομάδες καί ὅσες ἀνταρξικές τὰ διαδραματιζόμενα περὶ τήν «Χριστίνα», εἰκατολογούν, κουτσομπολεύουν, «σχολιάζουν», «πληροφοροῦν», ἕνα κοινό πού συνηθίζει τόσο εὐκόλα νά ἐξοικειώνεται μέ ἄλλοτε ἀπ' ἄμακρους καί ἀπλησίαστους «συμπολίτες» του. Ἐτοι, ἀπλά, μέ τή μεσολάβηση τῶν μέσων πού (ἐπιλέγουν γιά νά) ἐνημερώνουν. Καταπιανόμεστε καί μεῖς μέ τή Χριστίνα λοιπόν;

Ὅχι ἀκριβῶς. Ὅχι γιατί «δέν ἀξίζει τόν κόπο». «Γεγονός» εἶναι κ' αὐτό πού «ἀναβρῶζει ἀπό τή ζωή» (Νίκος Φιλικός «Ἡ Χριστίνα...», Ριζοσπάστης 6-8-1978). Ἀχ! αὐτή «ἡ ζωή». Πόσο χρήσιμο νά τήν ἐπικαλοῦμαστε ἐναποθετώντας στό «χυδαίο» ἐμπειρισμό τοῦ ὅρου τή φροντίδα νά καλύψει τήν ἐνδεῖα τῶν ἐπιχειρημάτων... Θά ἀσχοληθοῦμε ἀπό μιά σκοπιά μέ τό «γεγονός». Πῶς δηλαδή ἐναρκύνεται στή «Χριστίνα» μιά πολιτική συμπεριφορά πού ἀνήκει σέ δύο ἐπώνυμους κομμουνιστές, μέ δηλωμένη τήν πολιτική τους ἐνταξη:

Τόν Κώστα Χατζηαργύρη μέ ἀφορμή τήν ἐπιφυλλίδα του «Θά μείνει στή Σ. Ἑνωσις ἡ Χριστίνα;» (Ἐλευθεροτυπία, 31-8-78. «Ἐπίκαιρες Σκέψεις») καί τόν Νίκο Φιλικό στό χρονογράφημά του: «Ἡ Χριστίνα...» (Ριζοσπάστης 6-8-78). Τά δύο εἶδη ἔχουν πολλές ὁμοιότητες, ὅπως δηλώνει καί ἡ ρουμπρίκα τῆς Ἐλευθεροτυπίας: «Ἐπίκαιρες σκέψεις». Ὁ κ. Φιλικός ἐξηγεῖται χωρίς περιστροφές στό γιατί καταπιάνεται μέ τό «θέμα». «Ὅλα ἔχουν τή θέση τους σ' αὐτή τήν καθημερινή μας χρονογραφική κουβεντούλα, ὅσα ἀναθλύζουν ἀπ' τή ζωή... καί ἡ Χριστίνα (ἐννοεῖ Ὑνάση) καί ὁ γάμος της».

Ὁ κ. Χατζηαργύρης μᾶς ἀφήνει νά διαβλέψουμε τήν πρόθεσή του. Δέν εἶναι καθόλου μά καθόλου σαφές. Ἰσως ἀντιφατικός μάλιστα: «... δέν καταπιάνομαι συνήθως μέ τέτοιου εἶδους γραψίματα, δέν ἔχω ταλέντο γι' αὐτά. Κι' ἐπειτα γιά νά ὁμολογήσω τήν ἀλήθεια ἀδιαφορῶ στό βάθος γιά τήν κ. Ὑνάση-Καούζωφ...». (Ὁ ἄπαιτούμενος ψυχρὸς τόνος τῆς ἀδιαφορίας καί γιά τοῦ λόγου τὸ ἀληθές τῆς ἀδιαφορίας του καταλήγει: «... τῆς εὐχομαι προσωπικά νά δείξει τήν ἀκαμπτὴ ἐκείνη ἐπιμονή...»). Μιά εὐχή καί μιά ἀδιαφορία ὅμως, πού δηλώθηκε στήν ἀρχή, δειχνεῖ μιά ἀντίφαση (λογικὰ στεριωμένη) καί συνδέεται μέ μιά ἀνησυχία. Ἀνησυχεῖ ὁ συγγραφέας: Θά μείνει ἡ Χριστίνα στήν Σοβιετική Ἑνωσις; «... Δέ νιώθω διόλου βέβαιος μέσα μου», μᾶς ἐξομολογεῖται. Ἐχει φόβους λοιπόν καί γι' αὐτό κεντρίστηκε νά γράψει τό ἄρθρο μήπως καί μέ τό ἡθικό δίδαγμα του γιά τήν ἀνωτερότητα τοῦ σοσιαλισμοῦ, προσφέρει κάποιο ἐρεῖσμα στή δύσμοιρη Χριστίνα πού ἔχουνε πέσει πάνω της – παραθέτουμε μέ τή σειρά – ΣΙΑ, Ἰντέλιτζενς Σέρβις, δυτικούς τύπους, συγγενεῖς γιά νά «δημιουργήσουν ζητήματα, νά προκαλέσουν ζημιές». Ζητήματα καί ζημιές λοιπόν στό «ἐρωτικό εἰδύλλιο». Τό ἄρθρο τοῦ κ. Χατζηαργύρη εἶναι κάπως, πῶς νά τό πούμε, γενικό, ξερό, σοβαρό, ἐπιχειρηματολογικό. Θά μοῦ πῆτε, καλὰ ὅλοι αὐτοὶ πέρφουνε ἐπάνω της γιά νά δημιουργήσουν ζητήματα καί νά προκαλέσουν ζημιές γιά τό τίποτα; Ὅχι βέβαια. Γιὰ νά ἐπιστρατευθεῖ ὅλη αὐτή ἡ χορεία τοῦ μαύρου συρφετοῦ τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων τῆς διεθνούς ἀντίδρασης καί τοῦ πολεμοχαροῦς ἱμπε-

ριαλισμοῦ ἐνάντια στό ζευγαράκι, κάποιοι λόγος θά ὑπάρχει. Ποιός νά'ναι; «Φοβοῦνται καί μαίνονται», λέει ὁ κ. Χατζηαργύρης.

Ναί, ἀλλά τί; Τήν περιουσία, λέει ὁ κ. Φιλικός, πού παραθέτει καί ἕνα ωραιότατο σύνολο ἀπὸ στίχους διαλόγου, πού προσωποποιεῖ στούς «θρηνοῦντες καί ὀδυρομένους» συγγενεῖς τῆ σύγκρουση τοῦ κακοῦ μέ τό καλό. Ἀφήνει ἡ Χριστίνα τό σάπιο κόσμο γιά νά κάνει «γλυκά ὄνειρα μητρότητας» ἀλλά καί τὰ «ἐξακόσια ἐκατομμύρια δολάρια πού πᾶνε πρὸς Ἀνατολάς», πού προστίθενται σάν ἕνα εἶδος «μοιραίου φορτίου» στό πεπρωμένο τῆς «Χριστίνας» καί γιά τοῦ λόγου τὸ ἀληθές, ὁ κ. Φιλικός παραθέτει τήν προσωποποίηση τοῦ καλοῦ ἀπὸ τοῦς «ἀπλοῦς ἀνθρώπους τῆς γειτονιάς»... «ἄς χαρεῖ τή ζωή της...», «Μπράβο Χριστίνα»!

Ἡ προσωποποίηση τοῦ κακοῦ: «ὁ ἁμαρτωλὸς πλούτος» (σημ. γρ.: ἁμαρτωλὸς ὁ καημένος, ἀλλά τώρα πού πᾶει πρὸς Ἀνατολάς γίνεται σοσιαλιστικός καί καθαγιαζεται μέ ἐξομολογητὴ τὸν Σοβιετικὸ ὑπεύθυνό του Ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς ΕΣΣΔ μέ τή Δύση) «πού τὸν σώρισε» – ἡ μάλλον συσάφεισε κ. Φιλικέ, ἡ κάνω λάθος; – «ὁ μακαρίτης πατώντας ἐπὶ πτωμάτων» καί πᾶει λέγοντας. Ἡ περιουσία λοιπόν εἶναι ἡ πέτρα τοῦ «σκανδάλου». Ὅχι, λέει ὁ κ. Χατζηαργύρης. Τί νά τὰ κάνουν οἱ Σοβιετικοὶ τὰ λεφτὰ τῆς Χριστίνας; «Τὰ καράβια δέν τὰ 'χει ἀνάγκη ὁ σοσιαλισμός». Καλὰ ὁ καυχᾶς γιά τό πάπλωμα εἶναι; Ὅχι! Διὰ τό «κορίτσι» πού ἐνῶπιον «συντρόφισσας ἐφημερευοῦσης Δημαρχίνας τῆς Μόσχας ἀπαντᾷ μέ τό πρόσωπο κατακόκκινον ἀπὸ τὴ σεμνότητα τῆς ἀπλῆς καθημερινότητος τῆς ΕΣΣΔ καί ἀπὸ τὸ φλογισμένο ἔρωτα γιά τὸν «σύντροφον» της Σεργκέι: «μόνο ἡ ἀγάπη μᾶς ἐπέισε νά παντρευτοῦμε». Σύμφωνα μέ τήν τελετουργία τοῦ σοβιετικοῦ νόμου «ἐλεύθερα, νομότυπα κι' ὠραῖα» – παστρικά πράγματα: Σεργκέι τήν ἀγαπᾷ; Θά τήν πάρει. Μόνο «μὴν ξεχάσεις τήν σοβιετικὴ πατρίδα» τώρα πού θά ζῆσαις μέ τήν Χριστίνα. Ἀλλοίμονο! τήν ξεχνᾷμε; Πῶς νά γίνει τοῦτο;

Ὅς ἡ ἀγάπη συνέδεξε,
οὐδεὶς καταταλισμὸς χωρίζετο
Κι' ἐπειτα:

«Ὁ ἔρως χρῆμα δέν κοιτᾷ.
Κι' ὅπου βρεθεῖ χορεύει».

μάς έχει προηγούμενα πει ό κ. Φιλικός. Βέβαια είναι μία μικρή λεπτομέρεια ή στιχοπλοκία σέ μέτρο θρησκευτικό, μέ κείνο τό «καπιταλισμός», αλλά Κυριακάτικος είναι ό Ρίζος (καί Κυριακάτικος νά μήν ήτανε, δέν έχει πολύ σημασία) καί ό αναγνώστης τέρπεται μέ παρόμοια εφυσολογήματα. 'Η τό ντύσιμο του περίφημου «άνταγωνισμού των δύο κοινωνικών συστημάτων» μέ κείνο τό «ό έρως, χρήμα δέν κοιτά». 'Αγαπιούνται τά παιδιά τί σοσιαλισμός – καπιταλισμός καί κουραφέξαλα; 'Εξάλλου δέν έχει καί μία μικρή γωνιά τό άτομο μέσα στην 'Ιστορία; ('Όταν μάς συμφέρει βέβαια...)' Έχει!

Σύν τό γεγονός ότι ή Χριστίνα θαρέθηκε τήν πολυτάραχη ζωή της καί αγάπησε έναν «άπλό, εργαζόμενο, μισθοσυντήρητο πολίτη, στην υπηρεσία της Σοβιετικής του πατρίδας». 'Απλά τά πράγματα. Πρόβλημα υπάρχει μόνο στο πώς συνηγορείς για τό σοσιαλισμό μέσα από ένα «αίσίως περατωθέν είδύλλιον». Θά μου πήτε... Γιατί όχι! 'Η Χριστίνα αυτόμόλησε. 'Όθεν: ό καπιταλισμός ξοφλάει. 'Ετσι λέει ό κ. Χατζηαργύρης πού μπορεί νά μήν νοιάζεται για τό «θέμα», όμως μέσα άπ' τήν κριτική του κακού καί διεφθαρμένου καπιταλισμού, μέ βάση μάλιστα τήν αμερικάνικη λογοτεχνία πού επιχειρεί καί μία περιοδολόγησή της (σημ. γρ.: Θά'ταν ενδιαφέρον νά εξετάσει σοβαρά κανείς τό άρθρο του κ. Χατζηαργύρη από άποψη έκωτερικής λογικής καί μεθόδου πού προσιδιάζουν σέ μία επιφυλλίδα όπως τό είδος έχει διαμορφωθεί στην 'Ελλάδα) θεμελιώνει λογικά καί τά ελατήρια πού δδήγησαν τήν Χριστίνα στην απόφασή της. 'Η περιουσία είναι ή πέτρα του σκανδάλου κατά τόν κ. Φιλικό, ό άνθρωπος κατά τόν κ. Χατζηαργύρη.

'Όλες οι υπηρεσίες πού επιστρατεύτηκαν κατά τό συγγραφέα, ενάντια στο ζευγάρι, οι συγγενείς κλπ ένα σκοπό είχαν:

Πώς νά μήν τους φύγουν άλλοι «άνθρωποι» (σημ. γραφ.: Δηλαδή άλλες Χριστίνες;) από τίς γραμμές του σιχαμένου καπιταλισμού ή άφου του φύγανε, πώς νά τους «προκαλέσει ζημιές». Κακός ό άτιμος ό καπιταλισμός. Όυτε έναν άνθρωπο νά δει εύτυχισμένο δέν θέλει. 'Απόδειξη: ΣΙΑ ενάντια Σεργκέι/Χριστίνας. Τό δίδυμο παίζεται άουτσάιντερ καί μέ πολλές πιθανότητες για δεινή νίκη του «ήθικά» κραταιού. Τό δίδυμο έξαρτά καί έλέγχει άδυσάπητα τή θωισιότητα του καπιταλισμού από «ανθρώπινη» άποψη. Για νά μήν άδικοΰμε τό συγγραφέα παραθέτουμε τήν «πλαισίωση» της «προσωποποίησης» της σύγκρουσης των δύο συστημάτων (βλ. δίδυμο): «ό άνθρωπος πού σέ μάζες όλο καί πύ συμπαγείς, σέ μάζες πού στους κόλπους τους περιλαμβάνουν άκόμα καί έξέχοντες εκπροσώπους της άρχουσας τάξης των μονοπωλίων, καταλαβαίνει πώς μόνη λύση, μόνη σωτηρία είναι ό σοσιαλισμός». Οι μάζες λοιπόν πού έχουν ανθρώπους μέσα τους, δηλαδή πού είναι άνθρωποι ανάμεσα στους όποιους καί άστοί, σάν πρόσωπα, θαδίζουν στον σοσιαλισμό (π.χ. άγαπητέ αναγνώστη ή Χριστίνα πού αυτόμόλησε) όποτε μένει «άνθρωπος», αλλά τί γίνεται; Είναι άστός; ή γίνεται – μέ κόπους, όπως τήν προειδοποιεί ό κ. Χατζηαργύρης – σοβιετικός πολίτης; καί αν είναι τό δεύτερο, ποιό είναι τό κοινωνικό στάτους αυτού του σοβιετικού πολίτη; Τό θέμα πάει μακριά κ. Χατζηαργύρη. Μόνο πού τό θέτετε ό ίδιος: Μέσα από μία ήθικολογική – αντιφατική λογικά κάλυψη καί επιχειρηματολόγηση, άκόμα όμως καί επιλογή του θέματος «Χριστίνα». Τί χάνει ό καπιταλισμός; Αυτή είναι ή όπτική γωνία – καί γλωσσολογικά ενδιαφέρουσα – των δύο συγγραφέων. Καί θέμα για τό έρώτημα αυτό ή Χριστίνα.

'Εμείς θά θέσουμε ένα άλλο έρώτημα. Τί κερδίζει ό καπιταλισμός καί τί κερδίζει επίσης μία παραμορφωμένη θεωρητικά καί

στρεβλωμένη πρακτικά αντίληψη της κοινωνικής άλλαγής καί του σοσιαλισμού του ίδιου;

Τί κερδίζουν καί τά δύο από μία προβληματική καί μία σύλληψη της πολιτικής καί κοινωνικής πάλης πού έχει κάπου... υποθηκεύσει τήν πάλη των τάξεων, τήν επαναστατική (ιστορική) σύλληψη της ήθικής, της σύγκρουσης καί της άλλαγής; Πού συμβάλλει στην ιδεολογική αναπαραγωγή των όρων ύπαρξης του σημερινού κοινωνικού συστήματος, μέ άρθρα όπως τά δύο αυτά πού αποτέλεσαν τήν άφορμή τούτου του γραφτού. 'Ενα όλόκληρο σύνολο λόγου καί πρακτικής πού εκπέμπεται από κυρίαρχους, θεσμικά, φορείς της άλλαγής, χρόνια τώρα, συντελεί στην άποστέωση της σκέψης καί στην ένταξή της σέ άκτιβιστικές ή ήθικιστικές-φορμαλιστικές καί αναποτελεσματικές άπόπειρες. 'Απόπειρες πού αντί νά προσδιορίσουν τους όρους πολιτικής έξόδου από τήν κρίση, πού τά δειγματού της συσσωρεύονται στους δύσβατους για τή χώρα μας καιρούς, για άλλη μία φορά καλλιεργούν μία ά-πολιτική στάση πού ύσιαστικά καταλήγει στην άποστράτευση ή στον έπώδυνο αίφνιδισμό...

Καί κάτι τελευταίο, αλλά όχι καί ήσσονος σημασίας.

Τούτη ή προβληματική – πού όριακά εκφράζεται στα παραπάνω άρθρα – στην «προσέγγιση» του σοσιαλισμού, κάνει έξισώσεις άκρωτηριαστικές. 'Όπως σοσιαλισμός = «κρατικοποίηση εργοστασίων», σέ «τελευταία ανάλυση». Καί αυτό δέν είναι μοιραίο για τίς όποιες στρατηγικές έπιλογές περί «άντιμπεριαλιστικού κινήματος» κλπ.

Είναι όμως κάτι τό τελείως ξεχωριστό σά θέμα. Θά μπορούσε ίσως νά ξεκινήσει από τήν θεωρητική ανάλυση της γλώσσας καί των λογικών δομών πού λειτουργούν στην επικρατούσα ιδεολογία των άριστερών χώρων.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΔΩΔΩΝΗ»

ΚΛΑΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

7. ΤΖΕΪΜΣ, 8. ΜΩΠΑΣΣΑΝ, 9. ΣΑΤΩΜΠΡΙΑΝ, 10. ΕΚΚΕΡΜΑΝ-ΓΚΑΙΤΕ.

Ἡ Δημοκρατική Συνεργασία καί πῶς δέν λειτούργησε στό δήμο τῆς Ἀθήνας

τοῦ ΡΕΠΟΡΤΕΡ

ΠΩΣ στ' ἀλήθεια ἕνας δήμος, ὅπως εἶναι ὁ δήμος τῆς Ἀθήνας, πού ξεκινάει μέ τίς καλύτερες προοπτικές, ὅπως ξεκίνησε ὁ δήμος τῆς Ἀθήνας ὑστερα ἀπό τή νίκη τῆς Δημοκρατικῆς Συνεργασίας – τό Μάρτιο τοῦ 1975 – μπορεῖ νά καταλήξει στήν ἀποδιοργάνωση καί τή διάλυση ἀλλά καί νά ἀποδειχθεῖ πολιτικός καταλύτης μιᾶς συνεργασίας πού ὅταν πραγματοποιήθηκε ἔδωσε στό λαό ἐλπίδες γιά μιᾶ σοβαρή προοπτική τουλάχιστον στό ἐπίπεδο τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης, ἀπέναντι στό μονοπώλιο τῆς ἐξουσίας τῆς δεξιᾶς;

ΤΟ στή συντριπτική πλειοψηφία του δημοκρατικό δημοτικό συμβούλιο (21 σύμβουλοι ἐκλεγμένοι μέ τή σημαία τῆς δημοκρατικῆς συνεργασίας) πού κατόπριζε στή σύνθεση του τίς πολιτικές δυνατότητες τῆς μεταπολιτευτικῆς ἀντιπολίτευσης, ἔγινε στήν τετραετία πού πέρασε, κυριολεκτικά ρημαδιό, μέ ἀποτέλεσμα σήμερα ὁ πρόεδρος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου νά προέρχεται ἀπό τή... δεξιά μειοψηφία. Ὁ ἐπικεφαλῆς τοῦ ψηφοδελτίου τῆς Δημοκρατικῆς Συνεργασίας δήμαρχος ἔγινε τό ἐπικέντρο τῶν διαφωνιῶν καί ἄκουσε πολλές κατηγορίες, ἐνῶ ὁ ἴδιος δέν παρέμεινε φυσικά χωρίς τήν ἀντεπίθεσή του...

ΟΜΩΣ τά πράγματα δέν ἔμειναν στίς πολιτικές διαφωνίες. Κοντά στά χουντικά σκάνδαλα γιά τούς τάφους τοῦ Ἀ' νεκροταφείου, γιά τό ὑπόγειο γκαράζ τῆς πλατείας Κλαυθμώνος ἢ τό σκάνδαλο τῶν παρκομέτρων ἦλθαν νά προστεθοῦν καί κατηγορίες πού ἔφθασαν μπροστά στή δικαιοσύνη καί πού ἀφορούσαν τή διοίκηση τοῦ δήμου ἀπό τό δήμαρχο καί τό δημοτικό συμβούλιο τῆς Δημοκρατικῆς Συνεργασίας.

ΕἶΝΑΙ περιττό φυσικά νά προστεθεῖ ὅτι ἡ κυβέρνηση καί ἡ δεξιά ὅπως καί ἡ μειοψηφία μέσα στό δημοτικό συμβούλιο (μέ ἐπικεφαλῆς τόν κ. Πλυτᾶ) ἔκανε ὅτι περνοῦσε ἀπό τό χέρι τῆς – καί ὅπως ἀποδείχθηκε περνοῦσαν πολλά – γιά νά τρέφει καί νά ὑποβάλει τούς «καυγάδες» ἀνάμεσα στό δήμαρχο καί τό δημοτικό συμβούλιο ἀπό τή μιᾶ, ἀλλά καί ἀνάμεσα στίς διάφορες «ομάδες» μέσα στό δημοτικό συμβούλιο ἀπό τήν ἄλλη. Ὅχι μόνο γιατί δέν θά ἤθελε νά ἀντιμετωπίζει τή σύγκριση μιᾶς ἄλλης διοίκησης – τό ἐνδεχόμενο αὐτό περιορίζεται ἐξἄλλου ἀποφασιστικά ἀπό τόν ἰσχύοντα Δημοτικό καί Κοινοτικό Κώδικα (προεδρικό διάταγμα 933/1975) ἀλλά κυρίως γιατί ἤθελε νά καταδείξει καί σέ καθαρά πρακτικό ἐπίπεδο τήν ἀνικανότητα τῆς ἀντιπολίτευσης νά συνερ-

γαστεῖ καί νά δώσει λύσεις ἔστω καί στά πιο μικρά προβλήματα, ὅπως τό πρόβλημα τῆς καθαριότητας τῆς Ἀθήνας (θά θυμούνται πολὺ καλά καί γιά καιρό ἴσως οἱ κάτοικοι τῆς τήν Ἀθήνα γεμάτη γιά μιᾶ δολόκληρη βδομάδα ἀπό σκουπίδια). Αὐτό στή συλλογιστική τῆς κυβέρνησης καί τῆς δεξιᾶς σήμαινε ἐκτός ἀπό τήν πλήρη χρεοκοπία τῆς ἀντιπολίτευσης καί τήν καταστροφή τῆς προοπτικῆς γιά μιᾶ συνεργασία τῆς ἀντιπολίτευσης στίς βουλευτικές ἐκλογές. Καί εἶναι βέβαια γι' αὐτό πού ἔδωσε ἐπιχαίροντας μέσα ἀπό τά ἐντυπιά τῆς τῆ μεγαλύτερη δυνατή δημοσιότητα στίς διαφωνίες πού ἐκδηλώθηκαν στά πλαίσια τῆς Δημοκρατικῆς Συνεργασίας...

ΕΝΑ μήνα πρὶν ἀπό τίς ἐρχόμενες δημοτικές ἐκλογές τοῦ Ὀκτώβρη οἱ συζητήσεις καί διαβουλεύσεις τῶν κομμάτων τῆς ἀντιπολίτευσης πού στόχευαν καί γι' αὐτές τίς ἐκλογές τήν συγκρότηση τῆς Δημοκρατικῆς Συνεργασίας ἔδειξαν ὀριστικά ὅτι αὐτή δέν θά ἐπιτευχθεῖ στό μέτρο τουλάχιστον τοῦ 1975. Ἦδη ἡ διαφωνία μέ κύριο πόλο ΠΑΣΟΚ καί ΚΚΕ γιά τήν ὑποψηφιότητα τῆς Ἀθήνας ἐπεκτάθηκε ὑστερα ἀπό τήν ἀνταλλαγή ἐκκαθαριν πιά κατηγοριῶν καί αἰτιάσεων γιά τήν εὐθύνη τῆς «διάσπασης» (ἀλήθεια ποιᾶς;) σ' ὁλόκληρη τή χώρα. Ἡ πορεία πάντως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου πού ἀπέρχεται προδίκασε – ὅχι βέβαια μόνον αὐτή – τή σχετική ἀποτυχία αὐτῶν τῶν συζητήσεων...

Ποῖο εἶναι ὅμως τό ἱστορικό τῆς κρίσης;

Τά σκάνδαλα σειρᾶ

Μέ τήν πτώση τῆς χούντας καί τή μεταβίβαση τῆς ἐξουσίας στήν κυβέρνηση «ἐθνικῆς συνεργασίας» – ὅπως βαφτίστηκε ἡ πρώτη μεταπολιτευτική κυβέρνηση τοῦ κ. Καραμανλῆ – ὁ χουντικός δήμαρχος Δ. Ρίτσος (διεκδικεῖ καί στίς ἐκλογές τοῦ Ὀκτώβρη τό ἀξίωμα τοῦ δημάρχου, ἐπικεφαλῆς ψηφοδελτίου

«ἐθνικοφρόνων») ἀντικαθίσταται ἀπό τόν ὑπηρεσιακό δήμαρχο «μέχρι τῆς διεργείας δημοτικῶν ἐκλογῶν» κ. Δάρα, σύμβουλο τῆς Ἐπικρατείας. Ἀναλαμβάνει ἐπίσης ὑπηρεσιακό δημοτικό συμβούλιο μέ πρόεδρο τόν Γιάννη Παπαθεοδώρου. Τό σχῆμα αὐτό παραμένει στή διοίκηση τοῦ δήμου μέχρι τό Μάρτη τοῦ 1975.

Στίς ἐκλογές, τό ψηφοδέλτιο τῆς Δημοκρατικῆς Συνεργασίας ἐκλέγει ἀπό τήν πρώτη ψηφοφορία τό Γιάννη Παπαθεοδώρου, δήμαρχο καί 21 δημοτικούς συμβούλους, ἐνῶ τό κυβερνητικό ψηφοδέλτιο τοῦ κ. Πλυτᾶ 11 δημοτικούς συμβούλους. Τό ἀποτέλεσμα τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν ἦταν ἀπό μιᾶ ἀποψη καί κάποια ἀπάντηση στό σύνθημα – πού προβλήθηκε ἔντονα τότε ἀπό τή δεξιά – «Καραμανλῆς ἢ τάνκς», πού δόθηκε ὅμως σ' ἕνα σχετικά πῶ «ἀκίνδυνο» τομέα τῆς δημόσιας ζωῆς. Ἀντανακλούσε ὅμως σέ κάθε περίπτωση τή σύνθεση τῆς ἀντιπολίτευσης ἔτσι ὅπως διαμορφώθηκε μετά τήν πτώση τῆς Χούντας.

Ἀξίζει ὅμως νά σημειώσῃ κανένας τό κλίμα τῆς μεταπολιτευτικῆς περιόδου. Κύριο χαρακτηριστικό καί αἶτημα τῆς πολιτικῆς ζωῆς ἦταν ἡ κάθαρση τοῦ δημόσιου βίου ἀπό ὅλους ἐκείνους πού ὑπηρετήσαν σέ καίριες θέσεις τή χούντα. Τό αἶτημα αὐτό ἀποτέλεσε ἕνα ἀπό τά κύρια σημεῖα τοῦ προγράμματος τῆς Δημοκρατικῆς Συνεργασίας, ἀφοῦ ὁ πρῶτος δήμος τῆς χώρας ἦταν ἕνας δήμος κυριολεκτικά «βουτηγμένος στά σκάνδαλα» πού ἄρχισαν σιγά-σιγά νά ἀποκαλύπτονται ἤδη ἀπό τόν πρῶτο καιρό τῆς μεταπολίτευσης.

Τό θέμα ἀκριβῶς αὐτό ὑπῆρξε τό πρῶτο πού ἀπασχόλησε τό νεοεκλεγμένο δήμαρχο καί τό δημοτικό συμβούλιο τῆς Δημοκρατικῆς Συνεργασίας. Ἦδη ἀπό τίς πρῶτες συνεδριάσεις καί ὅσο ἀκόμα τό μεταχουντικό κλίμα ἦταν ζωντανό, οἱ καταγγελίες σέ βάρος τοῦ χουντικοῦ δημάρχου Ρίτσου γιά «ἀξιοποινες πράξεις ἢ παραλείψεις» ἔφεψαν κυριολεκτικά βροχή. Ἔτσι τό δημοτικό συμβούλιο ἀποφάσισε ὁμόφωνα τή σύσταση «Ἐπιτροπῆς Ἑλέγχου ἐκ δημοτικῶν συμβούλων» γιά νά διερευνήσει τίς καταγγελίες καί νά ἀποφανεῖ κατά πόσον οἱ πράξεις ἢ παραλείψεις τοῦ χουντικοῦ δημάρχου ὀνιστοῦσαν πραγματικά ἀξιοποινες πράξεις καί θά ἔπρεπε νά φτάσουν μπροστά στή δικαιοσύνη.

Τό πόρισμα της επιτροπής υπήρξε πολύ αποκαλυπτικό αφού αναφέρονταν «σκάνδαλα εκατομμυρίων τεραστίων διαστάσεων». Από τις εκθέσεις εξάλλου του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου κ. Σωτηρίου Πούλου έβγαιναν στο φως της δημοσιότητας:

- η χαριστική σύμβαση της κατασκευής του υπόγειου γκαράζ της πλατείας Κλαυθμώνος με την ανάδοχο εταιρεία ΦΡΑΞΕΚΤΕ.

- η «χαριστική» ανάθεση του προκατασκευασμένου του δημοτικού νοσοκομείου.

Άλλοι εξάλλου δημοτικοί σύμβουλοι κατάγγελλαν προφορικά στις συνεδριάσεις του συμβουλίου:

- τους «παράνομους» πρόχειρους διαγωνισμούς για έργα και προμήθειες που πληρωνόντουσαν στο «έξασπλάσιο του πραγματικού κόστους».

- τό άπίθανο κόστος (20-30 εκατομ.) των έργων προμηθειών για τις κατασκήνωσεις του δήμου.

Άκόμα ένορκες διοικητικές εξετάσεις που έγιναν από υπηρεσιακούς παράγοντες βεβαίωναν:

- την «παράνομη και σκανδαλώδη διάθεση κλειδιών και μετάλλων» της πόλης.

- τη «μυθιστορηματική υπεξαγωγή των τηρουμένων για τά μετάλλια και κλειδιά της πόλης διδύλων».

- τη «παράνομη προμήθεια 55 ελατωματικών απορριμματοφόρων αυτοκινήτων για τό δήμο της Αθήνας και άλλων 350 για άλλους δήμους».

- τη «ληστρική υπεξαίρεση του υγειονομικού υλικού των λαϊκών ιατρείων».

- την «παράνομη κατάργηση της υγειονομικής υπηρεσίας και των δημοτικών σφαγείων».

- την «έμπορία των τάφων στά Α', Β' και Γ' νεκροταφεία Αθηνών».

ΟΜΩΣ πέρα από τό έργο της κάθαρσης του δήμου και της μετατροπής του σ' ένα υπόδειγμα δημοκρατικής λειτουργίας - ένα έργο που περιλάμβανε την διερεύνηση και άποκάλυψη των ενόχων και την παραπομπή τους στη δικαιοσύνη - ό δήμαρχος και τό δημοτικό συμβούλιο είχαν νά αντιμετωπίσουν και νά βρουν κάποιες λύσεις και σέ δυό άλλα προβλήματα που άποτελούσαν άπαραίτητες

προϋποθέσεις για μία επιτυχημένη θητεία της Δημοκρατικής Συνεργασίας στον πρώτο δήμο της χώρας. Τά προβλήματα αυτά ήταν: ή αλλαγή του ισχύοντος χουντικού έσωτερικού κανονισμού που σάν κύριο χαρακτηριστικό είχε τή συγκέντρωση του συνόλου των υπηρετούντων στο δήμο κάτω από δυό ή τρείς διευθύνσεις με άποτέλεσμα οί ύπηρεσίες του δήμου νά δείχνουν άρκετά δυσκίνητες και επίσης ή έπεξεργασία ενός προγράμματος εξέυρεσης οικονομικών πόρων για νά μπορέσει έτσι νά προχωρήσει στην εκτέλεση ορισμένων έργων.

Η Δημοκρατική Συνεργασία και πώς λειτουργήσε

ΞΑΦΝΙΚΑ όμως και ενώ όλα έδειχναν ότι πήγαιναν καλά, ξέσπασε ή πρώτη κρίση στο δήμο που οί συνέπειές της παραμένουν ακόμα ζωντανές αφού εκκρεμούν «πρός εκδίκασιν» δυό μηνύσεις.

- Στίς 20.9.1976 ό γενικός γραμματέας του δήμου Α. Πανουργιάς που είχε αντικατασταθεί κατά τή διάρκεια της Χούντας και επανήλθε με τή μεταπολίτευση, παραιτείται ή άπο-

Η συνδιοίκηση του δήμου

Τά πρακτικά των συζητήσεων στο δημοτικό συμβούλιο του δήμου Αθηναίων παρουσιάζουν άρκετό ενδιαφέρον και είναι αποκαλυπτικά του κλίματος που έπεκράτησε στίς σχέσεις δημάρχου και δημοτικού συμβουλίου.

Τά άποσπάσματα που δημοσιεύουμε είναι παρμένα από τή συνεδρίαση της 18.7.77. Η όλη συζήτηση στρέφεται γύρω από μία συνέντευξη και μερικές δηλώσεις που είχε κάνει ό δήμαρχος στον τύπο με τίς όποιες άγγιζε και τό επίμαχο θέμα της συνδιοίκησης:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πρέπει κύριοι συνάδελφοι νά τελειώνουμε, διότι ή υπόθεσις έγινε σήριαλ πλέον. Έχω θέσει πρόταση αναβολής, ή θά αναβληθεί τό θέμα ή δέν θά αναβληθεί και θά συζητηθεί.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Γράφουν εδώ τά «ΝΕΑ»: «Σέ έρώτηση που του κάνει ό δημοσιογράφος στον κ. Δήμαρχο, πρόσφατα σ' αυτό τό σημείο είχατε προσθέσει εντός των όρίων του Νόμου» τί θέλατε νά πητε;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Θά θέλατε σέ μία δημοσία συνέντευξη και σέ μία συζήτηση νά υποστηρίξω τήν άποψη ότι αναλαμβάνω τήν υποχρέωση και άποδέχομαι νά διοικηθώ ό δήμος έξω από τά πλαίσια του Νόμου; Έσείς που είσθε και νομικός;

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε, δέν κρίνω αυτό, εγώ σάς έρωτώ νά μου άπαντήσετε για νά είναι βέβαιον ότι αυτό θά τό άφίνετε; Άν θά σάς ρώταγε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Βεβαίως, αυτό θά τό άφίνα.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ένα άλλο έρώτημα τώρα. Αυτό τό είπατε;

«Τό υπό τήν Ήγεσία μου Δημοτικό Συμβούλιο».

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Δέν τό θυμάμαι νά τό είπα αυτό και άν τό είπα και μου έτίθετο ύπ' όψη μου τό κείμενο, δέν θά τό άφίνα.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Δηλαδή αυτό τό άνακαλείτε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Άν τό είπα.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Άν τό είπατε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Διότι σάς είπα ότι δέν έτέθη ύπ' όψη μου τό κείμενο. Άν μου έτίθετο αυτό δέν θά τό έθετα. «Τό υπό τήν Ήγεσία μου Δημοτικό Συμβούλιο» 1) δέν θυμάμαι νά τό είπα, αλλά είναι βέβαιον ότι εις τίς σχέσεις Δημάρχου και Δ.Σ. ύπάρχει μία εκ του Νόμου κατανομή αρμοδιοτήτων. Αυτή τή στιγμή δέν μπορώ νά πώ ότι ήγούμαι της μειοψηφίας, διότι της μειοψηφίας ήγείται ό Πρόεδρος, ό όποιος προεδρεύει του Δ.Σ.

ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ: Τό πρώτον δημιουργείται τό θέμα στο Δημοτικό Συμβούλιο, από τίς συνεδριάσεις τίς προηγούμενες. Ναι ή όχι; Αυτό τό θέμα τό όποιο άπασχολεί τό Δημοτικό Συμβούλιο. Δηλαδή πρόκειται περι θέματος νά εκχωρήσετε αρμοδιότητες.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Μήν τό μετατοπίζουμε. Και μή ζητάτε νά μέ παρασύρετε σέ άπαντήσεις. Αυτή τή στιγμή ζητεί ολόκληρο τό Δημοτικό Συμβούλιο, και κυρίως, και κατά κύριο λόγο ή πλειοψηφία του Δημοτικού Συμβουλίου, και ό Δήμαρχος, ό όποιος άνήκει στην πλειοψηφία, και μέ τήν πλειοψηφία, και τίς δυνάμεις που τήν υποστήριξαν δήνα. μία φόρμουλα εξέυρεσης τρόπου συνεργασίας.

Και εν συνεχεία, αφού εξασφαλισθεί ή συνεργασία πλειοψηφίας με τόν Δήμαρχο, και ή μειοψηφία θά παίξει τόν ρόλο της με τήν κριτική της, τήν συμμετοχή της.

ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ: Η μειοψηφία τόν ξερεί τόν ρόλο της.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Λοιπόν;

ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ: Άγνοείται εν πολλοίς. Άλλά με λέτε τούτο, τό έρώτημά μου είναι, αυτό τό θέμα που δημιουργείται, μήπως ή Δημοκρατική Συνεργασία τό έχει άποφασίσει και προεκλογικώς; Νά καταλάβω που πάμε. Γιατί πέρασαν 2,5 χρόνια μέχρι σήμερα και τώρα...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Σας ενδιαφέρει ή τύχη της Δημοκρατικής συνεργασίας εσάς;

ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ: Αυτό έννοώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τόν ένδιαφέρει ή τύχη της Δημοκρατικής Συνεργασίας τόν κ. Παπαρρηγόπουλο.

Άλλη έρώτηση κύριε συνάδελφε, έχετε;

Ό κ. Παπαρρηγόπουλος έχει έρώτησιν.

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, είναι και έρώτηση και θέση. Έδώ ύπάρχει μία παρεξήγηση. Δέν μειονεκτεί σέ τίποτε τό Δημοτικό Συμβούλιο άπέναντι στον κ. Δήμαρχο, για νά τοποθετείται τό Δημοτικό Συμβούλιο και ό κ. Δήμαρχος νά άκούει και νά εγκρίνει ή όχι.

Δεύτερον: δέν μειονεκτεί σέ τίποτε ή Δημοκρατική Συνεργασία για νά πεί τίς άπόψεις, και άν τίς εγκρίνει ό κ. Δήμαρχος ή όχι. Η Δημοκρατική Συνεργασία, συγκροτήθηκε, από ορισμένους φορείς και με τόν κ. Δήμαρχο, είναι ίσος ή πρώτος μεταξύ ίσων. Η παρεξήγηση νά άρθει.

Άν ύποχωρήσαμε και πήραμε τίς θέσεις είναι γιατί σεβόμαστε τό άξίωμα του κ. Δημάρχου. Πέρα από αυτό όμως, στα στενά πλαίσια είναι πρώτος μεταξύ ίσων, τίποτε παραπάνω.

Κυρίαρχο Σώμα είναι τό Δημοτικό Συμβούλιο, κυρίαρχο Σώμα της Δημοκρατικής Συνεργασίας, είναι αυτή καθ' έαυτή ή Δημοκρατική Συνεργασία.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Διά μέν τό θέμα των έφημερίδων, θά κάνω μία έπιστολή στην έφημερίδα

λύεται. Ο ίδιος λέει ότι παραιτήθηκε για να μη γίνει συνεργός στη συγκαλυψη «χουντικών σκανδάλων» και καταγγέλλει ανοιχτά για κάτι τέτοιο το δήμαρχο Παπαθεοδώρου. Ο τελευταίος λέει ότι τον απέλυσε.

ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ και Πανουργιάς έχουν μία χρονικά παράλληλη ιστορία στην τοπική αυτοδιοίκηση. Έκλέγονται και οι δυο για πρώτη φορά δημοτικοί σύμβουλοι το 1954 στο ψηφοδέλτιο του Π. Κατωτά. Το 1957 ο Πανουργιάς γίνεται πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου, ενώ ο Παπαθεοδώρου είναι επίσης δημοτικός σύμβουλος. Το 1959 και οι δυο επανεκλέγονται με το ψηφοδέλτιο Τσουκαλά και ο Πανουργιάς γίνεται γενικός γραμματέας του δήμου. Με την μεταπολίτευση ο Παπαθεοδώρου γίνεται πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου στη μεταβατική μέχρι τις εκλογές του Μαρτίου του 1975 και με υπηρεσιακό δήμαρχο το σύμβουλο της Έπικρατείας κ. Δάρα, για να αναδειχθεί στη συνέχεια πρόσωπο κοινής έμπιστοσύνης των κομμάτων και να τεθεί επικεφαλής του ψηφοδελτίου της Δημοκρατικής Συνεργασίας και να εκλεγεί δήμαρχος.

ΣΤΙΣ 2.10.1976, δώδεκα δηλαδή μέρες μετά την παραίτηση ή απόλυσή του, ο Α.

Πανουργιάς απευθύνει στο δημοτικό συμβούλιο έκθεση (17 σελίδων) με την οποία αφού κατηγορεί άμεσα το δήμαρχο Παπαθεοδώρου για «συγκάλυψη των σκανδάλων της έπταετίας» και «παρεμπόδιση του έργου της κάθαρσης» ζητά «ιδιαίτερα από τους συμβούλους της Δημοκρατικής Συνεργασίας να υποδείξουν (στον δήμαρχο) όσο είναι ακόμα καιρός τη «μοναδική καλή πράξη που μπορεί πλέον να κάνει για το καλό του δήμου και της Δημοκρατίας... (να παραιτηθεί)»

● Την ίδια έκθεση ο Α. Πανουργιάς «ανακοινώνει» (με βάση το άρθρο 37 παρ. 2 και 3 του Κ.Π.Δ.) και στον εισαγγελέα Ποινικής Δίωξης κ. Τσεβά, ο οποίος δίνει παραγγελία στον πρώτο πταισματοδίκη να ενεργήσει προκαταρκτική εξέταση. Όταν η δικογραφία επιστρέφει στον εισαγγελέα ποινικής δίωξης – που είναι πιά ο κ. Δωρής – ασκείται αυτή η παράγγελια ποινική δίωξη «κατά των υπευθύνων» και διατάσσεται τακτική ανάκριση (1.6.1977). Αναμένεται τώρα η έκδοση του βουλεύματος...

ΣΑΝ «υπεύθυνοι» φέρονται σύμφωνα με τις μηνυτήριες αναφορές του τώως γενικού γραμματέα του δήμου τόσο ο

χουντικός δήμαρχος Ρίτσος, όσο και ο επικεφαλής της Δημοκρατικής Συνεργασίας δήμαρχος Παπαθεοδώρου. Οι άξιόποινες μάλιστα πράξεις που τους αποδίδονται δεν είναι καθόλου εύκαταφρόνητες!

● Υπεξαίρεση κατά τη διάρκεια υπηρεσίας από τις εισπράξεις των παρκομέτρων του δήμου της Αθήνας.

● Παράβαση καθήκοντος για παράνομες παραχωρήσεις τάφων στα Α' Β' και Γ' νεκροταφεία Αθηνών και για παράλειψη παραγγελίας διοικητικής ανάκρισης για το ίδιο θέμα

● Παράβαση καθήκοντος για παράλειψη ελέγχου των εισπράξεων από την εκμετάλλευση του υπογείου γκαράζ της πλατείας Κλαυθμώνος από την εταιρεία ΦΡΑΞΕΚΤΕ.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ δεν άφησε φυσικά αναπάντητες όλες αυτές τις «βαριές» κατηγορίες και μία μήνυση για «συκοφαντική δυσφήμιση» περιμένει – εδώ και πολύ καιρό – να εκδικαστεί. Το περιεργο όμως σ' όλη αυτή την ιστορία είναι πως οι δημοτικοί σύμβουλοι της Δημοκρατικής Συνεργασίας παρέμειναν κυριολε-

μέσα από τά πρακτικά

δτι δημοσιεύθηκε χωρίς την έγκρισή μου.

Διότι σέ μία 4ωρο συζήτηση, να διατυπωθούν φράσεις και απόψεις ενός τετάρτου ή μισής ώρας, είναι κάτι το οποίο θέλει κάποια προσοχή. Γι' αυτό και ζήτησα από τον δημοσιογράφο και έδωσε την ρητή υπόσχεση, ότι θα είχα το κείμενο για να το ελέγξω, να το προσυπογράψω πρό της δημοσίευσής.

Όσον αφορά το άλλο θέμα, των Συμβούλων, και των ανακρίσεων, είπα και το έγγραψαν στίς εφημερίδες και τό είπα και με επιστολή μου, δεν είχα καμία πρόθεση, ούτε αυτή τη στιγμή αναφέρομαι σέ κανένα από τους Συμβούλους. Έπειδή η επιστολή μου έλεγε για τους συνεργάτες μου, σάς έδωσα την άλλη φορά την εξήγηση ότι αφορά ολόκληρο το Δημοτικό Συμβούλιο, όλους τους Συμβούλους.

Πέραν αυτού δεν μπορώ να κάνω καμία άλλη δήλωση.

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ: Νά κάνετε δήλωση, ότι το Δημοτικό Συμβούλιο, δεν έχει καμία σχέση με όλα αυτά.

Έάν διεξάγονται ανακρίσεις... όταν επί παραδείγματι, λένε στους διαδρόμους οι διάφοροι ότι υπάρχουν Δημοτικοί Σύμβουλοι που καλύπτουν τέτοιες...

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Μπορώ να έχω εγώ καμία σχέση με τους διαδρόμους κ. Παπαγεωργόπουλε;

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ: Βεβαίως.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Εγώ να έχω σχέσεις με τους διαδρόμους;

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι, έχετε υποχρέωση να σταματήσει ο διάδρομος. Έχετε υποχρέωση να λάβετε τά μέτρα σας να σταματήσει ο διάδρομος.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Έλαβα τά μέτρα μου, διότι μου κατηγγέθη ότι ένας υπάλληλος ξεβιάσθη για να καταθέσει εις βάρος άλλου, και

έζητησα να γίνουν ανακρίσεις, ζήτησα από τον υπάλληλο να μου δώσει συγκεκριμένα στοιχεία.

Δεύτερον: έδήλωσα και δηλώνω, ότι αυτές οι ανακρίσεις, των οποίων τό πόρισμα δεν τό ξέρω και δεν μπορώ να προδώ ακόμη σέ καμία ενέργεια.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Είπα ότι τό Δημοτικό Συμβούλιο, με την Έπιτροπή Έλέγχου, απέκάλυψε μία σειρά σκανδάλων. Δεν λέω ότι από τις ανακρίσεις προκύπτουν σκάνδαλα. Πού τό βλέπετε αυτό να είναι γραμμένο;

...μία σειρά σκάνδαλα τά οποία παρέπεμψαν την προηγούμενη Δημοτική Άρχη στην Ποινική Δικαιοσύνη και μās άπασχολεί αυτό τό θέμα συνεχώς; Και είχαμε προχθές και αυτήν την επέμβαση που είχαμε στον Άρειο Πάγο;

Τό δηλώνω και τό δήλωσα, ότι αυτή τη στιγμή, δεν μπορεί να βρεθεί κανείς να πεί ότι εγώ είπα, ή να βρεθεί να πεί ότι καλλιέργησα, ή άφησα να καλλιεργηθεί, ή περιέπεσε στ' αυτήν δυνατόν να υπάρξει οιοσδήποτε ύπαινιγμός, έναντιον οιοσδήποτε Δημοτικού Συμβούλου.

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ: Είπατε ότι με έχουν κατασυκοφαντήσει και έξυβρίζει Δημοτικοί Σύμβουλοι. Λάθος είναι αυτό.

Νά καταγγέλλετε σάς παρακαλώ επώνυμα...

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Δεν έχω κανένα λόγο, να πιάσω τά πρακτικά...

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ: Από την ώρα που λέτε «Δημοτικοί Σύμβουλοι», είμαι Δημοτικός Σύμβουλος, προσβάλλομαι, δυστυχώς.

Πρέπει λοιπόν εγώ να ξέρω, αν εγώ σάς έχω συκοφαντήσει.

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Εγώ κύριε Πρόεδρε, θά συμφορωθώ με την υπόδειξή σας. Δηλαδή, θά σταθώ εις εκείνα τά οποία ο κ. Δήμαρχος, άπεδέχθη ότι τά είπε, ότι τά διεκήρυξε utri ei orbi και ενώπιον ήμών ότι αποτελούν θεμελιώδεις απόψεις του, και συνδέονται.

Ρωτώ τον κ. Δήμαρχο εύθως: Μπορείτε να μου πητε κ. Δήμαρχε, σέ ποία διάταξη του Κώδικα, στηρίζετε έσείς την αντίληψη ότι έχετε veto.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: veto.

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Ναι.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Τό veto τό θέσατε έσείς.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Εγώ δεν λέω κάτι τέτοιο. Και μάλιστα άπόψε...

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Τό veto εγώ τό έθεσα με άλλη βάση.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Κακόγουστη, διότι δεν άνταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Κύριε Δήμαρχε, λέτε στή συνέντευξή σας, και προηγουμένως την αναφέρατε:

«Βεβαίως, για δεσμεύσεις και για veto δεν μπορώ να δεχθώ συζήτηση».

Τό είπατε προηγουμένως. Και τό επαναλαμβάνει δύο φορές ο δημοιογράφος. Εγώ θά σταθώ, γιατί τό κρίσιμο σημείο, αυτό είναι κ. Δήμαρχε.

Θέλετε να μου πητε, σέ ποία διάταξη του Κώδικος, έχετε την γνώμη ότι μία συνδιαίτηση άποτελεί παρανομία;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Πρώτον μπαίνετε στην ουσίαν.

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Όχι, έρωτώ, εις ποίαν διάταξιν.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Δεν θά σάς άπαντήσω γιατί συνδέεται με τό θέμα των προτάσεων.

κτικά ἀμέτοχοι χωρίς νά πάρουν καμιά θέση στό ζήτημα πού πρόκυψε. Ἀλλά καί μόνο φύλαξαν στά συρτάκια τους τήν ἔκθεση τοῦ τέως γενικοῦ γραμματέα. Οὐσιαστικά ὁ δήμαρχος παρέμεινε ἀκάλυπτος ἀπό τήν παράταξη πού τόν ἐξέλεξε καί ὅποιος γνώριζε ἔστω καί λίγα πράγματα γύρω ἀπό τά τεκταινόμενα στό δημοτικό συμβούλιο, ἀλλά καί στά γραφεῖα τῶν κομμάτων μέ τήν ταμπέλα «τοπική αὐτοδιοίκηση» μποροῦσε νά διακρίνει πίσω ἀπό αὐτή τή στάση τή «διάσταση ἀπόψεων» γιά τό ρόλο καί τίς ἀρμοδιότητες τοῦ δήμαρχου καί τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου πού ὁδήγησε τελικά στήν ἀκόμα μεγαλύτερη κρίση πού ἀκολούθησε...

Ἡ ΕΚΘΕΣΗ τοῦ τέως γενικοῦ γραμματέα καί ἡ κίνηση τῶν διαδικασιῶν τῆς προανάλυσης σέ πρώτη φάση καί τῆς τακτικῆς ἀνάκρισης μετά, προβλήθηκαν ἔντονα ἀπό τά μέσα δημοσιότητας τῆς δεξιᾶς, καθώς τόσο ἡ κυβέρνηση, ὅσο καί ἡ παράταξη Πλῦτα πού ἀποτελοῦσε τή μειοψηφία τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου δοῦν τήν εὐκαιρία γιά νά «ἀντιστρέψουν τήν ἱστορία» ἀφού ἔφερναν σάν «ὑπόδικους» μαζί τό χουντικό δήμαρχο Ρίτσο καί τό δημοκρατικό Παπαθεοδώρου. Ἀκόμα ἀκούστηκαν τότε τά γνωστά ἐπιχειρήματα γιά «χρηστή διοίκηση» καί

γιά «πραγματική ἀνανέωση» τοῦ δήμου. Στήν οὐσία ἀποσκοποῦσαν νά δώσουν τήν ἐντύπωση ὅτι ἡ Δημοκρατική Συνεργασία «τίναξε» τήν τοπική αὐτοδιοίκηση στόν ἀέρα, ὅπως ἦταν ἓνα σκίτσο στό ἐξώφυλλο τῆς νεοδημοκρατικῆς «Νέας Πολιτικῆς»...

«Συνδιοίκηση»: Ἡ μεγάλη κρίση

ΕἶΝΑΙ γνωστό πῶς ἡ ὑποψηφιότητα τοῦ Γιάννη Παπαθεοδώρου, ἀποτέλεσε τό τελευταῖο μίνιμουμ γιά τά κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης στίς ἀλλεπάλληλες συζητήσεις τους – τότε – γιά τήν ἐξεύρεση προσώπου κοινῆς ἐμπιστοσύνης. Ἦταν μιά λύση ἀνάγκης πού ἐγινε ἀποδεκτή τουλάχιστο ἀπό τά ἄλλα κόμματα, πλὴν τῆς ΕΔΗΚ πού τόν θεωροῦσε πολύ κοντά της, μέ τό σκεπτικό ὅτι ἦταν σχετικά «ἄχρωμος» καί ἀκόμα ὅτι θά μπορούσαν οἱ ἄνθρωποι τους μέσα στό δημοτικό συμβούλιο νά τόν ἐπηρεάσουν μιά καί δέν τόν θεωροῦσαν τόσο δραστήριω στή διοίκηση ὥστε νά τραβήξει μιά δική του γραμμή. Καί φαίνεται πῶς καί ὁ ἴδιος δέν διαζόταν νά δείξει τό ἀντίθετο.

ΑΝ ΘΑ ἔπρεπε νά σταθεῖ κανένας στίς συζητήσεις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς τό μόνο ἐλαφρυντικό πού θά μπορούσε νά καταλογίσει στά κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης γιά τήν ἄλλειψη μᾶς συγκεκριμένης καί ἐπεξεργασμένης προοπτικῆς γιά τή τοπική αὐτοδιοίκηση – καί ὄχι βέβαια μόνον γι' αὐτήν – εἶναι τό γεγονός ὅτι οἱ ἐκτιμήσεις τους γιά τόν τρόπο μέ τόν

τῶν συζητήσεων στό δημοτικό συμβούλιο

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Ὅχι, μέ συγχωρεῖται.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Ἐκεῖνο τό ὅποιο θά σᾶς ἀπαντήσω...

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Ἀκούστε με. Εἶστε νομικός· καί μάλιστα καινῶς στίς συνεντεύξεις σας, ὅτι γνωρίζετε καί τά δημοτικά πράγματα τῆς Ἀθήνας καί τήν Δημοτική Νομοθεσίαν.

Σᾶς ἐρωτῶ λοιπόν, βάσει τῆς Νομοθεσίας, πού ἐσεῖς θεωρεῖτε ὅτι τυχόν παραχωρήσεις ἀρμοδιοτήτων, ἡ συνδιοικήσεως, ἀποτελοῦν παράνομιαν; Πού δηλαδή, βάσει ποίας διατάξεως;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Ἐγώ αὐτό πού ἐπιθυμῶ...

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Καί ἂν θέλετε νά σᾶς διευκολύνω.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Νά μήν μέ διευκολύνετε, θά σᾶς ἀπαντήσω.

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Προηγουμένως, μιλοῦσαμε γιά τήν κατασκήνωση. Ἔτσι; Στό ἐγγραφόν σας τό ὅποιο ἔχετε κάνει γιά τήν κατασκήνωση, ἔχετε παραχωρήσει ἀρμοδιότητες πού εἶναι δικές σας στοὺς Δημοτικούς Συμβούλους; Ναι ἢ ὄχι;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Βεβαίως.

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Εἶναι νόμιμο αὐτό;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Βεβαίως.

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Ἀρα λοιπόν οἱ τυχόν παραχωρήσεις ἀρμοδιοτήτων, εἶναι μέσα στά πλαίσια τοῦ Νόμου καί δέν ἀποτελοῦν παράνομία.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Σᾶς τό εἶπα μόνος μου, καί τό εἶπα καί τήν ἄλλη φορὰ.

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Ἐπομένως...

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Μοῦ ἐπιτρέπετε νά σᾶς ἀπαντήσω σ' αὐτό, γιατί μοῦ κάνετε μία ἐρώτηση καί...

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Κύριε Δήμαρχε, μέ συγ-

χωρεῖτε, δίδετε ἐσεῖς τήν μάχην ἐπὶ τῆς διάσεως τούτης; ὅτι ὅλη σας ἡ ἀναταπόκριση, ἐμεῖς, ἀπό τή μία πλευρά λέμε, ὅτι ἓνας Δήμαρχος τῆς Ἀθήνας, δέν μπορεί νά τά δγάλει πέρα, πρέπει νά κάνει ὁρισμένες ἀποκεντρώσεις ἐξουσίας.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Σᾶς εἶπα ὄχι ἐγώ;

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Καί λέτε ἐσεῖς: ἀποκεντρώσεις ἐξουσίας δέχομαι, ἀλλά δέχομαι ἐντός τοῦ πλαισίου τοῦ Νόμου, τά ὅποια πλαίσια τοῦ Νόμου μοῦ δίνουν τό δικαίωμα νά ἔχω veto καί μοῦ δίνουν τό δικαίωμα νά μήν παραχωρῶ ἀρμοδιότητες.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Ὅλες οἱ εὐθύνες τῶν ἐνεργειῶν πού γίνονται στή Διοίκηση τοῦ Δήμου, μιά καί μιλάτε περὶ συνδιοικήσεως, προσωποποιοῦνται νομικά, καί ἀπό ἀπόψεως εὐθύνης στό πρόσωπο τοῦ Δημάρχου.

Ὅταν λοιπόν τεθεῖ τό θέμα τῆς οὐσιαστικῆς διαφορᾶς μου καί ἀπὸ ἀπόψεως συνειδήσεως καί ἀπὸ ἀπόψεως ἀντιλήψεώς μου γιά τήν νομιμότητα καί δημιουργοῦνται ὁρισμένες εὐθύνες, φυσικά, ἐφ' ὅσον ἐγώ θά καλύψω αὐτήν τήν πράξη, τῶν Συμβούλων, οἱ ὅποιοι θά ἔχουν αὐτήν τήν Ἐπιτροπή, μέ τήν δική μου ὑπογραφή. Ἐχω τό δικαίωμα νά ἔχω μιά γνώμη.

Ἐάν, ὅτι ἀποφασισθεῖ εἶναι ἀποτέλεσμα μιάς συλλογικῆς ἀρμονικῆς προηγουμένης συνεργασίας, φυσικά, δέν θά εἶμαι ἐκεῖνος ὁ ὅποιος θά ξεφύγω ἀπὸ αὐτό πού ἀποφασίστηκε, στό ὅποιο θά συμμετάσχω καί ἐγώ, καί εἰς τό ὅποιο θά ἔχω δώσει προκαταβολικά τήν συγκατάθεσή μου.

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Κύριε Δήμαρχε, δηλαδή ἓνας πού θά εἶναι σέ μιά Ἐπιτροπή, θά κάνει

παράνομες πράξεις;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Ἐσεῖς τό εἶπατε αὐτό.

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Λέω, θά κάνει παράνομες πράξεις;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Ὅχι.

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Ἐ, ἀπ' ἐκεῖ καί ὕστερα, τό veto σας εἶναι ἐπὶ τῆς οὐσίας.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Ἐσεῖς εἶπατε...

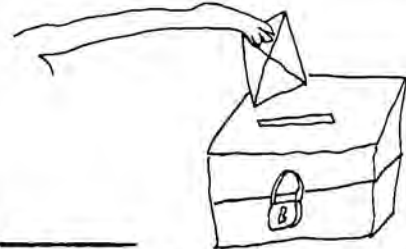
ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Κύριε Δήμαρχε, τό veto σας, πάλι σέ ἓνα πλαίσιο...

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: Γιατί τό μετατοπίζετε; Ἐγώ τό ἔβαλα τό πλαίσιο...

ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ: Βάζετε ἓνα πλαίσιο, ἓνα ἀνάχωμα, καί λέτε, ὅτι ἐγώ, δέν μπορῶ νά κάνω καμιά παραχώρηση, λέτε τό ἐξής:

«πολλά, ὄχι ὅμως διαδικασίες πού δέν προβλέπει ὁ Νόμος. Ὅχι νά παραιτηθῶ ἀπ' τό veto πού μοῦ δίνει ὁ Νόμος, ἢ νά δεχθῶ τήν μορφή συνδιοικήσεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε Κατριβάνο, συζητᾶμε αἴτηση ἀναβολῆς πού ἔκανα ἐγώ, ἡ πᾶμε μέσα στήν οὐσία τοῦ θέματος; Νά τελειώνουμε.

Σημείωση: Σέ μερικά σημεία τό κείμενο εἶναι δυσνόητο. Ὁφείλεται ἀποκλειστικά στή δυσκολία τοῦ πρακτικογράφου νά παρακολουθῇ τόν προφορικό λόγο.

όποιο θά άνατρεπόταν ή Χούντα καί γιά τό τί θά έπακολουθοϋσε, πολύ άπείχαν άπ' ότι πραγματικά έγινε καί κατά κά- ποιο τρόπο αϊφνιδιάστηκαν. Έτσι τό προεκλογικό πρόγραμμα τής Δημοκρα- τικής Συνεργασίας δέν περιείχε τίποτε άλλο παρά μία συνθηματολογία ή όποία ύπηρεζε κι' αυτή άκόμα άντικείμενο δια-πραγματέυσης στίς σχετικές συζητήσεις των κομμάτων τής άντιπολίτευσης. Θά μπορούσε βέβαια κανένας νά φέρει σάν παράδειγμα τίς θέσεις του γαλλικού Σο-σιαλιστικού Κόμματος (όχι άναγκαστικά άπό τήν άποψη του περιεχομένου, αλλά σίγουρα άπό τήν άποψη τής έπεξεργα-σίας καί συγκεκριμενοποίησης των στό-χων γιά τήν τοπική αϋτοδιοίκηση καί τήν αϋτοδιαχείριση, γιά νά γίνει άντιληπτό τό πόσο πρόχειρη ύπηρεζε ή «προοπτική» πού ή Δημοκρατική συνεργασία πρόσ-φερε τότε στό λαό τής 'Αθήνας καί σ' όλόκληρο τόν ελληνικό λαό. 'Η εικόνα φτυσικά γιά τίς φετινές έκλογές είναι κά-πως διαφορετική, αλλά πρós τό χειρό-τερο...

ΕΤΣΙ ή έλλειψη αϋτού του συγκεκρι- μένου προγράμματος συντέλεσε ώστε οί δυσκολίες νά άναφανοϋν μετά άκριδώς τήν νίκη τής Δημοκρατικής Συνεργασίας. Οί διαφωνίες καί άντεγκλήσεις, πολλές φορές βίαιες γεννήθηκαν ήδη άπό τήν έπόμενη τής εγκατάστασης του δημάρχου καί του δημοτικού συμβουλίου στό δη-μαρχιακό μέγαρο μέ κύριο άξονα τό ρόλο καί τίς άρμοδιότητες δημάρχου καί δημοτικού συμβουλίου. Οί φόβοι ότι κά-ποια άλλ ή πολιτική γραμμή θά περ-νούσε - φόβοι πού ένδυναμώθηκαν ύστερα άπό τή διαπίστωση ότι ό δήμαρ-χος έννοούσε ν' άσκήσει πραγματικά όποιες καί όσες άρμοδιότητες του πα-ρείχε ό Κώδικας Δήμων καί Κοινοτήτων - όδήγησαν στή διαμόρφωση τής θεω-ρίας τής «συνδιοίκησης» του δήμου καί άπό τούς 22 έκλεγέντες τής Δημοκρατι-κής συνεργασίας. Σύμφωνα μέ μία έκ-δοχή τής θεωρίας αϋτής πού ύποστηρί-χθηκε στή διάρκεια τής μεγάλης κρίσης στό δήμο τής 'Αθήνας (Φεβρουάριος- Σεπτέμβριος 1977) ό δήμαρχος θά ήταν ένας άπό τούς 22 πού θά αποφάσιζαν ισότιμα γιά τά δημοτικά προβλήματα. Μία άλλη έκδοχή πού έπίσης ύποστηρί-χτηκε περισσότερο έντονα, γιατί φαινό-ταν καί περισσότερο πρακτική, ήταν εκείνη του σχηματισμού μέσα στους κόλ-πους του δημοτικού συμβουλίου ενός όργάνου μέ ισότιμη εκπροσώπηση των κομμάτων καί μέ τήν παρουσία του δη-μάρχου, γυμνού όμως άπό τίς «ύπερ-εξουσίες του».

ΣΕ κάποια φάση των διαπραγματεύ-σεων ό δήμαρχος φάνηκε νά «πειθείται» καί δέχτηκε τό σχηματισμό μιάς πεντα-μελούς έπιτροπής αντιπροσωπευτικής των κομμάτων, μέ τήν όποία νά συζητά τά προβλήματα του δήμου καί νά παίρ-νει ύπόψη τίς άπόψεις τους. Τό όργανο αϋτό σύμφωνα μέ τήν άποψη του δημάρ-

χου θά είχε συμβουλευτικό μόνο χαρα-κτήρα καί οί άρμοδιότητες δημάρχου καί δημοτικού συμβουλίου θά παρέμεναν άναλλοιώτες, όπως καθορίζονταν άπό τό σχετικό νομοθετικό πλαίσιο. 'Η διεκτυ-στίνδα δημάρχου-δημοτικού συμβουλίου είδε τό φώς τής δημοσιότητας στίς άρχές του 1977 όταν ξαφνικά ό λαός τής 'Αθή-νας πληροφορήθηκε ότι ύπάρχει κρίση στον πρώτο δήμο τής χώρας.

● 'Η κρίση αϋτή έκανε στήν πραγμα-τικότητα κομμάτια τό δήμο τής 'Αθή-νας καί έπαιξε διαλυτικό ρόλο γιά ό,τι όνομάζουμε Δημοκρατική Συνερ-γασία, πέρασε άπό τέτοιες φάσεις έν-τονης διαπάλης ώστε ή δεξιά μειωψη-φία στό δημοτικό συμβούλιο άπλώς παρακολούθησε μέ άγαλλίαση τά όσα έξελίσσονταν καί δέν έπενέδη παρά μόνον όταν έκρινε πώς ύπάρχε κίνδυνος νά... γεφυρωθεί τό χάσμα (...)

ΜΕΣΑ σ' αϋτό τό κλίμα άκούστηκαν πολλά γιά τήν άντικατάσταση του δη-μάρχου, ένώ τό αίτημα τής «συνδιοίκη-σης» προβλήθηκε καί δημόσια πιά πα-ρόλο πού νομικά φαινόταν... άδύνατη. Ένα τέτοιο σχήμα στηριζόταν άποκλει-στικά στήν καλή θέληση καί τήν καλή πίστη πού όμως είχε ήδη άπό καιρό έξ-ανεμιστεί... Έτσι όριστικοποιήθηκε ή ρήξη δημάρχου καί δημοτικού συμβου-λίου πού στήν οϋσία σήμαινε διάλυση τής Δημοκρατικής Συνεργασίας, τουλά-χιστο στή μορφή του 1975. 'Ο δήμαρχος άνέλαθε καί άσκησε όλες τίς έξουσίες πού είχε άπό τό νόμο θεωρώντας πιά δε-δομένη τή διάσταση, ένώ τό δημοτικό συμβούλιο στή συνέχεια δέν κατάφερε νά συμβαδίσει οϋτε καν στήν έκλογή προέ-δρου του δημοτικού συμβουλίου, μέ άποτέλεσμα νά έκλεγεί στή θέση αϋτή σύμβουλος τής δεξιάς μειωψηφίας...

ΕΧΟΝΤΑΣ μπροστά της ένα σωρό προβλήματα πού όριοθετοϋσαν, άν μή τί άλλο, αϋτή τούτη τήν ποιότητα ζωής τής πρωτεύουσας - γιά νά μήν άναφερθοϋμε στον άμεσο πολιτικό της ρόλο - καί έχοντας άκόμα νά αντιμετώπισει τόν άλ-λοτε άνοιχτό καί άλλοτε κρυφό πόλεμο τής κυβέρνησης, ή Δημοκρατική Συνερ-γασία στήν 'Αθήνα καί τά κόμματα πού τήν συγκρότησαν επέλεξαν μίαν άλλη μάχη. Τή μάχη τής επίλυσης των διαφο-ρών τους. Έτσι δέν μοιάζει νά είναι τυ-χαίο τό γεγονός ότι στίς έρχόμενες δημο-τικές έκλογές ή Δημοκρατική Συνεργα-σία είναι «μερική». Τά σπέρματα τής σημερινής διαμόρφωσης των πρα-γμάτων ένυπήρχαν στήν προηγούμενη τετραετία. Μία τετραετία γιά τήν όποία τά κόμματα τής Δημοκρατικής Συνεργα-σίας θά άποφύγουν τουλάχιστο γιά τήν 'Αθήνα νά μιλήσουν ή άν καί όποιοι τό κάμουν θά έπιρρίψουν τίς εϋθύνες στους άλλους...

συνέντευξη :

'Ο δήμαρχος 'Αθηναίων κ. Γιάννης Ε. Παπαθεοδώρου γεννήθηκε τό 1915 στήν Κρήτη καί σπούδασε νομικά στό Πανεπιστήμιο 'Αθηνών. Πήρε ένεργό μέρος στό φοιτητικό κίνημα έναντίον τής δικτατορίας Μεταξά καί ύπηρεζε μέ-λος τής Κεντρικής Έπιτροπής του 'Αντιδικτατορικού Μετώπου Νέων. Τραυματίστηκε δυό φορές στό 'Αλβα-νικό μέτωπο καί γιά τήν πολεμική του δράση παρασημοφορήθηκε. Πήρε μέ-ρος στήν 'Εθνική 'Αντίσταση στα πλαίσια του ΕΑΜ καί ύπηρεζε άπό τούς ίδρυ-τές τής ΕΠΟΝ.

Μετά τήν άπελευθέρωση, ό Γ. Παπα-θεοδώρου άναμείχθηκε ένεργά στή σο-σιαλιστική πολιτική κίνηση, καί άπό τό 1930 έκλέγεται συνεχώς, μέ έξαίρεση τήν περίοδο τής χούντας, πρώτος σύμ-βουλος στό δημοτικό συμβούλιο 'Αθηναίων.

Στίς δημοτικές έκλογές τής 30 - 3 - 1975 έξελέγη δήμαρχος έπικεφαλής του ψηφοδέλτιου τής Δημοκρατικής Συνεργασίας. Σάν δήμαρχος άνέπτυξε διεθνή δραστηριότητα καί έξελέγη πρόεδρος τής Ένωσης Μεσογειακών πόλεων.

Στή συνέντευξη πού άκολουθεί ό δήμαρχος 'Αθηναίων μιλά στό ANTI γιά τή θητεία τής Δημοκρα-τικής Συνεργασίας στον πρώτο δήμο τής χώρας καί έπισημαίνει τίς αίτίες πού, κατά τήν γνώμη του, όδήγησαν στήν κρίση μεταξύ δημάρχου καί δημοτικού συμβου-λίου.

ΕΡ: Κύριε δήμαρχε, θρискόμαστε ήδη στήν προεκλογική περίοδο των δημοτικών έκλο-γών του 'Οχτώβρη καί τά κόμματα τής άντι-πολίτευσης πού τό 1975 είχαν συγκροτήσει τή Δημοκρατική Συνεργασία καί είχαν δώ-σει τή νίκη στό ψηφοδέλτιό σας άνήγγειλαν δυό ξεχωριστές ύποψηφιότητες. Κι' αϋτό

Ι. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ:

Ζητούσαν νά γίνω τό ¹/₂₂ τῆς πλειοψηφίας...

σάν ἀποτέλεσμα τῆς διαφωνίας τους κατά τῆς συζητήσεως γιά τήν ἐξεύρεση προσώπου κοινῆς ἐμπιστοσύνης...

ΑΠ: Αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη νά πῶ, σχετικά μέ τό πρόβλημα τῆς Δημοκρατικῆς Συνεργασίας, ὅτι ἂν ἐγώ προσωπικά παρόλη τή μεγαλειώδη νίκη πού πέτυχαν οἱ δημοκρατικές δυνάμεις ὑπό τήν ἡγεσία μου, δέν στάθηκαν τυχερός. Ἄν δέν εἶχα τήν εὐκαιρία νά ἀξιοποιήσω τῆς δυνατότητές μου καί τελικά γέμισα πικρία ἀπό τή συμπεριφορά ὀρισμένων ἀπό τοὺς ἀμεσούς συνεργάτες μου, αὐτό δέν σήμαινε, οὔτε σημαίνει ὅτι ἡ συνεργασία τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων σάν συνασπισμός γύρω ἀπὸ ἓνα κοινὸ πρόγραμμα, ἐναντίον τῆς ἀντίδρασης τῆς δεξιᾶς καί τῆς κοσμοθεωρίας τῆς, δέν ἀποτελεῖ σήμερα ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη γιά τὸν ἀγῶνα προάσπισης τῶν δικαιωμάτων τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως καί τῆς δημοκρατίας στή χώρα μας. Ἀντίθετα πολλές ἀνησυχαστικές ἐνδείξεις ἐπιθετικῆς ἐπιστροφῆς τῶν δυνάμεων τῆς συντήρησης καί τῆς ἀντίδρασης πού ἀπειλεῖ τῆς, ἔστω καί μὴ ὁλοκληρωμένες δημοκρατικές, κατακτήσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπιβάλλουν τὴ συσπείρωση καί πάλι τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων, σὲ ὅσο τὸ δυνατό πιὸ πλατὺ φάσμα συνεργασίας τους μέ ὁδηγὸ τὴν πικρή, μέχρι σήμερα, πείρα καί μέ πνεῦμα πολὺ πλατύτερο καί πιὸ προσαρμοσμένο στίς ἰδιομορφίες τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως. Μόνον ἔτσι θὰ διατηρηθεῖ ὃ, τι ἔχουμε κατακτήσει καί μόνον ἔτσι θὰ ὁλοκληρώσουμε τὴν ἱκανοποίηση τῶν διεκδικήσεων τοῦ θεσμοῦ γιά νά στερεωθεῖ περισσότερο ἡ δημοκρατία στή χώρα μας καί γιά νά λυθοῦν τὰ δεῦτάτα προβλήματα ἀνθρώπινης διαβίωσης μέσα στὸ χάος τῆς Ἀθήνας καί νά καλυτερέψει ἡ ποιότητα ζωῆς τοῦ λαοῦ. Φυσικά ἡ εἰκόνα πού δίνουν αὐτὴ τὴ στιγμή οἱ δημοκρατικές δυνάμεις, μέ τὴν διάσπαση καί τὸν ἀνταγωνισμό τους, πικραίνει ὅλους ἐκείνους πού ἀγωνίζονται νά τὴν ἐξουδετερώσουν. Αὐτῆς τῆς διάσπασης ἀποτέλεσμα, εἰδικά γιὰ τὴν Ἀθήνα, ἦταν καί ἡ ἐκλογὴ προέδρου τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἀπὸ τὴν μειοψηφία...

ΕΡ: Δέν ἦταν βέβαια μόνο αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα. Τό καλοκαίρι τοῦ 1977 ὁ λαὸς τῆς Ἀθήνας ἐγίνε μάρτυρας μιᾶς κρίσης, πού κράτησε μῆνες καί πού ἔδινε τὴν ἐντύπωση ὅτι δήμαρχος καί δημοκρατικὴ πλειοψηφία τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου προέρχονται ἀπὸ ἀντίθετα ψηφοδέλτια. Ποιά ἦταν, ἀλήθεια, ἡ οὐσία ἐκείνης τῆς κρίσης;

ΑΠ: Ἡ κρίση πού ἐκδηλώθηκε τό καλοκαίρι τοῦ 1977, στίς σχέσεις δημάρχου καί πλειοψηφίας τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἰδιαίτερα κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀσθενείας μου, πού ὀφείλονταν σὲ ὑπερκόπωση, ἦταν τὸ ἀποκορύφωμα μιᾶς πορείας καί ἐξέλιξης τῶν σχέσεων πού ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἐγκατάστασής μας στὸ δῆμο. Ἡ ὁμαδοποίηση μέσα στὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο, δέν ἔγινε δυνατό νά ξεπεραστεῖ. Οἱ ἀντι-

θέσεις τῶν διαφόρων ὁμάδων πού ἀντιπροσώπευαν τὰ κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης, ἀρχισαν ἤδη ἀπὸ τὴν ἐκλογὴ τοῦ προέδρου τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καί τῶν διαφόρων ἄλλων ἐπιτροπῶν καί θέσεων τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Κι' αὐτό, παρὰ τῆς προσπάθειάς μου καί τῆς ἐπανελημμένες ἐκκλησίες μου νά ἐξευρεθεῖ στὸ θέμα αὐτὸ μιὰ φόρμουλα κατανομῆς τῶν ἀρμοδιοτήτων πού νά βασίζεται στὴν καλὴ πίστη. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ν' ἀρχίσουν, μέσα στοὺς κόλπους τῆς πλειοψηφίας τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ὁξυτάτες ἀντιθέσεις καί νά εἶναι οὐσιαστικὰ ἀδύνατη ἡ λειτουργία τῆς πλειοψηφίας.

ΕΡ: Ἀκούσθηκαν ὁμως τότε καί κάτι περὶ συνεργασίας ὀρισμένων συμβούλων τῆς πλειοψηφίας μέ τὴ παράταξη Πλυτᾶ...

ΑΠ: Νά σᾶς πῶ. Στὴν ἐπιδείνωση τῆς κατάστασης ἔπαιξε ρόλο καί ἡ ἀντίληψη ὀρισμένων συμβούλων πού προεκλογικά εἶχαν προσανατολισθεῖ στὴν ὑποψηφιότητα Πλυτᾶ ἐπικεφαλῆς... «ἀντιδικτατορικοῦ Συνασπισμοῦ» (!) Αὐτοὶ οἱ σύμβουλοι ἀρχισαν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή μιὰ συστηματικὴ πολεμικὴ μέ ἀντικειμενικὸ σκοπὸ – ὅπως εἶχαν δηλώσει – νά φθείρουν τὸν δήμαρχο καί νά ἀποδείξουν ὅτι δέν ἦταν ἱκανὸς νά ἀξιοποιήσει τὸ ἀξίωμα του καί ὅτι ἡ δική τους ἐπιλογὴ ἦταν ἡ καλύτερη. Ἔτσι ἀντικειμενικὰ συμμάχησαν μέ τὴ μειοψηφία καί συνέβαλαν στὴν ἐκδῆλωση τῆς συστηματικῆς ἐκστρατείας φθορᾶς καί κατασυκοφάντησης τοῦ δημάρχου. Βασικὸ ὄργανο αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας ὑπῆρξε ὁ τέως γενικός γραμματέας τοῦ δήμου Ἀλέξανδρος Πανουργιάς πού ὅπως τελικά ἀπεδείχθη ἦταν κάτω ἀπὸ τὴν ἔμμεση ἐξάρτηση τοῦ κ. Γ. Πλυτᾶ.

ΕΡ: Ὁ κ. Α. Πανουργιάς ὁμως μέ ἄλλεπάλληλες ἀνακοινώσεις καί ἔγγραφες καταγγελίες πού μοιράζονταν κατὰ καιροὺς στίς ἐφημερίδες, σὰς κατηγοροῦσε γιά παράβαση καθήκοντος, ὅτι δηλαδὴ παραλείπατε νά προωθήσετε τῆς διαδικασίας ἀποκάλυψης τῶν χουντικῶν σκανδάλων στὸ δῆμο τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος εἶχε, ἀπὸ τὴ θέση τοῦ γενικοῦ γραμματέα τοῦ δήμου, ἐπισημάνει, μέ ἔγγραφες ἐκθέσεις του.

ΑΠ: Ὁ τέως γραμματέας τοῦ δήμου στίς ἐκλογές τῆς 30 Μαρτίου 1975, εἶχε ὑποστηρίξει τὸ συνδυασμὸ Πλυτᾶ. Μετὰ τὴν ἐπιτυχία καί τὴ νίκη Δημοκρατικῆς Συνεργασίας μέ παρεκάλεσε νά τὸν διατηρήσω στὴ θέση του γιά νά κατορθώσει νά συνταξιοδοτηθεῖ. Ἡ διατήρηση του ἦταν ἴσως τὸ μεγαλύτερο λάθος μου. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς παραμονῆς του στὸ δῆμο ἀσχολήθηκε μέ ὀρισμένες ἀνακρίσεις σχετικές μέ τὰ σκάνδαλα τῆς ἐπταετίας, τῆς ὁποῖας ὁμως παρέλκυε γιά νά διατηρεῖται στὴ θέση του. Οὐδέποτε μάλιστα μοῦ ἀνέφερε ὃ,τιδήποτε σχετικὰ μέ ἀνωμαλίες στὸ δῆμο κατὰ τὴ διάρκεια τῆς δικῆς μου θητείας. Ἐπειδὴ διαπίστωσα τὴν παρέλκυση τῶν ἀνακρίσεων καί ἓνα συστηματικὸ ὑπονομευτικὸ ἔργο ἐναντίον μου ἀπὸ τὴν πλευρά του, ἀποφάσισα νά τὸν ἀπολύσω.

Πραγματικά ἀφοῦ προηγουμένως τὸν κάλεσα νά παραδώσει ὅλα τὰ ἔγγραφα στὸν νομικὸ σύμβουλο τοῦ δήμου, τὸν ἀπέλυσα καί ἡ ἀπόλυσή του δημοσιεύθηκε στὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβέρνησης. Τὴν ἐπομένη τῆς ἀπόλυσής του κυκλοφόρησε ἓνα συκοφαντικὸ ἔγγραφο μέ διάφορες ἀσύστατες κατηγορίες γιά τῆς ὁποῖας τοῦ ὑπέβαλα ἀμέσως μήνυση γιά συκοφαντικὴ δυσφήμιση καί ἔχει γι' αὐτὸ παραπεμφθεῖ στὸ ἀκρωατήριό. Ἀπὸ τότε κυκλοφόρησε καί διάφορα ἄλλα ἔγγραφα μέ τῆς ἴδιες ἀσύστατες κατηγορίες γιά τῆς ὁποῖας ἐκδόθηκε ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ ἔρευνα τοῦ ἐπιθεωρητῆ τοῦ ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν κ. Σπανοδήμου ὁρίσιμα μέ τὸ ὁποῖο τῆς χαρακτηρίζεως ὁσάβιστες. Ἐκκρεμεῖ ἀκόμα – καί γι' αὐτὸ δέν δικάζεται ὁ κ. Πανουργιάς – μιὰ μηνυτήρια ἀναφορά τοῦ ἐπὶ τῆς ὁποῖας οἱ ἀνακρίσεις θρῖσκονται στὸ τέλος τους καί εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ καταληξοῦν σὲ πλήρη διαφώτιση τῆς ἐναντίον μου συκοφαντικῆς ἐκστρατείας.

ΕΡ: Ποῦ κατὰ τὴ γνώμη σας ἀποσκοποῦν τὰ ὅσα ὁ κ. Πανουργιάς σὰς κατηγορεῖ;

ΑΠ: Ἡ ἐκστρατεία ἐναντίον μου εἶχε δύο στόχους. Πρῶτο, νά προβληθεῖ ὁ Α. Πανουργιάς καί νά δημιουργηθεῖ γύρω ἀπὸ τὸ ὄνομά του θόρυβος, ὅπως καί παλιότερα εἶχε κάνει σὲ ἄλλη ἀνάλογη περίπτωση, πάλι σχετικὰ μέ τὸ δῆμο Ἀθηναίων, σὲ μιὰ δημόσια διένεξη του μέ τὸ κόμμα τῆς Ε.Δ.Α. Καί τότε, ὅπως καί στὴν περίπτωση τῆς δικῆς μου, ὅλες οἱ κατηγορίες οἱ ὁποῖες εἶχε ἐκτοξεύσει κατὰ τῆς Ε.Δ.Α. ἀποδείχθηκαν ἀβάσιμες καί κατέρρευσαν. Δεύτερο, νά ἐνισχυθοῦν τὰ σχέδια ἐκείνων πού ἀπέβλεπαν στὴν φθορὰ μου γιά νά μέ ἐμφανίσουν ἀνίκανο καί ἀκατάλληλο νά ἐξυγιάνω τὸ δῆμο. Ἀπόδειξη εἶναι τὸ γεγονός ὅτι στὴν ἐναντίον μου συκοφαντικὴ ἐκστρατεία χρησιμοποιήθηκε καί σύμβουλος τῆς μειοψηφίας. Καί σὲ ἄλλες ὁμως περιπτώσεις σύμβουλοι τῆς πλειοψηφίας – ὅπως στὴν περίπτωση τῆς συζήτησης στὸ δημοτικὸ συμβούλιο τῆς παραίτησης τοῦ κ. Πλυτᾶ, ἀπὸ τὴ θέση τοῦ προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς ἀποχουντοποίησης στὸ δῆμο, κράτησαν θέσεις περισσότερο εὐνοϊκῆς πρὸς τὴν παράταξη Πλυτᾶ, παρὰ πρὸς τὴν Δημοκρατικὴ Συνεργασία καί μένα...

ΕΡ: Ἄς ἐπανεέλθουμε, κύριε δήμαρχε, στὴν κρίση τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1977, μιὰ καί ὑπῆρξε καθοριστικὴ γιά τὴν μετέπειτα πορεία τῆς Δημοκρατικῆς Συνεργασίας καί τοῦ δήμου...

ΑΠ: Μιὰ ἀπὸ τῆς αἰτίες τῆς κρίσης τοῦ 1977 ἦταν καί τὸ γεγονός ὅτι ὀρισμένοι σύμβουλοι τῆς πλειοψηφίας ζήτησαν ἀπὸ τὸν δήμαρχο οὐσιαστικὰ νά παραιτηθεῖ ἀπὸ τῆς ἀρμοδιότητες πού τοῦ παρέχει ὁ νόμος καί νά πάψει νά διοικεῖ τῆς ὑπηρεσίες τοῦ δήμου, σύμφωνα μ' αὐτόν. Τὸ αἶτημα τῆς οὐσιαστικῆς «συνδιοίκησης» πού πρόβαλαν, σήμαινε κατάργηση τοῦ ἀξιώματος τοῦ δη-

μάρχου και την πώση του στο 1/22 της πλειοψηφίας, μέ ίση δηλαδή ψήφο. Έκείνοι που πήραν την πρωτοβουλία, την συνδύασαν με μία οργανωμένη επίθεση εναντίον μου και ζητούσαν να παραμεριστούν οι διατάξεις του νόμου και ο δήμαρχος, χωρίς τις αρμοδιότητές του, να έκτελει τις αποφάσεις των 21 χωρίς να μπορεί να προβάλει τις αντίρρήσεις του ή κι' αν τις πρόβαλλε, να έχουν την άξια μιάς από τις 22 ψήφους!! Όρισμένοι μάλιστα απ' αυτούς πίστεψαν ότι, εξ αιτίας της άρρώστιας μου, είχα άχρηστευτεί και ότι ή θά υπέβαλλα την παραίτησή μου ή επρόκειτο ν' αντικατασταθώ. Για να δείξω την καλή διάθεσή μου συνεργασίας με το συμβούλιο, πρότεινα να γίνει κατανομή αρμοδιοτήτων ανάμεσα στο δημοτικό συμβούλιο και να εκχωρήσω σ' αυτό όρισμένες από τις αρμοδιότητές του με την προϋπόθεση μιάς άρμονικής συνεργασίας, αλλά πάντοτε μέσα στα πλαίσια που διαγράφει ο Δημοτικός Κοινοτικός Κώδικας. Γιατί εξ αιτίας όλων αυτών των επιθέσεων, των διαφωνιών και γενικά της κρίσης, τό Δημοτικό συμβούλιο, έκανε συνεδριάσεις χωρίς καν να μπαίνει στην ήμερησια διάταξη και χωρίς οι έμπροπτες που εξέλεξε να λειτουργούν. Άρκει να σημειωθεί ότι επτά περίπου συνεδριάσεις καταναλώθηκαν στις συζητήσεις αυτών των προβλημάτων και μιάς επιστολής την οποία είχα στείλει στο δημοτικό συμβούλιο από τό κρεβάτι της άρρώστιας μου και στην οποία εξέφραζα τό παράπονα και την πικρία μου γιά τις εναντίον μου επιθέσεις και έκανα καλόπιστη κριτική γιά τό ότι, παρά τις δικές μου ύποχωρήσεις, οι εκπρόσωποι των όμάδων μέσα στο δημοτικό συμβούλιο, δέν συμφώνησαν, μέ αποτέλεσμα να μήν έχει άποκατασταθεί τό επιθυμητό κλίμα γιά συνεργασία και έτσι τό δημοτικό συμβούλιο να συνεχίζει να παραμένει άδρανές και να περιορίζεται σέ έσωτερικές διαμάχες.

ΕΡ: Πού βρίσκεται λοιπόν την ευθύνη γιά την κρίση του 1977;

ΑΠ: Φυσικά σ' όλη αυτή την κατάσταση δέν φαίνε τα πολιτικά κόμματα, ούτε ή Δημοκρατική Συνεργασία, αλλά όρισμένα συγκεκριμένα πρόσωπα που τό έλαττήρια τους, στην εναντίον του δημάρχου επίθεση, ήταν περισσότερο προσωπικά. Έτσι πληροφορούσαν έσφαλμένα τούς πολιτικούς φορείς στους όποιους ανήκαν. Έπαιξε επίσης σημαίνοντα ρόλο σ' όλη αυτή την κατάσταση και ή πολιτική της Κυβέρνησης απέναντι στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και τό δήμο Άθηναίων, μέ τη συνεχή συρρίκνωση των αρμοδιοτήτων του Δήμου, τις συνεχείς και άπαραδέκτες επεμβάσεις σέ θέματα που θά έπρεπε να ανήκουν στην άποκλειστική αρμοδιότητα του Δήμου (έξαγγελία π.χ. και έκτέλεση έργων μέσα στην Άθήνα, δημιουργία αυτόνομων οργανισμών - ΟΛΠ κλπ - και μεταβίβαση σ' αυτών αρμοδιοτήτων που θά έπρεπε να ανήκουν στο Δήμο). Κυρίως όμως ήταν ή συστηματική άρνησή της να βοηθήσει στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης του Δήμου.

ΕΡ: Ποιός θά μπορούσε να ήταν ένας σύντομος άπολογισμός της θητείας της Δημοκρατικής Συνεργασίας στο δήμο της Άθήνας;

ΑΠ: Οι προεκλογικοί προγραμματικοί στόχοι που ύποσχεθήκαμε στον Άθηναϊκό λαό

ήταν: α) Άπογραφή του τί παραλαμβάνουμε από τη Χούντα, μέ βάση τη διαπίστωση ότι οι ύπηρεσίες του Δήμου ήταν, ποιοτικά έξαρθρωμένες και ήθικά διαβρωμένες εξ αιτίας των διαφόρων σκανδάλων. Είχε εξ άλλου κληροδοτηθεί στη Δημοκρατική Συνεργασία, λόγω των μεγάλων δανειακών επιβαρύνσεων, άνισοσκελής προϋπολογισμός μέ τεράστιο έλλειμμα. β)

Νοικοκύρεμα των οικονομικών του Δήμου και έπισήμανση και άποκάλυψη των σκανδάλων και των ύπευθύνων. γ) Χρησιμοποίηση του δημοτικού χρήματος γιά την άποπεράτωση των ήμιτελών έργων. δ) Έκτέλεση προγράμματος έργων όδοποιίας και ανάπτυξη του πρασίνου. ε) Διαμόρφωση μιάς πολιτικής προστασίας της θρεφικής, παιδικής και νεανικής ηλικίας και στ) διαμόρφωση μιάς πολιτικής, έντονης πολιτιστικής δραστηριότητας και διεθνών επαφών και συνεργασίας μέ διεθνείς οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σ' όλους αυτούς τούς στόχους άναταποκριθήκαμε, παρά τις δυσκολίες, μέ άρκετη έπιτυχία. Άποκαλύψαμε τα σκάνδαλα της έπταετίας που συνδέονται μέ την προστασία τεράστιων συμφερόντων του Δήμου (όπως τό ύπόγειο γκαράζ της πλατείας Κλαυθμώνος, ή προμήθεια έλαττωματικών άπορριμματοφόρων αυτοκινήτων που χάλασαν πριν ακόμα μπουν σέ ύπηρεσία, ή εξαφάνιση ύλικών των λατρείων που καταργήθηκαν κλπ). Γιά όρισμένα από τα σκάνδαλα αυτά πρόκειται να διεξαχθεί και σχετική ποινική δίκη. Άνασυγκροτήσαμε και άναδιαρθρώσαμε τις ύπηρεσίες του Δήμου. Άφου περάσαμε σημαντική κρίση στο πρόβλημα της καθαριότητας, που όφειλόταν στην άπίστευτη έλλειψη τεχνικών μέσων, αλλά και σ' ένα συστηματικό σαμποτάζ, κατορθώσαμε χωρίς να επιβαρύνουμε οικονομικά τό Δήμο ή τούς δημότες, να προμηθευτούμε 52 καιονούρια άπορριμματοφόρα αυτοκίνητα, θαριού τύπου και να βελτιώσουμε σημαντικά τις ύπηρεσίες καθαριότητας. Κατορθώσαμε ακόμα να περισώσουμε πολλούς κοινόχρηστους χώρους και πλατείες από την οικολογική έπιείνα, πάντα μέ την συμπαράσταση και τούς αγώνες των κατοίκων (πλατεία Κρημνίτας στην περιοχή Άμπελοκήπων, στα Άνω Πετράλωνα και την Άκαδημία Πλάτωνος κ.ά.). Σημαντική έπίσης κατάκτηση ήταν ή, ύστερα από σχετικούς αγώνες μας, παραχώρηση στο Δήμο της Άθήνας 920 στρεμμάτων και 60 στρεμμάτων στο Δήμο Ζωγράφου από τό χώρο των στρατώνων στο Γουδί γιά τη δημιουργία έθνικού πάρκου. Θά μπορούσα να προσθέσω ακόμα πολλά, όπως την ανάπτυξη του πρασίνου, τη λειτουργία του Βρεφοκομείου, στο νέο κτίριο, τό θέμα του φωταερίου, τον έξοπλισμό του δημοτικού νοσοκομείου, τη λειτουργία των κέντρων νεότητας και τις πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις. Γιά όλα αυτά έτοιμάζω λεπτομερή άπολογισμό προς τον Άθηναϊκό λαό. Κάτι όμως που θά πρέπει να τονισθεί όπωσδήποτε είναι ή διεθνής δραστηριότητα του Δήμου και της ύπό την προεδρία μου ΚΕΔΚΕ που ύπήρξε πραγματικά πλούσια. Άναπτύξαμε σχέσεις φιλικίας και συνεργασίας μέ άρκετές πόλεις του έξωτερικού όπως τη Σόφια, τό Βουκουρέστι, τη Βουδαπέστη, τη Στοκχόλμη. Σάν δήμαρχος Άθηναίων εξέλεγαν πρόεδρος της «Ένωσης Μεσογειακών Πόλεων» και ή εισήγησή μου γιά τη συμβολή των

Όργανισμών τοπικής Αυτοδιοίκησης στο πρόβλημα της άνεργίας άποτέλεσε τη βάση της δήλωσης του Μπορντώ που εκδόθηκε κατά τη διάρκεια της Συνόδου των ΟΤΑ της Εύρώπης.

ΕΡ: Ποιό είναι τό συμπέρασμα από την τετραετή έμπειρία της Δημοκρατικής Συνεργασίας στον πρώτο Δήμο της χώρας;

ΑΠ: Η έπιτυχία και τό ξεπάρασμα των δυσκολιών συνδεόταν μέ τη στενή συνεργασία δημάρχου και δημοτικού συμβουλίου, κύρια της δημοκρατικής πλειοψηφίας του, και τη συμπάρασταση του λαού. Στην αντίθετη περίπτωση, ή αίρετη δημοτική αρχή, δέν ήταν δυνατόν να άποδώσει και προπαντός να έπιτύχουμε όσα ύποσχεθήκαμε. Άλλη προϋπόθεση ήταν ή κατανόηση από την πλευρά της κυβέρνησης του δημοσυγικού δημοκρατικού ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ή ελικρινής ένίσχυση της. Η τελευταία προϋπόθεση δέν ήταν εύκολο να εξασφαλισθεί, όταν ληφθεί υπόψη ή συγκεντρωτική-κεντριστική και αντιδραστική αντίληψη της κυβέρνησης της Δεξιάς και ή διάθεσή της να περιορίσει στα πιο στενά δυνατό όρια, τό ρόλο του θεσμού, πολύ περισσότερο όταν γνώριζε ότι ή διοίκηση των ΟΤΑ, μέ τις δημοτικές εκλογές του 1975, είχε περάσει, κατά τό μεγαλύτερο ποσοστό στα χέρια των δημοκρατικών δυνάμεων. Γι' αυτόν άκρίβως τό λόγο, ή πλειοψηφία των αίρετών δημοτικών διοικήσεων, έπρεπε να έπιδείξει συνοχή και συνεργασία και να παραμερίσει όλες τις άναπόφευκτες διαφορές που συνδέονται μέ την πολυκομματική σύνθεσή τους, όπως την εξέφραζε ή «Δημοκρατική Συνεργασία».

Φοβάμαι ότι, από έλλειψη συνειδητοποίησης της ιδιομορφίας των ΟΤΑ που είναι όργανα ένότητας και ό αγώνας γιά την εκπλήρωση των στόχων τους άναπόφευκτα πολιτικός και όχι στενά κομματικός, μεταφέρθηκαν και εκφράστηκαν μέσα στο δημοτικό συμβούλιο Άθηναίων, αλλά και σέ πολλά άλλα Συμβούλια, οι κομματικές διαφωνίες, πράγμα που δέν έπρεπε να γίνει. Στους ΟΤΑ πρέπει να κυριαρχεί ή αντίληψη του αγώνα γιά την έπίλυση των τοπικών προβλημάτων, χωρίς φυσικά οι εκπρόσωποι των διαφόρων κομμάτων να άποστερούνται από τό δικαίωμα να τοποθετούνται και να παίρνουν θέσεις γιά γενικότερα προβλήματα που άπασχολούν τό λαό. Η κομματική όμως προβολή και ή ανάπτυξη της έπιρροής των εκπροσώπων των κομμάτων, σάν δημάρχων ή μελών δημοτικού συμβουλίου, επιτυγχάνεται μόνο μέ τό αν οι συγκεκριμένοι εκπρόσωποι μπορούν να άποδείξουν, μέ την καθημερινή τους δραστηριότητα, ότι είναι οι περισσότερο μελετημένοι, γνώστες των προβλημάτων της πόλης τους ή του χωριού και είναι σέ θέση να προτείνουν τις άποτελεσματικότερες λύσεις. Άν αντίθετα μεταφέρονται μέσα στους κόλπους του δημοτικού συμβουλίου οι κομματικές διαφορές και γίνεται προσπάθεια γιά την έπιβολή στενών κομματικών αντίληψεων, τότε και ό θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης ζημώνεται και τα δημοτικά συμβούλια δέν μπορούν να λειτουργήσουν. Δυστυχώς, αυτή ή αλήθεια, που άποτελεί κοινό τόπο σέ άλλες χώρες, δέν έχει κατανοηθεί στη χώρα μας στο βαθμό που πρέπει. Φυσικά μεγάλη σημασία έχει και ή προσωπικότητα και ή κατάρτιση του δημάρχου.

Δημοτικές εκλογές και λαϊκό κίνημα

του Θόδωρου Πάγκαλου

ΜΕΓΑ πλήθος και μέγα πάθος γύρω από τις δημοτικές εκλογές.

ΚΟΙΝΗ γνώμη και πολιτικοί παρατηρητές δείχνουν ένα ενδιαφέρον χωρίς προηγούμενο, γι' αυτή την δευτερεύουσα στις ελληνικές πολιτικές συνήθειες αναμέτρηση.

ΘΑ μπορούσε κανείς να σκεφτεί, ότι ώριμασαν επί τέλους στη συνείδηση των πολιτικών φορέων, όπως μοιάζουν να 'χουν ωριμάσει στο λαϊκό συλλογικό υποσυνείδητο, τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα, που ή επίλυσή τους προϋποθέτει αυτόνομη οργάνωση ως αυθόρμητη κινητοποίηση των πολιτών.

ΕΝΝΟΟΥΜΕ τη ρύπανση του περιβάλλοντος, την πολεοδομική αυθαιρεσία, την κατάρρευση της κοινωνικής ζωής, τη πολιτιστική αποκτήνωση, όλες τις διαδικασίες που συμπληρώνουν την καπιταλιστική εκμετάλλευση, ενισχύουν την παντοδυναμία του σύγχρονου κράτους και συντείνουν στο να μεταθληθεί ο άνθρωπος σ' ένα άθροισμα πραγμάτων κι' οι ανθρώπινες σχέσεις σ' εμπόρευμα.

ΔΥΣΤΥΧΩΣ γιά μιάν ακόμη φορά, όπως συνήθως συμβαίνει στη χώρα μας, οι τριγμοί του πολιτικού έπισητού άλκυψαν τά δείγματα κρίσης της κοινωνικής δομής. Οι δημοτικές εκλογές έχουν ήδη χάσει ένα μεγάλο μέρος από την ιδιομορφία τους. 'Αποτελούν σέ μεγάλο βαθμό μία γενική δοκιμή των πολιτικών εκλογών που κάποτε θ' ακολουθήσουν.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ γι' αυτό είναι ή πλήρης κομματικοποίηση των προεκλογικών ζυμών και ή συγκεντρωτική άπονομή χρισμάτων, άκόμα κι' όταν αυτά δέν άποτελούν σέ τελευταία άνάλυση, παρά μιάν επικύρωση άυτονομημένων διεργασιών και μιάν έπιθεβαίωση των τοπικών συσχετισμών δυνάμεων. 'Η έπικάλυψη, τό «καπέλωμα» των τοπικών ιδιομορφιών από τις κεντρικές διακομματικές διαπραγματεύσεις, έμπόδισε τό ΠΑΣΟΚ, κυριώτερη νεωτεριστική δύναμη της άριστεράς, νά πραγματοποιήσει άκέραια τό βασικό σέλος της νέας αντίληψης που είχε έμφανίσει: την άποκεντρωμένη ανάδειξη ύποψήφων και προγραμμάτων από τη βάση. 'Η διαδικασία θέβαια αυτή ολοκληρώθηκε με καθυστερήσεις σ' όλους σχεδόν τούς δήμους της χώρας.

Η ΑΝΤΙΦΑΣΗ άνάμεσα στη νέα αντίληψη του ΠΑΣΟΚ, γιά την άυτόνομηση των άποφάσεων, και την παλαιοκομματική αναζήτηση άμεσων εκλογικών ώφελημάτων με πανελλαδικές διαπραγματεύσεις, λύθηκε χάρη στη στάση του κυριώτερου ένδεχόμενου σύμμαχου, του ΚΚΕ. 'Η μελέτη των σχετικών δημοσιευμάτων πείθει γι' αυτό. Καί μόνο ή γενική άρχή της γενικής επανεκλογής των «καταξωμένων (!) κομμουνιστών δημόρχων, που θέλησε να έπιβάλλει τό ΚΚΕ σάν βάση των διαπραγματεύσεων είναι έξωφρενική.

ΑΠΟ τό «έγκλημα» μοιάζει να ώφελεΐται ή Δεξιά: Πέτυχε ή άπέτυχε ή κυβερνητική «διεύρυνση»; Νά τό κύριο πολιτικό συμπέρασμα, που θά βγει από αυτές τις εκλογές.

Στις 15 του 'Οκτώβρη, θά έχουμε μιάν ένδειξη γιά τό που κατευθύνθηκαν οι ψηφοί του Κέντρου. Στο κυβερνητικό στρατόπεδο με τούς διευρυμένους νεοαποστάτες ή με την ήγεσία της ΕΔΗΚ στην άντιπολίτευση;

ΤΟ ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΟ κύρος και έπιρροή του ΠΑΣΟΚ στά λαϊκά στρώματα και ή φθορά της κυβέρνησης μετά τις τελευταίες άλλεπάλληλες «άτυχιες» της στο χειρισμό έσωτερικών και έξωτερικών προβλημάτων είναι πολύ πιθανό ότι θά όδηγήσουν σέ μιάν περαιτέρω συρρίκνωση της εκλογικής δύναμης του κράτους της Δεξιάς.

ΚΙ' Ο ΠΙΟ άπληροφόρητος πολίτης θά μπορούσε νά βγάλει ένα τέτοιο συμπέρασμα, από μιάν μονομαχία παντού δύο ψηφοδελτίων, ενός της Δεξιάς κι' ενός της ένωμένης άντιπολίτευσης. 'Η ύπονόμηση από τό ΚΚΕ της δημοκρατικής συνεργασίας πρόσφερε μεγάλη πολιτική ύπηρεσία στην Κυβέρνηση. 'Η λογική της τακτικής του πρέπει ν' αναζητηθεί σέ τρία έπίπεδα.

Σ' ΑΥΤΟ της πολιτικής συγκυρίας, τό ΚΚΕ φοβάται, μέχρι ενός σημείου νόμιμα, ότι μιάν παραπέρα εκλογική έξασθένιση της κυβέρνησης του κ. Καραμανλή θά όδηγήσει σέ πρόωρες, άνεξέλεγκτες κι' έπομένως επικίνδυνες έξελίξεις. 'Η πείρα της διόγκωσης ενός ρεύματος διαμαρτυρίας κατά της άποστασίας του 1965 γύρω από τον Γ. Παπανδρέου, με την 'Αριστερά ν' ακολουθεί είναι πρόσφατη κι' οι άναλογίες είναι γιά τη λογική του ΚΚΕ ισχυρές. Μιά τέτοια προοπτική θά διακινδύνευε την τόσο δύσκολα άποκτημένη νομιμότητα, μετά από δεκαετίες διώξεων και θυσιών, πράγμα ιδιαίτερα δυσάρεστο γιά τό στελεχικό δυναμικό του ΚΚΕ. 'Η όλη άνάλυση στηρίζεται θέβαια σέ μιάν έξωπραγματική ταύτιση Γεώργιου και 'Ανδρέα Παπανδρέου, Ε.Κ. του 1964 και ΠΑΣΟΚ του 1978. 'Ομως ή παραγνώριση των νέων στοιχείων, που συνθέτουν την πολιτική φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ είναι προϋπόθεση γιά νά διατηρηθεί ή θεολογική αντίληψη του ενός κόμματος της έργατικής τάξης, που στηρίζει την άξίωση του ΚΚΕ νά έπιβάλλει σ' όλη την 'Αριστερά, τις οργανωτικές του αντίληψεις και την πολιτική του κηδεμονία.

ΤΟ ΚΚΕ θά ήθελε θέβαια νά μεγιστοποιήσει τά εκλογικά ώφέλη, άν μιάν «άελογισμένη» αύξηση των δυνάμεων της άντιπολίτευσης άντιστοιχούσε σέ μιάν ένίσχυση της θέσης του μέσα στην 'Αριστερά, άν δηλαδή μπορούσε νά καθηλώσει τό ΠΑΣΟΚ

και νά έξαφανίσει ολοκληρωτικά τό ΚΚΕ. 'Ομως μιάν τέτοια έξέλιξη είναι άπίθανη. Κι' έτσι τό ΚΚΕ προτίμησε τον άγώνα γιά τη διατήρηση των ιδιαίτερων κομματικών θέσεων του από τό γενικώτερο δημοκρατικό άγώνα.

ΥΠΑΡΧΕΙ όμως κι' ένα τρίτο έπίπεδο άνάλυσης που άφορά την στρατηγική προοπτική γιά τη σοσιαλιστική άλλαγή. 'Η άμβλυνση της σύγκρουσης με την κυβέρνηση γύρω από την τοπική άυτοδιοίκηση δέν είναι μεμονωμένη ένέργεια. 'Ενσωματώνεται σέ μιάν σειρά από εκδηλώσεις σωφροσύνης και μετριοπάθειας. Θά αναφέρουμε ένδεικτικά τό πρόωρο σπασίμο μ' έλάχιστα άνταλλάγματα, μιās σειράς άπεργιών, τη «μελετηρή» στάση της φοιτητικής ΚΝΕ άπέναντι στά εκπαιδευτικά νομοσχέδια και τό κυριώτερο άπ' όλα τό μετριοπαθή σχολιασμό των στοιχείων που προδιαγράφουν ένα νατοϊκό συμβιβασμό που θέτει σέ κίνδυνο την έδαφική άκεραιότητα της χώρας. 'Εδώ βρίσκεται τό κλειδί γιά την έρμηνεία της όλης στάσης της ήγεσίας του ΚΚΕ και ιδιαίτερα των έπαναπαρτισθέντων από την 'Ανατολή πολιτικών προσφύγων που άποτελούν την τάση, που έπιβάλλει τις άπόψεις της σ' όλα τά έπίπεδα μέχρι αυτή τη στιγμή. 'Η τάση αυτή είναι βαθιά ποτισμένη με την πεποίθηση, ότι τό ζήτημα της επανάστασης, της άλλαγής παραγωγικών σχέσεων, θά κριθεί με μιάν σύγκρουση, οικονομική και τεχνολογική των δύο υπερδυνάμεων, στούς χώρους που δέν άνήκουν σαφώς στη σφαίρα έπιρροής της μιās ή της άλλης (ΝΑΤΟ και Σύμφωνο Βαρσοβίας).

ΣΥΜΦΩΝΑ μ' αυτή την αντίληψη ή 'Ελλάδα δέν άνήκει στις χώρες του επαναστατικού μέτωπου. Οι πολιτικές έξελίξεις κι' άλλαγές θά 'ναι δευτερεύουσες έπιπτώσεις μιās γενικώτερης άλλαγής συσχετισμού δυνάμεων. Κι' έπομένως, τό επαναστατικό κόμμα θά πρέπει νά διαφυλάσσει και νά οικοδομεί περιορισμένες αλλά μοιολιθικές δυνάμεις, γιά νά ένεργήσει άποφασιστικά τη στιγμή που ή χώρα θά έγκαταλειφθεί από τον σημερινό ίμπεριαλιστή έπικυρίαρχο γιά νά πέσει στην άπελευθερωτική σφαίρα έπιρροής του «σοσιαλιστικού» στρατόπεδου.

Η ΤΡΙΠΛΗ αυτή άνάλυση προωθεί νομίζουμε την ουσιαστική κατανόηση της σύνοψης αλλά παραγμένης Ιστορίας των διαπραγματεύσεων, άνάμεσα στο ΚΚΕ και στο ΠΑΣΟΚ γιά τις δημοτικές εκλογές. Μιά σχετική διαύγεια γύρω από τό θέμα είναι δυνατό νά έμποδίσει μιάν παραπέρα μεθοδευση μιās διασπαστικής τακτικής. Νά έμποδίσει π.χ. τον γνωστό θαυμαστή του κ. Καραμανλή, Μίκη Θεοδωράκη νά φέρει σέ πέρας την άποστολή του, δηλαδή την όξυνση της διένεξης άνάμεσα στούς δημοκράτες, ώστε νά λειτουργήσει μερικά μόνο ή δημοκρατική πειθαρχία της μεταφοράς των ψήφων, στο δεύτερο γύρο και νά εκλεγεί ό κ. Πλυτάς.

Ο ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΣ θέβαια άγώνας, καλός και δύσκολος, είναι ή έπιστροφή στά συγκεκριμένα προβλήματα, ή άνάπτυξη του αυθόρμητου λαϊκού κινήματος, ή άυτοοργάνωση στη βάση, ή άνάπτυξη της λαϊκής πρωτοβουλίας.

Ο ΛΑΟΣ θά μετατρέψει τούς δήμους σέ όργανα λαϊκής έξουσίας, όταν έπιβληθεί ή πολιτική ιδιαιτερότητα της πάλης γιά την τοπική άυτοδιοίκηση.

ΑΗ – ΓΙΑΝΝΗΣ:

‘Ένα πείραμα για μιάν άλλη τοπική αυτοδιοίκηση

Του Θάνου Φουρκώτη

ΣΤΟ χωριό ‘Αη – Γιάννης, στήν Εύβοια, δνύμιση ὥρες δρόμο ἀπό τήν Ἀθήνα – ὅπως θέβαια καί σέ πολλά ἄλλα χωριά τῆς ἑλλη- νικῆς ἐπαρχίας – τό «μεγάλο παιγνίδι» στίς δημοτικές θά κινηθεῖ, πέρα ἀπό τόν ὁποιοδήποτε βαθμό πολιτικοποίησης, στόν ἄξονα τοῦ κατά πόσο οἱ νέοι ἐκλεγμένοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ θά εἶ- ναι ἱκανοί νά ἀντιμετωπίσουν καί νά λύσουν τά ἰδιαίτερα τοπικά προβλήματα.

Πολύ περισσότερο στόν ‘Αη – Γιάννη, γιατί τό χωριό ἔχει μιὰ δική του ἱστορία – σημαντική καί σημαδιακή ἐπίσης γιά τήν ἱστορία τῆς τοπικῆς αυτοδιοίκησης: Οἱ κάτοικοι του κατάφεραν, παίρνοντας στά χέρια τους τά ζωτικά προβλήματα τοῦ χωριοῦ – ἀφοῦ βαρέθηκαν νά περιμένουν τήν κυβερνητική γραφειοκρατία νά δώσει κάποια λύση – νά τά ἀντιμετωπίσουν ἀποτελεσματικά καί μέσα σέ τέσσερα μόλις χρόνια νά ἀναμορφώσουν τό χωριό τους καί νά δώσουν ἕνα καινούριο περιεχόμενο στή ζωή τους. Χρειάστηκε ὁμως νά δώσουν χρήματα ἀπό τήν τσέπη τους καί νά προσφέρουν τήν προσωπική τους ἐργασία γιά τό καλό ὁλόκληρου τοῦ χωριοῦ. Καί τό ἔκαναν...

Ἀλλά φυσικά τά πράγματα δέν τελειώνουν ἐδῶ. Ἡ λύση τῶν προβλημάτων μιᾶς κοινότητος ἢ μιᾶς γειτονιάς δέν μπορεῖ νά θα- σιστεῖ μόνον στήν ἀυτενέργεια, τῶν κατοίκων τῆς. Στό τέλος-τέλος μπορεῖ νά ἀποδώσει ἡ ἀυτενέργεια, ὅταν ἡ κοινότητα παρουσιάζει τίς στοιχειώδεις οἰκονομικές δυνατότητες – ὅπως στήν περίπτωση τοῦ χωριοῦ τῆς Εὐβοίας. Ἡ αὐτοοργάνωση προσφέρει τήν ἄμεση λύση στά τοπικά προβλήματα – ὅπως ἔγινε στόν ‘Αη-Γιάννη – ἀλλά πέρα ἀπ’ αὐτό δοθεῖ τούς κατοίκους νά διαμορφώσουν μιὰ κοινω- νική συνείδηση, νά ἀσκήσουν συλλογικά τήν ἐξουσία καί νά διεκ- δικήσουν ὀρθά, σέ ἐπόμενες φάσεις τά δικαιώματά τους.

Χάρτης τῆς Εὐβοίας· μέ τόξο σημειώνεται ἡ θέση τοῦ χωριοῦ.

Ἡ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ τοῦ ‘Αη-Γιάννη περιλαμβάνει δυό χωριά: τό Κουτσου- μάλο καί τόν ‘Αη-Γιάννη. Ὁ πληθυσμός τῆς κοινότητος σύμφωνα μέ τήν ἀπο- γραφή τοῦ 1971 φτάνει τά 985 ἄτομα. Σέ ἀπόσταση 6 περίπου χιλιομέτρων ἀπό τό Ἀλιθέρι, ἡ πρώτη ἐντύπωση στόν ἐπι- σκέπτη εἶναι ἡ εἰκόνα ἐνός χωριοῦ «ζων- τανοῦ», ἐνός τόπου ὅπου τό κάθε τι ἔχει μιὰ ἰδιαίτερη λειτουργικότητα. Εἶναι ἡ εἰκόνα ἐνός χωριοῦ πού ἀνθεῖ, πού ἔχει ἀναζωογονηθεῖ. Στούς καθαρούς δρό- μους του – πού εἶναι ὅλοι τους σχεδόν ἐπιστρωμένοι – διάσπαρτες ταμπέλες μέ τήν ἐπιγραφή «ΚΡΑΤΑ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΣΟΥ ΚΑΘΑΡΟ». Ἡ ἀπάντηση πού θά πάρει ὁ ἐπισκέπτης, ἂν ρωτήσει τούς κα- τοίκους πῶς παρουσιάζεται ἡ σημερινή κατάσταση τοῦ χωριοῦ τους σέ σχέση μ’ αὐτήν πού ὑπῆρχε παλιότερα, εἶναι σχε- δόν σπερεούτυπη: «Τό χωριό μας μέσα σέ τέσσερα χρόνια ἄλλαξε ριζικά...» Καί εἶ- ναι αὐτή ἀκριβῶς ἡ ἀπάντηση πού κάνει τόν καθένα νά συνειδητοποιήσει τήν ση- μερινή «ἄλλη ὄψη» τοῦ ‘Αη-Γιάννη...

ΧΡΟΝΙΑ τώρα, ἕνα ἀπό τά σημαντι- κότερα προβλήματα τοῦ χωριοῦ ἦταν ἡ ἔλλειψη νεροῦ. Αὐτή ἡ λειψυδρία δη- μιουργοῦσε γιά τούς κατοίκους μιὰ κατάσταση ἀφόρητη, πού ἐπιδεινώνον- ταν ἰδιαίτερα τούς θερινούς μήνες. Τό νερό πού ὑπῆρχε ἦταν τόσο λίγο (30 μό-

λις κυδικά) ώστε να έχουν τά σπίτια του χωριού νερό κάθε τρεις μέρες και ...για μισή ώρα μόνο! Παράλληλα τό πρόβλημα τής ύδρευσης αποτελούσε για τό χωριό μιά μόνιμη τροχοπέδη, τόσο στήν ανάπτυξη του, όσο και στήν οργάνωση πάνω σέ καλύτερες δάσεις τής ζωής του.

ΤΟ 1975 όμως, τό νεοεκλεγμένο Κοινοτικό Συμβούλιο, μέ επικεφαλής τόν πρόεδρο τής Κοινότητας κ. Θωμά Μεταξά αποφασίζει νά συντονίσει τίς ενέργειες τών κατοίκων μέ στόχο μιά ριζική λύση. Περιττό νά ειπωθεί βέβαια, ότι παρά τίς ενέργειες τών κατοίκων μέ συνεχείς αιτήσεις και εκθέσεις πρός τήν 'Αθήνα και πρός τήν γειτονική Χαλκίδα, ή άδιαφορία του κράτους αποτελούσε – και αποτελεί – μιά μόνιμη κατάσταση, χρόνια τώρα...

ΑΝ τό κράτος όμως δέν βοήθησε στό ξεπέραςμα του προβλήματος, δέν συνέβη τό ίδιο μέ τούς κατοίκους του χωριού. 'Ετσι, μετά τήν πρωτοβουλία του Κοινοτικού Συμβουλίου, σχηματίστηκαν επιτροπές, συγκεντρώθηκαν χρήματα (άπό τήν κοινότητα, άλλα και άπό προσωπικές εισφορές τών κατοίκων και οί προσπάθειες για νά βρεθεί νερό μεθοδεύτηκαν πρός κάθε κατεύθυνση. Μέ τήν πολύτιμη συμπαράσταση του δήμαρχου Ψαχνών και μέ τήν έπιμονή τών κατοίκων, ύστερα άπό 6 γεωτρήσεις τό χωριό έλυσε αυτό τό ζωτικό πρόβλημα.

ΦΥΣΙΚΑ ύπήρξαν και αντίδράσεις. Τό κοινοτικό συμβούλιο κλήθηκε άπό τόν Διοικητή του Τμήματος Χωροφυλακής στό 'Αλιβέρι, όπου του ανακοινώθηκε ότι «βάσει του νόμου» δέν είχε τό δικαίωμα νά μαζεύει χρήματα.

«Απαντήσαμε» λέει ο σημερινός πρόεδρος του χωριού κ. Ι. Κιούσης, πού αντικατέστησε τόν Σεπτέμβρη του 1977 τόν κ. Θ. Μεταξά (ο τελευταίος παραιτήθηκε για νά πάρει μέρος στίς βουλευτικές εκλογές) «οτι τά χρήματα αυτά είναι τών κατοίκων, οί επιτροπές είναι δικές τους και οτι έχουν κάθε δικαίωμα νά κάνουν τά χρήματά τους ο,τι θέλουν. 'Ακόμα, οτι προκειμένου νά σκάσουμε

για νερό, θά συνεχίσουμε νά μαζεύουμε χρήματα. 'Υστερα άπ' αυτό δέν ύπήρξε καμία άλλη ένόχληση...»

«ΤΣΙΜΕΝΤΟΣΤΡΩΣΑΜΕ τούς δρόμους του χωριού», συνεχίζει ο πρόεδρος του χωριού. «Πρώτα μάς έπνιγε ή λάσπη, δέν μπορούσαμε νά πάμε πουθενά. Τώρα, όσοι δρόμοι ύπάρχουν στό χωριό, έχουν σχεδόν όλοι επιστρωθεί. Δηλαδή τί κάναμε; Λέγαμε οτι για νά γίνει αυτός ο δρόμος ή κοινότητα διαθέτει λ.χ. τά τσιμέντα. Οί κάτοικοι έβαζαν τήν εργασία τους, τά άμμοχάλικα, τά μηχανήματά τους. Σέ λίγες μέρες ο δρόμος ήταν έτοιμος. 'Ετσι μόνο καταφέραμε νά στρώσουμε όλο τό χωριό μέ τσιμεντόδρομους. Κάναμε μέ τόν ίδιο τρόπο ασφαλτόστρωση του κεντρικού δρόμου του χωριού. Στό τέλος, άφού κατορθώσαμε νά χτίσουμε δικό μας Κοινοτικό Γραφείο, κάναμε κι' ένα δρόμο πρός αυτό».

ΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ γραφεία περιλαμβάνουν: αίθουσα γραμματέα, αίθουσα πρόεδρου, αίθουσα συνεδριάσεων και ιατρείο. ('Αξίζει νά σημειωθεί έδώ οτι ή κατάσταση τής περιοχής άπό άποψη παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης εξακολουθεί νά είναι άεμπιστική).

Οί κάτοικοι του 'Αη-Γιάννη δέν σταμάτησαν όμως εκεί. 'Εχουν ήδη ξεκινήσει ενέργειες για ένα δεύτερο δροφο στό Κοινοτικό Γραφείο. Στόχος τους, μιά μεγάλη αίθουσα για νά μπορούν νά συγκεντρώνονται όσο τό δυνατό πίο πολλοί, για νά μπορούν, όπως λένε και οί ίδιοι, «νά συζητούν τά προβλήματά τους και νά βρίσκουν τρόπους επίλυσής τους».

Κρατική άδιαφορία και λαϊκές επιτροπές

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ έμπειρία για τούς κατοίκους του χωριού στάθηκε ή άδιαφορία μέ τήν όποια τό κράτος αντιμετώπισε – και αντιμετωπίζει – τά προβλήματά τους. 'Απάντηση σ' αυτήν τήν άδιαφορία ή δική τους αυτοοργάνωση. Μιά αυτοοργάνωση δυναμική πού στηρίχτηκε πάνω άπ' όλα στήν αγάπη τών κατοίκων για τόν τόπο τους... Μέ πρωτοβουλία του Κοινοτικού Συμβουλίου δημιουργήθηκαν οί άνοιχτές λαϊκές επιτροπές. Στίς επιτροπές αυτές μορούσε νά συμμετέχει όποιος ήθελε και διαπιστώθηκε άργότερα, μέσα άπό τήν τρίχρονη πείρα, οτι: «όσοι πίο πολλοί συμμετέχουμε στίς επιτροπές, τόσο καλύτερα είναι και τά αποτελέσματα».

'Ενας ύπάλληλος τής ΔΕΗ, ο Σ.Π., έξηγει πώς λειτουργήσαν αυτές οί επιτροπές για τήν ασφαλτόστρωση τών δρόμων:

«Θέλαμε νά φτιάξουμε ασφαλτό σ' ένα δρόμο. Μαζεύτηκαν οί οικογένειες τής γειτονιάς άπ' όπου περνούσε ο δρόμος. Δημιουργήθηκε επιτροπή. 'Υπολογίσαμε πόσα χρήματα χρειαζόμαστε για νά άγο-

ράσουμε τά αναγκαία ύλικά. Μαζέψαμε τά χρήματα μέ δικές μας εισφορές. 'Εδωσε τά ύλικά ή κοινότητα. Χρησιμοποιήσαμε τά μηχανήματά μας. Βάλαμε προσωπικό μας κόπο και ο δρόμος έγινε. Δέν πρόκειται για κανένα θαύμα...»

ΟΛΕΣ οί επιτροπές λειτουργήσαν μέ τήν καθολική συμμετοχή τών κατοίκων. Κινήθηκαν πρός όλες τίς πλευρές. Διάλεξαν τίς πίο συμφέρουσες, για τά οικονομικά του χωριού, τιμές και διάφορες προσφορές συζητήθηκαν. Χαρακτηριστική ήταν ή έπιμονή τών κατοίκων για τήν εξεύρεση λύσης στό πρόβλημα τής έλλειψης νερού: Παρά τήν άποτυχία τους σέ πέντε συνεχείς γεωτρήσεις, οί προσπάθειες δέν σταμάτησαν. Κι' όταν στό, βόρειο τμήμα του χωριού έγινε ή έκτη γεώτρηση στά 130 μέτρα και βρέθηκε νερό σέ ικανοποιητική ποσότητα, οί κάτοικοι πάλι μέ δικά τους χρήματα άγόρασαν σωλήνες, πομόνα, χαλίκια και μετάφεραν τό νερό στήν δεξαμενή του χωριού.

ΜΙΛΑΕΙ ο πρόεδρος του χωριού: «'Η κρατική βοήθεια είναι άνύπαρκτη. Κι' όταν ύπάρχει, οί γραφειοκρατικοί μηχανισμοί είναι τέτοιοι και τόσοι πού τό αποτέλεσμα είναι πάλι μηδέν. Πιστώσεις άπό τόν προϋπολογισμό δέν είχαν προβλεφτεί έκτός μόνο για τό θέμα τής ασφαλτόστρωσης του δρόμου πρός τό 'Αλιβέρι και για τό νερό περίπου 1.500.000 δρχ. 'Αλλά για νά μπορέσεις νά πάρεις αυτά τά χρήματα συμβαίνει τό εξής: Προορίζει τό κράτος για τήν κοινότητα τά παραπάνω χρήματα. Στέλνει στή συνέχεια ένα γεωλόγο του ο όποιος ύποδεικνύει τό μέρος όπου θά γίνει ή γεώτρηση. 'Αν δέν πετύχει ή γεώτρηση ή αν θρούμε νερό μέ μικρή άπόδοση και άρα ασύμφορο οικονομικά, τά χρήματα πρέπει νά επιστραφούν στό κράτος. Κάτι άνάλογο έγινε και μέ μάς, έδώ στό χωριό. 'Ο γεωλόγος του κράτους μάς ύπόδειξε ένα σημείο και μάς είπε πώς θά θρούμε 300 κυδικά νερό. Κάναμε τή γεώτρηση και θρήκαμε μόλις 40 κυδικά. 'Αλλά άφού δέν θρήκαμε νερό ικανοποιητικής άπόδοσης, τό κράτος πήρε – και παίρνει – πίσω τά χρήματά του».

«ΓΙΑ ΕΝΑ πηγάδι, αν τό άνοίξεις μέ εργολάβο, για νά πάρει κι' αυτός τά χρήματά του, χρειάζεται μιά μεγάλη διαδικασία, θά περάσει χρόνος, θά χρειαστεί κόπος και τό αποτέλεσμα μηδέν. 'Ενώ, αν τά πάρουμε έμεις σάν χωριό στά χέρια μας τά χρήματα αυτά, θά πούμε: κάθε δδομάδα σέ πληρώνω ένα ορισμένο ποσό. 'Ετσι, φεύγουν άπ' τή μέση οί μεσάζοντες και ή δουλειά γίνεται τελείως διαφορετική. Παράδειγμα, ή γέφυρα του δρόμου πρός τό 'Αλιβέρι. 'Ο μηχανικός τής Νομαρχίας ζητούσε 3.000.000 δρχ. 'Εμείς τή φτιάξαμε μέ πολύ λιγώτερα χρήματα. Πρώτα άπ' όλα δέν χρειαζόμαστε ολόκληρη τή γέφυρα άπό τήν άρχή. Χρειαζόμαστε μιά προέκταση 1,5 μέτρο επί 10 μέτρα μήκος, για

νά λειτουργήσει και νά μπορεί νά περνάει λεωφορείο· 3.000.000 δρχ. τό κράτος δέν θά μῆς τά 'δινε ποτέ. Ἐμεῖς εἴπαμε: δώσι μᾶς 20.000 δρχ. καί θά φτιάξουμε τήν γέφυρα μόνοι μας. Μᾶς πέρασαν γιά τριλούς. Κι' ὅμως βάλαμε 20.000 δρχ. καί μέ τήν προσωπική μας ἐργασία φτιάξαμε κάτι πού μᾶς ἦταν ἀπαραίτητο. Ἐνῶ, ὁ μηχανικός τῆς Νομαρχίας, δέν ἀναλινῶνε ποτέ κάτι τέτοιο. Ἔτσι φυσικά, ὑπάρχει καί ὠφέλεια γενικώτερη, ἀφοῦ τά ἔργα γίνονται καί σωστά καί μέ λιγώτερα χρήματα».

ΕΝΑ ΑΛΛΟ σημεῖο στό ὁποῖο ἀξίζει νά σταθεῖ κανένας εἶναι τό πῶς ἐγινε ἡ γέφυρα πού συνδέει τόν Ἀη-Γιάννη μέ τό γειτονικό του χωριό Ἅγιο Λουκά: Ἡ κοινότητα εἶχε στή διάθεσή της μόνο 30.000 δρχ. ἀπό κρατική χορήγηση. Ἡ λύση πού ἔδωσαν οἱ ἐπιτροπές ἦταν: χρηματικές εἰσφορές. Προστέθηκαν 10.000 δρχ. ἀπό τήν κοινότητα καί οἱ μισθοί τοῦ Προέδρου. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι σήμερα μιά γέφυρα πού ἂν συνυπολογισθεῖ καί ἡ προσωπική ἐργασία, ἡ ἀξία τῆς ξεπερνάει τίς 150.000 δρχ.

Ἡ οἰκονομική κατάσταση

ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ ἕνας ἀποφασιστικός παράγοντας πού συντέλεσε στό νά γίνουν τόσα ἔργα στό χωριό, εἶναι καί ἡ οἰκονομική του ἀντοχή. Στόν Ἀη-Γιάννη – σέ ἀντίθεση μέ ἄλλα χωριά τῆς περιοχῆς – συναντάει κανεῖς ὄλες τίς ἡλικίες. Ἀπό τοῦς 1000 περίπου κατοίκους, οἱ ἡλικίες μέχρι 25 χρόνων καλύπτουν ἕνα ποσοστό 40% (ὅπως καί οἱ ἡλικίες ἀπό 25-50 χρόνων), ἐνῶ 20% καλύπτεται ἀπό ἡλικίες 50 χρόνων καί πάνω.

ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΤΕΡΟ μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ἀπασχολεῖ ἡ ΔΕΗ εἴτε στή λιγνιτωρυχεῖα, εἴτε στό ἐργοστάσιο παραγωγῆς ρεύματος πού ὑπάρχει στόν

Κάραβο (1 χλμ. ἀπό τό Ἀλιβέρι). Τό ποσοστό τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ πού ἐργάζονται στήν ΔΕΗ, συμπεριλαμβανομένων καί τῶν συνταξιούχων, φτάνει ἕνα ποσοστό 70% τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ ἀποδοχές τῶν ἐργαζομένων ἀρχίζουν ἀπό 10.000 δρχ. τό μήνα (ποσοστό 10%, κυρίως νέοι) καί φθάνουν τίς 40.000 δρχ. (ποσοστό 10%). Ἀπό τοῦς ὑπόλοιπους, ἕνα ποσοστό 15% ἔχει ἀποδοχές γύρω στίς 30.000 δρχ. τό μήνα, ἐνῶ ἕνα ποσοστό 65% ἀμοιβέται μέ 20.000 δρχ. περίπου. Γιά τοῦς συνταξιούχους οἱ μηνιαίες ἀποδοχές κυμαίνονται ἀπό 10.000 δρχ. μέχρι 20.000 δρχ.

Ἄλλες ἀσχολίες τῶν κατοίκων εἶναι: ἐργοστάσιο ΣΕΛΜΑΝ (10%), οἰκοδομικές ἐργασίες (5%) – ὑπάρχει ἕνας πολύ γρήγορος δείκτης ἀνοικοδόμησης στό χωριό – γεωργικές ἐργασίες (ἀμπέλια, ἐλιές, δημητριακά (8%), κτηνοτροφία (3-4%), δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἐμποροί κλπ.

«Παράλληλα, ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, ἀνεξάρτητα ἀπό τίς ἀποδοχές τους», μᾶς λέει ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ, «εἶναι καί μικροῖδιοκτητές. Σπέρνουν, ἔχουν ἀμπέλια, οἰκόσιτα ζῶα, κάτι κάνουν ἔξω ἀπό τήν κανονική τους ἐργασία. Δέν μένουν ἀπλῶς προσκολλημένοι στό ἡμερομίσθιο. Ἀλλωστε τό νά εἶσαι στό χωριό καί ν' ἀγοράξεις τό γάλα, τό τυρί, τό λάδι εἶναι κάτι πού δέν γίνεται ποτέ. Ἔτσι ὁ καθένας κάτι ἔχει παραπάνω ἀπό τήν κύρια ἀσχολία του».

ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ λειτουργεῖ ἕνα τριθέσιο δημοτικό σχολεῖο. Προοριζόταν νά λειτουργήσει σάν τετραθέσιο, ἀλλά οἱ μαθητές εἶναι λίγοι. Σήμερα στό σχολεῖο αὐτό φοιτοῦν 85 μαθητές. Εἶναι γεγονός πῶς μιά σημαντική μείωση τῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου παρουσιάστηκε τά τελευταῖα χρόνια. Ἡ μείωση αὕτη ἄρχισε τό

1967. Τότε τό σχολεῖο εἶχε 147 μαθητές. Συμπίπτει χρονικά μέ τήν σημαντικώτερη, στήν ἱστορία τοῦ χωριοῦ, διαρροή κατοίκων γιά ἀναζήτησι καλύψεων συνθηκῶν δουλειᾶς. Τό 1973 ἄρχισε ἡ ὀριστική ἀνακοπή κάθε διαρροῆς κατοίκων ἀπό τό χωριό (ὁ ἀριθμός τῶν μαθητῶν ἦταν τότε 110 παιδιά) σάν συνέπεια τῆς ἀνάπτυξης τῆς γύρω περιοχῆς καί πρῶτα-πρῶτα τοῦ ἴδιου τοῦ χωριοῦ. Συνολικά ὅμως, μέσα σέ δέκα χρόνια, ὁ ἀριθμός τῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου τοῦ Ἀη Γιάννη μειώθηκε σέ ποσοστό 40%. Αὕτη ἡ μείωση σημαίνει πῶς οὐσιαστικά ὑπάρχει μιά μεταβολή ὁτόν πληθυσμό τοῦ χωριοῦ κατά – 9%. Ἔτσι, ἀναιρεῖται ἡ φαινομενική σταθερότητα τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ χωριοῦ πού εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ πῖο πολλοί κάτοικοι ἀπ' ὅσους ἐφυγαν πρὸς τά ἀστικά κέντρα, δέν μετέφεραν τά πολιτικά τους δικαιώματα στόν σημερινό τόπο διαμονῆς τους.

ΑΠΟ ΤΑ παιδιά πού θά τελειώσουν τό δημοτικό σχολεῖο, σχεδόν ὅλα (95%) θά προχωρήσουν στό γυμνάσιο (στό Ἀλιβέρι κυρίως) ἀνεξάρτητα ἀπό τό ἂν θά τό τελειώσουν ἢ ὄχι. Ἀξιοσημείωτο εἶναι πῶς ἡ παλιότερη τάση τῶν νέων νά φεύγουν ἀπό τό χωριό, τείνει νά ἐκλείψει πιά. Οἱ κάτοικοι τό ἀποδίδουν αὐτό «στή στροφή τῆς ζωῆς τοῦ χωριοῦ κατά 180 μοίρες» Ὁ παπα-Δημήτρης, συνταξιούχος τώρα, λέει: «Ὁ δρόμος γιά τό Ἀλιβέρι ἦταν μέχρι τό 1974 χωματόδρομος. Τό χειμῶνα τό σκεφτόσονται καλά, εἴτε πεζός, εἴτε μέ αὐτοκίνητο, νά κατέβεις κάτω. Τώρα δέν ὑπάρχει κανένα πρόβλημα γιά νά ἐρθεις στό χωριό ἀκόμα κι' ἀπό τήν Ἀθήνα. Τώρα ἔχουμε τηλέφωνο, φῶς, νερό. Ὅλα αὐτά τά καινούρια, γιά τό χωριό μας, πράγματα, τό μεταμόρφωσαν καί κάνουν τοῦς νέους

ΑΝ ΜΑΣ ΔΩΣΟΥΝ ΧΡΗΜΑΤΑ...

Συζητήσαμε μέ τόν πρόεδρο τῆς κοινότητος τοῦ Ἀη – Γιάννη γιά τά προβλήματα τοῦ χωριοῦ πού μένουν ἀκόμα ἀλυτα, καθὼς καί γιά τίς σκέψεις πού ὑπάρχουν γιά τήν ἐπίλυσή τους. Μᾶς εἶπε:

● Γιά τοῦς ἀγροτικούς δρόμους:

«Ἐχουμε σάν σκοπό μας νά κάνουμε ἀγροτικούς δρόμους πρὸς τό θουνό γιά νά ἀναπτύξουμε τήν κτηνοτροφία. Εἶναι ἀπαραίτητο νά γίνουν ἐκεῖ δύο δεξαμενές ὅπου τά πρόβατα, τά γίδια καί τά ἄλλα ζῶα θά μποροῦν νά ποτίζονται γιά νά ἀναπτυχθεῖ πῖο καλά ἡ κτηνοτροφία. Ἡ ὑπάρξη τῶν δρόμων εἶναι ἀπαραίτητη γιά νά μεταφέρει ὁ τοσοῦτος τά πρόβατά του, ἀλλά κυρίως τίς τροφές του στό θουνό. Σήμερα οἱ ἀποστάσεις εἶναι μεγάλες καί εἶναι ἀδύνατο νά καλυφθοῦν μέ τά πόδια. Δέν ἐξυπηρετεῖ κανέναν νά κουβαλάει ὁ κτηνοτρόφος μέ τό ζῶο του τό σῆμα, τά κουκιά, τήν βαμβακόπιτα. Ἀπαιτεῖται χρόνος, ἀλλά καί μεγάλος κόπος. Ἐνῶ, ἂν καταφέρομε ἡ ἴδια ἡ Τράπεζα νά μεταφέρει μέ αὐτοκίνητα ἀνά 4 – 5 τόνους τίς ζωτροφές ἢ καί ὅτιδήποτε ἄλλο χρειάζεται γιά μιά σωστή κτηνοτροφία κατευθεῖαν στίς δεξαμενές μέσω κατάλληλων ἀγροτικῶν δρόμων, τό πρόβλημα τῆς ἀνάπτυξης τῆς κτηνοτροφίας θά λυθεῖ».

μας νά σκίφτονται διαφορετικά και νά μὴν τό ἐγκαταλείπουν. Οἱ πῶς πολλοὶ ἀπ' ὅσους μποροῦν νά ἐξασκήσουν ἐδῶ τό ἐπάγγελμά τους π.χ. ἂν εἶναι τεχνικοί, οἰκοδόμοι, ἐλεύθεροι ἐπαγγελματίες ἢ δάσκαλοι ἐρχονται πάλι πίσω στό χωριό...»

ΠΑΝΤΩΣ τὰ προβλήματα πού ἔχει νά ἀντιμετωπίζει ἓνας νέος τοῦ "Αἱ Γιάννη δέν εἶναι καί λίγα.

Βασικό πρόβλημα εἶναι ἡ συγκοινωνία μέ τό "Αλιβερί, πού παρὰ τό γεγονός πῶς δέν εἶναι «συγκοινωνία ἀγροῦ» γραμμῆς – ὅπως συμβαίνει μέ τὰ περισσότερα χωριά τῆς περιοχῆς – εἶναι πάρα πολύ ἀραιή. Εἶναι ὅμως γιά τοὺς νέους τοῦ χωριοῦ πρόβλημα καθοριστικό, ἀφοῦ ἐπιδρᾷ ἄμεσα στήν ψυχολογία καί στήν ἐκπαίδευσή τους.

Ἔτσι, ἄλλη ψυχολογία ἀπὸ τὴν τηλεόραση, δέν ὑπάρχει στό χωριό. Οἱ κινηματογράφοι πού λειτουργοῦν στό γειτονικό "Αλιβερί – καί τό θέατρο πού ἐρχεται κάποιον-κάποιον, ἀποτελοῦν ψυχολογία ἀπὸ τὴν.

Παρ' ὅλο πὺ ὁ μαθητικός συνδικαλισμός δοῖσκει στὰ σπάργανα, ἡ τοποθέτηση τῶν νέων μέ τοὺς ὁποίους συζητήσαμε γιά καθαρὰ μαθητικά προβλήματα (καί γιά τίς μαθητικές κοινότητες ἰδιαίτερα) ἦταν σαφής: «Οἱ μαθητικές κοινότητες ἀστυνομεύονται. Δέν μᾶς ἀφήνουν στὰ ἑλπίδες νά ἀσχοληθοῦμε μέ τὰ προβλήματα πού μᾶς καίνε...»

Οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στὰ δυό φύλα παραμένουν περιορισμένες μέ ὅλα τὰ χαρακτηριστικά ἐκεῖνα γνωρίσματα τῆς μικρῆς κλειστῆς κοινωνίας ἐνός χωριοῦ.

Δέν ὑπάρχει ἔντονη πολιτικοποίηση τῶν νέων. Ὁ οὐσιαστικός πολιτικός προβληματισμός ἀρχίζει κυρίως μετὰ τὰ 18 χρόνια. Στὴν πολιτική ἐπιλογή τῶν νέων 16-18 χρόνων βαρβαίνει κυρίως ἡ

ὑποψη τοῦ πατέρα ἢ τοῦ μεγαλύτερου ἀδερφοῦ. Εἶναι γεγονός ὅμως, ὅτι οἱ προοδευτικές ἰδέες ἀνάμεσα στοὺς νέους κερδίζουν ὅλο καί περισσότερο ἔδαφος.

Ἡ συμμετοχὴ τῶν νέων στὰ προβλήματα τοῦ χωριοῦ εἶναι καθολική. Καί σύγχρονα ὁργανώνουν οἱ ἴδιοι τὴν ἀτομική καί συλλογική ζωὴ τους μέ ἐνεργητική στάση καί μέ δημιουργικότητα. Ὑπάρχει μιά διδλιότης σχεδὸν σὲ κάθε στίτι.

Σημαντικό ἐνδιαφέρον προκαλεῖ ὁ ἀθλητισμός. Διοργανώνονται ἀγῶνες μέ τοὺς νέους τῶν γύρω χωριῶν. Ἰδιαίτερο εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον γιά τὰ ἀγωνίσματα στίβου.

«Πρόοδος» ἐναντίον «Νοικοκυριοῦ»

ΑΠ' ΟΤΙ δείχνουν τὰ πράγματα, σ' αὐτὸ τό χωριό τῶν 1000 κατοίκων, οἱ πολιτικές διαφωνίες τῶν κομμάτων τῆς Ἀντιπολίτευσης, ὅπως ἀναπτύσσονται στὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα, ἔχουν περάσει ἐδῶ σὲ δεύτερη μοῖρα. Αὐτὸ πού προέχει γιά τοὺς "Αἱ-Γιαννιώτες εἶναι «τὸ καλὸ τοῦ χωριοῦ» πού ὅπως πιστεύουν «θὰ τὸ ὁλοκληρώσουμε μόνο μονιασμένοι».

Παλιότερα ὑπῆρχαν κομματάρχες πού γύριζαν τὰ χωριά τῆς Εὐβοίας «ὁ παππὸς τοῦ δουλεντῆ Καλλιὰ πού 'χε διορίσει καί ἐπιστάτη ἐδῶ» καί κατὰ τὸ γνωστὸ σύστημα μάζευαν ψήφους ὑποσχόμενοι σὰν ἀντάλλαγμα, πολλές καί διάφορες «διευκολύνσεις». Τώρα ἡ κατάσταση ἔχει ἀλλάξει. Στὶς δημοτικές ἐκλογές τοῦ 1975 καί τίς βουλευτικές τοῦ 1977 τὸ χωριὸ ψήφισε τίς δημοκρατικές καί προοδευτικές δυνάμεις.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ὅμα γι' αὐτὴν τὴν ἀλ-

λαγὴ ὑπῆρξαν οἱ δημοτικές ἐκλογές τοῦ 1975 ὅπου ἀπὸ τοὺς δύο συνδυασμοὺς τοῦ χωριοῦ, «ΠΡΟΟΔΟΣ» (Προοδευτικές δημοκρατικές δυνάμεις) καί «ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ» (κυρίως δεξιά), ὁ πρῶτος συγκέντρωσε 435 ψήφους καί ὁ δεύτερος 156 σὲ σύνολο 600 ψηφοφόρων (ἀποχὴ 1-2%). Ἐπικεφαλὴς τῆς «ΠΡΟΟΔΟΥ» ἦταν ἓνας ὑποψήφιος βουλευτῆς τοῦ ΠΑΣΟΚ πού ὁπωσδήποτε θὰ μπορούσε νά ἐνισχύσει τίς ὁποιοσδήποτε ἀπόψεις γιά πολιτικοποίηση τῶν ἐκλογῶν μῆς καί φέτος θὰ ἦγθεῖ πάλι ἐνός προοδευτικοῦ συνδυασμοῦ. Ὅμως ἡ τομὴ πού ἔχει καταφέρει αὐτὸ τό πείραμα αὐτοοργάνωσης τῶν τελευταίων χρόνων στήν ἐκλογικὴ συνείδηση τῶν κατοίκων, εἶναι πολὺ πῶς βαθιά ἀπὸ κάθε ἄλλη κομματικοποίηση. Καί μόνῃ ἡ γνώμη ἐνός κάτοικου τοῦ χωριοῦ, τοῦ Ι.Α. ὅτι «ἐγὼ ἤμουν μέ τοὺς χαμένους 156. Εἶμαι καί βασιλικός. Ἀλλὰ τώρα τό λέω. Ἄν δέν θγεί ὁ συνδυασμός τοῦ Μεταξά τό χωριὸ θὰ χάσει...» εἶναι ἀποδεικτικὴ αὐτῆς τῆς διαπίστωσης...

ΣΤΟΝ Αἱ-ΓΙΑΝΝΗ θεωροῦν θέβαια πῶς «ὅσοι κατέδουν στὶς δημοτικές γιά τὰ δικά τους συμφέροντα θὰ φᾶνε μαῦρο». Κι' αὐτὸ γιατί «τὸ συμφέρον τοῦ χωριοῦ μετράει πῶς ἂν ὅλα...» Ἀποτελεῖ ἐξάλλου πεποίθηση τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ πῶς μέ τοὺς 200 νέους ψηφοφόρους ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 198 εἶναι νέοι «θὰ τοὺς φάμε τοὺς δεξιούς». Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν στὸν "Αἱ-Γιάννη θὰ ἔχει σίγουρα σφραγιστεῖ ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῆς τετραετίας πού πέρασε, μιά ἐμπειρία πού, ἂν μὴ τί ἄλλο, σηματοδεύτηκε ἀπὸ προσωπικούς κόπους καί θυσίες, ὅπως ἐπίσης καί ἀπὸ τὴν συμμετοχὴ καί δράση τῶν ἰδίων τῶν κατοίκων μέσα ἀπὸ λαϊκὲς ἐπιτροπές...

● Γιά τὴν γέφυρα:

«Ἐχουμε κάνει ἐνέργειες γιά νά γίνει κι' ἐκεῖ ἀσφαλτοστρώση, ἀλλὰ τό ποσό εἶναι πολὺ μεγάλο καί δέν ἔχουμε κατὰ πόσο θὰ πετύχουμε μέ τὰ χρήματα τῶν κατοίκων μόνο. Ἐχουμε καταφύγει καί στό κράτος γιά νά μᾶς βοηθήσει».

● Γιά τὸ δρόμο πρὸς τὴν θάλασσα:

«Ὑπάρχει ἓνας δρόμος πού συνδέει τό χωριὸ μᾶς μέ τὴ θάλασσα, μέ πλάτος 12 μ. καί μήκος 5.500 χλμ. Ἐχουμε προ-

γραμμάσει νά γίνει τό 1979 καί ἴσως νά γίνει ἀσφαλτός. Ἐχουμε ἤδη θρεῖ τοὺς πόρους, θὰ βοηθήσουν κι' οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ κι' ἔτσι πιστεύουμε νά εἶναι ἐτοιμος σύντομα, θὰ βοηθήσει μέ τὰ μηχανήματά του ὁ Δήμος Ψαχνῶν κι' ἐμεῖς θ' ἀγοράσουμε τὰ ὑλικά καί μέ τὴν προσωπική μας ἐργασία θὰ τὸν τελώσουμε. Θὰ εἶναι ὁ κεντρικώτερος δρόμος πού θὰ κατεβαίνει πρὸς τὴν θάλασσα καί τὴν Ἀθήνα καί ὁ πῶς φαρδύς γιά νά μπορεῖ νά ἐρχεται κανένα μεγάλο μηχανήμα. Θὰ τὸν δενδροφυτεύσουμε κι' ὅλας δεξιὰ – ἀριστερά. Ἰσως ἀργότερα κάνουμε ἐκεῖ καί καμιά βιομηχανία...».

● Γιά τὴν ἀποχέτευση:

Τὸ χωριὸ ἀντιμετωπίζει πρόβλημα ἀποχετεύσεως. Εἶναι κι' αὐτὸ ἓνα σοβαρὸ θέμα τὸ ὁποῖο ὅμως χρειάζεται τεράστια ποσὰ γιά νά ἐκινήσει. Ὑπάρχει προοπτικὴ γιά νά λυθεῖ, ἂν βοηθήσει ὅμως καί τό κράτος. Στὸ νότιο μέρος τοῦ χωριοῦ ὑπάρχουν κατὰ χαράδρες πού ὅτι κι' ἂν πετάξεις ἐκεῖ ἐξαφανίζεται, χάνεται. Τὸ θέμα ὅμως εἶναι

πῶς μέ τὰ οικονομικά θὰ φτάσουμε σ' αὐτὸ τό σημεῖο.

● Γιά τὸ γήπεδο καί τίς παιδικές χαρές:

«Εἴμασταν κι' ἐμεῖς κάποτε νέοι καί γι' αὐτὸ καταλαβαίνουμε τὴν ἀνάγκη τῶν παιδιῶν μᾶς γιά τὸ παχνίδι. Ἔτσι, ἀποφασίσαμε νά φτιάξουμε ἓνα τέλειο γήπεδο ὅπου οἱ νέοι θὰ μοροῦν νά παίζουν, νά γυμνάζονται, νά κάνουν χιλία – δυό πράγματα.

Στὸ χωριὸ ἔχουμε ἤδη φτιάξει δυὸ παιδικές χαρές γιά τὰ παιδιά. Ἐτοιμάζουμε μιά τρίτη πῶς μεγάλη.

Τὸ χωριὸ μᾶς βασικά, ὅπως καί κάθε χωριὸ, ἔχει παρὰ πολλὰ προβλήματα. Μόνο χρήματα ἀρκετὰ δέν ἔχουμε. Ἄν μᾶς δώσουν χρήματα, προβλήματα δόξα τὸ Θεό, ἔχουμε πάρα πολλὰ νά ἀντιμετωπίσουμε.

Ἐμεῖς ἐκινήσαμε κι' ὅλας αὐτὰ τὰ τριχρόνα ἔργα. Ἡ ταχύτητά τους ἐξαρτήθηκε περισσότερο ἀπὸ τὰ χρήματα τῶν κατοίκων. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ προσέφεραν στό χωριὸ, μέσα σὲ τρία χρόνια, σὲ χρήματα καί σὲ ἐργασία πάνω ἀπὸ 1.800.000 δρχ.».

Σχόλιο γύρω στην ανταπόκριση του Κ. Μάρξ γιά τό πρόβλημα τῶν Ἰονίων

τοῦ Τάσου Βουρνά

ΕΙΝΑΙ γνωστό πῶς ὁ Κάρολος Μάρξ ἀκούσε τό δημοσιογραφικό ἐπάγγελμα γιά νά ζήσει τήν οἰκογένειά του. Βέβαια οἱ ἀποδοχές του ἀπό τή δημοσιογραφία δέν ἦταν ἀρκετές γιά ν' ἀντιμετωπίσει τόν οἰκογενειακό θιοπορισμό καί ἄν ἔλλειπαν οἱ δωρεές τοῦ Φρ. Ἐνγκελς τά πράματα θά ἦταν πολύ σκούρα γιά τό Μάρξ, ιδιαίτερα μετά τόν ἀποκλεισμό του ἀπό τίς στήλες τῶν ἐφημερίδων τῆς πατρίδας του Γερμανίας. Γι'αυτό καί εἶχε συνδεθεῖ μέ ἀμερικάνικες ἐφημερίδες, στίς ὁποῖες ἔστελεν ἀνταποκρίσεις γιά τά εὐρωπαϊκά πράγματα. Ἐμπειρος πολιτικός καί δημοσιογράφος ὁλκής, ὁ Κάρολ Μάρξ ὑπῆρξε διαφωτιστικός γιά τό ἀμερικάνικο κοινό στίς ἀνταποκρίσεις του. Στούς ἀναγκώστες του τοῦ νέου κόσμου, πού τότε ἀποτελοῦσαν μιά κοινωνία ἡ ὁποία διαμορφωνόταν μέ ἱλιγγιώδη ρυθμό στίς προδρομικές μορφές τοῦ μονοπωλιακοῦ καπιταλισμοῦ καί ὅπου τά πάντα ἦταν ἐν κινήσει, ὁ Μάρξ «περνοῦσε» μέ τρόπο ἀριστοτεχνικό τίς ἀρχές τῆς κοσμοθεωρίας του καί τήν μετατροπή της σέ ἀμεση πολιτική πρακτική. Παρακολουθώντας ἀντρυπνά τίς κοινωνικές καί πολιτικές ἐξελίξεις στή γηραιά Εὐρώπη, διαφώτισε μέ τίς ἀνταποκρίσεις του τό ἀμερικάνικο κοινό, τό ὁποῖο διψοῦσε γιά νέες ιδέες καί νέες πολιτικές ἐμπειρίες, σέ μιά ἐποχή πού κόχλαζαν οἱ ἐπαναστατικές ιδέες στόν Ἀμερικανικό βορρά καί ὁ ἐμφύλιος πόλεμος (στήν οὐσία ἡ ἀναμέτρηση τῶν δημοκρατικῶν ιδεῶν μέ τό καθεστῶς τῶν δουλοκτητῶν γαιοκτημόνων τοῦ νότου ἦταν ἐπὶ θύραις.

★

Η ΑΝΤΑΠΟΚΡΗΣΗ τοῦ Μάρξ ἀπό τό Λονδίνο γιά τό καθεστῶς καί τό μέλλον τῶν Ἰονίων νήσων, πού δημοσιεύτηκε στό φύλλο τῆς 6 Ἰανουαρίου 1859 τῆς «Νιού Γιόρκ Χέραλντ Τρίμπουν» ἀποτελεῖ μιά θαυμαστή ἀνάλυση τοῦ προβλήματος πού ταλάνιζε τότε τόν Εὐρωπαϊκό χῶρο, ὅπως σήμερα τό Κυπριακό ἢ τό Μεσανατολίτικο. Χάρη σέ μιά δίκη πού ἐγινε στό Κακουρυγοδικεῖο τοῦ Λονδίνου ἐκεῖνες τίς μέρες τοῦ 1859 ἐναντίον ἐνὸς κυβερνητικοῦ στελέχους τοῦ Βρετανικοῦ Ὑπουργείου Ἀποικιών, τοῦ Οὐίλιαμ Χάτσον Γκέρνσεϊ, ὁ ὁποῖος κατηγορήθηκε γιά κλοπή διπλωματικῶν ἐγγράφων, ὁ Μάρξ μπόρεσε νά ἀποκρυπτογραφήσει ἕνα σημαντικό πολιτικό μυστικό, ὅτι δηλαδή οἱ Βρετανικές κυβερνήσεις ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Πάλμερστον (1857) εἶχαν καταλήξει στό συμπέρασμα πῶς ἔπρεπε νά ξεφορτωθοῦν ὅσο τό δυνατό γρηγορώτερα τήν Ἐπτανήσου, κρατώντας σάν ἀνταμοιβή τῆς «προστασίας» τους ἀπό τό 1815, μόνο τήν Κέρκυρα, τήν ὁποία καί θά ἐνσωμάτωναν στίς ἀποικιακές κτήσεις τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

★

ΦΥΣΙΚΑ τό ἐγχείρημα δέν ἦταν εὐκολο, ιδιαίτερα ὡς πρός τήν ἐνσωμάτωση τῆς Κέρκυρας, ἀφοῦ οἱ συνθήκες πού ὑπέγραψαν μέ τούς Ρώσους στά 1815 παρέιχαν μόνο τό δικαίωμα τῆς «προστασίας» στοὺς Ἀγγλους. Ἀλλά ἡ Ἐπτανήσος ἦταν τόσο

ἀσύμφορη γιά τή Βρετανική αὐτοκρατορία ὥστε ἔπρεπε νά τήν ξεφορτωθοῦν μέ κάθε τρόπο καί οἱ σχετικές κινήσεις εἶχαν ἀρχίσει ἀπό τό 1857, σύμφωνα μέ τήν ἱκνηλασία τοῦ διπλωματικοῦ ἐδάφους ἀπό τό Μάρξ.

★

ΚΑΙ Η Εὐκαιρία δόθηκε τό 1863 (μετά τόν ἐκπλειστηριασμό τοῦ ἑλληνικοῦ στέμματος στόν ἐκλεκτό τῆς Μ. Βρετανίας καί τοῦ Δανικῆς καταγωγῆς Βρετανοῦ ὑπηκόου μεγαλοτραπεζίτη τοῦ Λονδίνου Χάμπρο) ὑπέρ τοῦ Γεωργίου-Γουλιέλμου – Χριστιανοῦ Γκλύκσπουργκ, Σόντεμπουργκ, Σλέσβιγκ-Χολστάιν, δευτερότοκου γιου τοῦ βασιλιά τῆς Δανίας. Στίς 18 Μαρτίου 1863 ἡ Ἐθνοσυνέλευση τῶν Ἑλλήνων τόν ἀναγόρευσε παμψηφεί βασιλιά τῆς Ἑλλάδας.

«Τά ἔσοδα τοῦ νέου βασιλέως καθορίστηκαν ὡς ἀκολουθοῦν ἀπό τοὺς Ἀγγλους, βάσει μουσικῆς τους συμφωνίας μέ τή Δανία. Μέ τούς ὅρους τῆς συμφωνίας αὐτῆς ἐξασφαλιζόταν μέν ἡ ἀπόδοση τῆς Ἐπτανήσου στήν Ἑλλάδα, καθὼς καί ἡ προικοδότηση τοῦ νέου βασιλέως, ὅμως ἡ χώρα ἀκίνητοποιοῦνταν στίς ἐθνικές διεκδικήσεις της πρός Θεσσαλία, Ἥπειρο καί Κρήτη, γιά νά μὴν ὑπάρξει περίπτωση δημιουργίας πραγμάτων πρός τήν πλευρά τῆς Τουρκίας. Πέραν τῆς βασιλικῆς ἐπιχορήγησης, πού ὁ νέος βασιλεὺς θά ἐπαιρνε ἀπὸ τό ἑλληνικό θησαυροφυλάκιο, διακιοῦνταν ἐπίσης καί ἰσόβια χορηγία ἀπὸ 12.000 λίρες ἐτησίως, τήν ὁποία θά κατέβαλε ἡ Ἑλλάδα στό βασιλικό ταμεῖο ἐναντί τῶν τοκοχρεωλυσιῶν τῶν ἀγγλικῶν δανείων πρός τή χώρα. Στήν ἴδια συμφωνία προβλεπόταν καί ἄλλη ἐτήσια ἐπιχορήγηση στό βασιλέα, ἀπὸ 10.000 λίρες, πού θά κατέβαλε ἡ Ἐπτανησιακὴ Πολιτεία».

ΠΑΡΑΠΕΜΠΩ καί πάλι στήν «Ἱστορία» μου «τῆς Νεώτερης Ἑλλάδας» (σ. 431, ἔκδοση Τολίδη 1976):

«Ἐνῷ ὁ νέος βασιλεὺς περιόδευε τίς ξένες αὐλές συντελοῦνταν ἡ ἔνωση τῆς Ἐπτανήσου μέ τήν Ἑλλάδα. Στίς 19 Σεπτεμβρίου 1863 συνήλθε ἡ προκύψασα ἀπὸ πρόσφατες ἐκλογές Ἰόνιος βουλή καί κατὰ τήν πανηγυρική συνεδρία της ὁ Ἀγγλὸς ἀρμοστής διάβασε διάγγελμα, σὸ ὁποῖο διακηρυσσόταν ὅτι ἡ Ἀγγλία συναινοῦσε ν' ἀποσύρει τήν «προστασία» της ἀπὸ τὰ Ἰόνια νησιά. Στίς 23 Σεπτεμβρίου 1863 ἡ Ἰόνιος βουλή, σέ νέα πανηγυρική της συνεδρίαση, ψήφισε τήν ἔνωση.

Παρά τό οικονομικό ἀσύμφορο, τό κοινωνικά καί πολιτικά δυσμάχητο καί τό στρατιωτικά ἀχρηστο τοῦ περαιτέρω παραμονῆς τῆς Ἐπτανήσου ὑπὸ τὸν ἀγγλικὸ ζυγὸ, ἡ ἔνωση δέν πραγματοποιήθηκε διχῶς ὅρους ἐκ μέρους τῆς Ἀγγλίας. Σημειώσαμε παραπάνω τό δεσμευτικὸ ὅρο τῆς Ἀγγλοδανικῆς μυστι-

κῆς συμφωνίας περὶ ἀποδοχῆς ἀπὸ τό νέο ἡγεμόνα τοῦ ὅρου γιά τήν παραίτηση ἀπὸ κάθε ἐνόχληση πρὸς τήν πλευρά τῆς Τουρκίας καί τήν κατάπιψη τῶν ἐθνικῶν διεκδικήσεων τῆς Ἑλλάδας στήν Ἥπειρο, Θεσσαλία καί Κρήτη. Τώρα μέ τό πρωτόκολλο τῆς παράδοσης τῆς Ἐπτανήσου ἐπιβαλόταν ἡ ἀποστρατιωτικοποίηση τῶν νησιῶν καί ἡ κατεδάφιση ὧων τῶν φρουριῶν τῆς Κέρκυρας. Πράγματι ἀγγλικά στρατιωτικά τμήματα ἀνατινάσσον καθεστὼς στρατιωτικὴ ἐγκατάσταση σὲ νησί, ἐνῷ ὁ λαὸς τῆς Κέρκυρας, πληγωμένος ἀπὸ τὸν ὅρο αὐτὸ τῆς συνθήκης, συγκεντρωμένος μπροστὰ σὸ φρούριο, κραυγάζει σέ κάθε ἐκρηξη: «Ζήτω ἡ ἔνωση»!

Πρὶν περάσει μῆνας ἀπὸ τήν ἔνωση τῆς Ἐπτανήσου μέ τή μητέρα πατρίδα, ὁ νέος βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδας ἐφτασε στήν Ἀθήνα. Στίς 17 Ὀκτωβρίου 1863 πάτησε γιά πρώτη φορά τό ἑλληνικὸ χῶμα καί στίς 19 ἐμφανίστηκε στήν Ἐθνοσυνέλευση καί ἔδωσε τὸν βασιλικὸ ὄρκο. Σέ διάγγελμά του ὑποσχόταν σεβασμὸ τοῦ συντάγματος καί ἡ ἐκλογή τῶν ἀρίστων γιά τή διακυβέρνηση τῆς χώρας. Στίς 25 Ὀκτωβρίου ὀρκίστηκε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἡ νέα κυβέρνηση τοῦ Δημήτρη Βούλγαρη, πού ἀποτελοῦνταν ἀπὸ πολιτικά στελέχη προσκείμενα ἀπόλυτα στήν ἀγγλικὴ πολιτική. Ἐτσι, μέ τήν ἀνάκληση σὸ θρόνο τοῦ Γεωργίου τοῦ Α' καί τήν παράδοση τῆς ἐξουσίας στήν κυβέρνηση Βούλγαρη, θεμελιωνόταν στερεά στήν Ἑλλάδα ἡ ἀγγλικὴ ἐπιρροή, ἡ δὲ κυβέρνηση τῆς Αὐτῆς Βρετανικῆς Μεγαλειότητος καθίστατο ἀπὸ τότε ρυθμιστρία τῶν τυχόν τῶν ἑλληνικῶν κράτους ἐπὶ μιά συναπτή ὀγδονταετία (μέ μικρά διαλείμματα) ὡς ὅπου μέ τό δόγμα Τροῦμαν (1947), ἡ ἀμερικανικὴ ἐπιρροή ἀντικατέστησε τήν ἀγγλική, σέ μιά ἐποχή, πού ὁ γηραιὸς πλέον καί κωδὸς ἀγγλικὸς λέων, ἀρχισε νά τρέφεται μέ ἀμερικανικές κονσέρβες».

Η ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ, λοιπόν, τοῦ Μάρξ στή νεοῦρκέζικη ἐφημερίδα δείχνει πόσο αωστὰ εἶχε προβλέψει ὁ διορατικὸς φιλόσοφος καί δημοσιογράφος τήν ἐξέλιξη τῶν εὐρωπαϊκῶν πραγμάτων στά ἀμέσως προσεχῆ χρόνια. Ἀλλά πέρα καί ἀπὸ κάθε πρόβλεψη τοῦ θαυμάζει κανεῖς τήν ἐμβρύθεια τῆς ἀνάλυσης τῆς εὐρωπαϊκῆς πραγματικότητας, ὅπως καί τή γνώση τῶν ἐσωτερικῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦσαν στά Ἰόνια νησιά, ιδιαίτερα μετά τὰ γεγονότα τοῦ 1849 ὅταν οἱ ἀγρότες (ιδιαίτερα τῆς Κεφαλονιάς) εἶχαν σφαγεῖ ἀνηλεῶς ἀπὸ τὰ ἀγγλικά στρατεύματα κατοχῆς γιά τὸν ξεσηκωμὸ τους ἐναντίον τῶν Βρετανῶν, μέσα σὸ κλίμα μιᾶς ἀλυσίδας ἀστικοδημοκρατικῶν ἐξεγέρσεων πού συγκλόνισαν τήν Εὐρώπη καί τήν Ἑλλάδα στά 1848-1849.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Ι.Τ. Βουρνά: Ἱστορία τῆς Νεώτερης Ἑλλάδας, σ. 429.

ΚΑΡΛ ΜΑΡΞ: Τό ζήτημα τῶν Ἰονίων νήσων

Λονδίνο, 17 Δεκεμβρίου 1858*

Ἡ περίπτωση τοῦ κ. Οὐίλιαμ Χάντσον Γκέρσονεϊ, γνωστοῦ ὡς Οὐάσινγκτων Γκέρσονεϊ, ὁ ὁποῖος διώχτηκε ποινικά γιὰ τὴν κλοπὴ, ἀπὸ τὴ βιβλιοθήκη τοῦ Βρετανικοῦ Ὑπουργείου Ἀποικιών, δὺο μυστικῶν τηλεγραφημάτων πού εἶχαν σταλεῖ – τὸ ἓνα στίς 10 Ἰουνίου 1857 καὶ τὸ ἄλλο στίς 18 Ἰουλίου 1858 στὴν τελευταία Κυβέρνηση τοῦ Λόρδου Πάλμερστον ἀπὸ τὸν Σέρ Τζῶν Γιάνγκ, Λόρδο Ὑπάτο Ἀρμοστή τῶν Ἰονίων Νήσων, δικάστηκε πρόσφατα ἐνώπιον τοῦ Βαρώνου Μάρτιν τοῦ Κεντρικοῦ Κακουργιοδεῖου καὶ ἔληξε μὲ τὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ κατηγορουμένου. Ἡ δίκη εἶχε ἐνδιαφέρον τόσο ἀπὸ πολιτικὴ, ὅσο κι' ἀπὸ νομικὴ πλευρά. Θὰ θυμᾶται ἴσως ὁ ἀναγνώστης πὼς δὲν εἶχε προφθάσει καλὰ – καλὰ νὰ φύγει ἀπ' τὸ Λονδίνο ὁ ὁμηρικὸς κ. Γλάδστον γιὰ τὴν ἀπίθανη εἰρηνευτικὴ του ἀποστολὴ στὰ Ἰόνια Νησιά! ὅταν, σάν σκυθικὸ βέλος ἐκτοξευμένο ἀπὸ ἄορατο χερί, τὸ τηλεγράφημα τοῦ Σέρ Τζῶν Γιάνγκ ἔκανε τὴν ἐμφάνισή του στίς στήλες τοῦ *Ντέιλι Νιούζ*. Μὲ τὸ τηλεγράφημα αὐτὸ προτείνεται ἡ ἐγκατάλειψη τοῦ προτεκτοράτου καὶ ἡ παράδοση τῶν Ἰονίων Νήσων στὴν Ἑλλάδα πλὴν ὅμως μετὰ τὴν ἀφαίρεση τῆς νοστιμότερης μπουκιᾶς, δηλαδὴ μετὰ τὴν ἐνσωμάτωση τῆς Κέρκυρας στίς ἀποικιακὲς κτήσεις τῆς μεγάλης Βρετανίας.

Τεράστια καὶ καθολικὴ ὑπῆρξε ἡ κατάπληξη. Ἡ μερίδα ἐκείνη τοῦ Λονδρέζικου τύπου πού ἀντιτίθεται στὴ μυστικὴ διπλωματία συγχώρηκε τὴν Κυβέρνηση τοῦ Λόρδου Ντέρμπι γιὰ τὴ θαρραλέα της ἀπόφαση νὰ μὴ στείλει τὸ κοινὸ στὰ μυστήρια τῶν διπλωματικῶν ψιθύρων. Καὶ ἡ *Μόρνινγκ Στάρ*, μὲ τὸν ἀπλοϊκὸ της ἐνθουσιασμό, ἔσπευσε νὰ διακηρύξει πὼς μιά καινούρια ἐποχὴ διεθνῶς πολιτικῆς εἶχε ἀνατελεῖ στὸ Ἠνωμένο Βασίλειο. Οἱ γλυκόλαλοι ἔπαινοι ὥστόσο γρήγορα σκεπάστηκαν ἀπ' τὰ ξεφωνητὰ καὶ τὶς ὀργίλες κραυγὲς τῆς κριτικῆς. Ὁ ἀντικυβερνητικὸς τύπος ἄρπαξε μὲ ζῆλο τὴν εὐκαιρίαν τῆς «προμελετημένης γκάφας», ὅπως τὴν ἀποκάλεσε, ἡ ὁποία σύμφωνα μὲ τὶς ἀντιπολιτευόμενες ἐφημερίδες πάντα, δὲν σκόπευε σὲ τίποτ' ἄλλο παρὰ στὴν καταστροφὴ, κατ' ἀρχήν, τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ κ. Γλάδστον καὶ στὴν προσωρινὴ ἀπομάκρυνσή του ἀπ' τὴν πολιτικὴ κονίστρα. Τὴν ἴδια στιγμὴ μ' ἓνα ἀσυνείδητο χτύπημα μακιαβελικῆς δολιότητος, εἶχε σάν στόχο της τὴν ἀπὸ μέρους τῶν ὑπαλλήλων του ὑπονόμηση τῆς εἰρηνευτικῆς του ἀποστολῆς. Ἡ δημοσίευση τοῦ ντοκουμέντου τὸν τοποθετοῦσε σὲ θέσιν ἀδυναμίας ἀπέναντι στοὺς συνομιλητὲς του, ἀπέναντι στὴν κοινὴ γνώμη τῆς Ἀγγλίας κι' ἀπέναντι στὸ δημόσιο δίκαιο τῆς Εὐρώπης. Προκειμένου νὰ καταστρέψει ἕναν ἐξαιρετικὰ εὐπιστο ἀνταγωνιστὴ – ἔγραφαν οἱ *Τάιμς*, ἡ *Γκλόμπ*, ὁ *Ὁμπσέρβερ* καὶ τὰ λοιπὰ ἀντικυβερνητικὰ λιανόψαρα – ἡ Κυβέρνηση τοῦ κ. Ντέρμπι δὲν δίστασε νὰ διαπραγματευτοῦ μετὰ τὸν κ. Ντέρμπι τὶς δοσμένες συνθήκες ἰσοδυναμοῦσε μὲ προδοσίαν. Πὼς θὰ μπορούσε ὁ κύριος Γλάδστον νὰ διαπραγματευτοῦ, ὅταν οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἰονίων Νήσων δὲν θὰ ἦταν ἀπλῶς ἐνήμεροι τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Ἀγγλία εἶχε ἤδη λάβει μίαν ὀρισμένη ἀπόφαση ἀλλὰ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἐκπρόσωποι, οἱ πατριῶτες ἡγέτες τῶν Ἰονίων Νήσων, ἐκθέτονταν μὲ τὴν ἀποκάλυψη τῆς ἐκ μέρους των ἀποδοχῆς ἐνός σχεδίου

πού θὰ κατέληγε στὸ διαμελισμὸ τῆς Ἑπτανήσου; Πὼς θὰ μπορούσε νὰ διαπραγματευτοῦ ἔχοντας νὰ ἀντιμετωπίζει τίς διαμαρτυρίες τῆς Εὐρώπης πού θὰ ἦταν τὸ δέδαιον ἐπακόλουθο μιάς τέτοιας παραδίαισης τῆς Συνθήκης τῆς Βιέννης; Ἡ Συνθήκη τῆς Βιέννης· καθιστοῦσε τὴν Ἀγγλίαν προστάτιδα τῆς Ἑπτανήσου, ὄχι ἰδιοκτήτρια τῆς Κέρκυρας, καὶ φυσικά, δὲν τῆς ἔδινε τὸ δικαίωμα νὰ καθορίσει μιά γιὰ πάντα τίς ἐδαφικὲς διαιρέσεις τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ χάρτη. Καὶ πράγματι, τὰ ἄρθρα τῶν ἐφημερίδων πού προαναφέραμε τὰ ἀκολούθησαν πραγματικὲς διαμαρτυρίες ἀπ' τὴ μερίαν τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Γαλλίας.

Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ, μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρίαν, νὰ παρατηρήσω πὼς ἡ Συνθήκη τῆς Βιέννης, ὁ μόνος ἀναγνωρισμένος στὴν Εὐρώπῃ κώδικας διεθνῶς δικαίου, ἀποτελεῖ μιά ἀπ' τίς τερατωδέστερες *fictiones juris publici* πού ἐμφανίστηκαν ποτὲ στὰ χρονικά τῆς ἀνθρωπότητος. Ποιὸ εἶναι τὸ πρῶτο ἄρθρο αὐτῆς τῆς συνθήκης; Ὁ αἰώνιος ἀποκλεισμός τῆς οἰκογένειας Βοναπάρτη ἀπὸ τὸν Γαλλικὸ θρόνο. Κι' ὥστόσο, στὸ θρόνο αὐτὸ στρογγυλοκάθεται ὁ Λουδοβίκος Βοναπάρτης, ἰδρυτὴς τῆς Δεύτερης Αὐτοκρατορίας πού ὅλες οἱ ἐστεμμένες κεφαλὲς τῆς Εὐρώπης ἀναγνωρίζουν, πού συναδελφώνονται μαζί του, πού τὸν καλοπιάνουν κι' ὑποκλίνονται μπροστά του! Ἐνᾶ ἄλλο ἄρθρο προβλέπει τὴν ὀριστικὴ ἐκχώρηση τοῦ Βελγίου στὴν Ὀλλανδίαν. Στὸ μεταξὺ, δεκαοχτὼ χρόνια τώρα καὶ κάτι παραπάνω, ὁ διαχωρισμὸς τοῦ Βελγίου ἀπὸ τὴν Ὀλλανδίαν δὲν εἶναι μόνον γεγονός τετελεσμένο ἀλλὰ καὶ νομικὸ καθεστῶς. Ἡ Συνθήκη τῆς Βιέννης προβλέπει ἀκόμα πὼς ἡ Κρακοβία, ἐνσωματωμένη στὴν Αὐστρία ἀπὸ τὸ 1846, θὰ εἶναι μιά ἀνεξάρτητη δημοκρατία. Ἡ Πολωνία τέλος, ἀπορροφημένη στοὺς κόλπους τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας ἀπ' τὸ Νικόλαο, προβλέπεται νὰ εἶναι ἓνα ἀνεξάρτητο βασίλειο συνδεδεμένο μὲ τὴν Ρωσίαν μόνον μὲ τὸς προσωπικοὺς δεσμούς τῆς δυναστείας τῶν Ρομανῶν. Ἐνᾶ πρὸς ἓνα ξεσκίστηκαν τὰ φύλλα τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ βιβλίου τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ *jus publicum* καὶ τὸ ἐπικαλοῦνται μόνον ὅταν αὐτὸ βολεύει τὰ συμφέροντα τοῦ ἐνός καὶ τὶς ἀδυναμίες τοῦ ἄλλου.

Ἡ Κυβέρνηση Ντέρμπι, ἀναμφισβήτητα, ταλαντεύτηκε μετὰ τοῦ νὰ καρπωθεῖ τοὺς ἐπαίνοις – πού δὲν ἄξιζε – τῆς μιάς μερίδας τοῦ τύπου καὶ τοῦ νὰ ἀντιμετωπίζει τίς συκοφαντίες τῆς ἄλλης – πού ἐπίσης δὲν ἄξιζε! Ὑστερα ἀπὸ ἀναποφασιστικότητα ὀχτῶ ἡμερῶν διάλεξε τὸ δεύτερο δρόμο καὶ δήλωσε δημόσια ὅτι δὲν εἶχε καμιάν ἀνάμειξη στὴ δημοσίευση τῶν τηλεγραφημάτων τοῦ Σέρ Τζῶν Γιάνγκ κι' ὅτι διέταξε τὴ διενέργειαν ἀνακρίσεων γιὰ τὴν ἀνακάλυψη τοῦ δράστη τῆς ἐγκληματικῆς αὐτῆς κατεργαριᾶς. Τελικά, ἐντοπίστηκε ὁ ἐνοχὸς – ὁ κ. Οὐίλιαμ Χάντσον Γκέρσονεϊ – προσήχθη στὸ Κεντρικὸ Κακουργιοδεῖο καὶ καταδικάστηκε γιὰ τὴν ὑπεξαίρεση τῶν τηλεγραφημάτων. Μετὰ ἀπ' αὐτό, ἡ Κυβέρνηση Ντέρμπι ἐμφανίζεται θριαμβεύτρια κι' ἐδῶ τελειώνει τὸ πολιτικὸ ἐνδιαφέρον τῆς δίκης. Ὡστόσο, συνεπεία αὐτῆς τῆς δίκης, τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου στρέφεται καὶ πάλι στίς σχέσεις Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰονίων Νήσων. Ὅτι τὸ σχέδιο τοῦ Σέρ Τζῶν Γιάνγκ δὲν ἦταν μιά προσωπικὴ παραξενιά ἀποκεινύεται περὶτρανα ἀπ' τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα, παρμένο ἀπὸ μιά δημόσια ὁμιλία τοῦ προκατόχου του, Σέρ Χένρι Γουόρντ, στὴ Βουλὴ τῶν Ἰονίων Νήσων, στίς 13 Ἀπριλίου 1850:

* Δημοσιεύτηκε στὴ *Νιού Γιόρκ Χέραλτ Τριμπιούν* Ἀρ. 5526, 6 Ἰανουαρίου 1859

«Δέν είναι δικός μου ρόλος νά μιλήσω, ἐν ὀνόματι τοῦ Βρετανικοῦ Θρόνου, γιά τό μακρινό ἐκεῖνο μέλλον πού ἡ ὁμιλία αὐτή προεικονίζει, κατά τό ὅποιο, τά διασκορπισμένα μέλη τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς θά ἐπανένωθοῦν σέ μίαν ἰσχυρή αὐτοκρατορία, μέ τήν συγκατάθεση τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων. Ἀλλά δέν ἔχω καμιά δυσχέρεια νά ἐκφράσω τήν προσωπική μου γνώμη (μιλοῦσε ἐν ὀνόματι τοῦ Βρετανικοῦ Θρόνου) σύμφωνα μέ τήν ὁποία, ἐφόσον, ἕνα τέτοιο ἐνδεχόμενο εἶναι μέσα στά ὅρια τῶν ἀνθρώπινων δυνατοτήτων, ὁ Ἀνώτατος Ἀρχὼν καί τὸ Κοινοβούλιο τῆς Ἀγγλίας θά ἦσαν τό ἴδιο πρόθυμοι νά δοῦν τὰ Νησιά τοῦ Ἰονίου νά θρίσκουν τή θέση τους σάν μέλη τῆς νέας αὐτῆς δυνάμεως πού θά καταλάμβανε τότε τή θέση τῆς μέσα στό παγκόσμιο πολιτικό σύστημα».

Στό μεταξύ, τά φιλόπνευστα αἰσθήματα τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας ἀπέναντι στά νησιά, βρῆκαν τήν ἐκφρασή τους στήν ἀληθινὰ Αὐστριακὴ θηριωδία μέ τήν ὁποία ὁ Σέρ Χένρι Γουόρντ συνέτρεψε τήν ἐξέγερση τῶν νησιῶν ἀπὸ ἕνα πληθυσμὸ 200.000 ψυχῶν, 8.000 ἄτομα τιμωρήθηκαν μέ ἀπαγχονισμό, μαστίγωμα, φυλάκιση καί ἐκτόπιση· γυναῖκες καί παιδιά μαστιγώθηκαν μέχρι αἱμορραγίας. Γιά ν' ἀποφυγῶ τήν ὑπόνοια πὼς ὑπερβάλλω, θά ἀναφέρω αὐτὰ πού ἔγραψε μιά βρετανικὴ ἐφημερίδα, ἡ *Μόρνινγκ Κρόνικ*, τῆς 25ῆς Ἀπριλίου 1850.

«Ἀνατριχιάζουμε μέ τὰ τρομερὰ μέτρα ἀντιπόνων πού ἐπέβαλαν τὰ στρατοδικεῖα μέ τήν καθοδήγηση τοῦ Λόρδου Ὑπάτου Ἀρμοστή. Θάνατος, ἐκτόπιση καί σωματικές ποινές ἐπιφυλάχθηκαν στοὺς δυστυχεῖς κακοποιούς. Σέ μερικὲς περιπτώσεις χωρὶς δίκη καί σέ ἄλλες μέ τήν ταχύρρυθμη διαδικασία τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου. Σημειώθηκαν 21 ἐκτελέσεις καί μεγάλος ἀριθμὸς ἄλλων τιμωριῶν».

Παρά ταῦτα, οἱ Βρετανοὶ ἐπαίρονται γιὰτί χάρισαν στοὺς Ἑπτανήσιους τήν εὐλογία ἐνός ἐλεύθερου Συντάγματος καί γιὰτί ἀνέπτυξαν τοὺς ὕλικούς τους πόρους σέ τέτοιο βαθμὸ πού νά δημοσιονομῶνται ἐξοφθαλμῶν ἀντίθεση μέ τήν ἄθλια οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς καθαυτῆς Ἑλλάδας. Κι' ὅσον ἀφορᾷ τὸ Σύνταγμα, ὁ Λόρδος Γκρέι, τότε πού ἐπιδίδονταν στήν συνταγματικὴ του καπηλεία γιά ὅλη τήν Ἀποικιακὴ Αὐτοκρατορία τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, θά μπορούσε νά παρακάμψει θάναυσα τὰ Ἰόνια Νησιά, πλὴν ὅμως, προτίμησε νά τοὺς ἐπιτρέψει αὐτὸ πού ἡ Ἀγγλία, χρόνια πρὶν, τοὺς εἶχε ἀρπάξει μέ δολιότητα.

Μέ μιά συνθήκη συνταγμένη ἀπ' τὸν Κόντε Καποδίστρια κι' ὑπογραμμένη ἀπ' τὴ Ρωσία, στὸ Παρίσι, τὸ 1815, ἡ προστασία τῶν Ἰονίων Νήσων ἀνατέθηκε στὴ Μεγάλῃ Βρετανία, μέ τὸν ρητὸ ὅρο πὼς θά τηροῦσε τὸ Ρωσικὸ Σύνταγμα πού εἶχε πρᾶχῃ (στὰ νησιά) τὸ 1803.³ Ὁ πρῶτος Βρετανὸς Ὑπάτος Ἀρμοστής, ὁ Σέρ Τόμας Μέιτλαντ, κατάρχησε τὸ Σύνταγμα ἐκεῖνο καί τὸ ἀντικατέστησε μέ ἄλλο πού τὸν περιέβαλε μέ ἀπόλυτη ἐξουσία. Τὸ 1839, ὁ Ἑφτανήσιος Ἱππότης Μουστοξύδης, στὰ Ἀπομνημονεύματά του, πού τυπώθηκαν ἀπ' τὴ βουλὴ τῶν Κοινοτήτων στίς 22 Ἰουνίου 1840, ἔγραφε:

«Οἱ Ἑφτανήσιοι δέν ἀπολαμβάνουν κανὲν τὰ προνόμια πού οἱ Ἑλληνικὲς κοινότητες εἶχαν κατακτήσει ἀκόμα καί στίς μέρες τῆς Τουρκικῆς τυραννίας. Τὸ δικαίωμα, λ.χ. νά ἐκλέγουν τοὺς ἰδίους των τοὺς δικαστές ἢ νά ρυθμίζουν τίς δικές τους ὑποθέσεις· καί θρίσκονται κάτω ἀπὸ ἀξιοματούχους πού ἐπιβάλλει ἡ ἀστυνομία. Τὸ μικρὸ περιθώριο πού εἶχε ἀφεθεῖ στὸ δημοτικὸ σῶμα κάθε νησιοῦ νά διαχειρίζεται τὸ ἴδιο του τὸ εἰσοδήμα καταργήθηκε καί, γιά νὰ τοὺς κάνουν ἀκόμα περισσότερο ἐξαρτημένους, τὰ εἰσοδήματα αὐτὰ ρίχτηκαν στὸ δημόσιο θησαυροφυλάκιο».

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνάπτυξη τῶν ὕλικων πόρων, ἀρκεῖ νά ἀναφέρουμε πὼς ἡ Ἀγγλία – ἡ Ἀγγλία τοῦ ἐλεύθερου ἐμπορίου! – δέν ντρέπεται νὰ ἀπομυζᾷ τοὺς Ἑφτανήσιους μέ ἐξαγωγικούς δασμοὺς – ἕνα δάσκαρο τέχνασμα πού ἐμοιαζε νὰ ναι καταχωνιασμένο στὸν οἰκονομικὸ κώδικα τῆς Τουρκίας. Οἱ σταφίδες λ.χ. ἕνα βασικὸ εἶδος τῶν νησιῶν, ἐπιβαρύνονται μέ ἐξαγωγικὸ φόρο 22,5%!

«Οἱ ἐνδιάμεσες θάλασσες», λέει ἕνας Ἑφτανήσιος, «πού ἀποτελοῦν, κατὰ κάποιον τρόπο, τίς συγκοινωνιακὲς ἀρτηρίες

τῶν νησιῶν, μπλοκάρονται κατὰ τὴ μέθοδο τῶν διοδίων σέ κάθε λιμάνι, μέ δασμοὺς μεταφορᾶς πού ἐπιβαρύνουν πάσης φύσεως ἐμπορεύματα τὰ ὁποῖα ἀνταλλάσσονται μεταξύ τῶν νησιῶν».

Κι' αὐτὸ δέν εἶναι ὅλο. Στὴ διάρκεια τῶν πρώτων εἰκοσιτρίων χρόνων τῆς Βρετανικῆς διοίκησης ἡ φορολογία τριπλασιάστηκε κι' οἱ (δημόσιες) δαπάνες, πενταπλασιάστηκαν. Κάποια μείωση ἔλαβε χώρα λίγο ἀργότερα, ἀλλὰ στὰ 1815 ὑπῆρχε ἕνα ἔλλειμμα ἴσο πρὸς τὸ μισὸ τοῦ ποσοῦ πού ἦταν ἡ συνολικὴ φορολογία προηγούμενης, ὅπως φαίνεται στὸν ἀκόλουθο πίνακα:

	Ἔτησια Φορολογία	Δαπάνες
1815	68,159	18,500
1817	108,997	87,420
1850	147,182	170,000

(Τὰ ποσὰ εἶναι σέ λίρες Ἀγγλίας Σ.Μ.)

Ἐξαγωγικοὶ δασμοὶ στὰ ἴδια τους τὰ προϊόντα, δασμοὶ στίς μεταφορὲς ἀνάμεσα στὰ νησιά, αὔξηση τῆς φορολογίας καί σπατάλη τῶν (δημοσίων) δαπανῶν εἶναι τὰ οἰκονομικὰ πλεονεκτήματα πού πρόσφερε στοὺς Ἑπτανήσιους ὁ Τζὼν Μπούλ. Σύμφωνα μέ τὸν χρησμοὶ τῆς «Πλατείας τῶν Ἐκδόσεων»⁴, ἀρπάξει τίς ἀποικίες μόνο καί μόνο γιά νὰ τίς ἐκπαιδεύει στίς ἀρχές τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας. Ἀλλὰ ἂν σταθοῦμε στὰ γεγονότα, τὰ Ἰόνια Νησιά – ὅπως ἡ Ἰνδία καί ἡ Ἰρλανδία – τὸ μόνο πού ἀποδεικνύουν εἶναι πὼς ὁ Τζὼν Μπούλ ἐξασφαλίζει τὴν ἐλευθερία στὸ ἐσωτερικὸ του, ὑποδουλώνοντας λαοὺς στὸ ἐξωτερικὸ. Ἔτσι, ἐτούτῃ τῇ στιγμῇ, ἐνὶ ἐκδηλώνει τὴν ἀγανάκτησή του γιά τὸ σύστημα χαφιεδισμού πού ἐφαρμόζει ὁ Βοναπάρτης στὸ Παρίσι εἰσάγει τὸ ἴδιο ἀκριβῶς σύστημα στὸ Δουβλίνο.

Τὸ νομικὸ ἐνδιαφέρον τῆς προκειμένης δίκης ἐγκτεῖται σέ ἕνα σημεῖο: ὁ συνήγορος τοῦ Γκέρσεϊ παραδέχτηκε τὴν ὑπεξαίρεση τῶν τηλεγραφημάτων ἀρνήθηκε ὅμως τὴν ἐνοχή, μέ τὴν δικαιολογία πὼς δέν ὑπῆρχε πρόθεση ἰδιωτικῆς χρήσης. Ἄν τὸ ἐγκλημα τῆς λωποδυσίας ἐξαρτᾶται μόνο ἀπὸ τὴν πρόθεση μέ τὴν ὁποία ἡ ξένη ἰδιοκτησία ἰδιοποιεῖται παράνομα, ὁ ποινικὸς νόμος, ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῇ, οδηγεῖται σέ ἀδιέξοδο. Οἱ «στουλοβάτες», πολῖτες πού καθόντουσαν στὰ ἔδρανα τῶν ἐνόρκων, δέν εἶχαν καμιά διάθεση νὰ φέρουν μιά τέτοια ἐπανάσταση στοὺς ὅρους τῆς ἰδιοκτησίας καί τὸ μόνο πού θέλαν νὰ ἐπιβεβαιώσουν μέ τὴν ἐτυμηγορία τους εἶναι πὼς τὰ δημόσια ἐγγραφα δέν εἶναι ἰδιοκτησία τῆς κυβερνήσεως ἀλλὰ τοῦ δημοσίου.

Μεταφράστηκε ἀπ' τὸ διβλίο: K. Marx and F. Engels: *On Colonialism* Ed. Lawrence and W. Shali, London, 1960. Ἀπόδοση στὰ Ἑλληνικά: ΣΠ. ΝΟΤΑΡΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ (1960)

1. Στὰ 1850, τὰ Ἰόνια Νησιά, πού θρίσκονταν κάτω ἀπὸ τὴ Βρετανικὴ προστασία ἀπὸ τὸ 1815, ἦσαν τὸ θέατρο ἐνός συνεχῶς ἀναπτυσσόμενου κινήματος γιά τὴν Ἑνωση μέ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ 1858 ὁ Γάλλος πρέσβης ἐπὶ τὴν νησιὰ μέ εἰδικὴ ἀποστολή. Ἄν καί ἡ Νομοθετικὴ Βουλὴ τῆς Κέρκυρας (τοῦ μεγαλύτερου νησιοῦ) ψήφισε ὁμόφωνα ὑπὲρ τῆς ἐνωσεως μέ τὴν Ἑλλάδα, ἡ Βρετανικὴ κυβέρνηση κατάφερε νὰ παρελκύει τὴ λύση τοῦ ζητήματος γιά ἀρκετὰ χρόνια καί μόνο τὸ 1864 τὰ Ἰόνια Νησιά ἐκχωρήθηκαν στὴν Ἑλλάδα.
2. Ἡ Συνθήκη τῆς Βιέννης ἐπικυρώθηκε ἀπὸ τὸ Συνέδριο τῆς Βιέννης, μιά σύνοδος Εὐρωπαίων μοναρχῶν καί διπλωματῶν πού κράτησε ἀπ' τὸ Σεπτέμβριον τοῦ 1814 ὡς τὸν Ἰούνιον τοῦ 1815.
3. Στὰ 1798 – 99, Ρωσικὴ μοῖρα μέ διοικητὴ τὸ Ναύαρχο Οὐσακῶφ, ἐλευθέρωσε τὰ Ἰόνια Νησιά ἀπ' τοὺς Γάλλους. Ἐφαρμόστηκε ἕνα Σύνταγμα πού ἀναγνώριζε τὴν αὐτοκυβέρνηση. Τὸ 1807, μέ τὴν Συνθήκη τοῦ Τυλσί, τὰ νησιά παραδόθηκαν πάλι στὴ Γαλλία κι' ὁ Ναπολέων κατάρχησε, στήν πράξιν, τὸ Σύνταγμα. Τὸ 1815, μέ ἀπόφαση τοῦ Συνεδρίου τῆς Βιέννης, τὰ νησιά μεταβιβάστηκαν στὴ Βρετανία ἡ ὁποία τὰ μετέβαλε σέ προτεκτοράτο καί εἰσήγαγε ἕνα Σύνταγμα πού ἔδινε στὸν ἐκπρόσωπό της, τὸ Λόρδο Ὑπάτο Ἀρμοστή, ἀπεριόριστες ἐξουσίες.
4. Printing House Square πλατεῖα τοῦ Λονδίνου ὅπου θρίσκονταν τὰ γραφεῖα τῶν Τάμις.

«... Λαϊκή εξουσία σημαίνει ότι θα καταστρέψουμε τις βάσεις δύναμης της μειονότητας που κρατάει τη χώρα μας δέσμια της υποανάπτυξης...»

ΑΛΙΕΝΤΕ - 5 Νοεμβρίου 1970

Ήταν ή ανατροπή του 'Αλιέντε αναπόφευκτη;

Του Γιάννη Γκαφάνη

Πινোসέτ και Κάστερ: Συζήτηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα...

ΠΕΝΤΕ χρόνια μετά τό φασιστικό πραξικόπημα, οί προοδευτικοί άνθρωποι όλης τής γής εξακολουθούν νά έχουν στραμμένη τήν προσοχή τους στή Χιλή. Αυτό γίνεται γιατί ή ανάλυση τών προβλημάτων τής Χιλής δέν είναι μονοπώλιο τών χιλιανών, αλλά και γιατί ό,τι συνέβη στή Χιλή, δημιούργησε προβλήματα πού ξεπέρασαν τά όρια τής, προβλήματα πού άφορούν όλους τούς λαούς. Αυτό πού συνέβει στίς 11 Σεπτεμβρίου δέν φέρνει βέβαια καμιά καινοτομία στους τρόπους μέ τούς όποιους ή άρχουσα τάξη προσπαθεί νά κρατηθεί στήν εξουσία, είναι όμως μιά μεγάλη έμπειρία για τό λαϊκό κίνημα.

ΤΙΣ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ πού πέρασαν, χρόνο μέ τό χρόνο, μέρα μέ τή μέρα, ύπομονετικά, μέσα από διωγμούς, και αντιξοότητες όλων τών ειδών, ή χιλιανή 'Αριστερά πέτυχε νά δημιουργήσεί ένα ισχυρό λαϊκό κίνημα. 'Η νίκη στίς προεδρικές εκλογές αναζωπύρωσε τά όνειρα για ένα σοσιαλιστικό μέλλον. Τότε ακριβώς άρχισε ή πραγματική μάχη, μιά μάχη άνιση, ενάντια στήν έμπειρη και πανίσχυρη χιλιανή ολιγαρχία και τόν άμερικάνικο ιμπεριαλισμό πού στεκόταν δίπλα τής.

ΓΙΑΤΙ όμως τελικά νικήθηκε ό 'Αλιέντε; Τί πήγε στραβά στή Χιλή;

ΗΤΑΝ ή βίαιη ανατροπή του 'Αλιέντε αναπόφευκτη;

ΓΙΑ νά απαντήσουμε σ' αυτά τά τόσο σοβαρά έρωτήματα πρέπει νά αναλύσουμε τίς έσωτερικές και διεθνείς συνθήκες και νά βρούμε όλους τούς παράγοντες, έσωτερικούς και έξωτερικούς, πού επέδρασαν αποφασιστικά στήν ανατροπή του.

'Εσωτερικά αίτια

«... Τό βασικό έρώτημα σε κάθε επανάσταση είναι αυτό πού άφορά τήν κρατική δύναμη...». Λένιν

ΟΤΑΝ ό 'Αλιέντε ήρθε στήν εξουσία είπώθηκε ότι ή κυβέρνησή του θά έδινε ένα δείγμα ειρηνικής μετάδσης στό σοσιαλισμό...¹

Τρία χρόνια άργότερα, ό χιλιανός δρόμος πρós τόν σοσιαλισμό σταμάτησε. Πέρα από τούς διεθνείς παράγοντες υπάρχουν μερικοί έσωτερικοί παράγοντες πού ή «προσφορά» τους σ' αυτή τήν άποτυχία είναι έξ ίσου σημαντική, όπως και τών ξένων:

1. Οί έσωτερικές συντηρητικές δυνάμεις και ό ρόλος τών μεσαιών και μικρομεσαιών τάξεων.

Χωρίς άμφιβολία, οί χιλιανές συντηρητικές δυνάμεις ήσαν πολύ ισχυρές. Όχι μόνο έλεγχαν όλη τήν κρατική μηχανή, αλλά είχαν και μεγάλη εκλογική δύναμη. Στήν περίοδο 1952-1970, τά άστικά κόμματα (κέντρο και δεξιά) συγκέντρωναν πάντοτε γύρω στό 55% έως 60% τών ψήφων.² Μονάχα όταν τά άστικά κόμματα κατέβασαν χωριστούς

ύποψηφιους, ό 'Αλιέντε κατάφερε νά εκλεγεί.

ΑΥΤΕΣ τίς συντηρητικές δυνάμεις τίς συναντάμε στά μεγάλα καί μεσαία αστικά στρώματα: Μεγαλοιδιοκτήτες, Βιομήχανοι, Γιατροί, Δικηγόροι, Διευθυντές 'Επιχειρήσεων, 'Ανώτεροι καί 'Ανώτατοι Δημόσιοι 'Υπάλληλοι, δηλαδή άτομα πού από τίς θέσεις τους μπορούσαν νά ελέγχουν απόλυτα τή χώρα.

ΑΥΤΕΣ οί δυνάμεις λοιπόν δημιούργησαν τεράστια προβλήματα στήν Κυβέρνηση:

- Οί βιομήχανοι σαμποτάρισαν τήν παραγωγή.

- Οί έμποροι έκρυψαν τά έμπορεύματα δημιουργώντας άγοραστική κρίση.

- 'Ο αστικός τύπος επιτίθετο συνεχώς κατά τής Κυβέρνησης.

- Οί γεωκλήμονες πολέμησαν μέ όλες τους τίς δυνάμεις τίς γεωργικές μεταρρυθμίσεις.

- Οί νοικοκυρές έκαναν ... «διαδηλώσεις»!!!

- Οί άνώτεροι καί άνώτατοι δημόσιοι υπάλληλοι έκαναν ό,τι μπορούσαν ώστε ό κρατικός μηχανισμός νά γίνει όσο τό δυνατόν λιγώτερο άποδοτικός.

ΤΕΛΟΣ, άπεργίες όπως έκείνη των

ιδιοκτητών των 40.000 φορτηγών αυτοκινήτων, όχι μονάχα αύξησε τίς δυσκολίες τής κυβέρνησης, αλλά έκανε ακόμη πύο σοβαρό. τό πρόβλημα των σχέσεων τής κυβέρνησης μέ τίς μεσαίες καί μικρομεσαίες τάξεις.

Ο ΡΟΛΟΣ των μικρομεσαίων στρωμάτων είναι πάρα πολύ σημαντικός στήν πόλη μεταξύ των προοδευτικών καί των συντηρητικών δυνάμεων. «Σάν πρώτο βήμα γιά μιά δημοκρατική μετάβαση στό σοσιαλισμό», ύποστηρίζει ό Μωρίς Ντυδερζέ, «... ή άριστερή κυβέρνηση πρέπει νά καθιστάσει τίς μικρομεσαίες τάξεις γιά τήν τύχη τους κάτω από τό μελλοντικό καθεστώς, ώστε νά τίς άπομακρύνει από τήν έπιρροή τοϋ μεγάλου κεφάλαιου πού πρόκειται νά καταστραφεί ή τουλάχιστον νά μπει κάτω από άυστηρό έλεγχο...».³

ΕΙΝΑΙ γεγονός πώς ένα μεγάλο μέρος των μικρομεσαίων στρωμάτων (μικροβιομήχανοι, μικροιδιοκτήτες, μικροεπιχειρηματίες, μέσοι καί άνώτεροι δημόσιοι καί ιδιωτικοί υπάλληλοι) έβλεπαν μέ εϋνοϊκό μάτι μιάν άνεξάρτητη χιλιανή οίκονομία γιατί καί αυτοί είχαν ζημιωθεί πολύ από τά ξένα μονοπώλια πού καταδυνάστευαν τήν άγορά. Έτσι, στήν άρχή, είδαν μέ συμπάθεια τίς προσπάθειες τής

Κυβέρνησης. Δυστυχώς όμως ή συνέχεια κάθε άλλο παρά εϋνοϊκή ήταν. 'Η τεράστια οικονομική κρίση, προϊόν τοϋ οργανωμένου μπουϊκοταρίσματος των ντόπιων καί ξένων μονοπωλίων (ό πληθωρισμός αύξήθηκε από 21% τό 1971 σέ 180% στά μέσα '72!!), σέ συνδυασμό μέ τίς καλοσχεδιασμένες επιχειρήσεις πολιτικής άποσταθεροποίησης των φασιστικών ομάδων μέ τήν γενική έπίβλεψη τής CIA (δόμδες, επιθέσεις σέ γραφεία κομμάτων, προκλήσεις, κλπ), αύξησαν τήν άνησυχία των μικρομεσαίων τάξεων καί μέ τήν βοήθεια τής επίσημης καλοοργανωμένης αντικυβερνητικής προπαγάνδας, έστρεψαν, τελικά, ένα μεγάλο μέρος αυτών των τάξεων ένάντια στήν Κυβέρνηση, αύξάνοντας τή δύναμη τής αντίδρασης.

2. 'Ο ρόλος των αστικών κομμάτων.

Όπως έχω ήδη αναφέρει, τά αστικά κόμματα είχαν πάντοτε τήν πλειοψηφία στή βουλή, ακόμη καί μετά τήν έκλογή τοϋ 'Αλιέντε. 'Υπήρχαν τρία κόμματα στή χιλιανή αντιπολίτευση:

α) Μιά άριστερή Χριστιανοδημοκρατική κίνηση (ένα κόμματι της προσχώρησε άργότερα στόν κυβερνητικό συνασπισμό).

6) Οί Χριστιανοδημοκράτες του πρώην Προέδρου Φρέη.

γ) Τό υπερσυντηρητικό Έθνικό κόμμα ακολουθούμενο από αρκετές φασιστικές ομάδες.

Η ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ έβαλε όλα της τα δυνάτα να δημιουργήσει προβλήματα στην κυβέρνηση και δεδομένου ότι έλεγχε τη βουλή τό κατάφερε και μέ τό παραπάνω, άρνήθηκε κάθε συμφωνία μέ τήν κυβέρνηση και όσο τά πράγματα πηγαιναν χειρότερα, τόσο ή αντιπολίτευση μεγάλωνε τίς πιέσεις. Όμως, οί έπαναληπτικές έκλογές τόν Μάρτιο του '73 γιά ανανέωση μέρους τής βουλής ήταν μιά κακή έκπληξη γιά τά άστικά κόμματα. Η Λαϊκή Ένότητα αύξησε τήν έκλογική της δύναμη από 36% σέ 40%.

ΑΜΕΣΩΣ συνειδητοποίησαν ότι σέ λίγο ή Κυβέρνηση θά μπορούσε νά άποκτήσει πλήρη έλεγχο τής βουλής και τό παιχνίδι θά 'ταν όριστικά χαμένο. Ό κύβος είχε πιά ριχτεί. Οί μέχρι τότε «νομιμόφρονες» και «δημοκράτες» άρχισαν νά σκέπτονται σοβαρά τήν ανάγκη στρατιωτικής επέμβασης.

ΣΤΙΣ 6 Ιουλίου του '73, ό άρχηγός των Χριστιανοδημοκρατών κατηγόρησε τήν Κυβέρνηση ότι οργανώνει ένοπλες ομάδες οί όποίες «... όντας πολιτικά, οικονομικά και στρατιωτικά αυτόδύναμες αποτελούσαν τή μεγαλύτερη άπειλή κατά τής συνταγματικής τάξης και τής δημοκρατίας»⁴. Τέλος, στίς 22 Αυγούστου, ή βουλή (πού άκόμη τήν έλεγχαν οί δεξιοί) έκύρωσε μιά πρόταση πού στήν ουσία καλούσε τό στρατό νά βάλει τέρμα στίς παραδιόσεις του Συντάγματος.⁵

ΣΤΗ Χιλή τουλάχιστον, δέν υπάρχει καμία άμφιβολία ότι μεγάλο μέρος τής ευθύνης γιά τήν άνατροπή του Άλιέντε βαρύνει τά άστικά κόμματα.

δ) Η δομή τής Λαϊκής Ένότητας και τά έσωκυβερνητικά προβλήματα. Πέρα από τά κάθε είδους προβλήματα, ή άριστερά είχε και τά έσωτερικά της προβλήματα και διαφωνίες. Από τή φύση του ό κυβερνητικός συνασπισμός (6 κόμματα) αντιμετώπιζε προβλήματα πειθαρχίας και κάθε είδους διαφωνίες πού έκαναν τήν εφαρμογή μιάς συγκεκριμένης πολιτικής σχεδόν άδύνατη.

Η ΛΑΪΚΗ Ένότητα χωριζόταν σέ 3 παρατάξεις:

Ι) Τό ΜΙΡ και οί Άριστεροί Σοσιαλιστές «στ' άριστερά».

ΙΙ) Οί Κομμουνιστές και τό Σοσιαλιστικό κόμμα «στό κέντρο».

ΙΙΙ) Οί Σοσιαλδημοκράτες και μερικοί Άριστεροί Χριστιανοδημοκράτες «στά δεξιά»

ΟΙ ΑΡΙΣΤΕΡΙΣΤΕΣ (ΜΙΡ) διαφωνούσαν συνεχώς μέ κάθε πρόταση των υπολοίπων, και ένώ έκλογικά ή δύναμή τους ήταν έλάχιστη (γύρω στά 2%) δημιουργούσαν συνεχώς προβλήματα. Προβλήματα έπίσης δημιουργούσε και ή «δεξιά» ομάδα επιμένοντας σέ μετριοπαθέστερη πολιτική. Τό ΜΙΡ έφθασε στό σημείο νά προσπαθεί νά βρει έναλλακτική λύση στή Λαϊκή Ένότητα, κάτι πού, κάτω από τίς υπάρχουσες συνθήκες, ήταν τραγικό σφάλμα.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ τής Λαϊκής Ένότητας ήταν κυρίως πρόβλημα ένότητας. Έλασχε από πολυαρχηγισμό, όμαδοποίηση και από μιά τάση έφαρμογής πολλών στρατηγικών, ταυτόχρονα. Έδώ φαίνεται ξεκάθαρα πόσο άναγκαία είναι ή ύπαρξη ενός ένιαίου, δημοκρατικά οργανωμένου, αλλά και πειθαρχημένου φορέα γιά τήν ειρηνική μετάδοση στό σοσιαλισμό. Ένας τέτοιος κομματικός φορέας συγκεντρώνει όλα τά πλεονεκτήματα ενός Άριστερου συνασπισμού, αλλά κανένα από τά μειονεκτήματά του. Γενικά, οί άσμφωνίες άνάμεσα στά κυβερνητικά κόμματα άδυνατισαν επικίνδυνα τή δύναμη τής Κυβέρνησης.

ε) Ό ρόλος του κρατικού μηχανισμού.

Η συντηρητική πλειοψηφία των δημοσίων υπαλλήλων και των δικαστικών άνήκε ιδεολογικά μεταξύ φιλελευθέρων και συντηρητικών. Αν και ό Άλιέντε άντικατέστησε τήν κορυφή μέ πρόσωπα πιστά στήν Κυβέρνηση, έκκαθάρισε σέ βάθος δέν έγινε ποτέ, μέ άποτέλεσμα οί διαφωνούντες (πλειοψηφία) νά μπορούν νά σαμποτάρουν εύκολα τά κυβερνητικά σχέδια. Η προσφορά τους στήν άνατροπή του Άλιέντε πρέπει νά θεωρείται σημαντική.

στ) Ό ρόλος του στρατού.

Υπάρχει ένα παράδοξο στίς χιλιανές ένοπλες δυνάμεις: Μέχρι τό πραξικόπημα ήσαν οί μόνες ένοπλες δυνάμεις τριτοκοσμικής χώρας πού ήσαν πολιτικά ουδέτερες. Μέχρι τότε, ό στρατός είχε επέμδει μιά φορά (1932) κ' αυτό γιά νά άποκαταστήσει τή συνταγματική τάξη.

ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΑ, γιά ένα διάστημα μετά τήν έκλογή του Άλιέντε, ό στρατός δέν ήθελε (στή μεγάλη του πλειοψηφία) πραξικόπημα. Ένας μεγάλος αριθμός αξιωματικών, μερικών σέ θέσεις-κλειδιά, άν και δέν είχαν καμιά συμπάθεια πρós τήν Κυβέρνηση ή τό σοσιαλισμό, ήθελαν, στήν άρχή, νά κυβερνήσει ό Άλιέντε μόνο και μόνο γιατί είχε κερδίσει τίς έκλογές. Οί αξιωματικοί κατατάσσονταν σέ τρεις κατηγορίες:

● Λίγοι προοδευτικοί και μετριοπαθείς.

● Οί αξιωματικοί καριέρας, οί «νομιμόφρονες» (μεγάλη μερίδα).

● Οί αντιδραστικοί. Αυτοί, άν και

στήν άρχή τουλάχιστον, δέν ήσαν πάρα πολλοί, κρατούσαν τίς πιο σημαντικές θέσεις.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ των χιλιανών αξιωματικών πού εκπαιδευόνταν στίς Η.Π.Α. ήταν πολύ μικρός (μόλις 2%), όμως, είχαν όλο θέσεις-κλειδιά και μπορούσαν νά έπηρεάσουν πολλούς συναδέλφους τους. Οί ένοπλες δυνάμεις ήσαν πάρα πολύ καλά οργανωμένες και οί αξιωματικοί άριστά εκπαιδευμένοι. Είχαν έπίσης κερδίσει, λόγω τής μέχρι τότε συμπεριφοράς τους, τή συμπάθεια του λαού, ιδιαίτερα στίς άγροτικές περιοχές πού ό στρατός πάντα πρώτος έσπευδε νά δοηθήσει σέ περίπτωση άτυχημάτων ή καταστροφών.

ΤΑΞΙΚΑ, οί αξιωματικοί του στρατού και τής άεροπορίας προέρχονταν από τά μικρομεσαία στρώματα και του ναυτικού (κατ' έξοχήν συντηρητικού σώματος) από τίς άνώτερες τάξεις. Γρήγορα ή πλειοψηφία των αξιωματικών στράφηκε ένάντια στήν Κυβέρνηση γιά τούς έξής λόγους:

● Οί ιδεολογικές άποκλίσεις τής πλειοψηφίας των αξιωματικών (πατρίδα, καθήκον ιεραρχία) τούς έκανε νά μη δλέπουν μέ καλό μύτι τίς άλλες.

● Οί σχέσεις τους μέ τίς μεσαίες και τίς μεγαλοαστικές τάξεις. Οί περισσότεροι αξιωματικοί παντρευόντουσαν γυναίκες από μεσαία και πάνω στρώματα και φυσικά τό οικογενειακό τους περιβάλλον επέδρασε άποφασιστικά στή στάση τους άπέναντι στήν Κυβέρνηση.

● Η παρουσία και επιρροή των αντιδραστικών στούς «νομιμόφρονες».

● Η άνησυχία και τό κλίμα άναταραχής πού δημιούργησε ή δεξιά μέ καλοστημένες προκλήσεις και συστηματική προπαγάνδα-πλύση έγκεφάλου.

ΕΤΣΙ, από τίς άρχές ήδη του 1973, μόνο δύο παρατάξεις άπέμειναν στό στρατό: οί λίγοι διστακτικοί «νομιμόφρονες» μέ τούς άκόμα λιγώτερους φιλοκυβερνητικούς, και οί έχθροί τής Κυβέρνησης. Οί δεύτεροι κάθε μέρα πού περνούσε γίνονταν και πιο ισχυροί ώσπου στό τέλος επικράτησαν. Από τή στιγμή πού οί αντιδραστικοί κυριάρχησαν δέν ύπήρχε πιά καμιά έλλπίδα γιά τή σωτηρία τής κυβέρνησης. Η κυβέρνηση είχε χάσει τόσο πολύ τόν έλεγχο του στρατού ώστε όταν, μετά τήν πρώτη άπόπειρα πραξικοπήματος (Ιούνιος '73), συγκρότηση μιά μικτή πολιτικο-στρατιωτική επιτροπή μέ σκοπό νά βρει λύσεις αντιμετώπισης πραξικοπήματος, έξέχον μέλος τής επιτροπής ήταν ό... Πινοσέτ!!!

ΒΕΒΑΙΑ κάτω από τέτοιες καταστάσεις, ένας μονάχα κανόνας εφαρμόζεται: «όσο πιο άδύνατη είναι ή κυβέρνηση, τόσο πιο ισχυροί γίνονται οί έχθροί της».⁶ Τό πραξικόπημα και οί σφαγές των άριστερών ήρθαν σάν φυσικό έπακόλουθο.

Εξωτερικά αίτια

«... Ο ιμπεριαλισμός είναι, κατά κάποιο τρόπο, το μεταβατικό στάδιο από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό... είναι ο καπιταλισμός έτοιμος θάνατος αλλά όχι νεκρός...». Λένιν 1917

ΕΙΝΑΙ αδύνατο να κάνουμε σωστή ανάλυση στα αίτια της ανατροπής του 'Αλιέντε χωρίς να αναφερθούμε στο ρόλο των ξένων μονοπωλίων και κυρίως στο ρόλο του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού και στα δύο του πρόσωπα: τόσο σάν μεγάλο κεφάλαιο όσο και σάν κυβέρνηση.

ΔΟΘΗΚΕ μεγάλη δημοσιότητα στη δράση και τα σχέδια της Ι.Τ.Τ. που 'χαν σκοπό να δημιουργήσουν χάος και να επιβάλλουν μιά δικτατορία. Όμως η Ι.Τ.Τ. δεν ήταν η μόνη, ούτε η μεγαλύτερη αμερικάνικη εταιρεία με συμφέροντα στη Χιλή. Στην πραγματικότητα δεν υπήρχε σημαντικός τομέας της χιλιανής οικονομίας που να μην ελέγχεται, αν όχι ολοκληρωτικά, τουλάχιστον μερικά, από το αμερικάνικο κεφάλαιο.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ παράδειγμα είναι ότι η 'Επιτροπή Κρατικοποιήσεων, ύστερα από ένα χρόνο εξονυχιστικής έρευνας στις 18 ξένες τράπεζες (έλεγχαν το 80% της διακίνησης του χρήματος και τις καταθέσεις) και στο πλήθος από τις θυγατρικές εταιρείες που τις ακολουθούσαν, ανακάλυψε ότι όλες κατευθύνονταν από ένα και μόνο άνθρωπο: τόν Γενικό 'Αντιπρόσωπο τών 'Επιχειρήσεων Ροκφέλερ, στη Χιλή.

ΑΠΟ τήν πρώτη κι' όλες μέρα ο 'Αλιέντε αντιμετώπισε ένα σκληρό οικονομικό πόλεμο. Όταν τελικά η διεθνής αγορά σαμποτάρισε, ύστερα από αμερικάνικη πίεση, τις εξαγωγές χαλκού (τό πώ σημαντικό χιλιανό προϊόν) τότε η οικονομική κρίση χειροτέρευσε ραγδαία. Και δεν ήταν μόνονα τουτό. Η Παγκόσμια Τράπεζα (έλεγχεται από τις Η.Π.Α.) αρνήθηκε κάθε είδους εγγυήσεις και δάνεια στη Χιλή. Σύμφωνα μ' ένα άρθρο στη Guardian λίγες μέρες μετά τό κίνημα, τά κεφάλαια που δεν δόθηκαν στη Χιλή, στην περίοδο του 'Αλιέντε, ξεπερνούν τά 30 εκατομμύρια λίρες. Κι' όλα αυτά για επενδύσεις που η Παγκόσμια Τράπεζα είχε ήδη εγκρίνει σάν αξιές υποστήριξης.⁷

Η Πολιτιστική επανάσταση του Πινোসέτ...

Η ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ πολιτική απέναντι στη Χιλή ήταν ακριβώς αυτή που περιέγραψε ο Κίσιγκερ στο Σικάγο στις 16 Σεπτεμβρίου 1970, 12 μέρες μετά τή νίκη της 'Αριστεράς. Ο Κίσιγκερ δήλωσε ωμά ότι ο 'Αλιέντε - αν δεν έβγαине από τήν μέση - θα έφτιαχνε ένα κομμουνιστικό καθεστώς και μοιραία ή 'Αργεντινή, τό Περού και ίσως και άλλα κράτη θα ακολουθούσαν τό χιλιανό παράδειγμα.⁸ Στα χρόνια που ακολούθησαν οι Η.Π.Α. κράτησαν δυό βασικές γραμμές απέναντι στον 'Αλιέντε:

- Οικονομικό και πολιτικό μποϊκοτάρισμα της Κυβέρνησης (σέ συνδυασμό με επιχειρήσεις αποσταθεροποίησης από τήν CIA) ώστε να αυξηθεί ή αντίδραση κατά της 'Αριστεράς στη Χιλή.

- Συνέχιση και αύξηση της στρατιωτικής βοήθειας ώστε να μεγαλώσει ή αμερικάνικη έπιρροή στις χιλιανές ένοπλες δυνάμεις.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ Νίξον αρνήθηκε κάθε άλλο είδος βοήθειας στη Χιλή ακόμη και σέ καθαρά ανθρωπιστικό επίπεδο: 'Αρνήθηκε τήν παροχή 300.000 τόνων σιταριού σέ μιά περίοδο που τά χιλιανά αποθέματα είχαν τελειώσει και ή έλλειψη ψωμιού μεγάλωνε. Κι' όμως, στις 5 'Οκτωβρίου του '73, ή στρατιωτική χούντα έπαιρνε άμέσως στάρι αξίας 24,5 εκατ. δολαρίων, ύστερα από επέμβαση του Λευκού Οίκου και παρά τις αντιρροήσεις του Γραφείου 'Αμερικάνικων Υποθέσεων του Υπουργείου 'Εξωτερικών.

ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΑ οι Η.Π.Α. είναι αναμειγμένες - αν όχι άμεσα, τουλάχιστον, έμμεσα - στο πραξικόπημα. 'Αλλά και στην πιο άπιθανη περίπτωση, κι' αν ακόμα ύποτεθεί ότι... δεν γνώριζαν τίποτα, ή ευθύνη τους είναι τό ίδιο μεγάλη γιατί στά χρόνια που ή 'Αριστερά ήταν στην εξουσία, έκαναν ό,τι τούς ήταν δυνατόν για να προκαλέσουν τήν ανατροπή της.

Μερικά Συμπεράσματα

«... Για να καταλάβεις τί συμβαίνει σέ μιά επανάσταση, είναι απαραίτητο να τήν εξετάσεις από πολύ κοντά και να τήν κρίνεις από μακριά, όμως αυτά είναι δύο άκρα που πολύ δύσκολα φέρνεις τό ένα σι' άλλο...» Σιμόν Μπολιβάρ.

ΟΤΑΝ ή Λαϊκή 'Ενότητα κέρδισε τις εκλογές, ο συσχετισμός τών δυνάμεων ευνοούσε τήν ανάληψη της προεδρίας από τόν 'Αλιέντε, όχι για να κυβερνήσει όπως αυτός ήθελε, αλλά άπλως για να διαχειριστεί τήν εξουσία. Όπως σωστά σημείωνε ο Μάρξ, τό πρόβλημα δεν είναι να κερδίσεις τις εκλογές αλλά τί γίνεται μετά. Σύμφωνα πάντα μέ τόν Μάρξ, ή εκλογική νίκη σου δίνει τό δικαίωμα, αλλά όχι και τή δύναμη να κυβερνήσεις. Μέ τό να κερδίσεις τις εκλογές σημαίνει πώς μετακομίζεις σέ ένα σπίτι που για μεγάλο χρονικό διάστημα τό κατοικούσαν αντίπαλοι και όπως είναι φυσικό πολλοί άπ' αυτούς εξακολουθούν να βρίσκονται εκεί.

Η ΠΡΟΕΔΡΙΑ ήταν ένα μεγάλο δήμα, όχι όμως και τό τελικό. Τό πρόβλημα της κρατικής δύναμης και οι έσωτερικές και έξωτερικές περιστάσεις στην περίοδο του 'Αλιέντε δείχνουν ότι πολύ λίγες αλλαγές μπορούσαν να γίνουν από τήν αρχή. Αυτά μάς οδηγούν σέ ένα βέβαιο συμπέρασμα:

- Η ανατροπή του 'Αλιέντε, κάτω από τις συνθήκες που επικρατούσαν, έπρεπε να θεωρηθεί μάλλον αναπόφευκτη. Δεν μπορώ βέβαια να ισχυριστώ (αλλά ούτε και πιστεύω) ότι μιά δημο-

κρατική πορεία στον σοσιαλισμό είναι αδύνατη, ούτε ότι μιά άλλη στρατηγική δεν θα είχε καλύτερα αποτελέσματα.

ΟΜΩΣ κάτω από τις συνθήκες που επικρατούσαν, η στρατηγική της Λαϊκής Ενότητας ήταν καταδικασμένη από την αρχή. Όπως πολύ σωστά τόνισε ο Χόμπσμπανουμ ιδιαίτερα μετά τα τέλη του '71, ο Άλιέντε πολύ λίγα πράγματα μπορούσε να κάνει εκτός από το «νά κερδίσει χρόνο ασφαρίζοντας ότι μέχρι τότε είχε πετύχει και με λίγη τύχη να διατηρήσει ένα πολιτικό σύστημα που αργότερα θα έδινε δεύτερη ευκαιρία στην Άριστερά». Και συνεχίζει: «Ιδιαίτερα τους τελευταίους μήνες είναι βέβαιο πως τίποτα δεν μπορούσε να γίνει».⁹

ΠΕΡΑ όμως απ' αυτά θα ήθελα να σχολιάσω μερικές επικρίσεις κατά της κυβέρνησης Άλιέντε. Πρώτα απ' όλα είναι λάθος να κριτικάρουμε μία στρατηγική χωρίς να δούμε όλες τις συνθήκες που επικρατούσαν γιατί φυσικά «όποιος είναι έξω απ' το χορό, πολλά τραγούδια ξέρει»... Άλλά ας δούμε μερικές από τις επικρίσεις:

1. «Ο Άλιέντε έπρεπε να δώσει όπλα στο λαό».

Είναι η πιο συνηθισμένη επίκριση των αριστεριστών. Όμως λησμονούν ότι κάτι τέτοιο θα ισοδυναμούσε με πολιτική αυτοκτονία. Δεν μπορείτε να μιλάς για κοινοβουλευτισμό και ταυτόχρονα να οργανώνεις ανταρτοπόλεμο. Η Λαϊκή Ενότητα διάλεξε τον δημοκρατικό δρόμο σαν τον μόνο δυνατό. Κάθε απόπειρα εξοπλισμού των εργατών θα έδινε από την αρχή την ευκαιρία στην αντίδραση να επέμβει δυναμικά. Ύστερα τό να μοιράσεις όπλα δεν είναι σαν να μοιράσεις παγωτά. Χρειαζόταν χρόνος για μία σωστή οργάνωση λαϊκού στρατού και τέτοιος χρόνος δεν υπήρχε. Συνεπώς μία τέτοια επίκριση είναι καθαρά ουτοπική.

2. «Ο Άλιέντε θα έπρεπε να προχωρήσει με μεγαλύτερη ταχύτητα στο σοσιαλιστικό μετασχηματισμό».

Αυτό είναι εξ ίσου αδύνατο. Είτε γρηγορότερα είτε αργότερα προχωρούσε, τό πρόγραμμα κάτω από τις υπάρχουσες συνθήκες ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί.

3. «Μόνο επανάσταση μπορεί να φέρει τό σοσιαλισμό».

Δέν σκοπεύω να αναλύσω την δυνατότητα ή όχι του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού με δημοκρατικές διαδικασίες. Τό ερώτημα είναι άλλο:

Μπορούσε να γίνει επανάσταση στη Χιλή; Συγκρίνοντας τις συνθήκες στη Ρωσία και την Κίνα την εποχή της επανάστασης με εκείνες της Χιλής βλέπουμε πως τέτοια πιθανότητα δεν υπήρχε. Ο χιλιανός στρατός ήταν τόσο καλά οργανωμένος και εξοπλισμένος που θα μπορούσε να συντρίψει κάθε επαναστατική απόπειρα. Επίσης, ο χιλιανός στρατός δεν είχε τίποτα τό κοινό με τόν μικρό, άνοργάνωτο και διεφθαρμένο στρατό του Μπατίστα την εποχή της κουβανέζικης επανάστασης.

«Κάθε απόπειρα της Άριστεράς να κατάλαβει βίαια την εξουσία θα έωνε από την αρχή τό Κέντρο και τή Δεξιά... και μέ μόνο τό 36% του λαού μέ τό μέρος της και χωρίς καθόλου (σχεδόν) αριστερούς αξιωματικούς ή Άριστερά δεν είχε αρκετή δύναμη να τά θγάλει πέρα».¹⁰

4. «Ο Άλιέντε θα έπρεπε να είχε προσπαθήσει να ελέγξει τό στρατό από την αρχή».

Κί αυτό είναι πολύ αμφίβολο. Έχει βέβαια κατ' επανάληψη ειπωθεί ότι ο στρατός της Χιλής ήταν ουδέτερος, νομιμόφρονας κλπ. Τό ότι οί αξιωματικοί ήσαν «νομιμόφρονες» δέν σημαίνει όμως ότι δέν είχαν πολιτική τοποθέτηση και οί ιδέες τους δέν ήσαν συντηρητικές. Όπως λέει ο Μαρσέλ Νιέντεργκανγκ «... ό,τι και νά λέμε, δέν υπήρχαν ποτέ άνώτεροι ή άνώτατοι αξιωματικοί που νά ήσαν σοσιαλιστές, πόσο μάλλον κομμουνιστές...».¹¹

ΣΥΝΕΠΩΣ κι' άν ακόμη ό Άλιέντε άλλαζε μερικούς στρατηγούς είναι αμφίβολο άν θά μπορούσε νά πετύχει τίποτα. Ύστερα ή δύναμη των στρατηγών είναι περιορισμένη. Οί πραγματικά δυνατοί αξιωματικοί, είναι οί μεσαίοι (συνταγματάρχες, αντισυνταγματάρχες, ταγματάρχες). Αυτοί είναι οί πρωταγωνιστές όλων των πραξικοπημάτων και επαναστάσεων παντού: Ελλάδα, Αίγυπτος, Πορτογαλία, Ιράκ, Τουρκία, Αίθιοπία κλπ.

ΔΥΣΤΥΧΩΣ, ειδικά για τή Χιλή, είναι πολύ αμφίβολο άν ή Κυβέρνηση μπορούσε, έστω και από την αρχή, νά ελέγξει τό στρατό. Τέλος, πέρα από κάθε άλλο πρόβλημα, υπάρχει μία σκληρή πραγματικότητα: Ο άμερικάνικος ιμπεριαλισμός είχε ήδη μία σκληρή εμπειρία στην Κούβα. Δέν θά επέτρεπε ποτέ - όσο μπορούσε - μία καινούρια Κούβα στη Νότια Άμερική. Έτσι, ό συνδυασμό μέ τά έσωτερικά προβλήματα, ή Άριστερά δέν ήταν αρκετά δυνατή νά αντιμετωπίσει τή δυναμική επέμβαση της αντίδρασης. Όταν κάθε άλλο μέσο εξαντλήθηκε, οί διεθνείς και ντόπιες αντιδραστικές δυνάμεις, έπαιξαν τό τελευταίο τους χαρτί: Τόν φασισμό.

ΤΟ ΟΤΙ ή ανατροπή του Άλιέντε ήταν σχεδόν βέβαιη από την αρχή, δέν σημαίνει ότι τό πείραμα ήταν άσκοπο. Ο φασισμός δέν πέτυχε παρά νά ένώσει όλο τό λαό ένάντια στους τυράννους. Η αντίδραση κέρδισε μία νίκη, όχι όμως και τόν πόλεμο. Η άνοιξη της Χιλής ήταν ένα πρελούδιο για μέλλοντικές νίκες.

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ λόγια του Άλιέντε προς τόν χιλιανό λαό θά άποδειχθούν προφητικά:

«Πιστεύω στη Χιλή και στα πεπραγμένα της. Άλλοι θά κατανικήσουν τούτη τή μαύρη πικρή στιγμή όπου ή προδοσία προσπαθεί νά επιβληθεί. Πρέπει νά προχωρήσετε. Ξέροντας ότι μάλλον γρήγορα παρά αργά, οί μεγάλοι δρόμοι θ' ανοίξουν και έλεύθεροι άνθρωποι θά τοίς διαδούν, για νά χτίσουν μία καλύτερη κοινωνία».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (1) Ralph Milliband, «Τό Κίνημα στη Χιλή», στο βιβλίο «Revolution And Class Struggle», σ. 411.
- (2) J. Petras, «Politics And Social Forces In Chilean Development».
- (3) Maurice Duverger, άρθρο στην γαλλική «Le Monde» 23-24 Σεπτ. 1973.
- (4) Patricia Santa Lucia, στο βιβλίο του Philip O'Brien «Allende's Chile», σ. 152.
- (5) Ralph Milliband, «Τό Κίνημα στη Χιλή», σ. 421.
- (6) Ralph Milliband, δ.π., σ. 424.
- (7) Έφημερίδα «The Guardian», 19 Σεπτ. 1973.
- (8) Tad Szulc, «CIA και Χιλή», στο βιβλίο «The End Of Chilean Democracy», σ. 155.
- (9) E. J. Hobsbawm, «Η Δολοφονία της Χιλής», στο περιοδικό, «New Society», 20 Σεπτ. 1973.
- (10) Edward Boorstein, «Allende's Chile», σ. 237.
- (11) Marcel Niedargang, άρθρο στη γαλλική «Le Monde», 29 Σεπτ. 1973.

Οι θέσεις του Λαϊκού Μετώπου για τήν 'Απελευθέρωση της Παλαιστίνης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΤΟΥ
ΛΑΪΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕ-
ΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ
(PFLP)

Ερ.: Πώς είναι διαμορφωμένη σήμερα η κατάσταση στη Μέση Ανατολή;

Απ.: Κατά την εκτίμησή μας, τό συνωμοτικό σχέδιο της διευθέτησης αποτελεί τή σύγχρονη άραβική ιστορία. Τά τελευταία χρόνια μέσα από τήν εξέλιξη στην περιοχή συγκεκριμενοποιήθηκε ό χαρακτήρας του συνωμοτικού σχεδίου της διευθέτησης, τό ταξικό καί οικονομικό περιεχόμενό του, καθώς καί οι στόχοι πού προσπαθεί νά πραγματοποιήσει. Πιο αναλυτικά, ό διεθνής ιμπεριαλισμός καί τά όργανά του σκοπεύουν νά πετύχουν μία διευθέτηση πού θά περιλαμβάνει:

1) Τή σταθεροποίηση του ρατσιστικού σιωνιστικού κράτους, τήν αναγνώριση της ύπαρξης καί της νομιμότητάς του, τήν επέκταση καί διείσδυσή του στην περιοχή, οικονομικά καί πολιτικά.

2) Τό χτύπημα των κατακτήσεων πού είχαν πραγματοποιήσει οι μάζες στον οικονομικό καί κοινωνικό τομέα στά 1950 καί 1960.

3) Τήν ολοκληρωτική σύνδεση της οικονομίας της περιοχής μέ τή διεθνή καπιταλιστική αγορά.

4) Επίσης, τό σχέδιο άποσκοπεί στό χτύπημα όλων των δημοκρατικών καί

‘Η όργάνωση των Παλαιστινίων ανταρτών «ΑΛ ΦΑΤΑΧ» καί τό «Λαϊκό Μέτωπο για τήν ‘Απελευθέρωση της Παλαιστίνης» (P.F.L.P.) κατάληξαν τήν περασμένη βδομάδα – παραμερίζοντας ένα μακρό χρονικό διάστημα «έχθρότητας καί ανταγωνισμού» – σέ μία κοινή συμφωνία για συνεργασία των δύο οργανώσεων.

Γιασέρ ‘Αραφάτ καί Ζώρζ Χαμπάς, οι ήγέτες αντίστοιχα των δύο οργανώσεων, αντάλλαξαν στό παρελθόν έντονους χαρακτηρισμούς μέ αίτία πάντα τήν όρθότητα ή μή της γραμμής πού πρέπει νά ακολουθήσει ή παλαιστινιακή ‘Επανάσταση για νά φθάσει στή νίκη. Οι διαφορές αυτές όδήγησαν τό 1974 τό P.L.F.P. νά διαχωρίσει τή θέση του από τήν «Όργάνωση για τήν ‘Απελευθέρωση της Παλαιστίνης» (P.L.O) καί νά τραβήξει ένα δικό του δρόμο.

‘Η συμφωνία πού επιτεύχθηκε στή Βηρυττό κηρύσσει τή συμφιλίωση ανάμεσα στά δύο μέτωπα μέ στόχο «τόν άγώνα για τήν ικανοποίηση των δικαιών του Παλαιστινιακού λαού». Οι δύο οργανώσεις μαζί έλέγχουν τό 80% των Παλαιστινίων ανταρτών καί ή συμφωνία για συνεργασία θεωρείται σάν ένα θετικό βήμα για τήν επίτευξη ένότητας δράσης του παλαιστινιακού άπελευθερωτικού κινήματος.

‘Η συνέντευξη πού ακολουθεί μέ ήγетικό στέλεχος του P.F.L.P.¹ πού θέλησε νά κρατήσει τήν άνωνυμία του – δόθηκε στον συνεργάτη μας ΓΙΑΓΚΟ ΠΕΤΡΟΜΠΕΑ ειδικά για τό ANTI, πρίν τήν ανακοίνωση της συμφωνίας της Βηρυττού.

‘Η συνέντευξη καί οι θέσεις πού εκφράζονται από τόν εκπρόσωπο του Λαϊκού Μετώπου για τήν ‘Απελευθέρωση της Παλαιστίνης άποκτοιν μιάν ιδιαίτερη σημασία μετά τήν «επιτυχία» της διάσκεψης του Κάπ – Νταϊήβιντ καί τίς συμφωνίες ανάμεσα στην Αίγυπτο καί τό ‘Ισραήλ για μία λύση του Μεσανατολικού.

Φωτογραφίες Κώστα Ζηρίνη αποκλειστικά για τό ANTI

προοδευτικών δυνάμεων, τό Ξαναδυναμωμα της ταξικής αντίδρασης σέ συνδυασμό μέ μία γενικότερη επίθεση ενάντια στό παγκόσμιο έπαναστατικό κίνημα.

Όρισμένες πατριωτικές δυνάμεις έχοντας κάνει μία λαθεμένη εκτίμηση για τόν πόλεμο του ‘Οχτώβρη ‘73, μίλουσαν για μία «σταδιακή πατριωτική διευθέτηση» σέ αντίθεση μέ τήν ιμπεριαλιστική καί αντιδραστική σιωνιστική. Αυτή ή «πατριωτική διευθέτηση» μιλά για υποχώρηση του σιωνιστικού κράτους από τά κατεχόμενα έδάφη του ‘67 καί για ίδρυση πάνω σέ αυτά ενός παλαιστινιακού κράτους πού θά σπηρίξει τήν παλαιστινιακή επανάσταση για τή συνέχιση του άγώνα. Τά γεγονότα όμως απέδειξαν άναμφισβήτητα τήν όρθότητα της θέσης καί της εκτίμησης του Λαϊκού Μετώπου καί των δυνάμεων της ‘Απόρριψης γι’ αυτή τή «διευθέτηση». Τά γεγονότα απέδειξαν ότι μόνο μία ιμπεριαλιστική – σιωνιστική – αντιδραστική διευθέτηση μπορεί νά γίνει μέσα σέ τέτοιες συνθήκες πού ό συσχετισμός των δυνάμεων τείνει καθαρά προς τό μέρος του έχθρου.

Ό πόλεμος του ‘Οχτώβρη όμως, δέν έβαζε σάν στόχο του τήν άπελευθέρωση, ούτε καί είχε μιά ήγεσία ικανή νά τόν καθοδηγήσει σ’ αυτό τό σκοπό: είχε γίνει

για νά τερματιστεί ή κατάσταση – ούτε πόλεμος ούτε ειρήνη – πού είχε διαμορφωθεί καί νά επιτευχθεί ένας συμβιβασμός. Συμβιβασμός πού όδήγησε στις συνομιλίες του 101 χιλιομέτρου καί στις πρώτες άμοιβαίες υποχωρήσεις, πού τίς ακολούθησαν κι’ άλλες, μέ άποκορύφωμα τότε τήν ύπογραφή της προδοτικής συμφωνίας του Σινά. Τό καθεστώς του Σαντάτ χτύπησε τίς προοδευτικές μεταρρυθμίσεις του Νάσερ, Ξαναδυναμωσε τή φεουδαρχία καί τήν οικονομική όλιγαρχία πού είχε κλονιστεί. Δέκοψε τίς σχέσεις μέ τό σοσιαλιστικό στρατόπεδο κι’ έδωσε τό πράσινο φώς για τό οικονομικό άνοιγμα στή Δύση μέ τή καθολική είσοδή ‘Αμερικανικών καί Δυτικοευρωπαϊκών κεφαλαίων στην Αίγυπτιακή οικονομία. Παράλληλα καί τό καθεστώς της Συρίας, καθώς επίσης καί ή ήγεσία της PLO, πήραν μέρος σ’ αυτή τή διευθέτηση. Τό καθεστώς της Συρίας δέχτηκε νά άπαγκιστρώσει τίς δυνάμεις του άπ’ τά ύψώματα του Γκολάν, όπως προκύπτει μέσα από τίς αποφάσεις 242 καί 338 του Ο.Η.Ε. καί κάνοντας διαρκώς υποχωρήσεις. Έφτασε μάλιστα μέχρι τό σημείο νά πραγματοποιήσει τήν επίθεσή του ενάντια στό Παλαιστινιακό καί τό προοδευτικό Λιβανέζικο κίνημα, δίχως νά κατα-

φέρει να κερδίσει μέχρι τώρα κανέναν ουσιαστικό αντίτιμο για τον έαυτό του. "Όσο για την ήγηση της PLO που πήρε μέρος στη διευθέτηση, τρέχοντας πίσω από το φάντασμα μιας «πατριωτικής διευθέτησης» παρείχε το απαραίτητο παλαιστινιακό σκέπασμα σ' αυτά τα καθεστώτα για να καλύψουν τις πολιτικές-ταξικές και οικονομικές υποχωρήσεις τους και να δυναμώσουν την επίθεσή τους ενάντια στο παλαιστινιακό και στο 'Αραβικό απελευθεωτικό κίνημα. Χωρίς αυτή τη στάση της ήγησης της PLO, η διευθέτηση είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί.

Τό ταξίδι του Σαντάτ στο «Ισραήλ» που πραγματοποιήθηκε στο τέλος του περασμένου χρόνου, δεν ήταν ένα γεγονός ξεκομμένο απ' όλη την πορεία της διευθέτησης, αλλά ήταν ένας σταθμός που οριοθετούσε την αφετηρία για καινούριες και πιο σημαντικές υποχωρήσεις. Αυτή η στάση που ακολούθησε ο Σαντάτ ήταν ένα προωθημένο δῆμα που έκλεισε για πάντα πίσω του το δρόμο, σέ σχέση με τις παλιές διεκδικήσεις για τη Γενεύη ή για την καλύτερευση των σχέσεων με το σοσιαλιστικό στρατόπεδο και του άφησε ανοιχτή μόνο τη λύση της αποδοχής της ιμπεριαλιστικής διευθέτησης. Τό ταξίδι του Σαντάτ ήταν ένα φυσικό επακόλουθο, έξ αιτίας της αδυναμίας του 'Αραβικού απελευθεωτικού κινήματος που είχε περάσει από την επίθεση στην Άμνα, πράγμα που έδωσε την πρωτοβουλία των κινήσεων στα χέρια του αντιδραστικού άξονα Σαουδικής 'Αραβίας-Αιγύπτου. 'Ο πόλεμος του 1973 άλλωστε, του είχε δώσει τό απαραίτητο προκάλυμμα για τη δημιουργία μιας υποτιθέμενης νίκης και αλλαγής στο συσχετισμό των δυνάμεων, που άφηνε ορθόνοχη την πόρτα για τό προχώρημα της διευθέτησης. Σ' αυτό βοήθησαν και οι θεωρητικολογίες εκείνων που προπαγανδίζουν την ύπαρξη μιας «πατριωτικής διευθέτησης», σέ αντίθεση με την ιμπεριαλιστική. Τό πιο βασικό όμως είναι ή οικονομική και ταξική βάση της προδοτικής επίσκεψης του Σαντάτ που στηρίζεται σέ μία 'Αραβική άστική τάξη, ή όποια αναπτύχθηκε και εξελίχθηκε συνδεδεμένη με τό διεθνή ιμπεριαλισμό και που αποδίδει στον τερματισμό της 'Αραβικής - σιωνιστικής αντίθεσης, γιατί απειλεί τό συμφέροντά της και ολοκλήρωση την μελλοντική της ύπαρξη. 'Η σπίθα της πάλης των 'Αραβικών μαζών που γεννιέται από την αντίθεσή τους με τό σιωνισμό, είναι ικανή να τινάξει στον άέρα και να κάνει στάχτη όλο τό πλατύ πεδίο των ιμπεριαλιστικών συμφερόντων μαζί με τό σιωνιστικό κράτος και τό συμφέροντα της παρασιτικής αυτής τάξης που ακολουθεί τό διεθνή ιμπεριαλισμό και συνδέεται με τη διεθνή καπιταλιστική αγορά. Γι' αυτό ή επίσκεψη του Σαντάτ δεν ήταν ένα τυχαίο γεγονός ή μία προσωπική πεποίθηση, αλλά εκφράζει συν-

Βηρυτός: διτρίνες στά καταστάματα της διαχωριστικής ζώνης...

ολικά τά συμφέροντα της τάξης που εκπροσωπεί. Τό ταξίδι του Σαντάτ έβαλε την περιοχή μπροστά σέ μία νέα κατάσταση. 'Από τη μία μεριά όξυνε σέ πολύ μεγάλο βαθμό τις αντιθέσεις του με τις λαϊκές μάζες και από την άλλη χώρησε σέ δύο μέρη τό ίδιο τό στρατόπεδο της διευθέτησης. Αυτός ό διαχωρισμός άφορά τον τρόπο με τον όποιο τό κάθε μέρος ήθελε να προχωρήσει στη διευθέτηση. 'Ο Σαντάτ εκπροσωπώντας την 'Αραβική αντίδραση, ακολούθησε τό δρόμο της ανοιχτής προδοσίας και προώθησε τη λύση της ιμπεριαλιστικής σιωνιστικής διευθέτησης που άφηνε όμως απ' έξω όρισμένες δυνάμεις, όπως τη Συρία και την ήγηση της PLO, που ούτε έχουν τη δυνατότητα να προχωρήσουν σέ τέτοιου βαθμού υποχωρήσεις, αλλά ούτε και έχουν την πραγμακή έγγηση κάποιου κέρδους από μία τέτοια στάση. Αυτές οι δυνάμεις υποστηρίζονται κύρια από την ΕΣΣΔ που κρατάει μία στάση ενάντια στον τρόπο της ιμπεριαλιστικής - σιωνιστικής διευθέτησης και ζητά μία διευθέτηση με τη συμμετοχή όλων των δυνάμεων.

'Η Συρία και ή ήγηση της PLO, δεν βγήκαν ποτέ απ' τό στρατόπεδο της διευθέτησης, παρ' όλο που «αντιτάχτηκαν» στο ταξίδι του Σαντάτ. Στην πράξη, αυτές οι δυνάμεις δεν έκαναν τίποτα τό ουσιαστικό για να αποκρούσουν αυτό τό προδοτικό δῆμα και δεν ξεκοψαν ολοκληρωτικά τις σχέσεις τους μ' αυτό τό είδος της διευθέτησης, όπως άλλωστε φάνηκε απ' τις προωθημένες σχέσεις τους με την αντίδραση και ακόμα πιο ξεκάθαρα στα μετέπειτα γεγονότα του Λιβάνου.

'Εξάλλου, όσον άφορά τό Ιορδανικό καθεστώς που δεν πήρε μία ξεκάθαρη θέση υπέρ του δήματος του Σαντάτ για

νά κρατήσει τά προσήματα άπέναντι στις λαϊκές μάζες και να διατηρήσει καλές σχέσεις με τη Συρία και την PLO, παίζει ένα ρόλο μεσολαθητή για ένα συμβιβασμό υπέρ του σιωνισμού και του ιμπεριαλισμού και περιμένει μία έγγηση απ' τον ιμπεριαλισμό, που χωρίς αυτήν δεν πρόκειται να ακολουθήσει τό δρόμο του Σαντάτ. 'Η έγγηση που ζητάει τό Ιορδανικό καθεστώς είναι να ξαναπαρει τη Δ.όχθη και τη λουρίδα της Γάζας, για να αποτελέσουν τμήματα του Ιορδανικού βασιλείου. Γι' αυτούς τους λόγους, ή στάση του Σαντάτ δεν μπορεί να αποτελέσει μία ολοκληρωτική διευθέτηση, έστω και με την προοπτική της συμμετοχής της 'Ιορδανίας.

'Ερ.: Πού βρίσκεται σήμερα ή Παλαιστινιακή επανάσταση και ποιά είναι ή κατάσταση μέσα στην PLO;

'Απ.: 'Η Παλαιστινιακή επανάσταση άποτελούσε και άποτελεί τό βασικότερο εμπόδιο για τό προχώρημα της έξοντωτικής πολιτικής διευθέτησης. Με βάση αυτή την αλήθεια, οι ιμπεριαλιστικοί, σιωνιστικοί και αντιδραστικοί κύκλοι προσπαθούν να πετυχουν την ολοκληρωτική έξουδετέρωση αυτού του εμπόδιου. 'Ο άμερικάνικος ιμπεριαλισμός και οι άσσοι 'Αραβες σύμμαχοι του που κυριαρχούν στην περιοχή, κατάλαβαν πώς απ' τη μία ή έξοντωτική πολιτική διευθέτηση δεν μπορεί να πετύχει χωρίς την «παλαιστινιακή συνεργασία». 'Απ' την άλλη, γνωρίζουν καλά, πώς μόνο στο βαθμό που χτυπήσουν την Παλαιστινιακή επανάσταση και την πιέσουν πολιτικά, οικονομικά και στρατιωτικά, θά πετύχουν τά σχέδιά τους. Με βάση αυτή την πολιτική τους, για δύο ολοκληρω χρόνια ή Παλαιστινιακή αντίσταση και

Δωδεκάχρονος Φενταγίν

το προοδευτικό Λιβανέζικο κίνημα αντιμετώπισαν μία ολομέτωπη επίθεση απ' τις ντόπιες αντιδραστικές και φασιστικές δυνάμεις και τó συριακό καθεστώς και σήμερα ακόμα συνεχίζουν να δίνουν αιματηρές μάχες με τά όργανα του ιμπεριαλισμού και τόν ίδιο τó σιωνιστικό έχθρο.

Η Παλαιστινιακή επανάσταση δρίσκει σήμερα μπροστά σέ μία πολύ κρίσιμη καμπή. 'Απ' τή μία μεριά υπάρχει τó έχθρικό στρατόπεδο πού τή χτυπάει πολιτικά, στρατιωτικά και προσπαθεί νά τήν απομονώσει απ' τίσ λαϊκές μάζες. 'Απ' τήν άλλη, δρίσκεται ή ήγεσία τής PLO πού δέχτηκε νά συμμετάσχει στή διευθέτηση δίνοντας έτσι τó απαραίτητο

προκάλυμμα στόν ιμπεριαλισμό γιά τήν πραγματοποίηση τών σχεδίων του. Μετά τόν πόλεμο τού 'Οκτώβρη '73, αποκρυσταλλώθηκαν μέσα στό παλαιστινιακό κίνημα δύο διαφορετικές γραμμές. Η μία, ή γραμμή τής ήγεσίας τής PLO πού στό δοσμένο σήμερα συσχετισμό τών δυνάμεων έτρεξε πίσω από ούτοπιστικά συνθήματα γιά μία τάχα πατριωτική διευθέτηση. Η άλλη, ή γραμμή τής απόρριψης πού τήν ακολουθούν 4 οργανώσεις: τó Λαϊκό Μέτωπο γιά τήν 'Απελευθέρωση τής Παλαιστίνης, τó 'Αραβικό 'Απελευθερωτικό Μώτωπο, τó Παλαιστινιακό 'Απελευθερωτικό Μέτωπο, και τó Μέτωπο Λαϊκού 'Αγώνα. Αυτή ή γραμμή βλέπει ότι ό διαμορφωμένος σήμερα συσχετισμός τών δυνάμεων κλείνει με τó μέρος τού έχθρικού στρατόπεδου και αυτό άκριβώς επιβάλλει τó νά συνεχίσουμε και νά κλιμακώσουμε τόν ένοπλο αγώνα μέ όλα τά μέσα ανατρέποντας τó δοσμένο συσχετισμό δυνάμεων νά επιδύλλουμε τίσ δικές μας λύσεις, ακολουθώντας τó παράδειγμα τού Βιετνάμ. Κάθε ιδεολογικό προκάλυμμα ότι μπορούμε τάχα νά πετύχουμε μία πατριωτική διευθέτηση στίς σημερινές συνθήκες με τήν εγκαθίδρυση μιás εθνικής πατριωτικής έξουσίας στή δυτική όχθη και στή λουρίδα τής Γάζας, δγαλμένη απ' τίσ συμφωνίες, είναι ιστορική ύποχώρηση και άνεδαφικό παζάρεμα έξω από άρχές, πού ή ιδεολογική τής δάση είναι ό δεξιός όπορτουνισμός. Τά γεγονότα υπόδειξαν ότι δέν είμαστε διασπαστές

τής παλαιστινιακής επανάστασης, ούτε τής PLO και δέν είμαστε αντίθετοι σέ μία πατριωτική ένότητα. Είμαστε όμως ένάντια σέ κάθε ρευστή ένότητα πού άποσκοπεί στό κουκούλωμα τής σωστής γραμμής. Παλεύουμε γιά μία πατριωτική ένότητα έξω απ' τά πλαίσια τής διευθέτησης πού θά άπορρίπτεται στή διάσκεψη τής Γενεύης και τίσ αποφάσεις τού ΟΗΕ 242 και 338.

Μετά τó προδοτικό δήμα τού Σαντάτ, ή ήγεσία τής PLO, βλέποντας νά παραμερίζεται ό ρόλος τής στή διευθέτηση και κάτω από τήν πίεση τής αντίδρασης τών λαϊκών μαζών άπέναντι στή Σαντατική προδοσία, συνυπόγραψε με τó Μέτωπο 'Απόρριψης τó ντοκουμέντο τής Τρίπολης πού, έχει άξία ενός μίνιμουμ πολιτικού προγράμματος γιά τήν ένότητα τής Παλαιστινιακής επανάστασης. Αυτό τó ντοκουμέντο περιέχει τά έξής βασικά σημεία: 1. 'Απορρίπτει τίσ αποφάσεις τού ΟΗΕ 242 και 338, καθώς και τή διάσκεψη τής Γενεύης. 2. Θεωρεί τήν άραδική αντίδραση ως έντεταγμένη στό στρατόπεδο τού έχθρου και σύμμαχο τού ιμπεριαλισμού στή συνωμοσία ένάντια στό παλαιστινιακό και τó άραβικό κίνημα. 3. 'Απορρίπτει κατηγορηματικά τήν αναγνώριση τού σιωνιστικού έχθρου και κάθε είδους συμφωνίες ή συνομιλίες, τή στιγμή πού τó παλαιστινιακό κίνημα δέν είναι ακόμα σέ θέση νά επιβάλλει τίσ δικές του λύσεις. Αυτό τó ντοκουμέντο θά έπρεπε νά μπει σέ έφαρμογή στήν πράξη. Θά έπρεπε δηλαδή ή ήγεσία τής

ΤΑΛ - ΑΛ - ΖΑΑΤΑΡ : Δυό χρόνια από τή σφαγή...

ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΗΚΑΝ δύο χρόνια (12.8.76) από τήν χωρίς προηγούμενο σφαγή τών κατοίκων τού Παλαιστινιακού στρατοπέδου Τάλ - 'Αλ - Ζαατάρ στό Λίβανο : 17 μήνες πολιορκίας, 55 μέρες συνεχών βομβαρδισμών μέ περισσότερες από 55.000 όβιδες και τεράστιες ύλικές ζημιές και φυσικά έκατοντάδες θύματα είναι ό άπολογισμός τής φασιστικής επίθεσης. Θυμίζουμε σήμερα μερικά ενδιαφέροντα στοιχεία γύρω από τó στρατόπεδο Τάλ - 'Αλ - Ζαατάρ, τά όποια έξηγούν και τó γιατί ένα στρατόπεδο μέ παράγκες από τσίγκους έγινε ξαφνικά ό στόχος μιás «φοβερής επίθεσης», μιás επίθεσης πού συνεχίζεται και σήμερα:

ΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ βρισκόταν στά βορειοανατολικά προάστεια τής Βηρυτού καλύπτοντας μιάν έκταση περίπου δύο τετραγωνικών χιλιομέτρων. Τό κέντρο του, πού τó αποτελούσαν κυρίως καλές σκεπαμένες μέ τσίγκους είχε έκταση μόλις ένα τετραγωνικό χιλιόμετρο. 'Από τó 1950 ή 'Υπηρεσία Βοήθειας και Έργας (U.N.R.W.A.) τού ΟΗΕ πλήρωνε

ένοίκιο μόνο γιά 57.000 τ.μ. έκταση πού μέχρι τó 1965 αναγνώριζε σάν βασική περιοχή τού στρατοπέδου. Αυτή ή περιοχή πού ήταν κάτω από τίσ διαταγές τών Μαρωνιτών καλδγερων, χρησιμοποιούνταν κατά τόν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο σάν βάση μιás Βρετανικής Στρατιωτικής Μονάδας. Τό υπόλοιπο τμήμα τού στρατοπέδου πού άνηκε σέ φτωχός λιθανέζικες Μαρωνίτικες οικογένειες, νοικιάστηκε από Λιβανέζικες και Παλαιστινιακές οικογένειες μέ τιμές από 8 έως 25 δολάρια τó χρόνο.

ΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ιδρύθηκε τó 1950, άπορροφώντας άρχικά 400 πρόσφυγες από τή βόρεια άκτ ή τής Παλαιστίνης πού άρχισαν νά εργάζονται σάν άγροτεργάτες στίς γειτονικές δενδροφυτείες. Κατά τά μέσα τής δεκαετίας τού '50 ή περιοχή γύρω από τó στρατόπεδο άρχισε νά μετατρέπεται σέ βιομηχανικό κέντρο, προσελκύνοντας Λιβανέζους και Παλαιστίνιους εργάτες πού μετανάστευσαν στήν περιοχή. Έτσι, τó στρατόπεδο επεκτάθηκε. Τó 1969 κατοικούσαν στήν περιοχή

αυτή (πού περιλάμβανε τó 29% τού συνολικού αριθμού τών Λιβανέζικων εργοστασίων, τó 22% τού συνολικού αριθμού τών βιομηχανικών έργων και τó 25% τού βιομηχανικού κεφαλαίου στό Λίβανο), 17.160 Παλαιστίνιοι και 20.000 Λιβανέζοι.

Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ στό Τάλ - 'Αλ - Ζαατάρ έγινε ως έξής:

● Τό 1951 ή U.N.R.W.A., βασισμένη σέ μιá «παράκληση» τών λιθανέζικων άρχων, μετέφερε μέ τή βία στό στρατόπεδο, άρκετές Παλαιστινιακές οικογένειες από άλλες περιοχές τής Βηρυτού και τής Damour.

● Τό 1955 ή αναγκαστική αλλά και ή έκούσια μετανάστευση στό Τάλ - 'Αλ - Ζαατάρ αύξήθηκε και συνεχίστηκε είτε άτομικά, είτε σέ ομάδες.

● Τό 1956 άφóτου οι Λιβανέζικες δυνάμεις 'Ασφαλείας πυρπόλησαν ένα μικρό στρατόπεδο προσφύγων στήν περιοχή τού Maslakh ό πληθυσμός του, από 1000 άτομα, μεταφέρθηκε στό Τάλ - 'Αλ - Ζαατάρ.

● Κατά τή διάρκεια τής δεκαετίας τού '70, ιδιαίτερα μετά

τόν πόλεμο τού 'Οκτώβρη τού 1973, πολλές Παλαιστινιακές οικογένειες εγκατέλειψαν τά στρατόπεδα στό Ν.Λίβανο, πού ύφισταντο συνεχώς 'Ισραηλινές έπιδρομές από θάλασσα και άέρα. 'Από τó Νότιο Λίβανο ήρθαν κι' οι περισσότεροι από τούς Λιβανέζους μετανάστες.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ τών Παλαιστινίων πού κατοικούσαν τó στρατόπεδο ήταν κατά προσέγγιση 17.160 άτομα.

Πρίν από τήν ούσιαστική έμφάνιση τής Παλαιστινιακής 'Αντίστασης στό στρατόπεδο οι συνθήκες ζωής ήταν άθλιες. Οι άποχετεύσεις δέν ήταν παρά άνοιχτά κανάλια πού διέσχιζαν τά στενά δρομάκια, αποτελώντας μία μόνιμη, έστία μόλυνσης και άρρώστιας. 'Όταν όμως, οι ίδιοι οι Παλαιστίνιοι άρχισαν τήν αυτοοργάνωση τού στρατοπέδου, ό όχρητο καλύφθηκαν, ειδικοί σκουπίδοτοποι δημιουργήθηκαν και μερικοί από τούς δρόμους ή τά σοκάκια άσφαλτοστρώθηκαν.

ΑΡΧΙΚΑ ή U.N.R.W.A. διατηρούσε γιά τó Τάλ - 'Αλ - Ζαατάρ και τó γειτονικό στρατόπεδο Jisre Al - Basha, μία κλι-

PLO νά καλέσει έκτακτη έθνοσυνέλευση από όπου καί θά έδωγαν επίσημα σάν τό πολιτικό πρόγραμμα πού θά ένωαν τήν Παλαιστινιακή επανάσταση καί θά διαμόρφωναν τήν παραπέρα στάση τής PLO. Όμως ή ήγεσία τής PLO, όχι μόνο δέν συγκάλεσε μιά έκτακτη έθνοσυνέλευση, αλλά ούτε καν τήν τακτική πού έπρεπε νά γίνει τό Μάρτη. Έξάλλου, οι ένέργειες τής ήγεσίας τής PLO, ήταν σέ πλήρη άσυμφωνία μέ αυτό τό ντοκουμέντο καί συνέχισε νά τρέχει πίσω άπ' τό φάντασμα τής διευθέτησης. Μέ άλλα λόγια ή στάση τής ήγεσίας τής PLO δέν έχει γίνει ακόμα ξεκάθαρη άπέναντι στό καθεστώς του Σαντάτ καί δέν έκοψε όλες τίς γέφυρες μαζί του, έστω κι' άν αυτό τό γεγονός δέν έχει γίνει ακόμα όλοφάνερο. Άκόμα διατηρεί πολύ καλές σχέσεις μέ τήν άραβική αντίδραση (Σαουδική Άραβία, Κουβέιτ, Έμιράτα) πού θρίσκεται πίσω άπ' τό δήμα του Σαντάτ. Η ήγεσία τής PLO, προσπαθεί νά οικοδομήσει σχέσεις μέ τόν ιμπεριαλισμό μέσω του Μαρόκου, τής Σαουδικής Άραβίας καί άλλων χωρών. Τέλος, μέ όλες τίς ένέργειες, προσπαθεί νά άποδείξει ότι είναι μετριοπαθής, έπειδή νομίζει ότι μέ αυτή τή μετριοπάθεια θά κερδίσει από τόν ιμπεριαλισμό καί τήν αντίδραση τή συμμετοχή της στη διευθέτηση.

Έρ.: Ποιά είναι ή εκτίμησή σας γιά τή σημερινή κατάσταση στό Λίβανο καί τήν τελευταία επίθεση των Ισραηλινών; Πού άποδίδεται;

Τό Τέλ - Άλ - Ζαατάρ μετά τήν καταστροφή

Άπ.: Ο ιμπεριαλισμός παίζει τό παιχνίδι του σέ δύο επίπεδα. Άπ' τή μία μέσω τής οικονομικής καί πολιτικής κυριαρχίας πού έχει στην περιοχή προσπαθεί νά διατηρήσει τίς σχέσεις του μέ τή Συρία καί έμμεσα μέ τήν ήγεσία τής PLO, ενώ άπ' τήν άλλη, μέ στρατιωτικές πιέσεις προσπαθεί νά τίς εξαναγκάσει νά ακολουθήσουν τό δήμα του Σαντάτ. Αυτή ή ταχτική του ιμπεριαλισμού θρίσκει τήν εφαρμογή της στό Λίβανο, γιατί λόγω τής ύπαρξης καλά οργανωμένων φασιστικών συμμοριών, είναι τό πιό κατάλληλο μέρος γιά νά άσκήσει ο ιμπεριαλισμός μέ τά όργανά του τίς στρατιωτικές του πιέσεις στό Συριακό καθεστώς

καί νά δώσει ένα γερό χτύπημα στην αντίσταση. Αυτό άκριβώς τό γεγονός δίνει τήν ευκαιρία στόν ιμπεριαλισμό νά πετύχει συγχρόνως τά εξής: 1. Νά πιέσει τό Συριακό καθεστώς νά ακολουθήσει τό δρόμο του Σαντάτ. 2. Νά εκμηδενίσει τήν παλαιστινιακή αντίσταση ή τουλάχιστον νά τήν φέρει σ' ένα σημείο πού θά είναι αναγκασμένη νά άποδεχτεί τή λύση πού θά τής επιβάλλει ή ιμπεριαλιστική - σιωνιστική διευθέτηση. 3. Νά χτυπήσει τό προοδευτικό λιβανέζικο κίνημα γιά νά πετύχει τήν ολοκληρωτική ιμπεριαλιστική έξάρτηση του Λιβάνου. Ο σιωνιστικός έχθρός θά χρησιμοποιήσει κάθε τρόπο γιά νά πετύχει τό μάξιμουμ των

νική μόνο, μέ ένα γιατρό πού δεχόταν επισκέψεις μόλις δύο φορές τή βδομάδα. Άργότερα ή Παλαιστινιακή κοινωνία, πού είχε στό μεταξύ προχωρήσει σημαντικά στην όργάνωση μέ απλές αλλά άποτελεσματικές δομές τής ζωής της, έχτισε ένα νοσοκομείο δυναμικότητας 30 κρεβατιών πού μπορούσαν, σέ περίπτωση άνάγκης, νά αύξηθούν σέ 100. Στο νοσοκομείο αυτό εργάζονταν μόνιμα 2 γιατροί καί περίπου 20 νοσοκόμες. Χτίστηκαν, επίσης, δύο κλινικές μέ 6 γιατρούς καί 8 νοσοκόμες. Τό εκπαιδευτικό επίπεδο έξάλλου ήταν πάρα πολύ χαμηλό. Υπήρχε μόνο ένα σχολείο μέ μαθητές πού μόλις έφταναν τό 5% του συνολικού αριθμού των παιδιών του στρατόπεδου. Αυτή άκριβώς ή κατάσταση βοήθησε στό νά δημιουργηθεί πολύ φτηνό εργατικό δυναμικό γιά τήν άνερχόμενη βιομηχανία τής γύρω περιοχής. Από τό 1974 καί μετά πάντως, υπήρχαν 7 δημοτικά σχολεία καί ένα Γυμνάσιο όπου διδασκαν 92 καθηγητές καί φοιτούσαν 3.030 μαθητές.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ Παλαιστίνιους του

στρατόπεδου εργάζονταν περίπου ένα 20%. Πάνω από 30% από αυτό τό ποσοστό ήταν γυναίκες. Ο εργαζόμενος αυτός πληθυσμός εύρισκε δουλειά στά διάφορα εργοστάσια του βιομηχανικού κέντρου πού είχε δημιουργηθεί γύρω άπ' τό στρατόπεδο. Τομείς όπως τής ξυλουργικής, τής επιπλοποιίας, τής ύφαντουργίας ή τής βιομηχανίας σιδήρου καί τής κατασκευής μηχανών άπορροφούσαν τό κύριο μέρος των Παλαιστίνιων εργατών, μέ ήμερήσιο μισθό από 3 έως 10 λιβανέζικες λίρες (δηλαδή από 1 έως 3,3 δολάρια). Οι γυναίκες εργάζονταν καί σάν υπηρέτριες. Φυσικά, γιά τούς Παλαιστίνιους - πού θεωρούνταν ξένοι εργάτες - δέν ίσχυε κανένας από τούς κανονισμούς εργατικής άσφάλισης όπως ή άσφάλιση ύγείας (πού περιλάμβανε καί τά εργατικά άτυχήματα), άδεια μέ άποδοχές, κατώτατο όριο μισθού, άποζημίωση σέ περίπτωση άπόλυσης, κ.λ.π.

Η ΕΠΙΘΕΣΗ εναντίον του Τάλ - Άλ - Ζαατάρ δέν ήταν ξεκομμένη από τήν συνολική επίθεση πού δέχτηκαν καί συνεχίζουν

νά δέχονται καί ή Παλαιστινιακή Έπανάσταση καί οι Λιβανέζικες προοδευτικές δυνάμεις.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ πού θά μπορούσε νά άπαντήσει κανένας στό έρώτημα «γιατί τό Τάλ - Άλ - Ζαατάρ;» είναι ότι τό στρατόπεδο φαινόταν ν' άποτελεί μιά εύκολη, δίχως άλλο, λεία. Κι' αυτό γιατί από στρατηγική άποψη ήταν σχεδόν άνυπεράσπιστο: Ένα στρατόπεδο μέ μιά κεντρική περιοχή έκτασης περίπου 1 τ.χ. από τσιγγασκεπασμένες καλύβες καί μέ 400 μόλις ένοπλους υπερασπιστές από τό συνολικό (30.000 άτομα) πληθυσμό του, έντελώς άπομονωμένο καί περικυκλωμένο από πλούσιες πυκνοκατοικημένες περιοχές, πού σέ όξεία αντίθεση μέ τό χωριό από καλύβες κατοικούνταν από τήν λιβανέζικη Μαρωνίτικη μειονότητα καί τή Λιβανέζικη δεξιά, δέν θά μπορούσε - όπως τουλάχιστο φαινόταν - νά άντέξει γιά πολύ σ' ένα συνεχές σφυροκόπημα από επιθέσεις πού σχεδιάζονταν εναντίον του.

ΚΑΤΑ δεύτερο λόγο τό Τάλ - Άλ Ζαατάρ συμβόλιζε τήν άνυ-

πόφορη κοινωνική κατάσταση καί όλόκληρη τήν ραθυμία ενός πολιτικού συστήματος πού είχε έμπιστευτεί τήν ύπεροχή του στό όφελος ενός μικρού στρώματος τής λιβανέζικης κοινωνίας, άφού άλλωστε μόνο μ' αυτό μπορούσε νά συνδέεται. Όταν πιά ή κατάσταση στό Τάλ - Άλ - Ζαατάρ πού ή Λιβανέζικη δεξιά τήν χαρακτήριζε «κοινωνικά έκρηκτική», άρχισε νά γίνεται επικίνδυνη γι' αυτήν, άφού τής έβαζε προβλήματα άφου καί στό επίπεδο τής διατήρησης τής έξουσίας της στό Λίβανο, τό στρατόπεδο έγινε άμεσος στόχος της. Έτσι, θασική πρόθεση των φασιστών στό Λίβανο ήταν, μέ τήν τρομοκρατία - άρχικά - καί τήν «έξαφάνιση» - τελικά - του Τάλ - Άλ - Ζαατάρ, όχι μόνο νά σθήσουν τήν ένοπλη Παλαιστινιακή Άντίσταση πού τούς ήταν έμπόδιο στις παραπέρα επιδιώξεις τους, αλλά καί νά έκφοβίσουν καί νά τρομοκρατήσουν τίς φτωχές Λιβανέζικες μάζες γιά νά άπαλλαγούν έτσι από τό «κοινωνικό πρόβλημα» πού μάλιστα στην κυριολεξία τήν χώρα.

Βηρυτός: Φρουρός έξω από γραμμή του PLO

στρατιωτικών, πολιτικών και οικονομικών υποχωρήσεων έναντι των ελάχιστων ανταλλαγμάτων εκ μέρους του. Καί παρ' όλες τις διακηρύξεις του για την ειρήνη σχεδιάζει πάντα την κατοχή νέων εδαφών και σάν απόδειξη ήρθε η τελευταία εισβολή στο Ν. Λίβανο, γιατί ήταν ένα επικίνδυνο ναρκοπέδιο για τόν ιμπεριαλισμό λόγω της ύπαρξης των δυνάμεων της αντίστασης και του προοδευτικού λιβανέζικου κινήματος. Αυτή η εισβολή αποσκοπεί στη δημιουργία μιᾶς άμυντικής φασιστικής «ζώνης» πού θά προειδοποιεί και θά εξασφαλίζει τόν έχθρό από κάθε κίνηση των επαναστατικών δυνάμεων καθώς και θά βοηθήσει τό αντιδραστικό καθεστώς του Λιβάνου νά έχει τόν ολοκληρωτικό έλεγχο σέ όλο τό Λίβανο και πιά ειδικά στό Νότιο.

Η ήρωική στάση πού κράτησαν οί παλαιστίνιοι και οί λιβανέζοι μαχητές μέ τή συμμετοχή των πλατιών παλαιστινιακών

και λιβανέζικων μαζών ενάντια στόν πόλεμο γενοκτονίας πού επέλεξε ή φασιστική μηχανή του, χτύπησε τόν έχθρό και έδωσε τήν απάντηση αποδείχνοντας ότι ή επανάσταση είναι πιά δυνατή άπ' όλες τίς βρώμικες συνομοσίες. Τό σχέδιο πού προσπαθούν νά εφαρμόσουν σήμερα ό ιμπεριαλισμός, ό σιωνισμός και ή αντίδραση στό Λίβανο περιέχει τά εξής σημεία: 1) Προσπάθεια για τό δυνάμωμα των φασιστικών συμμοριών, ειδικά στό νότιο τμήμα του Λιβάνου για τό χτύπημα τής Παλαιστινιακής Αντίστασης και του προοδευτικού λιβανέζικου κινήματος και τήν εξασφάλιση των συνόρων του σιωνιστικού έχθρου. 2) Τοποθέτηση ισχυρών δυνάμεων του ΟΗΕ στό Λιβανέζικο εδάφη πού κάτω άπ' τό πρόσχημα τής άποχώρησης των Ισραηλινών στρατευμάτων άπ' τό Λίβανο, αποτελούν μιᾶ έφεδρεία του ιμπεριαλισμού για τήν έγύηση τής ασφάλειας του σιωνιστικού έχθρου από τήν παλαιστινιακή αντίσταση. Οί δυνάμεις του ΟΗΕ προσπαθούν νά ισχυροποιηθούν και νά καταλάβουν στρατηγικές θέσεις για νά μπορούν μελλοντικά νά προστατεύσουν τό σιωνιστικό κράτος. 3) Αναδιοργάνωση του λιβανέζικου στρατού για τό χτύπημα τής παλαιστινιακής επανάστασης και του προοδευτικού λιβανέζικου κινήματος πάνω σέ θρησκευτικοφασιστικές βάσεις, παράλληλα μέ τή συστηματική καλλιέργεια ενός φανατικού μίσους ενάντια σέ ό,τιδήποτε προοδευτικό, έχοντας σάν πρότυπό τους τήν αναδιοργάνωση του στρατού τής Ιορδανίας πριν από τό χτύπημα τής παλαιστινιακής αντίστασης και του Ιορδανικού κινήματος. 4) Προσπάθεια για τή χρησιμοποίηση των Συριακών ειρηνευτικών δυνάμεων σέ μερικά τμήματα του Ν. Λιβάνου για νά παίξουν τό ρόλο του επιτηρητή τής παλαιστινιακής επανάστασης, παρ' όλο πού μέχρι τώρα τό συριακό καθεστώς ανακοινώνει ότι δέν θά αφήσει τίς συριακές δυνάμεις νά έπεκταθούν στό Νότιο. 5) Μέ στρατιωτικές, οικονομικές και πολιτικές πιέσεις προσπαθούν νά μαντρώσουν τήν παλαιστινιακή αντίσταση για νά μπορούν νά τήν χτυπήσουν πιά εύκολα, όπως ακριβώς έγινε στό Τζάρας, στό βουνά τής Ιορδανίας. 6) Μέ τήν κατάλληλη προπαγάνδα προσπαθεί νά στρέψει τίς λαϊκές μάζες ενάντια στήν παλαιστινιακή αντίσταση και τό προοδευτικό λιβανέζικο κίνημα, θέλοντας νά τίς πείσουν πώς ή διατήρηση τής επαναστατικής κατάστασης είναι ή αίτία τής εξαθλίωσής τους.

Ερ.: Ποιές είναι οί αντιθέσεις ανάμεσα στό Άραβικά καθεστώτα και ποιά είναι ή φύση αυτών των καθεστώτων;

Απ.: Μπορούμε νά χωρίσουμε τόν άραβικό κόσμο σέ δύο άξονες. Ο πρώτος άξονας περιλαμβάνει τά αντιδραστικά καθεστώτα όπως τής Αιγύπτου, Ιορδα-

νίας, Έμιράτα Κουβέιτ, Σουδάν, Μαρόκου και άλλα, κάτω από τήν ήγεσία τής Σαουδικής Άραβίας. Αυτός ό άξονας απαρτίζεται από μιᾶ συμμαχία ανάμεσα στή φεουδαρχία και τήν κομπραδόρική άστική τάξη πού έχουν συνδέσει τά συμφέροντά τους μέ τόν ιμπεριαλισμό και άσκούν μιᾶ στυγνή εκμετάλλευση πάνω στίς λαϊκές μάζες. Γι' αυτούς τούς λόγους αποκλείεται αυτά τά καθεστώτα νά πάρουν πατριωτικές θέσεις. Ένα πράγμα πού έχουμε νά επισημάνουμε άκόμα είναι πώς αυτά τά καθεστώτα, ως ένα βαθμό, έχουν τή δυνατότητα νά επέμβουν και νά παίξουν έναν αντιδραστικό ρόλο στήν Άφρική, τήν Άσία άκόμα και στήν Εύρώπη.

Σήμερα, ό συσχετισμός των δυνάμεων κλείνει μέ τό μέρος του αντιδραστικού αυτού άξονα πού προσπαθεί νά τραβήξει μέσα του και άλλες χώρες, όπως τραβήξε παλιότερα μέ τήν Αίγυπτο, τή Σομαλία και τό Σουδάν. Παλιότερα μάλιστα είχε τή δυνατότητα νά επιβάλλει σέ όλα τά άραβικά κράτη όποιαδήποτε άπόφασή του κάτω από τό πρόσχημα τής «παναραβικής άλληλεγγύης». Ο δεύτερος άξονας αποτελείται από τή Λιβύη, τό Ιράκ, τήν Άλγερία και τή Ν. Υεμένη. Η φύση των καθεστώτων πού τόν απαρτίζουν είναι μικροαστική μέ εξαίρεση τή Ν. Υεμένη, όπου στήν έξουσία βρίσκεται μιᾶ συμμαχία εργατών και άγροτών. Αυτά τά καθεστώτα έχουν κάνει βήματα αποδέσμευσης από τόν ιμπεριαλισμό και μιᾶ σειρά από προοδευτικές μεταρρυθμίσεις, όπως έθνικοποιήσεις κλπ. Η διάσκεψη τής Τρίπολης πού έγινε μετά τό βήμα του Σαντάτ, δημιούργησε τό πρώτο ουσιαστικό ρήγμα στήν «παναραβική άλληλεγγύη» πού ήταν στήν πραγματικότητα κάτω από τήν καθοδήγηση του αντιδραστικού άξονα. Από δώ βγαίνει άλλωστε και ή θετική σημασία τής διάσκεψης τής Τρίπολης. Έξάλλου, όσον άφορᾶ τή Συρία, παρ' όλο πού έπαίξε ένανούσιαστικό ρόλο για τό χτύπημα τής Παλαιστινιακής επανάστασης και του προοδευτικού λιβανέζικου κινήματος σάν ένα

Βηρυτός: σκηνικό καταστροφής

Έφημερίδα τοίχου πού γράφουν τά μικρά παιδιά σέ λέσχη νεολαίας

τίμημα για τη συμμετοχή της στή διευθέτησης, βλέποντας να λιγοστεύουν τα κέρδη της από αυτήν, συμμετείχε μετά το θάνατο του Σαντάτ στη διάσωση της Τρίπολης, χωρίς όμως φυσικά να κόψει τις σχέσεις της μαζί της και με τον αντιδραστικό άξονα.

Έρ.: Ποιός είναι ο ρόλος της παλαιστινιακής αστικής τάξης;

Απ.: Πολλές δυνάμεις μέσα και έξω από την παλαιστινιακή επανάσταση, προσπαθούν να συγκαλύψουν το ρόλο της αστικής τάξης και να περάσουν τη θέση πώς όλοι οι Παλαιστίνιοι αποτελούν τάχα μία ενιαία τάξη χωρίς ταξικές διαφορές μεταξύ τους.

Είναι δέβια σωστό πώς πριν από 30 χρόνια οι Παλαιστινιακές μάζες αντιμετώπισαν στο σύνολο τους το σκληρό πρόβλημα της προσφυγιάς, είτε αυτές πού έφταναν έξω από την Παλαιστίνη, είτε αυτές πού σέ συνθήκες στυγνής καταπίεσης τό αντιπετώπιζαν σάν άμεση προοπτική. Όμως είναι αναμφισβήτητο και τό γεγονός επίσης ότι μέσα σέ 30 χρόνια αναδιαμορφώθηκαν και ανασυγκροτήθηκαν οι διάφορες τάξεις. Γι' αυτό και κανείς δέν μπορεί νά πεί σήμερα πώς δέν υπάρχει αστική τάξη πού νά μήν έχει βολευτεί και νά μήν έχει ειδικά συμφέροντα από τή σταθεροποίηση αυτής της κατάστασης για νά μπορεί νά συνεχίσει άνενόχλητη τήν έκμετάλλευση πού άσκει πάνω στίς λαϊκές μάζες. Απ' τή φύση της αυτή, ή αστική τάξη πού βασικά άπασχολείται σέ αντιπροσωπείες ξένων έπιχειρήσεων και τραpezών και έχει κομπραδόρικο χαρακτήρα, είναι άδιάρρηκτα συνδεδεμένη μέ τόν ιμπεριαλισμό. Αυτό σημαίνει πώς σέ μία στρατηγική πρόβλεψη είναι ένάντια στήν επανάσταση.

Είναι φυσικό πώς αυτή ή έκτίμηση δέν είναι ολοφάνερη για όλους σέ αυτή τή φάση της επανάστασης. Καί αυτό γιατί υπάρχουν αντιθέσεις μέσα σ' αυτή τήν ίδια τήν αστική τάξη και γιατί οι δυνάμεις πού κάνουν αυτή τή λαθεμένη έκτίμηση δέν καθοδηγούνται από μία επαναστατική-έπιστημονική κοσμοθεωρία. Σήμερα ή αστική τάξη στά κατεχόμενα έδάφη έχει συνδέσει έντελώς τά συμφέροντά της, μέ τά συμφέροντα του κατακτητή και έχει προδώσει άνοιχτά τήν επανάσταση και χρησιμοποιείται ένάντιόν της, όπως για παράδειγμα μπορούν νά αναφερθούν οι Τζάπαροι, Βάουα και άλλοι, ενώ ή αστική τάξη πού βρίσκεται έξω, δέν έχει ακόμα συγκροστεί άνοιχτά μέ τήν επανάσταση και μερικές φορές βοηθάει μέ ένα ελάχιστο ποσοστό από τά κέρδη της. Όμως είναι ιστορική αναγκαιότητα νά προβλέπει κανείς πώς άνεβαίνοντας, θεωρητικά και πραχτικά, τό επίπεδο της επανάστασης, αυτή ή τάξη θά συγκροστεί άναπόφευκτα μέ τήν επανάσταση και θά τεθεί στό πλευρό του ιμπεριαλισμού.

Παντού ή παρουσία των σημαντικών τάνκς

Έρ.: Ποιές βλέπετε σάν προοπτικές της επανάστασης;

Απ.: Τό Λαϊκό Μέτωπο για τήν Άπελευθέρωση της Παλαιστίνης, μετά τή μελέτη της δύσκολης κατάστασης, έπιβεβαιώνει τήν αναγκαιότητα και τή μεγάλη σημασία πού αποκτά ή έκτέλεση των αγωνιστικών καθηκόντων πού παρουσιάζονται έπιτακτικά μπροστά μας. Αυτά τά καθήκοντα είναι: 1) Ό άγώνας για τήν υπεράσπιση των κατακτήσεων της επανάστασης και ή νόμιμη ύπαρξη της στό Λίβανο. Η νόμιμη ύπαρξη της Άντίστασης στό Λίβανο είναι ένα φωτεινό σύμβολο για τή συνέχιση του ένοπλου άγώνα και ένα ουσιαστικό έμπόδιο στήν πορεία της διευθέτησης. Η ευθύνη για τήν υπεράσπιση της επανάστασης και των κατακτήσεων της στό Λίβανο προϋποθέτει τήν εγκατάλειψη της ύποχωρητικής πολιτικής, της σκληρής και επαναστατικής αντίστασης, τό δυνάμωμα της συμμαχίας και της οργανωτικής σύνδεσης μέ τό προοδευτικό λιβανέζικο κίνημα. 2) Η κλιμάκωση του έθνικού παλαιστινιακού άγώνα, πολιτικά και στρατιωτικά, στα κατεχόμενα έδάφη. Η κλιμάκωση αυτή θά προσθέσει καινούριο έμπόδιο στη διευθέτηση και θά δώσει τήν άποστομωτική απάντηση σ' αυτούς πού τρέχουν πίσω της στίς πόρτες της Ουάσιγκτων και της σιωνιστικής Βουλής. 3) Παλέσουμε μέ όλες μας τίς δυνάμεις για μία πατριωτική παλαιστινιακή ένότητα και θεωρούμε τό ντοκουμέντο της Τρίπολης σάν τό μίνιμουμ πολιτικό πρόγραμμα για τήν επίτευξη αυτής της ένότητας. 4) Ό άγώνας για τό χτίσιμο του Προοδευτικού Άραβικού Μετώπου πού θά αποτελείται από όλες τίς άραβικές δυνάμεις και καθεστώτα πού απορρίπτουν και αντίστέκονται ένάντια στήν έξοντωτική πολιτική της διευθέτησης και πού αντίστέκονται ένάντια στήν ιμπεριαλιστική, σιωνιστική, αντιδραστική

συμμαχία. 5) Η πάλη για τήν προώθηση και κλιμάκωση των άγώνων των δημοκρατικών και προοδευτικών δυνάμεων στίς χώρες γύρω από τήν Παλαιστίνη για τό ξεσίκωμα και τήν επανάσταση των μαζών εκεί και για τό χτύπημα των αντιδραστικών αντιλαϊκών ενεργειών των καθεστώτων των χωρών αυτών. Ειδικά στήν Ιορδανία, τό 60-70% του πληθυσμού της αποτελείται από παλαιστίνιους. Για τή συντριβή του ιορδανικού καθεστώτος είναι άπαραίτητο τό χτίσιμο του προοδευτικού άραβικού ιορδανοπαλαιστινιακού μετώπου. 6) Ό άγώνας για τήν πραγματοποίηση, τήν ανάπτυξη και τό στέριωμα της συμμαχίας μέ τίς σοσιαλιστικές χώρες και μέ όλες τίς προοδευτικές και επαναστατικές δυνάμεις σέ παγκόσμιο επίπεδο.

Η πραγματοποίηση των προηγούμενων βασικών καθηκόντων δέ θά γίνει χωρίς τήν ύπαρξη όργάνων πού μπορούν, πραγματικά, νά έπιστρατεύσουν τίς δυνάμεις του λαού μας και νά τόν καθοδηγήσουν για τήν υλοποίηση αυτών των καθηκόντων. Ό φορέας πού θά οδηγήσει στήν άπελευθέρωση της Παλαιστίνης είναι ή επαναστατική παλαιστινιακή όργάνωση από όπου θά βγει τό Κόμμα της έργατικής τάξης πού θά καθοδηγήσει τό ένωμένο παλαιστινιακό μέτωπο. Τό ένωμένο παλαιστινιακό μέτωπο θά αποτελεί τμήμα του άραβικού προοδευτικού μετώπου, τό όποιο θά όργανώνει τίς δραστηριότητες όλων των προοδευτικών, πατριωτικών και επαναστατικών δυνάμεων στήν Αίγυπτο, τή Συρία, τό Λίβανο και τήν Ιορδανία σέ πρώτη βαθμίδα και άνάλογα μέ τή στρατηγική του μακροχρόνιου άπελευθερωτικού πολέμου. Αυτός είναι ό μόνος δρόμος για τήν άπελευθέρωση της Παλαιστίνης και τήν οίκοδόμηση ενός δημοκρατικού κράτους πού θά αποτελέσει ένα τμήμα για τή μελλοντική ένωμένη σοσιαλιστική άραβική κοινωνία.

Η Έλενα-Μαρία Άντζελόνι.

‘Ο Τσικουρής ή ‘Ατζελόνι καί μιά ἐπέτειος πού ...πρέπει νά ξεχαστεῖ

τοῦ Βασίλη Βασιλικού

‘Ο Γιώργος Τσικουρής.

Τό κείμενο αὐτό γράφτηκε πρὶν ἀπὸ τό θάνατο τῆς Μιμῆς Βασιλικῆς

Γεώργιος Τσικουρής καί ‘Αντζελόνι Μαρία.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 3 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙ 1970, Ἀθήνα: μιά δόμβα τεράστιας ἰσχύος ἐκπυρσοκροτεῖ ἔξω ἀπ’ τὴν ἀμερικανική πρεσβεία, κάνοντας, ὅπως λέει κι ὁ ποιητής, τὰ ράφια νά τρίζουν, σὲ ἀπόσταση πολλῶν χιλιομέτρων.

“Ὡρα πέντε τὸ ἀπόγευμα. Πέντε τ’ ἀπόγευμα σκοτώσαν τὸν Ἰγνάτιο Μαχία Σάνθες. Πέντε τὸ ἀπόγευμα, ἐκείνο τὸν Σεπτέμβρη, ὀχτὼ χρόνια πρὶν, δυὸ ζωές, ἐνώθηκαν, παντρεύτηκαν στὰ δώματα τοῦ Ὑπερπέραν: ὁ κύπριος Γεώργιος Τσικουρής κι ἡ μιλανέζα Μαρία Ἀτζελόνι.

Στόχος τους ἡ ἐχιδνοφωλιά τῶν συνομοσίων, ἡ ἀμερικανική πρεσβεία.

«Κατὰ τὴν Ἑλληνική Ἀστυνομία θύματα εἶναι οἱ δράστες τοῦ δυναμιστικοῦ ἐπεισοδίου ἐνάντια στὴν ἀμερικανική πρεσβεία τῆς Ἀθήνας. Κατὰ τὴν ἐκδοχή τῆς ἐλληνικῆς ἀστυνομίας οἱ ἐν λόγω δύο τρομοκράτες συνδέουν τὸν πυροδοτικό μηχανισμό μὲ τὸν ὥρολογιακό γιὰ νά τοποθετήσουν τὴ δόμβα στὰ θεμέλια τῆς πρεσβείας. Τό δυναμιστικό αὐτό ἐπεισόδιο ἔμεινε ἀτελέσφορο. Μεταξὺ τῶν ὑπολοίπων τοῦ αὐτοκινήτου πού καταστράφηκε ἀπὸ τὴν ἔκρηξη, οἱ ἐλληνικές ἀρχές βρῆκαν ἓνα διαβατήριο τοῦ Τσικουρῆ πού κατὰ τὰ φαινόμενα εἶναι πλαστό, δύο εἰσιτήρια Ἀθήνα-Μιλάνο πού θά χρησιμοποιοῦσαν οἱ βομβιστές γιὰ τὴν ἀνάχωρήσή τους ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπόπειρα».

«Τζιορνάλε ντί Σισίλια», (29-12-70).

30 ΜΑΗ 1970: Ὁ ἰταλὸς βουλευτὴς Νικόζια, τοῦ Κοινωνιστικοῦ (ΣΣ: φασιστικοῦ) Κινήματος Ἰταλίας, μαχαιρώνεται στὸ Παλέρμο τῆς Σικελίας ἀπὸ ἀγνώστους. Ἐπιζεῖ.

20 ΔΕΚΕΜΒΡΙ τοῦ ἴδιου χρόνου: ἡ ἰταλική ἀστυνομία ἀνακοινώνει ὅτι ἀπὸ ἐρευνες πού ἔχει κάνει ἔφτασε στὸ συμπέρασμα ὅτι ὑπεύθυνος γιὰ τὴ δολοφονική ἀπόπειρα τοῦ φασίστα βουλευτῆ, εἶναι ὁ Τσικουρής, ἥδη νεκρός, μὲ συνυπεύθυνο τὸν Α.Π., ἔλληνα φοιτητὴ τῆς ἱατρικῆς στὸ Παλέρμο.

ΓΕΝΑΡΗΣ 1974: Συναντῶ τὸν Α.Π. (Ἀθανάσιο Πετρίδη), μαζί μὲ τὸν Ἀλέκο Παναγοῦλη.

«Εἶναι ἀλήθεια, τὸν ρωτῶ, τὰ ὅσα ἔχει καταμαρτυρήσει σὲ βάρος σου τὸ ἐλληνοϊταλικό παρακράτος;»

Α.Π.: “Ἄς ἀρχίσουμε ἀπὸ τὴν ἀρχή. Εἶναι μιά ἱστορία τοῦ παραλόγου, τοῦ Ἰονέσκο. Ἀκόμα δὲν ἔχω καταλάβει πῶς μ’ ἐμπλέξαν σ’ αὐτή. Ἔχετε διαβάσει τὸν «Μακαρίτη Ματίας Μασκάλ» τοῦ Πιραντέλο; Κάπως ἔτσι (καί μὲ λίγο Μπέκετ), βρέθηκα κι ἐγὼ ἀνακατεμένος χωρὶς νά ἔχω ἰδέα.

Νομίζω, ὅτι τὸ ἐλληνικό παρακράτος ἀπὸ τότε, σὲ συνεργασία μὲ τὰ νεοφασιστικά στοιχεία τῆς Ἰταλίας, ἤθελε νά διασύρει τὴν πιὸ μαχητική μερίδα τῆς ἐλληνικῆς ἀντίστασης ἐνάντια στὸ καθεστῶς τῶν συνταγματαρχῶν καί ἐπέλεξε αὐτὴ τὴ «μοντατούρα», αὐτὸ τὸ κατασκευάσμα. Τί ἔγινε; Ἐρχονται οἱς ἐφτάμισι τό πρῶι καί χτυποῦν τὸ κουδούνι τοῦ διαμερισμάτος μου στὸ Παλέρμο, ὅπου σπουδάζω ἱατρική. Ἐνας ἀστυνομικός πολὺ εὐγενικά μὲ παρακαλεῖ νά μὲ συνοδεύσει στὴν ἀστυνομία, γιὰ «ὑπόθεσή μου». Ἐγὼ εἶμαι πολὺ ἀνακατεμένος στὰ ἀντιστασιακά. Γνωρίζουν ὅλοι τοὺς προσωπικούς δεσμούς μου μὲ τὸν Στάθη Παναγοῦλη καί τὴν ὁργάνωση «Ἑλληνική Ἀντίσταση». Τοὺς παρακάλεσα λοιπὸν νά πάω ἄλλη φορὰ, γιατί τὴ μέρα ἐκείνη ἔδιναν ἐξετάσεις. Ὁ ἀστυνομικός ἐπέμενε, λέγοντας πῶς εἶναι «κάτι

τυπικό» — πέντε λεπτά καί μετὰ θά πῆ- γαινα στὴ δουλειά μου.

Ποιά ὅμως ἦταν ἡ κατάπληξή μου, ὅταν μετὰ ἀπὸ μιά τρίωρη ἀναμονή στὸ ἀστυνομικό κατάστημα καί μετὰ τὴν ἐπιστροφή μου στὸ σπῆτι, μαθαίνω, ἀπ’ τοὺς ἀστυνομικούς πού κάναν τὴν ἐρευνα στὸ δωμάτιό μου, ὅτι κατηγοροῦμαι γιὰ συμμετοχή στὴν ἀπόπειρα τοῦ φασίστα βουλευτῆ, μὲ πρῶτο ὑπεύθυνο τὸν ἥδη νεκρό Γεώργιο Τσικουρῆ πού ἐγὼ δὲν ἔτυχε νά γνωρίσω ποτέ!

31 ΔΕΚΕΜΒΡΙ 1970: Ἐπερώτηση τοῦ κ. ὑπουργοῦ Λοιπάρντι, ἡγετικοῦ στελέχους τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος Ἰταλίας:

«Ἀπαιτῶ ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν νά πληροφορηθῶ ὑπὸ ποίας περιστάσεις καί διὰ ποῖον σκοπὸν ἔγινε εἰς τὰς 10 Δεκεμβρίου τοῦ 1970 ἐρευνα εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ἑλληνοσ φοιτητοῦ Ἀθανασίου Πετρίδη γνωστοῦ διὰ τὴν ἀντιστασιακὴν δράσιν του ὡς μέλους τῆς Δημοκρατικῆς Ἀριστερᾶς. Διὰ ποίους σκοποὺς κατεσχέθη ὑλικὸ πολιτικὸ ἀπὸ τὴν οἰκίαν του, ἀλληλογραφία κτλ. Εἶναι εἰς θέσιν ἡ ἡμετέρα κυβέρνησις νά μᾶς ἐγγνηθῇ ὅτι τὰ κατασχέθεντα δὲν θά παραδοθοῦν εἰς χεῖρας τῆς ἐλληνικῆς χουντικῆς ἀστυνομίας;»

Συζητῶ μὲ τὸ Θανάση:

«Δηλαδή, ποιά σχέση εἶχε ἡ ἀπόπειρα, ἂν καί ἀποτυχημένη, ἐνάντια στὴν ἀμερικανική πρεσβεία τῆς Ἀθήνας, μὲ τὴν ἀπόπειρα κατὰ τοῦ ἰταλοῦ φασίστα βουλευτῆ καί τὸ συνακόλουθο δικό σου μπλέξιμο στὴν ἱστορία;»

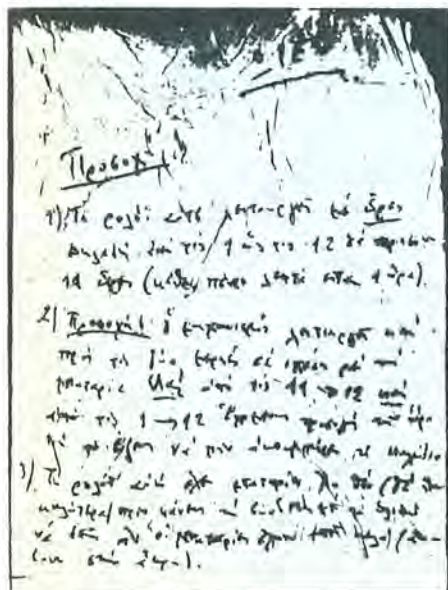
Α.Π.: Νομίζω ὅτι τὰ τρία αὐτὰ γεγονότα εἶναι τελείως ἀσύνδετα. Κατ’ ἀρχὴν ὁ Τσικουρής πού ἀνῆκε στὴν ἀντιστασιακὴ ὁργάνωση τοῦ ΠΑΜ, μαζί μὲ τὴν

Ἀτσελόνι, ἔκαναν μία πράξη ἀντίστασης. Ὅσο γιὰ τὸν φασίστα βουλευτὴ Νικόζια, γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ, δὲν μπορούσε νὰ εἶναι στόχος ἀντιστασιακῆς πράξης. Τὸ μαχαίρωμα δὲν μᾶς ἀφορούσε ἄμεσα. Νά λοιπόν, καθαρά ἢ προδοκάτοια: ὁ μακαρίτης Τσικουρῆς, ἄγνωστος σέ μένα, ἀνήκει σέ διαφορετικὴ ἀντιστασιακὴ ὁργάνωση. Στόχος τῶν ἐλλήνων φασιστῶν καὶ τῶν ἰταλῶν εἶναι ὁ διασυσμός τῆς ἐλληνικῆς ἀντίστασης γενικά καὶ τὸ κλείσιμο μιᾶς ὑπόθεσης δυσάρεστης γιὰ τὴν ἰταλικὴ ἱστουνομία. Μ' ἓνα σμπάρο δύο ἢ καλύτερα τρία τρυγόνια: ὁ νεκρὸς Τσικουρῆς δολοφόνος, ἡ ἐλληνικὴ ἀντίσταση συκοφαντημένη στὴν Ἰταλία καὶ οἱ ἐπιπτώσεις τῆς ὑπόθεσης πάνω στὴν ἱστορία τοῦ Ντέ Μάουρο. Γιατί ὑπάρχει κι αὐτὸ τὸ σκέλος: ὁ Ντέ Μάουρο, δημοσιογράφος τῆς ἀπογευματινῆς ἐφημερίδας «ΩΡΑ» τοῦ Παλέρμου (προσκεῖμενης στὸ ΚΚΙ), εἶχε ἐξαφανιστεῖ. Ἡ ἀστυνομία ἤθελε νὰ κλείσει κι αὐτὴ τὴν ὑπόθεση. Ἰσχυριζόταν μετὰ τὴν ἀπόπειρα κατὰ τοῦ Νικόζια, ὅτι τὰ παρασκήνια τῆς ἀπόπειρας τὰ γνώριζε ὁ Ντέ Μάουρο, καὶ γι' αὐτὸ ἐμεῖς, οἱ Ἕλληνες ἀντιστασιακοί, τὸν ἐξαφανίσαμε. Σκέψου δηλαδὴ τί τρομερὴ ὁργάνωση εἶχαμε. Μὰ μέ τέτοια ὁργάνωση ὁ Παπαδόπουλος δὲν θ' ἄντεχε οὔτε λεφτό...

«Δολοφόνοι Μαφιόζοι μαχαίρωσαν τὸν Μάη τὸν βουλευτὴ τοῦ Μ.Σ.Ι. Οἱ ἴδιοι ἐξαφάνισαν τὸν δημοσιογράφο Ντέ Μάουρο, γνώστη ὅλης τῆς ὑποθέσεως». (Ἐφ. «Σισίλια»).

Α.Π.: Ἐγὼ τὰ διάβαζα αὐτὰ καὶ γελοῦσα. Οἱ σύντροφοι ὅμως οἱ ἰταλοί, δὲν γελοῦσαν καθόλου. Στὴ Σικελία ὁ νόμος τῆς Μαφίας εἶναι παντοδύναμος. «Γιὰ νὰ ξαναγυρίσουμε στὰ γεγονότα: ποὺ ἦσαν ὅταν πληροφόρηθηκες τὸ θάνατο

Τὸ σημείωμα μὲ τίς ὁδηγίες πού δόθηκε στὸν τόπο τῆς ἐκρήξης.

Τὸ κατεστραμμένο Φόλκς-βάνγκεν

τῶν Ἀτσελόνι-Τσικουρῆς», τὸν ρωτῶ.

Α.Π.: Στὴ Γένοβα. Καὶ δέβαια λυπήθηκα πού σκοτώθηκαν δύο ἀντιφασίστες. Καὶ πού ἡ ἀπόπειρά τους ἀπέτυχε.

31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΗ 1970: Παγιέτα καὶ Μακαλοῦζο, βουλευτὲς καὶ ἡγετικὰ στελέχη τοῦ ΚΚΙ κάνουν ἐπερώτηση στὴ Βουλὴ:

«Οἱ ὑπογεγραμμένοι ζητοῦν νὰ πληροφορηθοῦν ἀπὸ τοὺς ὑπουργοὺς τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης τοὺς σκοποὺς διὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ἀστυνομία τοῦ Παλέρμου ἔδωσε στὴ δημοσιότητα τὴν εἰδηση ὅτι ἡ δολοφονικὴ ἀπόπειρα ἐνάντια στὸν Νικόζια ἐγινε ἀπὸ τὸν Ἕλληνα πατριώτη Τσικουρῆ χωρίς νὰ ἔχει ἡ Ἀστυνομία κανένα πρὸς τοῦτο στοιχεῖο. Καὶ γιὰ τὴν ἐλληνικὴ ἀστυνομία κατασκευάζει μιὰ κατηγορία ἐνάντια στὴν ἐλληνικὴ ἀντίσταση καὶ ἀποπροσανατολίζει τίς ἐρευνες γύρω ἀπ' τὴν ἐξαφάνιση τοῦ Ντέ Μάουρο;»

Ρωτῶ:

«Γιὰ τὸν Τσικουρῆ μίλησες. Ἡ Ἀτσελόνι ποῖα ἦταν;»

Α.Π.: Δὲν ξέρω τίποτα περισσότερο ἀπ' ὅ,τι γράψαν οἱ ἐφημερίδες. Ὅπως-δήποτε ἦταν μιὰ ἀγωνίστρια ἰταλίδα πού τὸ γεγονὸς καὶ μόνο ὅτι ἔδωσε τὴ ζωὴ της γιὰ τὴν ἐλληνικὴ ὑπόθεση μᾶς κάνει νὰ τὴ τιμοῦμε καί, σέ μιὰ διαφορετικὴ Ἑλλάδα, νὰ τὴν μελετήσουμε σάν μιὰ σύγχρονη Μπουμπουλίνα.

Ξαναρωτῶ:

«Γιατί δύο πράγματα τόσο ἀσύνδετα νὰ τὰ φακελώσουν μαζί; Ποιoὺς ἐξυπηρετεῖ αὐτὴ ἡ σύνδεσή τους;»

Α.Π.: Νομίζω ὅτι σοὺ ἔχω δώσει τὴν ἀπάντηση. Βασικὸς σκοπὸς τῆς χούντας ἦταν νὰ ἐμποδίσει μέ κάθε τρόπο τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀντίστασης. Καὶ εἰδικὰ τῆς δυναμικῆς ἀντίστασης. Βρίσκοντας λοιπόν πρόσωπα πού εἶχαν ἐπαφή, σχέση κτλ. μέ τὴν ὁργάνωση τοῦ Ἀλέκου Παναγούλη, θέλαν νὰ διασύρουν οὐσιαστικά τοὺς ἀγωνιστὲς αὐτοὺς καὶ συγχρόνως νὰ ἀναπτυχθεῖ ἡ συνεργασία τοῦ ἐλληνικοῦ καὶ τοῦ ἰταλικοῦ παρακρά-

τους. Ἀκόμα δὲν ξέρω τί γίναν τὰ ντοκουμέντα πού πήραν ἀπ' τὸ σπίτι μου... Τὸ ἰταλικὸ παρακράτος γνώριζε τίς σχέσεις πού εἶχαμε, ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἀντιφασίστες μέ τοὺς ἰταλοὺς συντρόφους. Ἐμμεσα ἡ δική μας ἐνοχοποίηση ἦταν καὶ δική τους ἐνοχοποίηση. Οὐσιαστικά χτυπᾶω τὸ Ἰταλικὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα καὶ τὸ Κομμουνιστικὸ.

Ἀπορῶ:

«Μιὰ πράξη ἐνάντια στὴν ἀμερικάνικη πρεσβεΐα, στὴν Ἀθῆνα τί σχέση ἔχει μέ τὸ Παλέρμο;»

Α.Π.: Κανονικά καμία σχέση δὲν πρέπει νὰ ἔχει. Ἀλλὰ τὰ πράγματα εἶναι τόσο μπλεγμένα καὶ τόσο ἀπλά. Δηλαδή, ἡ ὑπόθεση Νικόζια, ἡ ὑπόθεση ντέ Μάουρο, ἦταν καὶ εἶναι καθαρὰ θέμα Μαφίας. Ἐνῶ ἡ ὑπόθεση Τσικουρῆ – Ἀτσελόνι ἦταν καὶ εἶναι θέμα ἀντίστασης ἐνάντια στὴν ἀμερικανοκίνητη δικτατορία.

«Κατὰ τὴ γνώμη σου ποιὸς φταίει γιὰ τὴν ἀποτυχία τῆς δυναμιτιστικῆς αὐτῆς ἀπόπειρας;»

Α.Π.: Δὲν γνωρίζω. Οὔτε ποτὲ ἐνδιαφέρθηκα νὰ μάθω τὰ ἰδιαιτέρη. Τὸ μόνο λυπηρὸ εἶναι ὅτι ἀπὸ τίς ὁργανώσεις πού ἀνήκαν αὐτὰ τὰ παιδιά δὲν ἔχει δοθεῖ ἀκόμα φῶς γιὰ νὰ ἀποκατασταθοῦν ἠθικά αὐτοὶ οἱ ἀγωνιστές. Θυμάμαι τὴ χήρα τοῦ Γιώργου Θεοτοκά, τὴν Κοραλία, μακαρίτισσα τώρα, πού μοῦ περιγράφει τὴν τρομακτικὴ ἐκρηξη πού συγκλόνησε τὸ σπίτι της καὶ τὸ κέντρο τῆς Ἀθήνας.

«Ἦταν κάτι ἀσύλληπτο ἡ ἔντασή της», μοῦ εἶπε. «Ἐγὼ θροισκόμουν σὲ γραφεῖο τοῦ Γιώργου κ' ἔγραφα ὅταν τὸ σπίτι πῆγε κ' ἦρθε – τὸ σπίτι τῶν Θεοτοκάδων εἶναι ἀπέναντι ἀπ' τὴν ἀμερικάνικη πρεσβεΐα – διβλία πῆσαν ἀπὸ τὰ ράφια – νόμισα πὼς ἦταν σεισμὸς τουλάχιστο 5,7 Ρίχτερ.»

Ἀλήθεια γιατί ἡ Ἀτσελόνι κι ὁ Τσικουρῆς ἀπουσιάζουν ἀπ' τὰ ἀντιστασιακά μαρτυρολόγια; Γιατί ἐπέτειοι, σάν τὴν ἀποτυχημένη ἀπόπειρα, πού στοίχισε τὴ ζωὴ τους, νὰ ἀποτελοῦν ντροπὴ πού σκεπάζει καὶ τοὺς ἴδιους; Καὶ τελικά, γιατί κανένας δὲν θέλησε νὰ ρίξει φῶς σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση;

Ἡ ἀντιστασιακή συνείδηση τοῦ

ΣΟΛΩΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΟΣ

«Γυρνῶμαι, καί μοι φρονὶς ἔνδοθεν
ἄγρια κίεσι, σκεπνύσαντες ἑσ-
πρὸν γαίαν Ἰωνίαν καινομένην»
(Ἐχθρία Σόλωνος, ἰν Ἀριστ. Ἀδμ.
καινὴ Ποιησία V)

(Ὁ Σόλων γέροντας, θυμῶνται
τὸν καιρὸ ὅπου ἐποκρίθη
τὸν γρελλό γιὰ τὴν παρορμή-
ση τοῦ Ἀθηναίου, νὰ ἀνα-
καταλάβουν τὴ Σαλαμίνα,
νοσταλγῶν τὴν ἡμέραν αὐτήν,
καὶ μνησκός τοῦ Δεσπ.)

Σὰ θῆμα, κισσοσίφανος,
σὺ μίσου ἀπὸ τὸ δόγμα,
τρεμῆρα μου, μέ τρέμο
ῥυτῶσαν τὰ παῖδιά,

μὰ ὡς εἶδαν σ' ἀνάδεια
δίχως μιὰ τὸ σῶμα
γαὶ τὰ χόρα αἵμα
μοὶ τῶν καὶ τὴ καρδιά,

Ξυδέρριφαν, ἀσάντεχα,
κ' ὅχα, κραυγάζεις τὸ ἴσο,
μὲ παίρνει ἀπὸ πῶς,
φανάτῳ: «Ὁ τρεμῆρ!»

Καὶ μέ, πῶς ὁ χρόνος κένερεν
ἰσοῖς, πῶς παρ' ἄλλος
γαὶ βελνὴς μου ὁ σῶρος
ἐκχύναντε, θορόν.

ΣΤΟ ΟΡΙΑΚΟ, σχετικά με τὴ γνωριμία μας με τὴν Ἀντίσταση στὰ προδι-
χτατορικά χρόνια, ἀφιέρωμα τοῦ περιοδικοῦ «Ἐπιθεώρηση Τέχνης» (τεύχος
87 – 88, Μάρτιος – Ἀπρίλιος 1962) δυὸ συνεργάτες του, ἐγκυροὶ γνώστες
τῶν πραγμάτων, ἀναφέρθηκαν σὲ μια συγκεκριμένη δραστηριότητα τοῦ Ἀγ-
γελου Σικελιανοῦ στὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς. Τὸ ἢ Ἑλλη Ἀλεξίου στὸ κείμενο
τῆς «Οἱ συγγραφεῖς στὴν ἀντίσταση» (σσ. 310 – 316) καὶ εἰδικότερα ὁ Ζήσης
Σκάρος στὴν ἐργασία του «Ἑταιρεία Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν καὶ ὁ ἐθνικὸς
ἀγώνας» (σσ. 317 – 318) ἀναφέρονται στὴν ἀντιστασιακὴ συνείδηση τοῦ ἐλ-
λαδοκεντρικοῦ ποιητῆ. Πῶς συγκεκριμένα ὁ Σκάρος γράφει: «... εἶχε σταλεῖ σὲ
μερικοὺς λογοτέχνες καὶ φίλους τῶν γραμμάτων ... Ἐγκύκλιος ἀπὸ τὸν προέ-
δρου τῆς Ἑταιρείας Ἀγγελο Σικελιανό, πού τοὺς καλοῦσε σὲ σύσκεψη, μὲ
ἀντικειμενικὸ σκοπὸ νὰ συζητηθεῖ τὸ ὅλο πρόβλημα τῆς ἀντίστασης τῶν λο-
γοτεχνῶν κατὰ τοῦ καταχτητῆ καὶ νὰ καταστρωθεῖ ἐνιαῖο πρόγραμμα δρά-
σης... Ἡ ἐγκύκλιος ἔχει γραφεῖ με τὸ χέρι τοῦ ποιητῆ καὶ ὅπως καταλαβαίνει ὁ
ἀναγνώστης εἶναι συνταγμένη μὲ μεγάλη προσοχή καὶ ἀκριβὲς καμουφλαρί-
σμένη, γιατί δὲν ἦταν δύσκολο νὰ παραπείσει».

Ἡ ΜΙΚΡΗ προϊστορία τῆς ἐγκυκλίου καὶ τὸ ἀποτέλεσμά της εἶναι ἡ ἀκό-
λουθη: ὁ Ἀγγελος Σικελιανὸς ἀναλαμβάνει στίς 13 Ἰουνίη 1943 τὴν προεδρία
τῆς ΕΕΛ, πιθανόν ὕστερα ἀπὸ προσυνεννόηση μὲ τὸ ΕΑΜ, ὅπως ὑπαινίσσεται
ἡ Ἀλεξίου. Στίς 15 Ἰουλίου τῆς ἰδίας χρονιάς στέλνει σὲ μερικοὺς ἀπὸ τοὺς
πῶς γνωστούς ἀθηναίους τοῦ καιροῦ τὴν ἐγκύκλιο μὲ προφανὴ σκοπὸ τὴν
ἀντιστασιακὴ ὁργάνωση καὶ κάλυψη (διαφορετικὴ εἶναι ἡ ὁπτική τοῦ «ἐθνο-
φύλακα» Ἀντρέα Καραντώνη: «Αἱ πολιτικαὶ τοποθετήσεις τοῦ Ἀγγελου Σι-
κελιανοῦ», ἐφ. Ἡ Καθημερινὴ 14.2.62 καὶ τοῦ Στράτου Κ. Παπαϊωάννου:
«Ὁ Σικελιανὸς καὶ ἡ ΠΕΕΑ», περ. Νέα Ἑστία ΟΑ (1962) σ. 133, ἀλλὰ τί νὰ
γίνει;). Στὴ συνάντηση κρατήθηκε Πρακτικὸ καὶ «τυπικὰ» εἶχε ἀμέσως ἀποτε-
λέσματα, ἐφόσον συστήθηκε ἀμέσως Τμήμα τῆς Ἐθνικῆς Ἀλληλεγγύης γιὰ
τοὺς συγγραφεῖς, μὲ χρήματα πού κατάβαλε βασικά ὁ Τ. Παπασιρότος.
ΠΡΙΝ δυὸ μῆνες συμπληρώθηκαν 35 χρόνια ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία πού πρα-
γματοποιήθηκε ἡ συνάντηση ἐκείνη (19.7.43 στὴν ταράτσα τοῦ σπιτιοῦ τῆς
Μαρίκας Κοτοπούλη, Ἡρακλείτου 9 στὸ Κολωνάκι) καὶ ἐπειδὴ τακτοποιών-
τας τὸ ἀρχεῖο τῆς ΕΕΛ βρήκα τὰ πρωτόγραφα τῆς ἐγκυκλίου καὶ τοῦ πρακτι-
κοῦ, ἀλλὰ καὶ κατάλογο συμμετεχόντων, αὐτόγραφα τοῦ Σικελιανοῦ καὶ τοῦ
Θέρον, θεωρῶ σκόπιμο νὰ τὰ παρουσιάσω. Ἡ ἐγκύκλιος ἔχει παρουσιαστῇ
χωρὶς ἀναφορὰ στὴν ἑπαρξὴ τοῦ πρωτοτύπου στὸ ἀρθρο τοῦ Σκάρου στὸ
ἀφιέρωμα τοῦ 1962 καὶ πιθανολογῶ πῶς ὁ συντάχτης ἐκείνου τοῦ κειμένου
ἦταν γνώστης καὶ τῶν ὑπολοίπων στοιχείων, παρόλο πού δὲν τὰ ἀνακοίνωσε.

μέ' εἶπα κοπῆρμον γῆρα μου.
σὶν ἄγορὰ δὶαν εἶγα
—χὲς μ' ἄρρηξ' ἢ μῶγα—
τρεμῆρας τὸ σπαδί,

τὰ ἴδια μου σῖνδρι ἐχύναισα
καὶ πᾶς δὶν εἶσαν ψῆμα,
ἀπὸ τὴς φῆβης τὸ αἶμα
ἐπὶ δὶας νὰ χυθῇ....

Κ' ὡς εἶδα πᾶς τρεμῆρα μου
νὶ μαζερῶνι ἑθνίνα,
φανάτῳ: «Ὁ Σαλαμίνα,
μ' αἰσῶντε, καρτερῇ,

Κ' ὁμοῦρὸς νὰ νὶ γυνώσσημε
κ' εἶναι δὶμας μαζ' ὅλοι,
μμερὶ παῖδιά εἶν' ἢ πᾶσι
μὰ νὶ νῦνι εἶν' ἑρῆ!»

Ἀπὸ τὰ «Ἀκριτικά» τοῦ Ἀγγ. Σικελιανοῦ πού κυκλοφόρησαν χειρόγραφα μὲ ξυλογραφίες τοῦ Σπ. Βασι-
λείου σὲ 105 ἀντίτυπα τὸ τέλος τοῦ 1942 στὴν Ἀθήνα. Ἡ ἐκδοσὴ ἦταν οὐσιαστικὰ παράνομη καὶ κυκλοφο-
ροῦσε ἀπὸ χέρι σὲ χέρι. Ὅλα τὰ ποιήματα τῆς συλλογῆς ἀποτελοῦν ἀγωνιστικὰ μηνύματα.

A. Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ¹

«Αξιότιμ... Κύρι... 'Η από μέρους μου πρόσφατη ανάληψη της προεδρείας² της 'Εταιρίας 'Ελλήνων Λογοτεχνών, έγινε δεκτή, όχι απλά γιατί μου προσεφέρθη τόσο αυθόρμητα και όμοιωμα απ' τούς συναδέλφους μου, αλλά προπάντων γιατί κατά τις κρίσιμες αυτές ώρες, άποτελοῦσε γιά ένα υπεύθυνο πνευματικό άνθρωπο, κεντρικό και βαρύ χρέος άπέναντι όλου του τόπου.

«'Η συγκρότηση ενός ήθικά και ψυχικά ένιαίου πυρήνα από όλες τις πνευματικές δυνάμεις μας, άποτελεί άσφαλώς σήμερα, τό κύριο σημείο άπάνω στο όποιο έπεται από τις τραχύτατες ιστορικές δοκιμασίες μας, θά μπορεί νά στηριχθεί ή αύριανή ούσιαστική αναγέννηση του λαού μας.

Στήν ακράδαντη αυτή πίστη μου, δέν ήτο δυνατόν νά λησμονήσω ούτε πρὸς στιγμήν, τήν πολύτιμη ύπαρξη όλων εκείνων τών 'Ελλήνων, πού άποτελούν τά ύψηλά και εύαίσθητα όργανα της συνειδητοποίησης τών δημιουργικών αϊτημάτων τών υπεύθυνων πνευματικών στελεχών του τόπου και της γενικότερης έθνικής και κοινωνικής εφαρμογής. Γι' αυτό ακριβώς τό λόγο και σέ συνεννόηση με τούς κυριότερους από τούς συναδέλφους μου, έκρινα επιδιαιλλόμενο ν' άπενυνθώ στά περισσότερα βαρύνοντα πρόσωπα του τόπου μας, στά όποια συγκαταλέγεσθε και μαζί με τά όποια έχω τήν τιμή νά Σας καλέσω τήν ερχόμενη Δευτέρα.....στο σπίτι της κυρίας Μαρίκας Κοτοπούλη (όδός 'Ηρακλείτου 9) μέ σκοπό νά προδοῦμε σέ κοινή σύσκεψη γιά τόν τρόπο με τόν όποιο θά περιφρουρήσουμε μεθοδικότερα τήν άποστολή και τό έργο τών σημερινών πνευματικών μας εργατών, ώστε σύντομα νά εξασφαλισθεί ή έσωτερική εκείνη συνοχή, άπάνω στήν όποία θά βασίσουμε τό αύριανό δημιουργικό οικοδόμημα της Πατρίδας μας.

Μέ έξοχη τιμή,
"Άγγελος Σικελιανός
Πρόεδρος 'Εταιρίας 'Ελλήνων Λογοτεχνών.»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καλύπτει τρεις κόλλες άριθμημένες με άραιοί άριθμούς 1,2 και 3 γραμμένες από τήν μιά επιφάνεια, ενώ τό RECTO είναι λευκό, σέ χαρτί κοινό έμπορίου τών 60 γραμμαρίων και διαστάσεων 29X21 εκάτ.

2. Τό ε της λέξης έχει διαγραφεί από κάποιο βέβηλο «διορθωτή» μεταγενέστερης εποχής, πού έχει προσθέσει διάφορα κόμματα, καθώς και τήν ένδειξη: 'Αθήνα 15 'Ιουλίου 1943, προσθαφαίρεσεις πού δέ λαβαίνονται ύπόψη εδώ.

B. ΤΟ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΤΗΣ ΣΥΣΚΕΨΗΣ¹

«Οί ύπογραφομένοι, φίλοι και ύποστηρικτές της 'Ελληνικής Λογοτεχνίας άτομικά καθένας έως τώρα, άποφασίζουμε νά εργασθούμε και όμαδικά από σήμερα γιά νά ύποστηρίξουμε θετικότερα και τό ελληνικό λογοτεχνικό διδβλίο, και τούς 'Ελληνες λογοτέχνες, μέλη της 'Εταιρίας 'Ελλήνων Λογοτεχνών και νάρθουνε σέ άμεση και προσωπική επαφή μ' αυτούς και νά τούς ένθαρύνουμε μέ κάθε δυνατό τρόπο. Γιά νά πραγματοποιηθούν οι σκοποί μας αυτοί, θά ενεργήσουμε μέ τό επόμενο πρόγραμμα, σέ γενικές γραμμές διατυπωμένο, χωρίς ν' άποκλείσουμε και άλλα μέσα, πού μαζί όλοι θά κρίνουμε μέ τόν καιρό, ότι. βοηθούν στήν πραγματοποίηση τών σκοπών μας:

1) Νά προκαλούμε φιλικές συγκεντρώσεις μεταξύ μας και μ' άλλους φίλους, όπου οι λογοτέχνες νά καλούνται, και νά παρακαλούνται νά μās διαβάξουν άνέκδοτα έργα των ή νά μās κάνουν όμιλίες ή αναλύσεις έκλεκτών λογοτεχνικών έργων.

2) Νά συγκεντρώνουμε ένα χρηματικό ποσό κάθε μήνα μέ συνεισφορές δικές μας ή και φίλων μας, ή και χορηγήσεις οικονομικών όργανισμών ή ιδρυμάτων, πού θά προκαλούμε έμείς γιά νά ενισχύουμε όσους από τά μέλη της Ε.Ε.Λ. θά μās ύποδεικνύη τό Δ. Συμβούλιο της.

3) Νά βοηθούμε χρηματικά στήν έκδοση λογοτεχνικών έργων, λαογραφικών συλλογών ή μελετών λογοτεχνικού περιεχόμενου, και νά βοηθούμε στή διάδοση τών διδβλίων αυτών εδώ και στίς έπαρχίες.

4) Νά ενισχύουμε κάθε λογοτεχνική κίνηση και κάθε προσπάθεια πού κρίνουμε, έπεται από συνεννόηση και μέ τό Δ. Συμβούλιο της Ε.Ε.Λ. πώς βοηθεί στήν πρόοδο της έλλ. λογοτεχνίας.

5) Νά φροντίσουμε νά συσταθούν στίς κυριότερες ελληνικές πόλεις όμάδες ή επιτροπές μέ τούς ίδιους σκοπούς, πού νά βρίσκονται σέ συνεννόηση πάντα με τή δική μας, γιά νά διαδίδεται στίς έπαρχίες τό ελληνικό λογοτεχνικό διδβλίο και νά γίνονται εκεί διαλέξεις τών μελών της Ε.Ε.Λ.».

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

1. Χειρόγραφο του 'Αγι. Θέρου, γραμμένο, μέ τήν «έπιστολα» άν όχι τήν ύπαγόρευση του Σικελιανού. 'Ενα φύλλο διαγραμμισμένο χαρτί (άναφοράς) γραμμένο και στίς δύο όψεις του (VERSO και RECTO)

Γ. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΚΑΙ ΕΥΗΚΟΟΙ ΔΕΚΤΕΣ¹

Στό σχετικό φάκελο ύπάρχει επίσης, γραμμένος από τόν Σικελιανό, ό κατάλογος τών προσώπων στά όποια είχαν σταλεί προσκλήσεις γιά τή σύσκεψη, καθώς και «τσεκάρισμα» γιά όσους άποδέχτηκαν τήν πρόσκληση και πήραν μέρος στή διαδικασία, από τήν συμμετοχή στή συνάθροιση, ως τήν άποδοχή του πρακτικού. 'Επίσης στή σύσκεψη παραδρέθηκαν και τά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΕΛ.

'Η «'Εγκύκλιος» (Α) στάλθηκε στους παρακάτω «βαρύνοντες του τόπου»: Τάσο Παπαστράτο Μελεάγρου 5, τηλ. 70 - 790, Πέτρο Μπακάκο, ² Μανώλη Μπενάκη, Νεοφύτου Δούκα II, τηλ. 70 - 175³, Μαρία Παπαδάκη, 'Αντώνιο Κωδούνη, 'Ακαδημίας 4Α, τηλ. 24 - 137, Θάμαρ Μπενάκη, Νεοφύτου Δούκα II, τηλ. 70 - 175, 'Αθηνογένη 'Ιωάννη ⁴, Βασ. Σοφίας 6, 'Αγγελική Χατζημιχάλη, 'Υπερίδου 18α, 'Αθ. Βασιλειάδη⁵, Μπένση Β. καθηγητή, Σόλωνος 28, Διομήδη 'Αλεξ, Μουρούζη 8, Εὐελπίδη Χρ. Πλουτάρχου 24, 'Ελευθερουδάκη Κ. Πατριάρχου 'Ιωακείμ 25, Χρήστο Ζαλοκώστα, 'Αμερικής 21, Μικέ Σκουζέ, Ρηγίλλης, Νίνα 'Αραβαντινού, «Βραδυνή», Γεώργιο Στρίγκο, Πεσμαζόγλου Γ.

Παρόντες στή σύσκεψη ήταν οι: 'Άγγελος Σικελιανός, 'Άγις Θέρος, Μ. Νικολαΐδης, Μ. Αὐγέρης, 'Ηλίας Βενέζης, Κ. Ουράνης, Μαρίκα Κοτοπούλη, Τ. Παπαστράτος, Π. Μπακάκος, Α. Κωδούνης, Θάμαρ Μπενάκη, Ι. 'Αθηνογένης, 'Αγγελική Χατζημιχάλη, Β. Μπένσης, Α. Διομήδης, Χ. Εὐελπίδης, Κ. 'Ελευθερουδάκης, Μ. Σκουζές, Νίνα 'Αραβαντινού και Γ. Στρίγκος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Δύο κόλλες πανομοιότυπες με εκείνες της εγκυκλίου, γραμμένες όμοιως κι' από τις δύο όψεις (στίς α της I βρίσκονται 14 όνόματα, ή δ' όψη της I είναι λευκή, στίς α της 2 είναι γραμμένα 4 όνόματα και στή δ της 2 ένα, πύο συγκεκριμένα).

2. 'Η σύσταση 'Ακομνάτου 55, τηλ. 53 - 619 έχει διαγραφεί από τόν ίδιο τόν Σ.

3. Σέ παρένθεση τό όνομα Ναυσικά,

4. Διαγραμμένο τό όνομα: Γεωργ. ή Δημ. 'Αγαθολής,

5. Δίπλα ή σημείωση, άπό τόν Σ., «νά έρωτηθεί ή Μαρίκα σχετικά».

«Ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις...»

Νέες ὑποτροπές στὴν Ε.Ρ.Τ. Ἰντριγκες, διαφωνίες, παραιτήσεις, σαλαμπουήσεις κλπ. κλπ. Σ' ἓνα ἴδρυμα πού ὑποτίθεται ὅτι εἶναι Ἑθνικό ὁ κυβερνητικός ἔλεγχος καί καταναγκασμός δέν ἀφήνει κανένα περιθώριο γιά πρωτοβουλία καί δημιουργική δουλειά. Ὁ παραγοντισμός, ὁ νεποτισμός κι' ἡ ρουσφετολογία προστίθενται σ' ἓνα καθεστώς ἀσφυκτικού ἐλέγχου πού ἀποδυναμώνει - ἔως ἐξαφανίζει - κάθε προοπτική βελτίωσης. Πρέπει νά τό πάρουμε ἀπόφαση: σέ μιά πολιτεία πού οἱ ἐποχούμενοι τῆς ἐξουσίας τήν ἀσκοῦν σά φεουδάρχες, δέν ὑπάρχει καμιά ἐλπίδα ἀναπνοῆς γιά τή βασική πηγὴ ἐνημέρωσης. Ἀσχετα ἀπό τό ποιὸς καί σέ πόσο βαθμό ἔχει δίκιο, στὴν πρόσφατη κρίση τῆς Ε.Ρ.Τ., τό ἠθικό δίδαγμα παραμένει: Ὁ ὑποτροπές τῆς χρόνιας κρίσης, δέν εἶναι παρὰ τό ἐπιφανόμενο τοῦ θανάτου ἀρρώστιας. Τά πρόσωπα δέν ἔχουν περιθώρια ἢ δυνατότητες νά πραγματοποιήσουν τίποτα σχεδόν.

Μιά ἔκθεση

Τῇ Δευτέρα 18 Σεπτεμβρίου στό Πνευματικό κέντρο «ΩΡΑ», ἀρχισε ἡ ἔκθεση ζωγραφικῆς τοῦ Τάσου Σουγιούλ πού θά μείνει ἀνοιχτή ὡς τίς 3 Ὀκτωβρίου.

Εἶναι ἡ δεύτερη ἀτομική ἀκθεση τοῦ καλλιτέχνη στὴν Ἀθήνα, ἐνῶ ἡ πρώτη του, ἔγινε τό 1976, πάλι στὴν «ΩΡΑ». Ἐχει συμμετάσχει σέ ὁμαδικές ἐκθέσεις στό Παρίσι, στὴ Νότια Γαλλία καί στὴν Ἀθήνα.

Ὁ Τ. Σουγιούλ γεννήθηκε στὴν Ἀθήνα ὅπου σπούδασε μουσική. Ζεῖ μόνιμα στό Παρίσι ἀπό τό 1966 ὅπου σπούδασε θέατρο - μιμική καί εἰκαστικές τέχνες.

Βασικό θέμα τῶν συνθέσεών του εἶναι ὁ ἄνθρωπος· στατικός, σωπηλός, συνήθως μοναχικός, τοποθετημένος μέσα σέ τοπία ἢ σέ ἐσωτερικά σπιτιῶν. Μιά σιωπηλή κριτική τοῦ κόσμου πού παγιδεύει αὐτούς τοὺς καθημερινούς ἀντι-ἥρωες.

Μορφές ἀναπόσπαστα δεμένες μέ τό χώρο τους, ὥστε συχνά τείνουν νά λειτουργήσουν σά δομικά στοιχεῖα του: ἄνθρωποι ἀπολιθωμένοι σέ στάση «φωτογραφίας». Χώροι οἰκείοι πού ὁμῶς ὑπαινίσσονται ἓνα ὀνειρικό κλίμα ἀνήσυχης ἀναμονῆς, ἓνα ξάφνιασμα ἀπορίας, μίαν ἀτμόσφαιρα ἔξω ἀπ' τό χρόνο. Ἡ ἴσως καλύτερα, ἓνα χρόνο «μνήμης» τοῦ Ἑλλαδικοῦ χώρου πού συχνά οἱ ρίζες του κρατᾶν ἀπ' τήν ἀντίπερα ὄχθη τοῦ Αἰγαίου.

Γιά τό POLISARIO

Ἡ. Ἐπιτροπή ἁλληλεγγύης στόν ἀγῶνα τοῦ Πολισάριο, κυκλοφόρησε πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες μιά πολυσέλιδη μπροσούρα πού περιέχει τὰ ἀρθρα πού ἔγραψαν οἱ δημοσιογράφοι πού ἐπισκέφθηκαν τὴ Δυτικὴ Σαχάρα τὸν περασμένο Φεβρουάριο καί Μάιο. Ὅπως θά θυμοῦνται οἱ ἀναγνώστες μας τό «ΑΝΤΙ» συμμετείχε καί στίς δύο αὐτές ἀποστολές, στίς ὁποῖες πήραν ἐπίσης μέρος οἱ Γ. Βότσης («Ἐλευθεροτυπία»), Λ. Βουτσᾶς («Αὐγή»), Ν. Νταουντάκη («Νέα»), Γ. Πάτας («Ἐξόρρηση») καί Ἀλ. Τράκας («Καθημερινή»).

Διαβάζοντας κανεῖς σήμερα συγκεντρωμένα ὅλα αὐτά τὰ ἀρθρα - καθὼς καί αὐτά πού δημοσίευσαν οἱ συνεργάτες τοῦ «ΑΝΤΙ» Μ. Βλέσσας καί Ἡλ. Καρᾶς - μπορεῖ νά ἔχει μιά συνολική καί πολύπλευρη εἰκόνα γιά τὸν ἀγῶνα πού διεξάγουν οἱ Σαχρανοὶ γιά τὴν ἀνεξαρτησία καί τὴν ἐπιστροφή στὴν πατρίδα τους.

Τὴν καλλιτεχνική ἐπιμέλεια τῆς μπροσούρας εἶχε ὁ Μάκης Τσιπουρίδης, πού ἔχει καί τὴν καλλιτεχνική ἐπιμέλεια τοῦ «ΑΝΤΙ».

Τό Δέντρο

Τό «Δέντρο» ἔχει ἤδη δημιουργήσει μιά παράδοση καλαισθησίας καί ποιότητας· δυὸ στόχοι πού μπήκαν ἀπ' τὴν ἀρχὴ τῆς ἐκδόσής του.

Στό 4ο τεῦχος ὑπάρχει ἓνα ἀφιέρωμα στόν Ἀρη Ἀλεξάνδρου μέ ἐπιλογή ἀπὸ ποιήματα καί δοκίμιά του. Βρίσκουμε ἐπίσης μιά συνέντευξη τοῦ Ὁδ. Ἐλύτη· κείμενα τῶν Δημ. Νόλλα καί Τόλη Καζαντζή· ποίηση τῶν Γ. Πατῆλη, Δ. Βάρσου, Γ. Μαρκόπουλου καί μεταφράσεις ἐνός δοκιμίου γιά τὴν κριτικὴ τοῦ Benedetto Croce καθὼς καί ποίηση τῶν Wallace Stevens καί Tani-kawa Shuntaro.

Ἡ βυζαντινὴ παράδοση

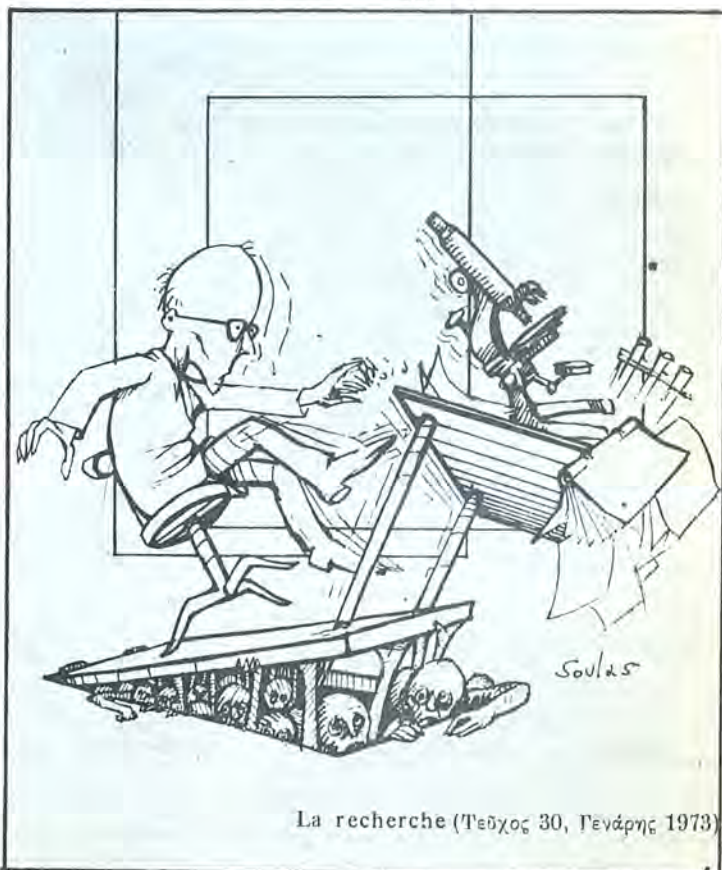
Ἡ ποίηση κι' ἡ μουσική διαφάνεια πού πηγάζουν ἀπ' τὴ βυζαντινὴ προσήλωση, εἶναι πραγματικά ὅ,τι πιὸ γοητευτικό διαθέτει ὁ δίσκος τῆς Radio France στή σειρά τῆς βυζαντινῆς παραδοσιακῆς μουσικῆς: GRECE, chants sacrés de la tradition byzantine. Vol. 2. Ἕνας δίσκος ἀφιερωμέ-

νος στή βυζαντινὴ μας παράδοση.

Μιά ὑψηλὴ ποιότητα ἤχου, πού ἡ χρωματικὴ του δύναμη ἀγγίζει ὅ,τι πιὸ δημιουργικό ὄγηκε ἀπ' τό Βυζάντιο. Λόγος καί μουσική εἰκονογραφοῦν τὴν Ὁρθοδοξία, μέσα ἀπὸ τὴν ἰσχυρὴ ἀνθρωπομορφικὴ ἀντίληψή της. Μὲ κλασικὴ αὐστηρότητα ὁ ρυθμός παραμένει σχεδόν ἀναλλοίωτος, καθὼς ἡ ἀπόλυτη μορφή τῆς ἀποκάλυψης τῆς πίστης.

Ἡ ἡχογράφηση τοῦ δίσκου πραγματοποιήθηκε στίς 21 Μαρτίου 1977, ἀπ' τὴ Γαλλικὴ Ραδιοφωνία, μέ τὴν καλλιτεχνική ἐπιμέλεια τοῦ Ἀρη Φακίνου. Γνωστός ἤδη στό γαλλικὸ κοινό, ὁ Ἀρης Φακίνος ἔχει πραγματοποιήσει ἓνα σημαντικό ἔργο - προσφορά στὴν ἑλληνικὴ μουσικὴ μας παράδοση. Τώρα, μ' αὐτό τό δίσκο, δίνει καί σέ μᾶς τὴ χαρὰ νά ἀγγιζοῦμε τὴν κορυφωμένη συγκινησιακὰ ἀτμόσφαιρα τοῦ βυζαντινοῦ μέλους, ξανά ἀπ' τὴν ἀρχή.

La recherche (Τεῦχος 30, Γενάρης 1973)

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΟΙ

ΤΟ Πολιτιστικό κίνημα της νεολαίας τείνει τα τελευταία χρόνια να αυτονομηθεί από την κυρίαρχη κοινότητα και να επιβάλλει το δικό του πρόσωπο. Νέες απόψεις επεξεργάζονται και κάποιες άλλες προοπτικές ανοίγονται με τις πρωτοβουλίες και το συγκεκριμένο έργο που επιτελούν ομάδες νέων στους οργανωμένους φορείς της Νεολαίας (πολιτικές νεολαίες, φοιτητικά όργανα, συνδικάτα κλπ.).

ΤΟ ΑΝΤΙ πραγματοποιήσε μία έρευνα στην οποία συμμετείχαν στελέχη του πολιτιστικού κινήματος της Νεολαίας. Στο περασμένο τεύχος (άρ. 107) δημοσιεύσαμε ένα κείμενο του ΘΑΝΑΣΗ ΠΛΑΤΙΑ. Σήμερα δημοσιεύουμε ένα άρθρο του ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΥΡΟΥΔΗ και στο ερχόμενο τεύχος θα δημοσιεύσουμε το κείμενο του ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πάνω στις κατευθυντήριες γραμμές της δουλειάς του.

ΤΑ προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλοι εκείνοι που, παρά την «Νέα Δημοκρατία» μας, τα καταφέρνουν χρόνο με το χρόνο να ανεβάζουν το επίπεδο της πολιτιστικής μας δραστηριότητας είναι τέτοια, που πολλά απ' αυτά είναι αδύνατον να λυθούν στις σημερινές συνθήκες της κοινωνίας μας.

ΟΜΩΣ παρά τα προβλήματα και τα εμπόδια που βάσει ή αντίδραση, το προοδευτικό πολιτιστικό κίνημα αναπτύσσεται, κι αυτό είναι ένα γεγονός που δημιουργεί πραγματικά προβλήματα και εμπόδια στην αντίδραση.

ΚΙ' όταν εξετάζουμε το Πολιτιστικό Κίνημα, νομίζω ότι δεν πρέπει να μας διαφεύγουν τα στοιχεία εκείνα που είναι καθοριστικά τόσο για την ύπαρξή του, όσο και για την ταυτότητά του.

Ένα κίνημα προϋποθέτει την συμμετοχή του λαού.

«Κίνημα» ονομάσανε και το πραξικόπημα. Αυτή λοιπόν, η λαϊκή συμμετοχή είναι αδύνατη, αν η πολιτιστική δραστηριότητα μένει μακριά από τα προβλήματα του λαού μας, αν ο εκπολιτισμός δεν είναι ένα κομμάτι του αγώνα για το καλύτερο. Και τούτη η διαπίστωση δεν έχει να κάνει μόνο με το θεματικό περιεχόμενο της πολιτιστικής δημιουργίας.

ΔΕΝ είναι τυχαίο το πολιτιστικό φαινόμενο σε στιγμές έξαρσης του Λαϊκού Κινήματος (π.χ. ΕΠΟΝ). Η οργανωμένη πάλι του λαού για μία καλύτερη κοινωνία, δεν μπορεί παρά να είναι οργανωμένη - συνεπώς καλύτερα συγκροτημένη, άρα περισσότερο αποδοτική - και για την ανάπτυξη του πολιτιστικού κινήματος.

ΣΤΟ δικό μας χώρο, τον φοι-

τητικό, το γεγονός αυτό φαίνεται καθαρά σε όλη την μεταδιδτατορική πορεία του φοιτητικού κινήματος. Όσο ανεβαίνει το φοιτητικό κίνημα, τόσο αναπτύσσεται και το φοιτητικό πολιτιστικό κίνημα. Τόν πρώτο χρόνο είχαμε ένα δραστήριο πολιτιστικό τμήμα σε όλη την Ελλάδα. Τήν δεύτερη χρονιά κάθε σχεδόν Α.Ε.Ι. είχε το δικό του Πολιτιστικό Τμήμα. Τόν τρίτο χρόνο κάθε σχεδόν σχολή σε κάθε Α.Ε.Ι., είχε το δικό της τμήμα με δραστηριότητα.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ της οργάνωσης του Κινήματος είναι μεγάλη. Οι πολιτιστικοί Σύλλογοι, τα καλλιτεχνικά Σώματα, οι πολιτιστικές Έπιτροπές των συνδικάτων των εργαζομένων, των φοιτητών και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι τα κύτταρα του Πολιτιστικού Κινήματος. Χρειάζονται έπαφη άλληλοσημέρωση και αλληλοβοήθεια, συντονισμό στην δραστηριότητά τους.

ΟΠΩΣ η πολιτική δεν είναι έργο μόνο των πολιτικών ή η θρησκεία, μόνο των παπάδων, έτσι και η τέχνη και ο Πολιτισμός είναι έργο του λαού. Και όταν δεν του παρέχονται οι δυνατότητες για κάτι τέτοιο, τότε μία από τις μορφές του αγώνα του για το καλύτερο, είναι και η διαμόρφωση των προϋποθέσεων για την κατάκτηση του αναφαίρετου αυτού αγαθού.

ΕΝΑ δεύτερο ζήτημα είναι η ταυτότητα του Πολιτιστικού Κινήματος. Η άρχουσα τάξη της χώρας μας, ξενόδοξη από την εποχή της Επανάστασης του '21, μας σέρνει κάτω από τους ξένους, πριν ακόμα αποκτήσουμε τον πρώτο μας (ξένο) μονάχη. Τότε οι Βαβαροί, σήμερα οι Αμερικάνοι προσπαθούν να επιβάλουν τον δικό τους τρόπο ζωής: το κυνήγι της ευκαιρίας και του χρήματος, την «γεύση» των δυ-

ναμικών και των πετυχημένων. Τα πορνό και η βία - ανοίξτε στη σελίδα των συνοικιακών κινηματογράφων και όχι μόνον εκεί - άπευθύνονται και προσφέρουν υποκατάστατα στα ανθρώπινα ένστικτα. Οι κερδοσκόποι του εΐδους δρῶσαν το δόλωμα για να διαφθείρουν το λαό μας. Αποπροσανατολίζοντας τον, κερδίζουν περισσότερα και για περισσότερο χρόνο.

ΤΟ ΛΑΪΚΟ πολιτιστικό κίνημα πρέπει να αγγίζει τις χορδές της ψυχής κάθε Έλληνα. Γι αυτό πρέπει και να ξεκινάει από τις χορδές αυτής της ψυχής. **Πολιτιστική ταυτότητα ενός λαού είναι η πολιτιστική του παράδοση και η έκφραση της στις συνθήκες του σήμερα.** Πολιτιστική δραστηριότητα άποκοιμένη από τη λαϊκή πολιτιστική μας παράδοση είναι καταδικασμένη να μην αγγίξει ποτέ τις πλατιές μάζες του λαού μας, να μην τόν συνεγείρει σ' ένα κίνημα πολιτιστικό, να τόν αφήσει καταδικασμένο στη φθορά της έπιρροής που του επιβάλλουν οι καταπιεστές μας.

Η ΔΙΑΣΩΣΗ και η διάδοση της λαϊκής μας παράδοσης, η άντληση στοιχείων απ' αυτήν για τη σύγχρονη δημιουργία, είναι ένας από τους πρωταρχικούς στόχους του προοδευτικού πολιτιστικού κινήματος. Είναι ένα όπλο αυτού του κινήματος. Σήμερα, μέσα από την Έλλ. Ρ.Τ. ακόμα και το καλντάκι της στάνης βλέπει τόν Τόμ Τζόννς της C. B. S να σκουπίζει τόν ιδρώτα του με μαντίλακια κυριών και δεσποινίδων. Η προοδευτική τέχνη όμως, άπαγορεύεται να φτάσει εκεί. Έτσι, το μόνο μας όπλο είναι η Παράδοση που έχει ζει ακόμη πιο έντονα και πού, σαν κάθε λαϊκό δημιουργήμα, είναι άπόλυτα προοδευτική.

Η ΤΟΣΗ σημασία που δόθηκε στη λαϊκή μας παράδοση από πολλούς πολιτιστικούς συλλόγους και καλλιτέχνες, καθώς και η άποψη για την οργάνωση και τόν συντονισμό του Πολιτιστικού Κινήματος, και μάλιστα στην συγκεκριμένη μορφή της Πανελληνίας Πολιτιστικής Κίνησης, δημιουργήσε μία σειρά επιφυλάξεις και αντιδράσεις σε μία μερίδα καλλιτεχνών:

ΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ αυτοί από τη μία, δάζοντας στόν ίδιο ντοβά την τέχνη της πολυεθνικής κερδοσκοπίας με την ξένη προοδευτική κοινότητα, φοβήθηκαν ότι ή τόσο έντονα διατυπωμένη τάση για την διάδοση και διάσωση της λαϊκής παράδοσης, ύποκρύπτει ένα κάποιο σωβινισμό και ένα κίνδυνο άποκλεισμού του ξένου προοδευτικού έργου από τό Πολιτιστικό Κίνημα.

ΑΠΟ την άλλη, ζήτησαν να προστατεύσουν τό Πολιτιστικό Κίνημα από την ύπαρξη ενός

υδροκέφαλου κεντρικού φορέα, που θά άποφασίζει για όλα, καταδικάζοντας σε άποφία τις τοπικές πολιτιστικές κινήσεις και φορείς.

ΜΙΑ σειρά θεωρίες γράφτηκαν πέρις, σε διάφορα έντυπα για την «άποφία» αυτή και τόν «υδροκέφαλισμό». Η πραγματικότητα όμως, είναι πολύ πιο διαφορετική απ' αυτήν που βλέπουμε με τα πορτατίφ του γραφείου μας. Όσοι στη διάρκεια του χρόνου που πέρασε, αντιμετώπισαν τό πρόβλημα στην πράξη, είδαν ότι οι θεωρίες αυτές ήταν πιο θεωρητικές, απ' όσο σηκώνει η ζωή. Οι πολιτιστικοί σύλλογοι που πρωτοστάτησαν στο χτίσιμο της Π.Π.Κ. είχαν σαν κίνητρο την άναρχη, και φυσικά όχι για «άποφία», ούτε για «υδροκέφαλισμό».

ΣΗΜΕΡΑ ύπάρχει άνάγκη για πράγματα που είναι δύσκολα και να τά φανταστεί κανείς. Από την άπλη συμβουλή, να μή νοικιάζεται μία ταινία 35 MM, για μία μηχανή των 16 MM, μέχρι τό τηλεφωνο ενός λογοτέχνη πού, άνημπορα, ψάχνεται δδομάδες δλόκληρες.

ΓΙΑ πρώτη φορά καλλιτέχνες και κοινό έρχονται σ' έπαφή χωρίς την μεσολάβηση του «μεσάζοντα». Οι σύλλογοι έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν άποψεις και πείρα, να παρουσιάσουν στη συνοικία τους, έρασιτέχνες άλλων συνοικιών. Σιγά - σιγά δημιουργείται ένα καινούριο προοδευτικό κύκλωμα διακίνησης της τέχνης, άδύναμο ίσως και άδαφημιστο, άλλα πού αναπτύσσεται σταθερά, από τούς ίδιους τούς δημιουργούς και από τό ίδιο τό κοινό. Τα δήματα πού έκανε ή Π.Π.Κ. στις μεγάλες πόλεις σταθεροποιούνται. Η Θεσσαλονίκη άπέκτησε ήδη λειτουργική άυτότέλεια. Από τις μεγάλες πόλεις θ' άρχισει σε λίγο τό ξάπλωμα στις μικρότερες. Κι όλα αυτά πάντα σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

ΕΚΕΙΝΟ πού χρειάζεται σήμερα είναι ή δράση. Ο κόσμος θαρήθηκε τά μεγαλόπνοα λόγια εκείνων πού δηλώνουν «άρχιτέκτονες». Για να στηθεί τό Κίνημα Πολιτισμού χρειάζεται να σηκώσουμε και τό ταπεινό πλοφόρι. Όσο για τό Κράτος, όφείλει να βοηθήσει. Τό 0,8% του προϋπολογισμού της Κυβέρνησης, για τό Υπουργείο Πολιτισμού, δείχνει ότι και αυτή άγωνίζεται προς κάποιο στόχο...

ΕΜΕΙΣ ως άγωνιστούμε να μην τόν πραγματοποιήσει ποτέ. Κι αν ή δράση μας την άναγκάσει να ανεβάσει αυτό τό κονδύλι, θά εφαρμόσει επιτέλους μία πολιτιστική πολιτική, πού αν δεν έξυπηρετεί όσο θά θέλαμε, τουλάχιστον δεν θά βλάπτει, όσο βλάπτει σήμερα.

‘Ο καραγκιοζοπαίχτης Παναγιώτης Μιχόπουλος και τό λεύτερο θέατρο σκιών

Τό Θέατρο Σκιών έχει τούς άφοσιωμένους φίλους του και μελετητές του. Συχνά, οί φίλοι και οί μελετητές του Λαϊκού μας θεάτρου ταυτίζονται με τή δουλειά ενός από τούς πολλούς μαστόρους του είδους. ‘Ο ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ – πού δημοσιεύουμε στη συνέχεια κείμενό του – έχει δουλέψει χρόνια με τόν καραγκιοζοπαίχτη Π. ΜΙΧΟΠΟΥΛΟ και με θέρμη μιλά για τό έργο του.

του Παντελή Καρακάση

Κουδουνίσματα, σφυρίγματα· σέ μία στιγμή ανάβουν τά φώτα και μπαίνει ό Μάγος στό μπερντέ. ‘Ανάμεσα στό Σαράι και τήν καλύβα. ‘Ανάμεσα σέ κυβερνώντες και κυβερνομένους. ‘Ο ίδιος αυτός συμβολισμός πού υπάρχει στά θέατρα, τά γνήσια λαϊκά, όλου του κόσμου. Μουσική: Σέρβικο του Γιώργου Κουλαξίδη, στό θουλικό γκριζο πικάπ BSR, από δίσκο 45 στροφών.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ:
Στή πλάζα των Μεθάνων
στό δροσερό νερό
είδα να κάνουν μπάνιο
κορίτσια ένα σωρό.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΙ:
Είδαμε και μία νέα
ξανθιά και γαλανή
να μάς φωτογραφίζει
με δίχως μηχανή.

ΣΒΟΥΡΑΣ:
Είδαμε κι’ ένα νέο
πού είχε αφαιρεθί
και είχε λησμονήσει
κάπου να κουμπωθεί.

ΓΑΤΣΟΥΛΙΝΟΣ:
Πάω και γώ κοντά του
του σκάω μία καρπαζιά
δρέ σήμερα του λέω
κλειστά είν’ τά μαγαζιά!

Συχνά, οί παραστάσεις στο Λεύτερο Θέατρο Σκιών, του Π. Μιχόπουλου, άρχιζαν με προλόγους κοινωνικής ή πολιτικής σάτιρας, όπως τά παραπάνω τετράστιχα, πού μάς πιστοποιούν μία νέα ικανότητα του Καραγκιοζοπαίχτη – ως στιχουργού. ‘Αποδημητικό πουλί, ό Καραγκιόζης του Μιχόπουλου, μία στη Βορινή Καστοριά, μία στην Καλαμάτα. ‘Απ’ τή Στουτγκάρδη, στο Καρακάς της Βενεζουέλας. Πρίν από λίγες μέρες στήν παιδική χαρά του Κουκακίου για τό προφεστιβάλ της «ΑΥΓΗΣ», διάβαζε στο φώς της άσετυλίνης, Λεύτερο Θέατρο Σκιών και σ’ άποκρίνεται ό Καραγκιοζοπαίχτης με τήν ελληνική περφόρμαν ψυχή. Δέν πρέπει να κρύβεται ό Καραγκιοζοπαίχτης στη διάρκεια της παράστασης στα παρασκήνια. Πρέπει ό θεατής να μπορεί να βλέπει τόν τρόπο παιξίματος. Να έλθει πλώ κοντά στα μυστικά πού κρύβονται πίσω απ’ τό μπερντέ. Να συμμετάσχει στο μεγαλείο της μεταφοράς μιάς ζωής μ’ όλους τούς καημούς και τίς χαρές. Μάλιστα σέ μία έποχή πού οί νέοι δείχνουν άδιαφορία κι’ ούτε σκέφτονται να μάθουν τήν τέχνη. ‘Εγώ κατάργησα, λοιπόν, τά παρασκήνια. ‘Εξ ού και Λεύτερο Θέατρο Σκιών.

Σάν άρχινά, ό Μιχόπουλος, με τή μαγική του καλαμένη φουσάρμωνα να ξυπνά τό σουρεαλιστικό καταραμένο φίδι απ’ τή σπηλιά του και να εμφανίζει τό Μέγα ‘Αλέξανδρο τό Μαχεδόνα, μία κραυγή ξεφεύγει απ’ τό κοινό κι’ ύστερα σιωπή. Θαιπές σκιές ξυπνούν σέ μεγάλους παραμυθένια όνειρα πού πιά δέν έχουν και σέ μικρούς δίνουν φτερά για να πετάξουν σέ κόσμους μυθικούς. Γίνονται μονομιās κι’ αυτοί γενναίοι και υπερήφανοι.

‘Οχι, δέν θυμίζει, ό Μιχόπουλος παλιούς καλούς καιρούς. Καλλιθέα – Μοσχάτο – Λεωφόρο ‘Αλεξάνδρας. Η Μπάγκιο – ύπόγεια με τόν ‘Αντ. Μόλλα ή Περονέ με τόν Μανωλόπουλο. Γιατί αυτός τούς συνεχίζει. Κάθε παράσταση γεμίζει κόσμο, πού συμπάσχει με τά δρώμενα στο μπερντέ, μέχρι τό τέλος. Δείχνεται ή ικανότητα του Καραγκιοζοπαίχτη να διεγείρει τό ενδιαφέρον. Δέν χοροιδεύει, ούτε επαναλαμβάνει τυπικότητες. Η ακριβολογία, ή αλήθεια και ή πειστικότητα του είναι μοναδικό προτέρημά του σέ σύγκριση μ’ άλλους καραγκιοζοπαίχτες.

Τό έγκαίριο της Μαγείας. ‘Ετσι χαρακτηρίσε τό θεάτρό του ή κριτικός θεάτρου Teresa Alva-genga στο 4ο Φεστιβάλ Θεάτρου των ‘Εθνών στη Βενεζουέλα, τόν ‘Ιούλη του ‘78. Στή Γ’ Συνάντηση Μεσαιωνικού και Λαϊκού Θεάτρου στη Ζάκυνθο τό 1976, ό Ντάριο Φό, έμεινε κατάπληχτος από τίς μιμητικές ικανότητες του Μιχόπουλου και κάθε πρωί στο Συμπόσιο τόν έψαχνε παντού. Μά ό Μιχόπουλος άφαντος. ‘Όπως πάντα μακριά από φώτα και δημοσιότητες. Μεγάλος μίμος, δάσκαλος πολύτιμος ό σενιός Μιχόπουλος – τ’ όμολόγησε.

Κοντά σ’ αυτό, πρώτα απ’ όλα άσπογος άνθρωπος, με συνείδηση του έργου πού επιτελεί. Πρόδρομος πολιτισμού, στα 63 του χρόνια, ακούραστος, συνεχίζει να κρατά ψηλά τή τέχνη του. Καθιερωμένος, αντιπροσωπεύει σήμερα, μοναδικά ίσως, τό γνήσιο καλλιτέχνη Λαϊκού Θεάτρου, τή στιγμή πού πολλοί προσπαθούν

να κάμουν θέατρο για τό Λαό, αντιγράφοντάς τον. Η όδός Φράττι όπου μένει, είναι ή ‘Ακαδημία του ελληνικού Θεάτρου Σκιών. Πολλά από όσα σώζονται, απ’ όσα έχουν γραφτεί και ελπίζεται, έχουν ξεκινήσει από κεί. Κι’ άς αναγγέλουν άλλοι του Σωματείου των Καραγκιοζοπαίχτων τήν ίδρυση Σχολής για σπουδή της τέχνης. Πάντως έδώ και δύο χρόνια, Σχολή δέν είδαμε. ‘Ο Μιχόπουλος πού κάποτε ήταν γραμματέας, αγωνίστηκε να κάμει τό Σωματείο τους άναγνωρισμένο, να έξασφαλίσει συντάξεις ή φάρμακα – αυτό τό γνωρίζουν όλοι κι’ άς κάμουν ότι δέν έχουν άκουστά τέτοιο καραγκιοζοπαίχτη. Έρχεται να συνεχίσει τή όδία του Καραγκιόζη, όχι διαδεχόμενος τόν Σπαθάρη ή τόν Χαριδίδη. ‘Ο Μιχόπουλος έξυπνώνει τή τέχνη του, σέ τέτοιο σημείο, ώστε ή σειρά πού του άνήκει είναι αυτή των δασκάλων του Θεάτρου Σκιών, Μίμαρου, ‘Αντώνη Μόλλα, Μανωλόπουλου, Ντίνου Καλογερά, ‘Ιωάννη Μπομποτί-νου, Ξάνθου.

Πρέπει επιτέλους πολλά μυθολογούμενα από διάφορους καραγκιοζολόγους να βρουν τό σωστό περιεχόμενό τους. Για παράδειγμα, ό Σωτήρης Σπαθάρης δέν είναι σ’ αλήθεια τόσο μεγάλος Καραγκιοζοπαίχτης, όσο τό λέει ή φήμη πού σήμερα επικρατεί. ‘Ο Σπαθάρης δέν είχε φωνή για να μπαίρει τόσες φιογούρες πού έχει τό ρεπερτόριο του θεάτρου. Ούτε είχε μεράκι, σάν νέος τότε παλιότερα, να κάμει παραστάσεις στα χωριά και τίς επαρχίες, όπου ζει ό Λαός. ‘Ο κουμπάρος του, ό Γιάννης Τσαρούχης, έπηρεάστηκε από τά χρώματα, τίς εικόνες των άφισών πού ζωγράφιζε για τίς παραστάσεις ό Σπαθάρης και άργότερα έγραψε «Σκόρπιες σκέψεις για τόν Καραγκιόζη». Αυτό δείχνει ότι ό Σπαθάρης ήταν μάλλον καλός λαϊκός ζωγράφος και όχι άναγκαστικά καλός Καραγκιοζοπαίχτης.

‘Αλλά, νομίζω ότι για να είναι γνήσιος καλλιτέχνης του Λαού κανείς, πρέπει ν’ άγνωριστεί σάν τέτοιος απ’ αυτόν τόν ίδιο τό Λαό, πού θα τόν καθοδηγεί, θα του δείχνει αλήθειες. Αυτό σημαίνει και με τόν Π. Μιχόπουλο, πού είναι σήμερα για τό Θέατρο Σκιών και τήν ιστορία του ότι ό Κάρολος Κούν για τό Λόγιο Θέατρο. Με τόν Κάρολο Κούν, άλλωστε, συνεργάστηκε στενά, για τό ανέβασμα του έργου του Γ. Σκούρη «‘Ο Καραγκιόζης παρά λίγο Βεζύρης». Και θα μείνει άδέχαστη ή έπιτυχία πού είχε παίζοντας στο μπερντέ του, στο δεύτερο μέρος της παράστασης προπάντων στη Σαλονίκη, στο Θέατρο Χατζώκου.

‘Ακαμπτos στις ιδέες, τή θεωρία του, όχι μόνο για τό Θέατρο

‘Η οικογένεια του Καραγκιόζη. Χαρτονιένες σκαλιστές φιγούρες κοπιδιασμένες από τόν Π. Μιχόπουλο.

Σκιών, μά και γιά τή ζωή του, ό Μιχόπουλος έχει βαθιά επίγνωση τού έργου του. Γράφει ό Γ. Πετρήσ στην 'Επιθεώρηση Τέχνης, άριθ. τεύχους 127, Αύγουστος 1965, μεταξύ άλλων... «'Η δίψα τού κοινού γιά κάτι πιά γνήσιο και πιά δικό του άπ' τίς επιθεωρήσεις και τά ξένα έκτρώματα μά ακόμα ίσως πιά έντονα άπ' τίς ντόπιες τυποποιημένες σαχλαμάρες, όδήγησε σήμερα σέ μιάν άναζωογόνηση τού λαϊκού αὐτοῦ θεάτρου. Κι' οί Καραγκιοζοπαίχτες πού άνέλαβαν νά καλύψουν αὐτή τήν άνάγκη, άνίδεοι γιά τίς πραγματικές αίτίες πού έσπρωξαν τό κοινό ξανά σέ μιá παλιότερη μορφή λαϊκού θεάτρου, άνάλαβαν νά τόν έσυγχρονίσουν μέ δάνεια άκριδώς από κείνες τίς μορφές πού άκριδώς γιά νά τίς άποφύγει έκανε τό κοινό νά χτυπήσει τή δική τους τήν πόρτα. 'Η σημασία τής δουλειάς τού Μιχόπουλου βρίσκεται άκριδώς έδώ. 'Ο καραγκιοζοπαίχτης αὐτός έχει γνώση τού θεάτρου του και συνείδηση τών μέσων του. Έθελει κι' αὐτός κάποιον έσυγχρονισμό. Μά τό γνήσιο λαϊκό του αίσθητήριο τόν ύποχρεώνει νά μείνει μέσα στή δική του περιοχή, ν' άντλήσει βασικά κάθε ιδέα άνανέωσης, άπ' τά ίδια τά δοκιμασμένα μέσα τού Καραγκιόζη. Δέν κατάργησε τόν Καραγκιόζη γιά νά κάνει φαντασμαγορικό θέαμα. 'Υπάρχουν πολλές προτάσεις τού Μιχόπουλου και στή παράσταση και στή ζωγραφική του, πού αξίζει νά τίς προσέξουμε στοχαστικά. Είμαι ίσως ό μοναδικός πού βρίσκεται στό σωστό δρόμο γιά μιάν άληθινή άναγέννηση τού Καραγκιόζη».

Ό Μιχόπουλος, είναι ύπερήφανος άνθρωπος και άνέρωχος απέναντι σέ κάθε άδικία. Μπρός σέ λεύτερους ή ταπεινούς άνθρώπους, είναι γιομάτος άνάπη, κατανόηση και σεβασμό, όπως ταιριάζει σ' έναν πραγματικό επαναστάτη.

Ό Π. Μιχόπουλος, γεννήθηκε στό Θησείο τό 1915. Όταν έγινε 10 χρονών πήγε δοηθός στό Μανωλόπουλο πού έπαιζε στό Μεταξουργείο, στό σημερινό Περιστέρι. Παρακολούθησε 4 χρόνια. 'Αλλά δάσκαλο του θεωρεί τόν 'Ιωάννη Μπομποτίνου πού έμεινε μαζί του 15 χρόνια, πού ήταν μορφωμένος άνθρωπος και ζωτανός καλλιτέχνης, καθηγητής τών Μαθηματικών. 'Αργότερα τό θίαιο του παισιώνουν ή σύτροφος τής ζωής του Κυρά Ματίνα - πού είναι ή πρώτη γυναίκα καραγκιοζοπαίχτης και άριστη λαϊκή ζωγράφος - και ή μικρή κόρη τους Σοφία πού περιόδεψε τήν 'Ελλάδα μέ ένα καλοθάκι. 'Ηταν πιά ό Μιχόπουλος ό ίδιος Καραγκιοζοπαίχτης και έπαιζε άπό τό 1931.

Θανάσης Φάππας

ή ή διασπορά τής ζωγραφικής μας

Τού Δημήτρη Δελγιάννη

Πρόκειται γιά τό ζωγράφο Θανάση Φάππα πού ζει σήμερα στό Βουκουρέστι. Ό Θανάσης Φάππας γεννήθηκε τό 1922 στό Βόλο. 'Απ' τό 1946 μέχρι τό '47 σπουδάζει στήν 'Αθήνα ζωγραφική στήν Α.Σ.Κ.Τ. 'Η πολιτική πραγματικότητα τόν άναγκάζει νά φύγει γιά τή Ρουμανία γιά νά συνεχίσει εκεί τίς σπουδές του στό ανώτατο ίνστιτούτο καλών τεχνών «Νικολάε Γκριγκορέσκου» στό Βουκουρέστι. 'Αρχίζει νά έκθέτει άπ' τό '52 στό Βουκουρέστι και σ' άλλες πόλεις τής Ρουμανίας και στή συνέχεια, άφού γίνεται μέλος τής 'Ενώσης Ρουμάνων Καλλιτεχνών, ή ζωγραφική του πολιτογραφείται σάν αναπόσπαστη έκφραση τής ένιαίας ρουμάνικης εικαστικής τέχνης. 'Επίσης έκθέτει σέ πολλές ξένες χώρες: 'Αμερική, Γερμανία, Περού, Βενεζουέλα, Ούγγαρία, Σ. 'Ενωση, 'Ελβετία κ.ά.

Οί παρακάτω άπόψεις γιά τήν τέχνη του δημιουργήθηκαν άπ' άφορμή τήν τελευταία έκθεσή του στό Βουκουρέστι τό Μάη τού '78, μιá έκθεση ζωγραφικής πού γιά πρώτη φορά στά εικαστικά χρονικά τής Ρουμανίας δημιουργεί ούρά (!) έξω από τή γκαλερί.

Οί πίνακες τού Θανάση Φάππα είν' ένα ποιητικό ξάφνιασμα γεμάτο δροσιά, ένα δοξαστικό έξεπασμα μέσα από τήν ρυθμική κίνηση τών γυναικείων μορφών. 'Η έναλλαγή τών χρωμάτων ύπονοεί μιá θέληση γιά ξερίζωμα συνόρων, τέτοια όπως μπήκαν και στήν τέχνη. 'Η πνευματικότητα τών προσώπων στους πίνακες άπονέμουν μιá γνώση πανάρχαια, όσο ή αίσθηση στήν έγκαρτέρηση.

Γυρίζοντας τήν έκθεση, δέν μπορεί κανείς άπλά νά παρατηρεί άλλα νά ευαισθητοποιείται. Οί γυναικείες φιγούρες μέ τό ρυθμό τείνουν νά μοιάσουν στό ύφος τών βυζαντινών τοιχογραφιών. Μοιάζουν νά στήνουν ίσως τό χορό μιás παλιάς ιδέας, αλλά και ενός σύγχρονου έλληνικού συμβολισμού.

Μέ τήν αὐστηρότητα τής εικόνας, ό ζωγράφος δέν προφασίζεται γεωμετρικές άπεικονίσεις, αλλά έρχεται νά έποπτεύσει τήν πραγματικότητα μέ τόν καϋμό και τό άπόλυτο τού ώραιου σάν έρωτευμένος - άπό τήν όμορφιά γιά τήν όμορφιά. Στοιχειοθετεί φιγούρες πού στυλιζάρουν ένδεικτικά σημεία ενός στοχασμού τού πραγματικού. 'Ενσαρκώνει μέσα από κλασικούς ρυθμούς μιás δημιουργικής εικόνας έναν ποιητικό λυρισμό. Ό ζωγράφος συμπορεύεται

άφομοιωτικά μέ διάφορες τάσεις τής μεγάλης τέχνης, ύπογραμμίζοντας τό άδιάφθορο μιás ιδιοσυγκρασίας πού θέλει τό έπιστέγασμα ενός συναισθήματος, τήν ιδιαιτερότητα ενός χώρου, μιás αλήθειας. Τό Βυζαντινό δέν έκλιπαρείται από τήν έλλειψη ίσως μιás κάποιας εικαστικής άφορμής, αλλά, αντίθετα, δημιουργικά και μέ μιá ευαίσθητη άφομοίωση διοχετεύει τόν άπείριστο ρυθμό τής παλιάς τοιχογραφίας. Ένας άπ' τούς σπουδαιότερους Ρουμάνους κριτικούς ό Ντάν Γκριγκορέσκου γράφει:

«... ή προσφυγή τού ζωγράφου στή βυζαντινή παράδοση δέν όδηγεί ώστόσο στόν ιερατισμό - οί πίνακες τού Φάππα έχουν τό χάρισμα νά διατηρούν αναλλοίωτη τή γυναικεία άδρότητα τών μορφών πού άπεικονίζουν. 'Εξάλλου μέ τήν τέχνη του συντελείται ή έπιστροφή στήν άφετηριακή τάση τού πνεύματος, όπου άναγνωρίζουμε τήν προσωπικότητα ενός πνευματικού χώρου και μιá παράδοση στή διαμόρφωση τής όποιás συνέβαλαν οί έθνικοί πολιτισμοί δλόκληρης τής ιστορικής ζώνης από τόν Νότο τής Μεσογείου, μέσω τού Βυζαντίου, ως τά ρουμάνικα έδάφη».

Τά χρώματα ύποτάσσονται στό ρυθμό τής εικόνας πού ή λειτουργία τους δέν είναι μιá άλλαζω-νική προσπάθεια έντυπωσιασμού.

Γιά τόν Θανάση Φάππα ή συμμετοχή τού άνθρώπου στή ζωή, προϋποθέτει φαντασία και δύναμη, ευαισθησία και αὐθόρμητη έκφραση.

'Η μνήμη, ιδιαίτερο σημείο προσέγγισης στή ζωγραφική τού Θ.Φ. λειτουργεί σάν ένα τέρας πού έχει όμως εξημερωθεί μέ τήν κατάνυξη τών εκκλησιαστικών ύμνων και στή συνέχεια μέ τόν έρωτα τοπίων πού γυρίζουν βασανιστικά στή μνήμη τού καλλιτέχνη, καθώς μάλιστα έρχονται νά έπισημάνουν τό άχώρητο μιás χώρας ή μιás πατρίδας πού ταξιδεύει... Καί βρίσκεται ό ίδιος ό καλλιτέχνης μέσα σ' αὐτά τά ιστορικά τοπία αλλά και «χάνεται», μιá στήν 'Ελλάδα και μιá στή Ρουμανία.

Σέ μιá πρόσφατη συζήτηση μας, μου μίλησε μέ λύπη γιά τήν άνθρώπινη συμπεριφορά πού όταν δέν γίνεται πολεμική, λειτουργεί καταλυτικά μέ κάθε μορφή εκμετάλλευσης και καταπίεσης - ό ένουνοχισμός τού άνθρώπου από τίς πολιτικές όδήγησε και όδηγει στήν έλλειψη φαντασίας και αὐθορητισμού, παραλύοντας και έξορίζοντας και τήν τελευταία σέ δύναμη αὐθόρμητη έκρηγγορη τού ανθρώπου.

Υ.Γ. Στόν τομέα τής επικοινωνίας μέ τήν τέχνη δέν μου ξεφεύγει τό γεγονός ότι οί παραπάνω άπόψεις εκπληρώνουν στό έλάχιστο μορφής επικοινωνίας γιά τήν όποια έπαφή μέ τό εικαστικό έργο τού Θ.Φ. Θίγω κάτι τέτοιο γιατί νομίζω ότι πρέπει ν' αλλάξει ό τρόπος παραοσίσης τών εικαστικών πραγμάτων άρχίζοντας από τό φαινόμενο τών γκαλερί.

Ο Γιώργος Δ. Κοντογώργης παρουσιάζει το βιβλίο του Κ. Ι. Δεσποτόπουλου: Θέματα Ιστορίας και πολιτικής, Έκδοσεις Παπαζήση, Αθήνα 1977.

Η σημασία των «λόγων και άρθρων» που παρουσιάζονται στο βιβλίο αυτό, είναι, νομίζουμε, πολύ μεγαλύτερη απ' ότι παρασταίνεται από το συγγραφέα στον Πρόλογο. Καί ξεπερνούν, χωρίς άμφιβολία, τα όρια των «περιστάσεων» που υπαγόρευσαν τον προβληματισμό και την «τοποθέτηση» πάνω στα συγχερσμένα θέματα. Γι' αυτό η αναδημοσίευσή τους σ' ένα τόμο δέν συμβάλλει απλά στο θετικό προσανατολισμό της κοινωνικής γνώμης, όπως σεμνά υποστηρίζει ο συγγραφέας· βοηθάει επίσης τον έρευντή και τον «ειδικό», στη συνειδητή διαμόρφωση της αντικειμενικής «είκόνας» και στη σύλληψη ή ολοκλήρωση του έμπειρικού σχεδίου για την αντιμετώπιση της συγκεκριμένης πραγματικότητας.

Σέ μία εποχή, μάλιστα, που η εξέλιξη του ανθρώπινου πνεύματος δέν φαίνεται να έπαρκει για να συλλάβει την πολυπλοκότητα των πολιτικών και κοινωνικών διεργασιών και αντιφάσεων, τά επιμέρους «Θέματα Ιστορίας και πολιτικής» που διαπραγματεύεται ο συγγραφέας μοιάζουν να διεκδικούν, συχνά, μία θέση μοναδική σέ πρωτοτυπία και δυναμισμό.

Τό βιβλίο χωρίζεται σέ δύο μέρη: Στο πρώτο, την *Ιστορία*, έπιχειρείται ένας άπολογισμός της μεγαλουργικής συμβολής της Ίωνίας και της Λέσβου στην Έλληνική Ιστορία, την έπιστήμη και τη φιλοσοφία. Ένας άπολογισμός που πέρα από μία στεγνή περιγραφή άποτελεί μία σύντομη, αλλά έναργή διερεύνηση των παραγωγικών, κοινωνικοπολιτικών και πολιτισμικών αΐτιών της Ίωνικής πνευματικής εξέλιξης από τη μυθολογική, «προσωποποιητική» κατάσταση του ανθρώπινου νου προς τό «ξεμάγεμα του κόσμου και την άπομόθωση του λογισμού». Η έπανεκτίμηση αυτή της «άγνοιας» της αρχαίας ιστορίας, της έπιστήμης, άποκτά ξεχωριστή σημασία, για τό συγγραφέα, άφου γίνεται σέ μία εποχή

«τουρκικών προκλήσεων μέ στόχο έγγύτερο» τά Νησιά του Άρχιπελάγους που προσορμίζονται στά μικρασιατικά παράλια.

Η συνέχεια του πρώτου μέρους άποτελεί μία συνηγορία υπέρ της πολιτικής φρόνησης του σύγχρονου Έλληνα, της συμβολής του στην ποιοτική άνέλιξη της ανθρωπότητας και συγχρόνως μία έναργή σκιαγραφία της ελληνικής πολιτικής ιστορίας. Ξεχωριστή θέση κατέχει ή «Έπέτειος» της άπελευθέρωσης από τό αυταρχικό καθεστώς. Εύλογα άλλωστε άφου, όπως σημειώνει ο συγγραφέας, ή περίοδος αυτή άποτέλεσε όρόσημο και εξαίρεση στη μακρόχρονη θητεία του ελληνικού λαού στην πολιτική φρόνηση, αλλά και άπόρροια, ως ένα βαθμό, της οίκτηρης 15ης Ίουλίου 1974.

Τό τελευταίο κεφάλαιο του πρώτου μέρους περιλαμβάνει μία διορατική άνασκόπηση της παγκόσμιας πολιτικής και κοινωνικής εξέλιξης και από την άποψη αυτή μπορεί να θεωρηθεί σαν τό άπαραίτητο εισαγωγικό περίγραμμα για την εκτίμηση της Έλληνικής πραγματικότητας, έσωτερικής και διεθνούς.

Τό δεύτερο μέρος, ή *Πολιτική*, περιλαμβάνει μία σειρά από θέματα έξωτερικής πολιτικής που όπως σημειώνει ο συγγραφέας στον πρόλογο του ύπενθυμίζουν πιστικά κάποια έμμονα πολιτικά αΐτήματα». Στο κεφάλαιο «Έλλάς και Τουρκία» έπιχειρείται μία διορατική και συγχρόνως κριτική τοποθέτηση του προβλήματος της έξωτερικής πολιτικής της Έλλάδας μετά τη μεταβολή της στάσης της Τουρκίας άπέναντι στη χώρα μας που «δίνει τη θλιβερή εντύπωση έπιστροφής του ιστορικού χρόνου σέ θέματα ξεπερασμένης έποχής». Ο συγγραφέας ύποστηρίζει πως ή νέα αυτή κατάσταση σέ συνδυασμό μέ την, σέ όξύτατο βαθμό, άνησυχητική γεωπολιτική θέση της Έλλάδας επιβάλλει, πέρα από την άναγκά έσωτερική όμόνοια, την υιοθέτηση μίας πολυκεντρικής και δραστήριας έξωτερικής πολιτικής μέ άμεσο στόχο την άξιοποίηση της άντικειμενικής άδυναμίας της Τουρκίας να «εκδιώσει» τον προσανατολισμό της έξωτερικής πολιτικής όρισμένων κρατών (Γαλλία, Ίταλία) ή όμάδων κρατών όπως τά άραβικά και τά βαλκανικά. Η άνάπτυξη, άκριβώς, προνομιακών σχέσεων καλής γειτονίας και συνεργασίας μέ τίς βαλκανικές, αλλά και μέ τίς άρτιβικές χώρες θά είναι, καιά τό

συγγραφέα, άποφασιστικής σημασίας για την έδραΐωση της έλευθερίας και της ειρήνης στην Άνατολική Μεσόγειο.

Στό κεφάλαιο για τη δημοτική γλώσσα και την παιδεία του Έθνους ο καθηγητής Κ. Δεσποτόπουλος προβαίνει σέ μία διεξοδική και άπομυθοποιητική εκτίμηση της θέσης και της σημασίας της δημοτικής στην πνευματική διάπλαση και την πολιτισμική πορεία του Έθνους. Καί έπισημαίνει πως ό καινούριος, έξαιρετικά σημαντικός, ρόλος που καλείται να παίξει, επιβάλλει και ανύποπτα, άναγνώριση δηλαδή άδυναμιών της δημοτικής στην άρθρωση και στό λεξικό της.

Στό μέλλον ή δημοτική θά κληθεί να υπηρετήσει μόνη της δύο θεμελιακά έργα παιδείας: τη μόρφωση, δηλαδή την άναγωγή του νέου ανθρώπου σέ προσωπικότητα ικανή για «όρθό διοτικό αυτοκαθορισμό». Την εκπαίδευση του νέου ανθρώπου στίς ειδικές έπιστημονικές και τεχνικές γνώσεις και δεξιότητες που άπαιτούνται για τη λειτουργία της σύγχρονης κοινωνίας. Στο δεύτερο αυτό έργο, τονίζει ο συγγραφέας, ή δημοτική δέν είναι άκόμα έπαρκώς προετοιμασμένη για να άνταποκριθεί άπόλυτα. Καί γι' αυτό πρέπει ταλαντούχοι πνευματικοί άνθρωποι να έργασθουν άκάματα και άδογμάτιστα για τον άρθρωτικό και λεξικό πλουτισμό της δημοτικής γλώσσας. Κύρια πηγή πλουτισμού επιβάλλεται να είναι ή γλωσσική παρδδωση του Έθνους και έξαιρετικά μόνο και «μέ άκρα προσοχή» οι ξένες γλώσσες. Η λύση αυτή είναι άναγκαία τόσο για τη σωστή ποιοτική εξέλιξη της δημοτικής όσο και για την έθνική έπιβίωση και αύτογνωσία. Για τους ίδιους λόγους, αλλά και για την καλλιέργεια μίας κάποιας δυνατότητας των νεοελλήνων για άμεση πρόσβαση στά κείμενα της ελληνικής γραμματείας, ο συγγραφέας προτείνει τη διδασκαλία στη γενική εκπαίδευση στοιχείων της Άρχαίας γλώσσας ή τουλάχιστον τη «συνύπαρξη» στά διδακτικά βιβλία του γυμνασίου του πρωτοτύπου στην άντικρινή σελίδα από τη μετάφραση. Είναι μία πρόταση «αυτονόητα σχεδόν όρθη» και συγχρόνως «σωστική», άφου μπορεί να συμβάλλει στην

«έπανόρθωση της παιδαγωγικής ιδεολογίας σχετικά μέ τους άρχαίους Έλληνες συγγραφείς και στην υπεράσπιση του άναγεννητικού για τό Έθνος δημοτικισμού από την άδίκη αΐτίαση έχθρότητας προς τόν άρχαίο λόγο».

Η πρόταση του συγγραφέα για ένα νέο «σύστημα έπωνύμου», που ύπαγορεύτηκε από τη γνώση του «προσήλωση στη δικαιοσύνη και την αλήθεια» ξεπέρασε πιά τά ελληνικά σύνορα και συζητείται σοβαρά στους έπιστημονικούς και άλλους κύκλους πολλών ευρωπαϊκών χωρών. Παρόλο που μία νέα ρύθμιση προσκομίζει στην «άδιαμαρτηρήτη άνοχή (πολλών γυναικών στή διατήρηση ενός) συστήματος έπωνύμου, που συμβολίζει και έπισφραγίζει την ύποτακτική θέση τους σέ βαθμό σκανδάλου» αλλά και στην άρνητική στάση όρισμένων άνδρων... για τη χειραφέτηση των γυναικών, τό πρόβλημα του έπωνύμου έχει, χωρίς άμφιβολία, πάρε κοινωνικές διαστάσεις που δύσκολα μπορεί κανείς να άγνοήσει για πολύ άκόμα χρονικό διάστημα.

Κοινωνικό πρόβλημα και ήθικό στίγμα για ένα πολιτισμένο λαό άποτελεί και ή θανατική ποινή που προβλέπει τό Σύνταγμα έπί «μη πολιτικών έγκλημάτων». Ο συγγραφέας σέ δύο άρθρα του που πρωτοδημοσιεύθηκαν τό 1975 έπανερχόμενος σέ παλιά, από τό 1958, πρόταση του έπισημαίνει τίς αντιφάσεις που συνοδεύουν τη δικαιολόγηση του βαρβαρικού αυτού θεσμού και έπιχειρεί μία έπιστημονική θεμελίωση των άπόψεών του.

Τό βιβλίο τελειώνει μέ ένα «λόγο προς τους νέους» που όμως θά ήταν ίσως χρήσιμος, ως δεοντολογικός όδηγός, και για τους μεγάλους σέ ηλικία και «αυθεντία». Ο «λόγος» γίνεται ιδιαίτερα έπικαιρος καθώς προέρχεται από έναν άκαδημαϊκό δάσκαλο που στην προοεχή, κρίση για την Άνώτατη Παιδεία, σχολική χρονιά θά διατελέσει Πρύτανης σ' ένα από τά Πανεπιστήμια ή Ιδρύματα της χώρας.

Αξίζει, τέλος να έπισημανθεί ή ζηλευτή πειστικότητα και ρωμαλεότητα της δημοτικής που χρησιμοποιοει ο συγγραφέας ύπόδειγμα διδακτικό γλωσσικής έκφρασης.

Μόνιμη έκθεση δίσκων

Μία «ειδική προσφορά» ενός ειδικού μαγαζιού

Χάρητος 38 στό Κολωνάκι

ΡΥΛΑΡΙΝΟΣ

**Ειδικος
στα
νομισματα
και
μοναδικος
στα
χαρτονομισματα**

STAMPS and COINS
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 5, ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ.: 32 10 577 - 32 10 384

το "μαγαζι"

Διδοτου και Ζωοδοχου Πηγης

εχει απ' ολα.

φτηνες τιμες!

Έκδόσεις Γλάρος (Μπάμπης Γραμμένος)
Θεμιστοκλέους 31 Τηλ. 36.18.457

**Σιμόν ντέ Μπωβουάρ
ΟΙ ΩΡΑΙΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ**

Τό πολύκροτο μυθιστόρημα πού
«χώνει τή μύτη του» πίσω από τό
λούστρο τής ύψηλης κοινωνίας

Μεταφράζει ή
Ντέζη Έξαρχοπούλου – Καγκελάρη

●
**Βασίλη Μαντέλη
Η ΑΠΟΠΕΙΡΑ**

Τό πρώτο ελληνικό πολιτικό θρίλλερ
μέ φόντο τίς τελευταίες στιγμές
ένός παρανοϊκού καθεστώτος

●
**Μαρία Μοντεσσόρι
ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ
ΑΓΩΓΗΣ**

Τό τολμηρό σχέδιο γιά τό άνοιχτό,
πειραματικό σχολείο σέ όλες τίς βα-
θμίδες τής εκπαίδευσης

Μεταφράζει ό
Μπάμπης Γραμμένος

●
**Ίσαάκ Άσίμωφ
ΜΑΥΡΕΣ ΤΡΥΠΕΣ ΣΤΟ
ΔΙΑΣΤΗΜΑ**

Τό μεγαλύτερο αίνιγμα πού προβάλ-
λει μέσα από τό άπειρο

Μεταφράζει ό
Γιώργος Μπαλάνος

●
Κεντρική διάθεση – Παραγγελίες:
Ζαλόγγου 14 – Αθήνα – 142
Τηλ. 36.36.574

Βιβλίο-παρουσίαση

ΠΕΤΕΡ ΧΟΦΣΤΑΤΤΕΡ

Εισαγωγή στην κοινωνική Ψυχολογία.

Μετάφραση: Τζένη Μαστοράκη. Πρόλογος - Έπιμέλεια: Βασ. Ι. Φύλιας.

Έκδόσεις: Άντ. Λιδάνης - Νέα Σύνορα.

Τό βιβλίο είναι μοναδικά χρησιμο σε έναν τομέα - την κοινωνική ψυχολογία - που έχει κακοπάθει στην Ελλάδα από την διάδοση μιας παραφιλολογίας. Η κοινωνική ψυχολογία, ξεκινά από τα δεδομένα της ατομικής ψυχολογίας και τα πορίσματα της κοινωνιολογίας και επιχειρεί να ερμηνεύσει τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνεται μια συλλογική χαρακτηριστική ψυχολογία, καθοριστική για τη στάση και τη συμπεριφορά των ανθρώπων. Τό βιβλίο αυτό, πέρα από τη συστηματική ανάλυση του αντικείμενου (και σ' αυτό βοηθούν η επίκληση των συμπερασμάτων της κοινωνιολογίας, της εθνολογίας, της ψυχολογίας) προχωρεί σε κάποιες γενικότερες αναγωγές και βοηθά τον αναγνώστη στην αντίληψη του σύγχρονου κόσμου.

ΑΛΚΗ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ:

Η θεωρία της Έλληνικής λαογραφίας - κριτική ανάλυση. Έκδοση: Έταιρεία Σπουδών της Σχολής Μωραΐτη. Αθήνα 1978.

Η έννοια «λαός», «έλληνικότητα», «έθνος» έχουν και στην χώρα μας χρησιμοποιηθεί ή «μελετηθεί» κάτω από έπιρροή συγκεκριμένων ιδεολογικών τάσεων. Η λαογραφία στην Ελλάδα αυτοκαθορίστηκε κάποια έποχή, προσανατολίστηκε ακόμα και μεθοδολογικά και προώθησε χωρίς κάποια στιγμή να εξετασθεί κριτικά μια έπιστήμη που συμμετείχε ουσιαστικά στα νεοελληνικά ιδεολογικά μορφώματα. Η Α.Κ. - Ν. μάζ λέει στο πρόλογο της ότι τό πρόβλημα των λαογράφων «δέ βρίσκεται στον άκριτό και σαφή καθορισμό του αντικείμενου της έπιστήμης τους, αλλά στην εξέταση του «ποιός» και «γιατί» μελετά τό λαό σέ κάθε συγκεκριμένη περίπτωση». Και τό έρώτημα στο όποιο προσπαθεί να άπαντήσει είναι τό ακόλουθο: Ποιοί είναι οι Έλληνες λαογράφοι και μέσα σέ ποιές ιστορικές συγκυρίες διαμορφώσαν, ό καθένας τους, τη θεωρία του για την έλληνική λαογραφία.

ΑΝΤΡΕΑ ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ:

24 Σύγχρονοι πεζογράφοι. Έκδόσεις: «Νικόδημος», Αθήνα 1978.

Στό βιβλίο ανάλυεται ή μετά-

πολεμική μας πεζογραφία μέσα από τό έργο 24 δημιουργών όπως Β. Βασιλικός, ό Δ. Χατζής, ό Α. Σαμαράκης, ό Μ. Κοιμάνταρης, ό Σπ. Πλασκοβίτης κ. ά. Ό Α.Κ. έντοπίζοντας τις διαφορές και τις καταβολές αυτής της γενιάς από τη γενιά του '30, επιχειρεί νά δει συνθετικά τη δημιουργική παρουσία όλων αυτών των δημιουργών που, ή όριστική κατάθεσή τους στα γράμματα μας δέν έχει γίνει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ:

Η τιμή και τό χρήμα. Έκδόσεις: «Κείμενα»

Μία πολύ φροντισμένη έπανεκδοση του Κ.Θ. που περιλαμβάνει τις χαλκογραφίες που είχε χαράξει για την α' έκδοση του βιβλίου ό Μάρκος Ζαδιτζιάνας. Σέ έπιμετρο καταχωρείται γλωσσάρι και δύο κείμενα για τό έργο και τη ζωή του Κωνσταντίνου Θεοτόκη. Τό ένα του Άρ. Σιδέρι και τό δεύτερο της Είρ. Δεντρινού στην όποια και είχε ό συγγραφέας άφιερώσει τό διήγημά του.

ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΑΤΖΟΓΛΟΥ:

Η λογοτεχνία της Θεσσαλονίκης - Σχέδιο μελέτης. Λευκωσία 1978.

Σειρά άρθρων ανατυπωμένων από τό περιοδικό «Νέα Έποχή» της Λευκωσίας. Η μελέτη της λογοτεχνικής σχολής της Θεσσαλονίκης είναι ένα θέμα που συχνά έχει έλκύσει τούς κριτικούς μας· και για τις ιδιομορφίες της και για τη συμβολή της και τό «μυθολίασμα» που έκαμε στή γραμματεία μας. Τά επί μέρους θέματα της μελέτης αναφέρονται στους λυρικούς, πεζογράφους, την ποίηση «του άτομικού πόνου», την κριτική και τό δοκίμιο και σταματούν μέχρι τη νεώτερη, σημερινή γενιά που λιγώτερο ή περισσότερο δόκιμα συνεχίζει μιάν άπόπειρα και μία παράδοση.

MARRAY BOOKCHIN:

Η οικολογία της Έλευθερίας. Έκδοση: «Διεθνής Βιβλιοθήκη». Αθήνα 1978.

Σειρά κειμένων για προβλήματα οικολογίας. Μέ εύφάνταστο τρόπο γίνονται προσεγγίσεις πέρα από τις τυπικές έπιστημονικές για μόλυνση κλπ. Ό διασμός του οικολογικού περιβάλλοντος προχωρεί πολύ μακριά κατά τό συγγραφέα. Μένει σέ κάποιες παρατηρήσεις που εξατομικεύουν στα φυσικά όντα αυτόν τον διασμό και καταναγκασμό - της τε-

χνοκρατικής, διομηχανικής μας κοινωνίας.

Και μία λεπτομέρεια για την ιστορία του έλληνικού βιβλίου: Σύμφωνα με τόν εκδόστη ή μετάφραση έγινε από «όμιλο καλών νέων και νεανίδων διασπαρμένη φράξια του όμιλου θανδάλων Θεσσαλονίκης». Και από τότε, ό καλός φίλος του βιβλίου κ. Άν. Μπάλκος ανακάλυψε και κατέγραψε στα κατάστοιχά του μία νέα άνατρεπτική όργάνωση...

ΜΑΡΚ ΤΟΥΑΙΝ:

Οι περιπέτειες του Τόμ Σώγιερ. Μεταφρ.: Δ. Φραγκόπουλος. Έπίλογος G. P. Elliot. Έκδ.: «Σ.Ι. Ζαχαροπούλος». Αθήνα 1978.

Η σαγηνευτική ιστορία του Μάρκ Τουαίν που έκινά από τη διασκέδαση που προφέρει στα παιδιά και τούς νέους θυμίζει στους μεγάλους «αυτό που υπήρξαν, έλλοτε, τό πώς ένιωθαν και σκέφτονταν και μιλούσαν και τό πώς ήταν, κάποτε, οι άπασχολήσεις τους».

Η μετάφραση διατηρεί όλη την άνάσα του πρωτότυπου.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ «ΖΕΡΙΓΓΑ»: Νικήτας Γρύσπος, Ν. Λογοθέτης, Γιώργος Ζέργγας. Καλλιτεχνικές έκδόσεις. Αθήνα 1978.

Τρία βιβλία που διασώζουν τό έργο δύο ζωγράφων και ενός γλύπτη (του Λογοθέτη). Η όλη προσπάθεια και άπόπειρα θά άξίζει νά συζητηθεί άρκετά. Οι έπιλογές για την παρουσίαση των καλλιτεχνών μας και ή άναδείξη ενός έργου (άπό φωτογραφική, τυπογραφική μέχρι κριτική - αναλυτική άποψη) είναι μία υπόθεση που δέβαια δέν μπορεί νά καθορίζεται από τις πρωτοδουλίες μιας γκαλερί.

Ε.Ο.Κ. - ΕΛΛΑΔΑ - ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

Γράφουν: Buck, Γιαννίτης, Hummen, Κραβαρίτου - Μανιτάκη, Κωνσταντίνου, Μεταξάς, Μπαμπινάκης, Νικολινάκος, Παπαγιαννάκης, Παπασηπλιώπουλος.

Πρόλογος - Έπιμέλεια: ΜΑ-

ΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΙΝΑΚΟΣ

Έκδόσεις: Άντ. Λιδάνης - Νέα Σύνορα, Αθήνα 1978.

Τό βιβλίο αυτό άποτελεί μία σφαιρική θεώρηση του προβλήματος της Ε.Ο.Κ.: α) Έξετάζει τις σχέσεις της Ε.Ο.Κ. με τό Μεσογειακό χώρο γενικώτερα και βάζει έτσι τό έλληνικό πρόβλημα σ' ένα σοβαρό πλαίσιο ανάλυσης, β) δίνει ένα θεωρητικό και κατανοητό σχήμα εξέγησης των κινήσεων που γίνονται στο χώρο αυτό σέ σχέση και με τό έλληνικό πρόβλημα και γ) δέν είναι μονολιθικό, αλλά εκφράζει τις άπό-

ψεις δέκα διαφορετικών έπιστημόνων - οικονομολόγων που βλέπουν τό θέμα από τη δική του σκοπιά ό καθένας.

ΑΡΙΣΤ. ΜΑΝΕΣΗ - Γ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Τό Σύστημα του 1975. Β' έκδοση. Έκδ.: ΣΑΚΚΟΥΛΑ. Θεσ/νίκη 1978.

Η Β' έκδοση του «Συντάγματος '75» συμπεριέλαβε τό Β' ψήφισμα, έναν πίνακα των έκτελεστικών νόμων και τό κείμενο των πιο σημαντικών άπ' αυτούς καθώς και την Εύρωπαϊκή Σύμβαση των δικαιωμάτων του Άνθρώπου του 1950. Μαζί με όλο τό ύπόλοιπο ύλικό (κείμενα, κανονισμό δουλής, χρονολογικό πίνακα, εύρετήριο, βιβλιογραφία κλπ.) δίνεται τό σύνολο του συνταγματικού πλαισίου που έδωσε ή μεταπολίτευση και ή κυβερνητική πλειοψηφία.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ.

Έπετηρίδα του Κέντρου Έρεύνης της Έλληνικής Φιλοσοφίας. Τόμος 7ος. Αθήνα 1977.

Ό τόμος περιέχει θέματα συστηματικής Φιλοσοφίας, Ιστορίας της Φιλοσοφίας, Βιβλιοκρισίες και Ειδήσεις. Άναμεσα στις άλλες μελέτες του τόμου περιλαμβάνονται: Φ. Βασιλείου: Φιλοσοφική θεώρηση της μαθηματικής έπιστήμης ως Άποδεικτικής, Κ. Δεσποτόπουλου: Εισαγωγικά στην Πραξιολογία, Ε. Μπιτσάκη: Η ώλληλεπίδραση, έννοιολογικός πυρήνας των φυσικών θεωριών, Π. Κανελλόπουλου: Πλάτων και Δίων, Κ. Καβαρνού: Οι καλές τέχνες ως θεραπευτική κατά τόν Πλάτωνα, Θ. Νικολάου: Τό αύτεξουσό στον Κλήμεντα τόν Άλεξάνδρεια, Π. Άθανασιάδου-Fowden: Η ιδέα του Έλληνισμού, Ρ. Άργυροπούλου - Λουγγή: Η «Ηθική» του Κ. Κούμα και τό έργο του W. T. Κρυγ, Ά. Μπαγιόνα: Η έννοια του κακού στη φιλοσοφία της Ιστορίας του Hegel.

Στό τμήμα της Ιστορίας της Φιλοσοφίας δημοσιεύονται μία σειρά άρθρα που αναφέρονται στον Άριστοτέλη και τις έπιρροές του έργου του από τούς: Λ. Γ. Μπενάκη (για τό μεταδυσαντινό Άριστοτελισμό), Κ. Κατσιμάνη, Ε. Παπαδημητρίου, Ά. Κουτούγκου, ενώ σέ άλλες μελέτες (π.χ. της Έ. Άμπατζόγλου) γίνονται έμμεσες αναφορές στον «Άριστοτελισμό».

Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας: 15 + 1 θέσεις για την αυτοδιαχείρηση. Μετ.: Δ. Βεργιάδη. Έκδόσεις Άνδρομέδα, Αθήνα 1978.

Σέ μία μικρή μπροσούρα καταχωρούνται οι 15 θέσεις για την αυτοδιαχείρηση που υιοθέτησε τό ΣΚΓ στην Έθνική Συνέλευση του

τόν 'Ιούννη του '75. 'Η 16η θέση προτάθηκε, όπως δημοσιεύεται, από την άριστερά του κόμματος, το CERES, αλλά τελικά δεν έγινε αποδεκτή από την πλειοψηφία.

Η κριτική για το βιβλίο του Δ. Βασιλειάδη: Τό κρητικό σπίτι. Αθήνα 1978.

Ο συγγραφέας του βιβλίου «Τό κρητικό σπίτι: αυτό τό καταφύγιο κι' αυτό τό όρμητήριο», συγκέντρωσε επιστολές, σημειώματα και κριτικές (έπαινετικά όλα) για τό βιβλίο του· κι' αυτό σάν απάντηση στην κριτική του βιβλίου που δημοσίευσε ο Δ. Φυλιπιδής στα «Αρχιτεκτονικά Θέματα». «Όσο σημαντική δουλειά κι' άν έχει κάμει ο κ. Δ.Β., πολλές είναι οι αντιρρήσεις για τή μέθοδο και τά συμπεράσματά του.

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.

Νέα μετάφρ. Άλέκου Γ. Χλωροῦ. Έκδόσεις Παπαζήση, 1978

Πρόκειται για μία άρτια μετάφραση της Συνθήκης της Ε.Ο.Κ. και συγκεκριμένα του πλήρους κειμένου της, μέ συμπληρώσεις, όπως ισχύει από τήν 1η 'Ιανουαρίου 1978, τό ενδιαφέρον της οποίας είναι εύλογο για τόν κάθε ενδιαφερόμενο για τήν τύχη της χώρας μας, Έλληνα.

ΜΑΝΩΛΗ ΦΟΥΡΤΟΥΝΗ:

Τοπία του χρόνου (ποιήματα) Έκδόσεις «Ανθολογία»

Δείγμα γραφής: Αὐτός ἐκεῖ φωνάζει, ἔμεινε λείε ἀδειανός ἀπό σάρκα / καί σκέψεις μία κόκκινη γραμμή πάνω στό χιόνι, / ἕνα σύνθημα. Τά παραμύθια ἀπό καιρό πιά δέν ξέρουνε / τ' ὄνομά τους, τά νερά ἀκίνητα ἔξω ἀπό τίς πόρτες / δέν μποροῦν πιά ν' ἀνοίξουν τό δρόμο γιά τούς σπόρους (ἀπό τήν ἐνότητα: Σιωπές καί Έμβιατήρια).

Κ.Ι. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΥ:

Μελετήματα φιλοσοφίας. Έκδόσεις Παπαζήση

Πρόκειται για μία σειρά ἀπό μελετήματα, μέ μία διάταξη κάπως συστηματική, που ὑπῆρξαν (αὐτά τά μελετήματα) κεφάλαια παλιότερων καί ἐξαντλημένων πιά βιβλίων του ἑξαίρετου καθηγητή καί διανοητή Κ.Ι. Δεσποτοπούλου. Θέλοντας ν' ἀποφύγει ο συγγραφέας ἐπαναλήψεις καί γιά νά ἐμπλουτίσει βιβλιογραφικά τά μελετήματα, ἔκανε περικοπές καί προσθήκες στά κείμενα καί στίς ὑποσημειώσεις, καθώς ἐπίσης καί βελτιώσεις ὕφους καί γλώσσας.

ΝΙΚΟΥ ΨΑΡΟΥΔΑΚΗ:

Παιδεία καί Δημοκρατία. Γ' ἔκδοσι. Έκδόσεις: «Μήνυμα» 1978.

Ἡ μικρή αὐτή μερσοσύρα ἀποτελεῖ τό κείμενο μιάς διάλεξης που

ἐπιχειρήθηκε μέσα στή δικτατορία. Ὁ συγγραφέας - παλῶς ἐκπαιδευτικός - μέ καθαρότητα ἀναλύει, καταφεύγοντας καί στίς μαρτυρίες τῶν βιβλικῶν κειμένων, τήν ἀλληλοσύνδεση τῆς παιδείας καί τῆς ἐλεύθερης, δημοκρατικῆς ἀνάπτυξης τῆς προσωπικότητάς.

ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Τό αἰγιακό πρόβλημα - Πρόβλημα ἐδαφικῆς ἀεραιότητάς καί ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας. Αθήνα 1978.

Ἡ μελέτη, ἀνάπτυκο ἀπό τόν «Πολίτη», ἔχει συμπληρωθεῖ μέ μερικά βασικά ἐπίσημα κείμενα, ἀποφάσεις καί ἀνακοινωθέντα σχετικά μέ τό αἰγιακό πρόβλημα. Παρ' ὅλο τό συνοπτικό της χαρακτήρα βοηθᾷ καί στή γενική γνώση του θέματος, τήν ἀποσαφήνιση ὅρων καί ἐννοιῶν - που συχνά συζητοῦνται - καί προχωρεῖ σέ κάποιες κριτικές ἐπισημάνσεις τῶν ἐλλειμῶν τῆς κυβερνήσεως.

Κ.Δ. ΚΑΡΑΒΙΔΑ:

Ἀγροτικά, Μελέτη Συγκριτικῆς. Πρόλογος: Ἱ. Πεσμαζόγλου. Εἰσαγωγή: Ν. Μουζέλη. Έκδόσεις: «ΠΑΠΑΖΗΣΗ».

Τό βιβλίο κυκλοφόρησε σέ φωτογραφική ἀνατύπωση ἀπό τήν ἐξαντλημένη πρωτότυπη ἔκδοσι του 1931. Ἡ ἔκδοσι είναι ἐμπλουτισμένη μέ ἕνα πρόλογο του Ἱ. Πεσμαζόγλου καί μέ μία ἐκτενῆ εἰσαγωγή του Νίκου Μουζέλη που ἀποτελεῖ μία πολύ χρήσιμη ἀνάλυση καί γενική τοποθέτηση του σημαντικοῦ καί παραγνωρισμένου αὐτοῦ βιβλίου. Τά «Ἀγροτικά» ἀποτελοῦν τόν «ἀκρογωνιαῖο λίθο» του ἔργου του ἐμπνευστή τῆς κοινοτικῆς καί συνεταιριστικῆς ἀνάπτυξης του τόπου μας. Στόν τόμο ὑπάρχει καί μία πρώτη βιβλιογραφική προσέγγιση του ἔργου του Καραβίδα.

Πόσο σημαντικό καί ἐπίκαιρο είναι τό ἔργο του Καραβίδα γιά τό ξεπέραςμα τῶν ἀδυναμιῶν τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας δείχνεται καθαρά στήν ἀνάλυση του Ν. Μουζέλη:

«... Αὐτό τό ξεπέραςμα κατά τόν Καραβίδα, δέν μπορεί νά γίνει βέβαια μέ τήν ἐπιστροφή σέ πατριαρχικά, αὐτάρχη σχήματα παραγωγῆς, ἀλλά μέ τήν ἀναξωγόνηση, ἀνάπλαση καί χρησιμοποίηση καθαρά ἑλληνικῶν παραδοσιακῶν θεσμῶν (ὅπως ο κοινοτισμός, ο συνεταιρισμός) γιά τή δημιουργία μιάς αὐτόνομης καί δυναμικῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Μ' ἄλλα λόγια ο Καραβίδας δέν προτείνει μία «ρομαντική στροφή» στό παρελθόν. Ἡ μόνη ρεαλιστική ἐπιλογή που βλέπει είναι, εἴτε νά θροῦμε ἕνα διαφο-

ρετικό τρόπο ἀνάπτυξης (προσαρμοσμένο στήν ἰδιαιτερότητα καί τίς ἐνδογενεῖς δυνάμεις του ἑλληνικοῦ χώρου), εἴτε νά γίνουμε μία ἀξιοθρήνητη κεντρικότερα τῆς Δύσης, στό οἰκονομικό, πολιτικό καί πολιτιστικό ἐπίπεδο. Ὡς πύ θετική διμβολή τῶν Ἀγροτικῶν είναι ἡ συστηματική χρησιμοποίηση τῆς συγκριτικῆς μεθόδου. Παίρνοντας ὑπόψη πόσο λίγο χρησιμοποιεῖται αὐτή ἡ μέθοδος ἀκόμα καί στήν τωρινή προσέγγιση του ἑλληνικοῦ χώρου τά «Ἀγροτικά», περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη μελέτη, δείχνουν τή γονιμότητα καί ἀναγκαιότητα τῆς συγκριτικῆς ἐρευνας τῶν ἑλληνικῶν θεσμῶν. Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τό λόγο τό βιβλίο του Καραβίδα εἶναι σημαντικό καί ἐπίκαιρο, ὄχι μόνο γιά τήν προσφορά του στή μελέτη τῆς ἀγροτικῆς μας κοινωνίας καί οἰκονομίας, ἀλλά καί γιατί, τέσσερις δεκαετίες μετά τή δημοσίευσή του, μάς δείχνει ἀκόμα τόν πύ γόνιμο μεθοδολογικό δρόμο γιά τήν κατανόηση τῶν προβλημάτων του τόπου μας».

ΝΑΤΑΛΙΑΣ ΜΠΑΡΑΣΚΑΓΙΑ:

Ἐπτά ἡμέρες μιάς γυναίκας. Μετ.: Τασούλας Καραϊσκίνα. Έκδ. «ΟΔΥΣΣΕΑΣ», Αθήνα 1978.

Ἡ συγγραφέας, που κύριο ἔργο της είναι ἡ φιλολογική ἐρευνα ἐμφανίστηκε, ὡριμη πιά, στή λογοτεχνία. Στό βιβλίο της ἀπλά, λαχανιαστά, μέ εἰλικρίνεια, ἀφηγείται τήν καθημερινότητα τῆς ζωῆς μιάς σοβιετικῆς γυναίκας, μέ καί τήν προσπάθειά της καθώς ἀγωνίζεται καί διεκδικεῖ τή θέση της στή δουλειά, δίπλα στίς ἄλλες γυναῖκες· στήν κοινωνία, δίπλα στόν ἄνδρα.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΣΙΑΦΑΚΑ:

Ἀναλύσεις ἰσολογισμῶν. Έκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ.

Πρωταρχικός σκοπός του βιβλίου είναι νά δώσει τή δυνατότητα στούς ἐπενδυτές μετοχικῶν τίτλων νά στηρίξουν τίς ἀποφάσεις τους σέ ὀρθολογικά κριτήρια καί δεδομένα, που νά είναι τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιστημονικῆς ἀνάλυσης τῶν ἀριθμητικῶν στοιχείων.

Ἡ συναγωγή, μέ αὐτόν τόν ἐρευνητικό τρόπο, τῶν στοιχείων προσφέρει τήν εὐκαιρία νά δια-

πιστώσει κανεῖς κατά βάθος τήν πραγματική κατάστασι στήν ὁποία βρίσκεται μία ἐπιχείρηση. Σύγχρονα ὅμως τό βιβλίο είναι ἕνας καθρέφτης τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας χρήσιμος γιά κάθε ἐρευνητή.

ΝΙΚΟΥ Δ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ, Διδακτικά Δοκίμια γιά τό Λύκειο. Σειρά Β' Έκδόσεις «ΠΑΠΑΖΗΣΗ»

Τά «Νεοελληνικά» ἀποτελοῦνται ἀπό δοκιμιογραφικές προσεγγίσεις μερικῶν ἀπό τά πύ σημαντικά κείμενα που περιέχονται στά «Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα» τῶν τριῶν τάξεων του Λυκείου. Τό βιβλίο ἐπιχειρεῖ νά δει τό μάθημα τῶν Νέων Ἑλληνικῶν πέρα ἀπό τή συνηθισμένη «σχολική ἀνάλυση». Ἡ διακηρυγμένη πρόθεσι του συγγραφέα είναι νά ἐξωσθεῖ ἀπό τή σχολική πράξη ἡ ὡραιολογία, ὁ ρητορισμός καί ἡ «κατά τάξη» ἀνάλυση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ:

Ἀγάπη παράνομη - διήγημα ἀνέκδοτο. Ἐπιμέλεια Φίλ. Βλάχος.

Έκδόσεις «ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ».

Ὑστερα ἀπό πολλές περιπέτειες, ἕνα ἀνέκδοτο κείμενο του Κ. Θεοτόκη εὐτύχησε νά δημοσιευτεῖ. Ἀρχικά, ἐπρόκειτο νά συμπληρωθεῖ στίς «Κορφατικῆς Ἱστορίες» μαζί μέ ἄλλα διηγήματα του ξεχωριστοῦ συγγραφέα. Παρ' ὅλες τίς καταστροφές του χειρογράφου, ἡ ἀφήγησι εἶναι καί ὁ μύθος ἀποκαταστάθηκε. Οἱ ἐντάσεις... ἀτομικές σχέσεις ὀρίζονται... τόν κοινωνικό περίγυρο... τό μάτι του ἀφηγητή παρακολουθεῖ μέ κάθε λεπτομέρεια τίς μεταλλαγές τῶν καταστάσεων.

ΚΑΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ:

Ἀλληλογραφία. Τόμος Β (1916-1928). Εἰσαγωγή - φιλολ. ἐπιμέλεια - σημειώσεις: Κ.Γ. Κασίνη - Αθήνα 1978

Ἡ ἔκδοσι τῆς ἀλληλογραφίας ἑνός δημιουργοῦ ὅπως ο Παλαμάς προσφέρει κάτι ἰδιαίτερα σημαντικό στή συμβολή γιά τήν κατανόηση του ἔργου καί τῆς προσωπικότητάς του. Οἱ ἐρεθισμοί καί οἱ κρίσεις που καταγράφονται στήν προσωπική ἀλληλογραφία του Κ.Π. δίνουν συχνά τά κλειδιά γιά τήν κατανόηση μιάς δολόκληρης ἐποχῆς καί τῆς συμπεριφορά μιάς γενιάς.

ΙΣΠΑΝΙΚΑ

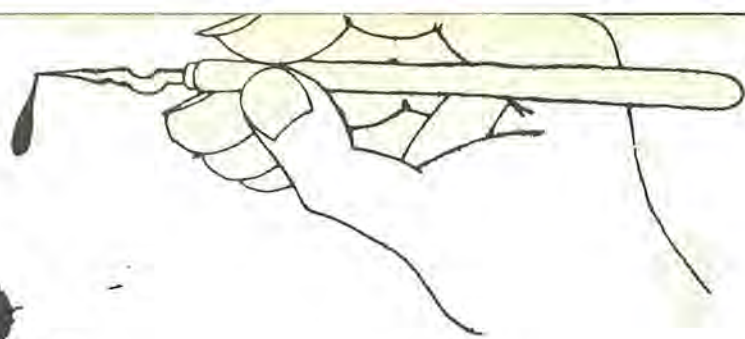
Πρώτη ὁμιλούμενη γλώσσα σέ παγκόσμια γεωγραφική ἔκταση καί μέσο ἐπαφῆς μέ τόσες χώρες καί λαούς, που ἔχουν σίγουρα πολλά νά μάς προσφέρουν.

Μαθήματα κανονικά - ἑντατικά - Μέθοδος ὁπτικο-ακουστική.

Πληροφορίες καί ἐγγραφές 10-2 π.μ. καί 6-8 μ.μ.

Μαρίνα ΚΑΤΣΑΡΑ

Χαρ. Τρικούπη 170 Α
- Τηλ. 64.62.786

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

Λένε πώς στην 'Αγγλία, αν ένας δεξιός (έκτός κι' αν η 'Αγγλία είναι σοσιαλιστική) κρατικός υπεύθυνος, κατηγορηθεί για ένα έστω μικρό παράπτωμα, για λόγους προσωπικής ευθιξίας και αξιοπρέπειας παραιτείται, με αναλογία εννιά οτίς δέκα φορές.

Φαίνεται πώς στην 'Ελλάδα, ένα αριστερό και προοδευτικό περιοδικό, (δπως τουλάχιστον είναι η γνώμη της συντριπτικής πλειοψηφίας των αναγνωστών του), αξιολογεί και λογοκρίνει κατά την κρίση του, γράμματα αναγνωστών, επώνυμα - υπογεγραμμένα και δεν έχει, ούτε την ελιξίρνια, να δώσει μιά απάντηση ότι «κύριε, το γράμμα σας δεν είναι δημοσιεύσιμο. Λυπούμαστε».

Δυστυχώς, εγώ λυπάμαι πού πολύ πού θα εξακολουθώ να διαβάζω το «ΑΝΤΙ», είτε γιατί μου αρέσει, είτε γιατί είμαι αδιόρθωτα μαζοχιστής.

Κι' ακόμα πού πολύ λυπάμαι γιατί κι' αυτό το γράμμα θά μπει στο αρχείο (Σ.Σ. καλάθι με τά άχρηστα) πρὸς δόξα του Νιόνιου του Σαδόπουλου: «'Εδώ είναι Μαπαλκάνια»

Γιάννης Μακρής

Υ.Γ. 'Αν σās ενδιαφέρει, τό προηγούμενο γράμμα μου έστειλα από τά τέλη Μαρτίου του '78.

Ο φίλος κ. Γιάννης Μακρής δεν είναι ο μόνος πού διαμαρτύρεται. (Η αλήθεια είναι ότι στην περίπτωση του έχει απόλυτα δίκιο γιατί η έπιστολή του δεν έφτασε ποτέ στά χέρια μας).

Πολλοί είναι οί φίλοι μας πού διαμαρτύρονται, είτε γιατί καθυστερεί η δημοσίευση των έπιστολών τους, είτε γιατί οί έπιστολές τους δεν δίνονται σέ όλη τους τήν έκταση. Είναι όμως αδύνατο - παρ' όλο πού θεωρούμε ιδιαίτερο σημαντικό τόν ΔΙΑΛΟΓΟ - νά αναπτύξουμε τίς σελίδες αυτές περισσοτέρως καί σέ όλο της ύπόλοιπης ύλης του περιοδικού.

Αξιολόγηση καί δέδαια γίνεται τό βασικό κριτήριο πάντως είναι νά μήν υπάρχει επικάλυψη

της ίδιας επιχειρηματολογίας από άλλες έπιστολές.

Η συσσώρευση πλήθους έπιστολών, μās αναγκάζει νά μήν δημοσιεύουμε μερικές από αυτές - όσες αναφέρουμε στή συνέχεια. Άλλες από αυτές δεν έχουν πιά επικαιρότητα καί άλλες έχουν ήδη καλυφθεί από δημοσιευμένες έπιστολές.

Αναφέρουμε σέ συνέχεια τίς έπιστολές πού, για τούς λόγους πού αναφέραμε δεν είναι δυνατόν νά δημοσιεύσουμε. Άλλες άφορμές θά παρακινήσουν πιστεύουμε τούς φίλους μας νά μās γράφουν καί πάλι - σύντομες έλπίζουμε - έπιστολές:

● Για τήν 'Αργεντινή καί τό καθεστώς Βιντέλα - άλλοτε επικρίνοντας καί άλλοτε υπερασπίζοντας τίς θέσεις του ΚΚΕ - πήραμε γράμματα από τούς:

Λάμπρο Αμαραντίδη, Η.Μ. από τή Ζάκινθο, Χρήστο Φρετζάγια, Β. - εργαζόμενο, Β. Μακρή, «άδωμάτιστο», Α.Φ., Νίκο Σ. φοιτητή κ.κ. Α. Οικονομόπουλο.

● Σχετικά μέ τό γράμμα του φίλου Μερτίκα καί τόν διάλογο πού κίνησε, μās έγραψαν οί: Κλήμης Μαστοροδής καί Μ.Κ. - Δημ. υπάλληλος.

● Για γενικότερα προβλήματα της 'Αριστεράς, τήν ΕΔΑ, τή συνδιάσκεψη του «Ρήγα Φεραίου», τό ΚΚΕ εσ., τό ΠΑΣΟΚ καί τό ΚΚΕ μās έγραψαν οί φίλοι:

Ν.Κ. Μπιλιράκης, Γ. Μακρής από τήν 'Αθήνα, Α. Χατζής, Γ. Σφεντέρης, Α. Βελόπουλος, Μ.Τ. από τή Θεσσαλονίκη καί Α. Μήλιος.

● Τό γράμμα «2 θεατών» μέ καταγγελίες για τά θεατρικά μας πράγματα δεν δημοσιεύεται εξ αιτίας της άνωνημίας του. Η επίκληση της άνωνημίας έγινε σεβαστή από τό περιοδικό σέ θέματα μās γενικής πολιτικής συζήτησης καί προβληματισμού. Όμως δεν μπορεί νά είναι αποδεκτή για «καταγγελίες» γεγονότων.

● Δέν κρίνουμε επίσης δημοσιεύσιμο τό γράμμα του φίλου Δ. Μαρκάκη. 'Αν καί επώνυμο, κάνει προσωπική καί προσβλητική επίθεση σέ άλληγοράφο. Δέν νομίζει ο φίλος μας ότι μιά ιδεολογική αντιπαράθεση όφείλει νά μήν ξεπερνά κάποια πλαίσια;

● Στή φίλη φοιτήτρια Έλένη

Κ. ιπαντούμε πώς προγραμματίζουμε μελλοντικά δημοσίευση για τό θέμα πού θίγει στό γράμμα της. Τό ίδιο έχουμε νά απαντήσουμε στους φίλους Π. 'Ιωακειμίδη καί Ηρ. Μίση πού τούς ευχαριστούμε μαζί μέ όσους αναγνώστες μās κάνουν υποδείξεις, για παραλείψεις καί ατέλειές μας.

Γύρω από τήν κρίση της 'Αριστεράς, τή διάσπαση του κομμουνιστικού κινήματος καί τήν πολιτική των κομμάτων της 'Αντιπολίτευσης, πήραμε μιά σειρά από γράμματα.

● Ο φίλος Α.Β. από τή Θεσσαλονίκη, μέ άφορμή τό γράμμα του Δ. Δημητριάκου (τχ. 105), γράφει:

'Αγαπητό 'Αντί,

Οί αντιρρήσεις μου αρχίζουν από τή στιγμή πού αντιλαμβάνομαι ότι η μεταχείριση του σοβαρού αυτού προβλήματος από τόν συμπαθή άποστολέα είναι απαράδεκτη μέ αυτήν πού κατακρίνει.

Δέν θέλω μέ τό γράμμα μου νά εκθέσω άπόψεις ή νά αντικρούσω επιχειρήματα. 'Απλά, θέλω νά

στό Πανεπιστήμιο διαστρεβλώνουν τήν ελεύθερη δημιουργική σκέψη καί αντικαθιστούν τά διαλεκτικά επιχειρήματα καί τή λογική μέ χριστιανικούς άφορισμούς.

● ή διαπαιδαγώγηση πού δέχονται οί γεολογοί της 'Αριστεράς τούς κάνει νά ταυτίσουν τό διάλογο μέ τήν βία, τόν καταναγκασμό, τήν εірωνία, τή συκοφαντία ή άλλως

● οί νέοι της 'Αριστεράς γνωρίζουν καλά τήν ιδεολογική καταπίεση καί πώς νά τήν άσσουν.

● για τό σκοπό της εξέλιξης της καταπίεσης, καταπιέζουν οί ίδιοι.

Δέν θά 'θελα νά τελειώσω λέγοντας ότι φταίει γι' αυτήν τήν κατάσταση ή άλλοπρόσωλη ταχτική του ΕΚΚΕ ή ή πραγματική αδυναμία του ΚΚΕ νά υπερασπίσει τίς θέσεις του ή ο άκρατος ρεφορμισμός του ΚΚΕ (έσ) ή άλλοι παράγοντες πού έγγενώς διασπνίζουν τό κίνημα στά ΑΕΙ, γιατί τότε θά έκανα τό ίδιο λάθος μιάς πού δεν υπάρχει χώρος για επιχειρηματολόγηση καί πρόθεση έντοπισμού των αιτίων. 'Απλώς θά 'θελα νά προτείνω ένα διάλογο πάνω στά βαθύτερα κοινα-

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

θήξω καί νά άμφισβητήσω μεθόδους καί κατευθύνσεις. Αυτό ξεκινά από τήν πίστη:

α) στήν προτεραιότητα διερεύνησης των αιτίων - προϋπόθεση για σωστά συμπεράσματα καί

β) στήν άρνητική συμβολή για τό κίνημα, της υπερβολής μερικών φαινομένων... ελιξίρνια τρομάζω στή σκέψη ότι θά πρέπει νά έξορχιστούν τά άτομα, οί φορείς, τά όργανα, τό κίνημα έπειδή μιά από τίς μορφές σχέσης στο Πανεπιστήμιο είναι ο πειθαναγκασμός.

Στό γράμμα πού αναφέρω, υπάρχει πρώτα ο έντοπισμός του προβλήματος: Κακοποίηση του διαλόγου. Ακολουθεί (λές καί είναι μόρα μας ακόμα καί στήν αυτοκριτική μας νά μās συγκινεί ή ίδια ή κατακριτέα διαδικασία) ο άφορισμός:

● τά κείμενα πού κυκλοφορούν

νικοπολιτικά αίτια του φαινομένου.

Καί 'εγώ συμφωνώ μέ τό ότι θά πάμε γρηγορώτερα στο Σοσιαλισμό μέ τό σωστό διάλογο αλλά καί μέ τήν έλλειψη άβάσιμων γενικεύσεων καί καταδικών.

Μέ έκτίμηση

Α.Β.

● Ο ύποψήφιος του οικονομικού κύκλου Γ.Κ. άπαντά στο γράμμα του Β.Μ. (τχ. 102):

Για τό πρώτο θέμα πού θέτει τό γράμμα του Β.Μ. καί συγκεκριμένα για τό λεγόμενο «ΚΚΕ έσ», θά θελα νά ρωτήσω: σύμφωνα μέ τήν Μαρξιστικό - Λενινιστική θεωρία πρέπει νά εφαρμόσουμε τόν δημοκρατικό συγκεντρωτισμό μέ τό νά υποτάσσεται ή μειοψηφία στήν πλειοψηφία; Η μή άποδοχή του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού (πού, άπ' ότι φαί-

νεται και σήμερα δεν εφαρμόζει αυτό το κόμμα) οδηγεί στην διάσπαση ή στην άποστασία; Μά φαινόταν στην άποστασία. Γιατί ήξεραν οι κύριοι όταν μπήκαν στο κόμμα ότι θα πρέπει να υπακούουν στις έσωκομματικές διαδικασίες. Που δίνει ο άγαπητός φίλος την διάσπαση; Στην προσπάθεια καπιταλισμού του τίτλου μήπως;

Για στο δεύτερο θέμα. Μπορεί ο Ζαχαριάδης να έλεγε, ότι έλεγε για τον Ν. Πλουμπίδη. Έκείνος όμως σαν αγωνιστής είχε απαντήσει: «Θα 'ρθει η στιγμή που το κόμμα θα αναγνωρίσει την προσφορά μου και θα με κατατάξει ανάλογα» όπως κι' έγινε. Αλλά ως μην ξεχνάει ο Β.Μ. και τους καιρούς που ο Ζαχαριάδης έκανε αυτές τις εκτιμήσεις για τον Ν. Πλουμπίδη.

Τέλος θα 'θελα να απαντήσω και σ' αυτό που κάνει πως δεν καταλαβαίνει, δηλαδή την πολιτική ούρα.

Ήταν το «ΚΚΕ έσ» και μόνο εκείνο που δέχτηκε να λάβει μέρος στην διεύθυνση του Μαρκεζίνη που οργάνωνε ή χούντα για να ξεφύγει από τον διεθνή απομονωτισμό της. Από την άλλη η Συμμαχία περιείχε στοιχεία τέτοια που να την κάνουν και αυτήν ούρα της κυβέρνησης (π.χ. ο Μαγκάκης δηλώνει στο Υπουργείο Συμβούλιο της Κυβέρνησης Έθνικης Ένότητας ότι η αποστασία και η δημιουργία και άλλου κόμματος με τον τίτλο ΚΚΕ συμφέρει τους πολιτικούς της χώρας; είναι, πάλι, η δεν είναι η Χριστιανική Δημοκρατία σαφώς αντικομμουνιστική;) Ποιά η στάση του «ΚΚΕ έσ» που ενώνεται με αριστεριότητες, δεξιούς ή όποιους άλλους τύχει αρκεί να μην μπορέσει το ΚΚΕ να κερδίσει μία μάχη όπουδήποτε; (φοιτητές, Έργ. Κέντρα, δήμους κλπ.) Τέλος, τι εξυπηρετεί η ΕΑΔΕ την οποία υποστηρίζουν ακόμα, παρ' ότι παραδέχτηκαν ότι χρεωκόπησε; Τέλος, είναι πολιτική κριτική όταν την πολιτική τους του 2% την αποδίδουν στην ανωριμότητα του Έλληνικού λαού;

Φιλικά

Γ.Κ. ύποψηφιος οικονομικού

● Ένας αγρότης από την Ν. Μάλγα γράφει:

Αγαπητό «ΑΝΤΙ»,

Διαβάζοντας τις απόψεις ανωριωτών σου στις σελίδες του διαλόγου κάθε φορά εκνευρίζομαι για δυο λόγους:

1) Σε κάθε θέμα συζήτησης υπάρχουν αντίθετες γνώμες - αυτό βέβαια είναι θετικό - αλλά οι διαφωνούντες συζητητές πάντα προσπαθούν να περάσουν τις απόψεις τους θίγοντας πολιτικά ο ένας τον άλλον, ή προσπα-

θώντας πάντα να βρει ο ένας στον άλλον κακή και ύπολογισμένη πρόθεση «εκ του πονηρού».

2) Οι βρισιές αποδίδονται «ντέ φάκτο» από κάθε πλευρά χωρίς επιφύλαξη: αναθεωρητές, δογματικοί-σοσιαλφασίστες, δεξιοί-ρεφορμιστές, συνεργάτες της ασφάλειας, φρεφωνα της Μόσχας, ούρα του Καραμανλή, τσιράκια του ΚΚΣΕ, άντεπαναστάτες κλπ.

Μά είναι αυτός διάλογος υπεύθυνων πολιτών; Που είναι η διαλεκτική αντιμετώπιση και παρουσίαση απόψεων; Που είναι η λογική; Γιατί μερικοί δεν κάθονται πριν γράψουν τις απόψεις τους, να νιώσουν ψύχραιμα πρώτα και να δάλουν σε συνέχεια λογική στις σκέψεις τους, έστω κι' αν πειράζονται μέχρις όργης από τους «του άλλου στρατόπεδους»;

Στο τχ. 104 δημοσιεύεται η επιστολή κάποιου που από εθελοντική διάθεση υπογράφει σαν «δογματικός». Και προχωρεί, λέγοντας ότι η καμπάνια κατά του Μουντιάλ δεν έχει στόχο την Βιντελική χούντα - γιατί γίνεται από δεξιούς - αλλά το ΚΚΕ. Μά δηλ η ύψηλος τά 'δαλε με το ΚΚΕ; Στη συνέχεια δίνει στο ίδιο τσουβάλι τον «Ελεύθερο Κόσμο» και τους «αριστερούς αναθεωρητές». Ερωτώ, το πιστεύει αυτό; Και αν συμβαίνει αυτό γιατί το ΚΚΕ δεν τους χτυπά αλλά συζητά την συνεργασία;

Αλλά το πιο ξερογιστικό είναι αυτό: «Αυτοί που μετά χαρής δεχτήκαν τον Μαρκεζίνη για πρωθυπουργό και τον Γλύξμπουργκ για φύλακα της δημοκρατίας στην εποχή της χούντας δημιούργησαν την Ε.Α.Δ.Ε - Α.Σ.Δ.Η.Σ., αιωνία τους η μνήμη». Μου φαίνεται ότι μερδεύει ιστορικά γεγονότα και πρόσωπα ή ότι διαδίδει την ιστορία ανάποδα. Γιατί δεν πρέπει να ξεχνάει πως υπήρχε μία οργάνωση ο «Ρήγας Φεραίος» που την εποχή της Χούντας ήταν η μαζικότερη οργάνωση και στο Πολυτεχνείο ήταν η πρωτοπόρα. Αλλά ως μάς πη τι έκανε ή τότε ΚΝΕ (Αντι-ΕΦΕΕ); Συγκεκριμένα στο Πολυτεχνείο αποκαλούσε τους συγκεντρωμένους φοιτητές και οικοδόμους, «προδοκάτορες».

Φιλικά

Α. Τριαντάφυλλος
γεωργός, Ν. Μάλγα

● Ένας φοιτητής από το Βουκουρέστι γράφει για την «ανόιση της Πράγας» και τον Εύρωκομμουνισμό:

Αγαπητό «ΑΝΤΙ»,

Αισθάνομαι την ανάγκη να σου γράψω το παρακάτω γράμμα επειδή πιστεύω ότι η εισβολή του '68 στην Τσεχοσλοβακία είναι

μία πολύ οδυνηρή εμπειρία στην ιστορία του διεθνούς εργατικού κινήματος και πρέπει να τη φέρνουμε κάθε τόσο στην μνήμη μας για να προβληματιζόμαστε.

Δέκα χρόνια πέρασαν από το φθινόπωρο του '68 που τα στρατεύματα της Σ.Ε. με την απειλή των όπλων έπνιξαν ό,τι πιο ώραιο, ό,τι πιο δημοκρατικό υπήρχε στην συνείδηση των λαών: να αποφασίζουν και να καθορίζουν οι ίδιοι τη τύχη του τόπου τους.

Ο Τσεχοσλοβάκικος λαός δεν ζητούσε πολλά. Ζητούσε πιο πλατιά Δημοκρατία, αναπτυσσόμενο σοσιαλισμό με δημοκρατικό χαρακτήρα. Τίποτε άλλο. Όμως η «προστασία» Σοβ. Ένωση ή «μάννα» του σοσιαλισμού δεν είχε την ίδια αποψη. Κατάλαβε πως τα αιτήματα των Τσεχοσλοβάκων δεν ήταν παρά μόνο μία σπθα που σε λίγο θα φούντωνε και θα κατέρριπτε τις μέχρι τότε άπαρχαιωμένες αντιλήψεις περί σοσιαλισμού. Αλλά δεν τα κατάφερε. Αυτά για τα οποία πάλευαν το '68 οι Τσεχοσλοβάκοι κομμουνιστές εκφράζονται σήμερα με το φαινόμενο του «Εύρωκομμουνισμού», και που αγκαλιάζει κάθε μέρα όλο και πιο πλατιές μάζες εργαζομένων.

Αρχισε ήδη να γίνεται η πρωτοπόρα αντίληψη στο πεδίο του Κομμουνιστικού Κινήματος. Ψάχνει να βρει και να εφαρμόσει ένα σοσιαλισμό με Δημοκρατία και Έλευθερία, ξεκομμένο τελειώς από το «δόγμα Μόσχας» που αρχίζει σιγά-σιγά να καταρρέει και που χρίστηκε και ανδρώθηκε πάνω στα κόκαλα χιλιάδων αγωνιστών της Σοβιετικής επανάστασης από τον έγκλημα του Σοσιαλισμού, Στάλιν.

Η νεοσταλινική γραφειοκρατική κλίκα της ΕΣΣΔ έρχομενη σ' αντίθεση με τον διαρκώς αναπτυσσόμενο επαναστατικό Μαρκισμό και προλεταριακό διεθνισμό άφαιρεσε με τρόπο έγκληματικό το δικαίωμα ενός λαού να κτίσει το σοσιαλισμό σύμφωνα με τις υπάρχουσες συνθήκες, διαλέγοντας τον δρόμο και κάνοντας εκτιμήσεις όπως εκείνος νομίζει καλύτερα. Τα μεγαλύτερα ΚΚ της Εθρώπης απ' την πρώτη στιγμή καταδίκασαν την εισβολή και από τότε αρχίζει ένας πρωτοφανής ιδεολογικός πόλεμος εναντίον αυτών των κομμάτων.

Με την τακτική των έπεμβάσεων του ΚΚΣΕ στα έσωτερικά των άλλων ΚΚ δεν μπορούσε να μην επέμβει και στα έσωτερικά του Κομμουνιστικού κινήματος της Ελλάδας. Η διάσπαση του '68 ήταν η όλοφάνερη πραχτική της πολιτικής της ΕΣΣΔ στη χώρα μας.

Τα κόμματα που προέκυψαν (τό ΚΚΕέσ και τό ΚΚΕέξ. - και ως μην τό παραδέχονται) βρίσκονται σε μία συνεχή ιδεολογική

πάλη. Οι δυνάμεις της ανανέωσης και του εύρωκομμουνισμού τελικά θα θριαμβεύσουν.

«Αν ή 'Αγγλία είναι τό τελευταίο κάστρο της μοναρχίας στην Εύρώπη, τό ΚΚΕέξ φαίνεται ότι θα είναι τό τελευταίο προπύργιο του Δογματισμού».

Εύχαριστώ για τη φιλοξενία
Ανδριανός Δημήτρης
Φοιτητής στο Βουκουρέστι

ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ

Αγαπητό Αντί είμαι τακτικός αναγνώστης σου και παρακολουθώ με ενδιαφέρον τον διάλογο των αναγνωστών σου, που ακόμα συνεχίζεται, πάνω στο θέμα «Σοσιαλισμός και έλευθερίες». Παίροντας αφορμή απ' τις σύγχρονες «δίκες της Μόσχας» νομίζω ότι μπαίνει πάλι τό ίδιο πρόβλημα. Είναι λάθος νομίζω να θεωρούμε έπ' άριστο ότι μία χώρα μπορεί να είναι σοσιαλιστική και ελλείψει έλευθεριών και αυτό φυσικά να αποδίδεται σε συγκεκριμένες χρονοτικές συνθήκες και καταστάσεις. «Αν θέλεις να μάθεις τό τί πιστεύουν οι κομμουνιστές κοίταξε τά χέρια τους και όχι τό στόμα». «Αν θέλεις να μάθεις τό τί πιστεύουν οι κομμουνιστές κοίταξε τά χέρια τους και όχι τό στόμα τους», έλεγε ο Λένιν. Σοσιαλισμός και έλευθερία είναι έννοιες αλληλένδετες. Τό πρόβλημα είναι να δούμε αν αυτές (οι χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού) είναι σοσιαλιστικές ή όχι. «Τό παγκόσμιο σοσιαλιστικό κίνημα είναι κάτι τό ένναιο, γι' αυτό ή άποτυχία του και ή νίκη του σε μία χώρα άντανανκλάται σε όλες τις άλλες. Αν ο σοσιαλισμός έχει αυτό ή τό άλλο πρόσωπο άφορά όλους. Η σύγκρουση ανάμεσα στη Σοβιετική Ένωση και την Κίνα μάς έμπλέκει όλους και ή εισβολή στην Τσεχοσλοβακία μάς έδωσε όλους» (Λούτσιο Ράντισε, ΙΚΚ). Δεν είναι αναγκαίο επειδή οι διάφοροι διανοούμενοι ή τά κόμματα της ανανεωτικής άριστερας δεν έχουν καταλήξει πάνω σ' αυτό τό θέμα σ' ένα συμπέρασμα, έμεις οι κομμουνιστές της δάσης να μην έχουμε γνώμη. Αντίθετα (ο κομμουνιστής είναι άτομο κριτικά σκεπτόμενο) πρέπει να πιέσουμε τά ανανεωτικά κόμ. κόμματα να πάρουν σαφή θέση, σαφή θέση άπέναντι σ' αυτές τις χώρες που αυτοαποκαλούνται σοσιαλιστικές. Ο Α. Γράμσι παρατηρούσε ότι βρίσκοντας τη σχέση ανάμεσα στο εύκαιριακό και στο πάγιο πρέπει να ξέρουμε να άποφύγουμε την υπερβολή του «οικονομισμού» και του «ιδεολογισμού». Είναι μία προειδοποίηση που πρέπει να την άξιοποιούμε, δηλαδή τό ότι

μία χώρα δέν είναι σοσιαλιστική δέν συνεπάγεται ότι είναι καπιταλιστική. Φυσικά αυτό έχει σχέση με τό σοσιαλισμό που όραματίζονται οι εργαζόμενοι. Δέν υπάρχει άστική και σοσιαλιστική έλευθερία, ή έλευθερία είναι μία. Οι έλευθερίες που υπάρχουν σε όριζόμενες δυτικές χώρες δέν είναι κάτι που τό χάρισε ή άστική τάξη. Αυτές τίς έλευθερίες τίς κατέκτησε ή εργατική τάξη με τούς αγώνες της και με τό αίμα της. Δέν μπορεί νά 'ρθει ό σοσιαλισμός, όντας άνώτερο κοινωνικό σύστημα, και χάριν... κάποιας σκοπιμότητας νά καταργήσει αυτές τίς έλευθερίες.

Έζηνα χρόνια μετά την 'Οχτωβριανή επανάσταση όχι μόνο δέν είναι «όλη ή έξουσία στά σοβιέτ», όχι μόνο δέν υπάρχει άπελευθέρωση του εργαζόμενου, της γυναίκας κλπ. άλλα αντίθετα για την καθυπόταξη και άλλωστε του λαού χρησιμοποιούνται ξεκάθαρα άστικές μέθοδοι (π.χ. τό ποδόσφαιρο, τό προ-πο, στην Μόσχα είναι πολύ εικόλο νά βρεις και νά αγοράσεις ένα Play Boy είναι όμως άδύνατο νά βρεις ένα διδύλο του Μάο ή του Τρότσκι κλπ.). 'Όσον άφορά τόν... διεθνισμό τους, τόν γνωρίζουν όλοι οι άνθρωποι: άπ' την εισβολή των τάνκς στην Τσεχοσλοβακία μέχρι τό πραξικόπημα στό 'Αφγανιστάν και μέχρι την παράδοση στους Γερμανούς των γερμανών έξτρεμιστών άπ' τούς Βούλγαρους. Για νά υπερασπιστεί κάποιος κάποιον δέν είναι άναγκαίο νά συμφωνεί μαζί του (και άστοι πολιτικοί άκόμα καταδίκασαν αυτή την ένέργεια). Τό γεγονός ότι ό σοσιαλισμός έκφράζει μία ιστορική άποφασιστική πρόοδο σε σχέση με τό παρελθόν δέν σημαίνει ότι είναι άδύνατο νά σημειωθούν πιασινωγρίσματα και παρακμή.

Και αυτή ή παρακμή έκδηλώνεται έκτός των άλλων και με: «Έγκυροι λονδρέζικοι χρηματιστικοί κύνλοι αναμένουν ότι κατά την διάρκεια της δίκης θά άποκαλυφθεί ότι οι σοβιετικές τράπεζες έκαναν επενδύσεις στην Ν. 'Αφρική - με την όποια ή ΕΣΣΔ δέν διατηρεί διπλωματικές σχέσεις...» (Οίκονομικός Ταχυδρόμος 27 Ιουλίου '78) «...παρά όμως την θεαματική τους εισβολή στις καπιταλιστικές αγορές οι Σοβιετικοί τηρούν φορές-φορές άσχημα τούς ιδεολογικούς κανόνες. 'Όταν ένα άγγλικό διδύλο-πώλειο που πουλούσε ρώσικα λογοτεχνικά διδύλα δρέθηκε σε δύσκολο οικονομική θέση, μία σοβιετική θυγατρική εταιρεία προσφέρθηκε νά τό βοηθήσει. Για νά έξασφαλίσει όμως την βοήθεια αυτή ό ίδιος κτήτης, ύποχρέθηκε νά κατεβάσει άπ' τά ράφια του όλα τά διδύλα του Σολτζενίτσιν, του 'Αντρέι Ζαχάροφ και άλλων

διαφωνούντων» ('Έλευθεροτυπία, 9 Μαρτίου '78) «... και αυτό ίσχύει επίσης και για όρισμένες υπηρεσίες. Για νά τίς έξασφαλίσεις γρήγορα και καλά, τίς περισσότερες φορές είναι άπαράιτητο νά πληρώσεις-σθερκού-ετσι λένε οι Ρώσοι τό καπέλο... Σύμφωνα με τά στατιστικά στοιχεία που άφορούν τίς τιμές των όπωροκηπευτικών προϊόντων στά 1965 ό δείκτης της κολχόζνικης αγοράς έδινε ένα ποσοστό 37% περισσότερο άπ' τίς τιμές που δριζε τό κράτος για τά καταστήματα του. Στά 1976 τό ποσοστό αυτό έφθασε τά 78% πάνω άπ' τίς έπίσημες τιμές...» (άνταπόκριση του Κ. Μπενεντέτι, Ουνιτά Νοέμβρη '77)

Σχετικά με την ύφεση: Κανείς δέ μπορεί νά άρνηθεί ότι ή πολιτική της ύφεσης είναι μία πολιτική επαναστατική και πραγματικά μαρξιστική-λενινιστική. Δέν πρέπει όμως νά πέσουμε στό λάθος νομίζοντας ότι και τό ΚΚΣΕ είναι κόμμα επαναστατικό. 'Η Σ.Ε είναι ύπέρ της ύφεσης γιατί αυτό ύπαγορεύουν τά συμφέροντά της: οι τεράστιες δαπάνες που αναγκάζεται νά κάνει άπέναντι στις ΗΠΑ και τό ΝΑΤΟ δέν της επιτρέπουν νά βελτιώσει θεαματικά τό βιωτικό επίπεδο του λαού της.

Εύχαριστώ για την φιλοξενία
Μιχ. Παλ.

ΚΚΕ ΚΑΙ ΕΚΚΕ

Πρώτ' άπ' όλα μία διευκρίνιση για την άνωνυμία μου: Είμαι υπάλληλος (του Δημοσίου) και είναι γνωστή ή μεταχείριση των «άνταρπτικων» στοιχείων, ιδιαίτερα σ' αυτό.

Στό φίλο άναγνώστη Δ.Μ. «όπαδό του ΕΚΚΕ» θά απευθύνω μερικά λόγια «ντόμπρα και μετρημένα» μιας κι' αυτός στάθηκε άφορη για τούτο μου τό γράμμα:

1. 'Η πλειοψηφία της Κ.Ε. του ΚΚΕ άποτελείται, άποτελούνταν και θά άποτελείται πάντα από εργάτες, αγρότες και εργαζόμενους της φτωχολογιάς. 'Ονόματα δημοσιεύθηκαν, ή σύνθεση του ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ είναι άσάγνωστη και άς ρίξει μία ματιά ό φίλος σ' αυτά ή στις στατιστικές του «Ρίζου» για τη σύνθεση, όχι μόνο της Κ.Ε., άλλα και των άντιπροσώπων του 10ου Συνεδρίου και τη σύνθεση των μελών. Ποιά είναι ή κοινωνική σύνθεση τόσο του «ΕΚ» ΚΕ όσο και του Πολιτικού του Γραφείου; Είναι άσάγνωστο... Κι' όμως θέλει νά περνιέται «προλεταριακό» κόμμα.

2. 'Όλη ή Κ.Ε. άποτελείται από άγωνιστές δοκιμασμένους κι' άποσπασμένους στό καμίνι της ταξικής πάλης, με πολύχρονες διώξεις, έξορίες, δασανιστήρια και

θανατικές άκόμη καταδίκες εις βάρος τους. Είναι οι ίδιοι στην πλειοψηφία τους μάλιστα εκείνοι που καθοδήγησαν στην πάλη του Λαού μας ένάντια στους ξένους και ντόπιους φασίστες, την έποχή του, κατ' αυτόν τόν ίδιο, «ήρωικού παλιού ΚΚΕ». 'Απ' την καθοδήγηση του «ΕΚ» ΚΕ ύπάρχει κανείς που νά άνήκε στην τότε καθοδήγηση του ΚΚΕ; Αυτό δέν σημαίνει τίποτα; 'Η τουλάχιστον πόσα μέλη του παλιού ΚΚΕ δρουν μέσ στό «ΕΚ» ΚΕ; Είναι άσάγνωστο: ΚΑΝΕΝΑ. Κι' όμως τό κομματίδιο αυτό θέλει νά διεκδικήσει τούς τίτλους μας! Αιδώς 'Αργείοι! [...]

3. Τέλος θεωρώ συνυπεύθυνο σε μεγάλο βαθμό τό «ΑΝΤΙ» που άφήνει με πλάγιο τρόπο νά παραποιείται με βλακώδη άδυστοκό τρόπο ό τίτλος του ΚΚΕ τυπώνοντας τό πρόσφυμα που άπ' τίς ύπαρκτες ουσιαστικά πολιτικές δυνάμεις στη χώρα χρησιμοποιεί μόνο ή «'Εθνική Παράταξη» και οι 2 φυλλάδες του χυδαίου άντικομμουνιστικού τύπου. 'Αραγε τό «ΑΝΤΙ» θά θεωρούσε σωστό νά τυπώσει γράμμα που θά άνεδοκατέβαζε π.χ. τό «ΕΚ» ΚΕ σαν «ΕΚ» ΚΕ (ασφαλ.) ύπονοώντας έτσι ένα σωρό πράγματα που άφορούν - κατά τόν γράφοντα - τη δημιουργία του τό 1972 στό Δυτ. Βερολίνο, σε μία έποχή που κυκλοφορούσαν έγκύκλιοι των μυστικών υπηρεσιών στό στρατό της χούντας (έσώ τά 'φερε σε φώς μετά την μεταπολίτευση) ότι «... πρέπει νά επιδιωχθεί ή διόλυση του ΚΚΕ με κάθε τρόπο με την δημιουργία, ύποστήριξη, ένίσχυση κλπ. τάσεων Ζαχαριαδικών, μαοϊκών, άναρχικών κτλ...»

'Ερωτώ άκόμα τό «ΑΝΤΙ» γιατί - πολύ σωστά - κατάγγειλε την άναφορά του ΚΚΕ σαν «ΚΚΕ/Ρ» στό προδοτικό έγγραφο που πρόσ τιμή του τό περιοδικό αυτό έφερε σε φώς και που κυκλοφορούσε μεταχουντικά στό στρατό; 'Εδώ δέν ίσχυει ή ίδια επιχειρηματολογία; 'Ελπίζω πως θά διορθωθεί κι' αυτό... 'Όσο για τό άλλο έγγραφο της χούντας που προανέφερα, για τόν φίλο Δ.Μ. ρωτώ: Του γεννήθηκαν καμιά φορά οι έξής άπορίες; - κι' άν ναι, πως τίς ξεδιάλυνε; - Την στιγμή που 'ναι γνωστό πως προπολεμικά ή 'Ασφάλεια και οι μυστικές υπηρεσίες είχαν διαδρώσει την Κ.Ε. του, κατά τόν ίδιο, «ήρωικού, τότε, ΚΚΕ» κι' έβγαζαν δική τους γραμμή, που 'χε τό ...προτέρημα νά φαίνεται (έκ πρώτης όψεως) άριστερή, της είναι πολύ εύκολώτερο σήμερα νά τό κάνει σε μία μικροοργάνωση νεοδημοσύρητη και, τό χειρότερο, με πολύ πρόσφορη γι' αυτήν ιδεολογική γραμμή, συνθηματολογία και πρακτική;

('Υποστήριξη άπ' τ' «άριστερά» του άντισοβιετισμού - άντικομμουνισμού, την στιγμή μάλιστα που ό πολύτιμος σοβιετολόγος - πρώην «άριστερός» - Γεωργιάδης έέπεσε μαζί με την δεξιά κριτική του...)

'Ο Λαός μας ξυπνά όλο και περισσότερο. Τό πιό ξυπνημένο τμήμα του, ό άριστερός κόσμος ταλαντεύτηκε, συγχίστηκε με τό τόσα που άκουσε μετά την μεταπολίτευση, μά σ' αυτές τίς έκλογές (κι' όχι μόνο, ούτε κύρια σ' αυτές) είδε ξεκάθαρα και όριστικά ποιά είναι ή συνετής δύναμη της 'Αριστεράς. 'Εκτελεί θλιβερό καθήκον όποιος άγνοεί την πραγματικότητα...

Τό ΚΚΕ με τίς τρεις γενιές άγωνιστών που συσπειρώνει, και την πλατιά άκτινοβολία της πολιτικής του στις λαϊκές μάζες, και όδηγό του την διδασκαλία των Μάρξ-Ένγκελς-Λένιν σε συνδυασμό με την πείρα του και την χιλιοδοκιμασμένη από 10ετίες στους ταξικούς κι' άπελευθερωτικούς αγώνες καθοδήγησή του, δυναμωμένο όσο ποτέ άλλοτε σε ειρηνική περίοδο, έχει την έγνωση των πάμπολλων δυσκολιών που θ' αντιμετώπισει άκόμη, στον τίμιο και ήρωικό πατριωτικό-ταξικό αγώνα του. Δέν λύγισε και δέν θά λυγίσει ποτέ. Και θά φθάσει στη νίκη σε πείσμα των έχθρών του λαού όποια μάσκα κι' άν φορούν.

Συναγωνιστικά
Ν.Κ.

ΥΓ. 'Ελπίζω και θεωρώ απαραίτητο τό γράμμα μου αυτό νά μήν κοιτσουρευτεί για λόγους χώρου (;) όπως συνέβηκε σε άλλο γράμμα που έστειλα πέρσι. 'Αλλιώς, άς μή μιλάμε για «άρχές» στό περιοδικό αυτό...

Σ.Σ. Οι φίλοι άναγνώστες πρέπει νά κατανοήσουν ότι ό περιορισμένος χώρος έπιδόλλει την περικοπή των έκτεταμένων γραμμάτων. Γιατί, άλλο πράγμα είναι οι άρχές, και άλλο πράγμα ή πολυλογία.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΣ-ΑΓΩΓΙΚΑ

'Ο άναγνώστης μας «Α», λίγο πειρακτικά, γράφει:

«'Αγαπητό» ; ΑΝΤΙ

Στη συγκέντρωση που διοργάνωσε ή ΕΦΕΕ στά (Πολυτεχνείο όχι) Προπύλαια, συγκεντρωθήκαμε όλοι με πανώ κι' άλλοι χωρίς, όλοι με περιφρούρηση κι' όλοι χωρίς περιφρούρηση νά διαμαρτυρηθούμε για τό νομοσχέδιο που καθορίζει τη λειτουργία των ΑΕΙ.

'Η συγκέντρωση ποσοτικά είχε έπιτυχία. 'Ηρθε πολός «κόσμος».

«Ας δούμε δλοι δσοι τὰ βάζουμε μέ τήν ἐξουσία, ποιὰ ἦταν ἡ «ποιότητά μας». Ἐγώ προσωπικά κατέβηκα μόνος μου ψάχνοντας νά διακρίνω τή συνολική διάθεση. Στήν περιοχή τῶν Προπυλαίων ἔχει συγκεντρωθεῖ ἡ κύρια μάζα τῶν «παλαμάκηδων» διαφόρων ἀποχρώσεων. Στήν γωνία Πανεπιστημίου καί τράπεζας Πειραιῶς «κάτι τρέχει». Πάω ἐκεῖ καί διαπιστώνω ὅτι ὑπάρχει μιά ομάδα κρούσεως πού ἀποτελεῖται ἀπό τήν ΟΚΔΕ – τήν προλεταριακή ἀριστερά – ὀρισμένων ΕΚΚΕ – τζήδες διάφορους 4 διεθνιστές – καί τὰ παιδιά τῆς ΚΝΕ ἀπό τήν ἄλλη (οἰκοδόμοι, φοιτητές καί «κνίτες») μέ τό ὄνομα – περιδραχινόνο – ΕΦΕΕ. Μέχρις ἐδῶ, δέν συμβαίνει θά μοῦ πείτε τίποτα πρωτόγονο. Λοιπόν συνεχίζω: Οἱ ΕΦΕΕτζήδες: (κάτοικοι δπως λέγανε ὄχι τῶν Ἐξαρχείων) ἔχουν σχηματίσει (καί λέω ἀληθεῖα) – μά τούς φοιτητοπατέρες – ἔχουν σχηματίσει ἀλυσίδες (πέντε τόν ἀριθμό) καί ἄλλοι περισσό-τερες – καί δέν ἀφήνουν «λένε» τούς ἄλλους (μέσα σ' αὐτούς καί τόν ΟΡΕΣΤΗ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟ) νά κάνουν πορεία στή Βουλή.

Ἀπεχθάνομαι τὰ συμπεράσματα γι' αὐτό θά κάνω ἐρωτήσεις:

1ον Οἱ ὁμάδες κρούσεως δέν ἤθελαν νά κάνουν πορεία; Νομίζω ὄχι γιατί ὅταν θέλεις νά κάνεις πορεία δέ φωνάζεις τήν ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ νά μή σέ ἀφήνει νά κάνεις πορεία καί δόξα τό θεό ρέ παιδιά ὑπῆρχε κι' ἄλλος δρόμος (ἐκτός κι' ἂν ἤθελαν στήν πορεία τους καί τήν ΕΦΕΕ). Ἀκουσα πῶς τό ΠΑΣΟΚ (ἐκπρόσωπος τῆς ΕΦΕΕ) σέ ἐρώτηση ἀφελούς γιατί δέν κατεβάσατε τή «νεο-λαία» σας εἶπε: Τό νομοσχέδιο ἔτσι κι' ἄλλιῶς θά περάσει τί, γυμναστική θά τούς κάνουν;

2ον Αὐτή τήν ἐρώτηση πῶς φωνάξατε!

Ἀφῆστε ἡσυχία τήν ΚΝΕ γιατί κοιμάται. Ἀφῆστε ἡσυχο τό ΚΚΕ, τό ΚΚΕ ἔσ. τό ΠΑΣΟΚ, τήν ΕΦΕΕ (ὅλοι αὐτοί εἶναι ἔξω-νοι κι' ἂν θέλετε κάτι νά «κάνουμε» ἄς δοῦμε γιά μιά φορά τήν πολιτική κατάσταση στήν ΕΛΛΑΔΑ. Τό ΚΚΕ εἶναι ἕνα κόμμα γιά νά λείει τό ΚΚΕ ἔσ. (καί νά μπορεῖ νά ἑτεροκαθορίζεται μέ τήν ἀντίθεση, δέν εἴμαστε ὅτι εἶναι τό ΚΚΕ). Τό ΚΚΕ ἔσ. εἶναι ἕνα κόμμα γιά νά λείει ἡ ΦΡΑΣΙΑ ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ δέν εἴμαστε σάν κι' αὐτούς τούς ΚΚΕ ἔσ. τούς εὐρωκομμουνιστές. Τό ΕΚΚΕ καί τὰ Μ – Λ εἶναι μόνιμα σέ ἀφασία (παραμιλᾶνε) εἶναι μόνιμα στό ἔξωτερο. Ἄλλες ὁμάδες καθορίζονται σέ σχέση μέ ἱστορικά γεγονότα. Τό ΠΑΣΟΚ δέν πολυλέει τί εἶναι καί παίζει τό ρόλο ρυθμιστοῦ στήν Ἐθνικο-φροσύνη τῆς Κυβέρνησης Καραμανλή. Μετά ἀπό ὅλα αὐτά κι'

ἀφοῦ τό ΚΚΕ δέν θέλει νά δυσ-αρεστήσει τήν Κυβέρνηση παρὰ θέλει νά τακτοποιήσει (τήν ἀντί-σταση;) καί νά ἐξυλοσθεῖ μπρός στήν ἀγρίαδα τοῦ «δεξιῶ» κατεστημένου μένουμε σωμένον.

Ἐν τέλει ἡ καί σάν συμπερά-σμα τό μόνο πού δέν θίγεται εἶναι ἡ πολιτεία τοῦ κράτους καί τῆς «ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ». Ἡ Ἑλλάδα μᾶλλον πρέπει νά εἶναι καί τό μόνο κράτος ὅπου ἡ ἀντι-πολίτευση δρᾷσεται σέ μόνιμη ἀντιδικία μέ τόν ἑαυτό της. Ὅλα αὐτά πού λέω δέν ἔχουν σκοπό νά κρίνουν μιά κατάσταση ἀλλά ἀπλῶς νά τήν δεῖξουν.

Τό ΖΗΤΗΜΑ εἶναι νά κατα-στρέψουμε τόν ἐχθρό κι' ὄχι νά τόν κρίνουμε! Καί ἄς μήν ξεχνᾶμε σύντροφοι: Πάντα παίζεται τό παιχνίδι ἡ ΕΜΕΙΣ ἡ Οἱ ἈΛΛΟΙ.

Α.

Υ.Γ. 1 Ἐτσι πού ἐγινε ἡ ζωή θά γεμίσουμε «εἰσαγωγικά»...

Υ.Γ. 2 Τό Α εἶναι ἀρνητικό καί ὄχι τό βολικό «ΑΝΑΡΧΙ-ΚΟΣ»

Υ.Γ. 3 Ἡ «δημοσίευση»;

Σ.Σ.: Ἀς ρωτήσουμε καί μεις τὰ πολλὰ ἐρωτηματικά μᾶς δί-νουν, νομίζουμε, τό δικαίωμα – τό «στὺλ» καί ἡ – βολική; – ἀνω-νυμία, πρὸς τί;

ΟΙ ΚΥΠΡΙΟΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ

Αγαπητό Ἀντί.

Σέ παρακαλῶ ἂν ἔχεις χώρο δημοσίευσε αὐτή μου τήν ἀπάν-τηση στόν κύριο (εἶναι λέξη δική του) πού ὑπογράφει μέ τὰ ἀρχικά γ.κ. φοιτητῆς Νομικῆς.

Κύριε μου, δίνοντας μίαν ἀπάντηση καθ' ὅλα καλοπροαί-ρετη σ' ἕναν συμφοιτητῆ σου δέν εἶχα ἄλλο σκοπό παρὰ νά πῶ τήν γνώμη μου πάνω στό ζήτημα τῆς πολιτικῆς ἀλλαγῆς σέ μίαν ὁποιαδήποτε χώρα πού πιέζεται ἀσφυκτικά ἀπό τόν διεθνή ἱμπε-ριαλισμό. Ἐσὺ, σάν μορφωμένο παλικάρι, ἀντί νά κάνεις τό ἴδιο ἔγινες «μπαρούτι» καί βρίζεις κατά τρόπο ἀπαράδεκτο ἱερά καί δσα ποτισμένα μέ πολύ ἰδρώτα καί αἷμα.

Θά σοῦ ἀπαντήσω σέ ὅλα τὰ σημεῖα πάλι καλοπροαίρετα καί πολιτισμένα:

Σέβομαι καί τιμῶ τόν κ. Λυσ-σαρίδη καί τὰ παλληκάρια του πού ὀπλισμένοι ἀπό τό μακα-ριακό καθεστῶς ἔχουν τήν εὐκαι-ρία νά πράξουν τό χρέος τους στήν πατρίδα, ἐνῶ οἱ κομμουνι-στές ἦσαν ἀοπλοὶ καί παρὸς τὰ γραφόμενά σου, τίμησαν τήν ιδιότητά τους αὐτή, ὅσο ἦταν δυνατόν. Γι' αὐτό δέν τούς πᾶνε νά εἰσαγωγικά. Αὐτά πᾶνε μόνο σέ κάτι ἀσεβεῖς ψευδοδημοκρά-τες. Σέβομαι καί τιμῶ τή μεγάλῃ

χώρα τοῦ σοσιαλισμοῦ, τήν πα-τρίδα τοῦ μέγιστου τῶν δημοσίων ἀνδρῶν τοῦ Β. Ι. Λένιν πού στό πύρινο, αἱμάτινο ποτάμι τῶν 17 ἑκατομμυρίων νεκρῶν της, πνί-γηκε ἡ Λερναία Ὑδρα τοῦ χιτλε-ρισμοῦ. Γι' αὐτό εἴμαι ὑποχρεω-μένος σάν ἄτομο καί σάν ἀγωνι-στής, πού τὰ πάντα ἔδωσε καί οὐδέν πήρε, νά τούς ὑπερασπίζο-μαι – δημοσία χωρίς φόβο ἀλλά μέ περισσό πάθος – ἀπό κάθε κακοήθεις ἀπ' ὅπουδήποτε καί ἀν προέρχεται ἡ ὑβρις. Γιατί δπως καί νά τό κάνουμε ἀγαπητέ μου, Μπελογιάννηδες περισ-σεύουν στήν παράταξη τῶν Κομ-μουνιστῶν χωρίς Εἰσαγωγικά. Ἄν ἔχεις ἀντιθετή γνώμη περὶ αὐτοῦ τὰ ξαναλέμε.

Εὐχαριστῶ

Σ. Γρέκος

πού δέν ὑπῆρξε ποτέ ὁργανωμέ-νος κομμουνιστής

«ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΑΝΑΚΟΙ-ΝΩΣΕΙΣ»

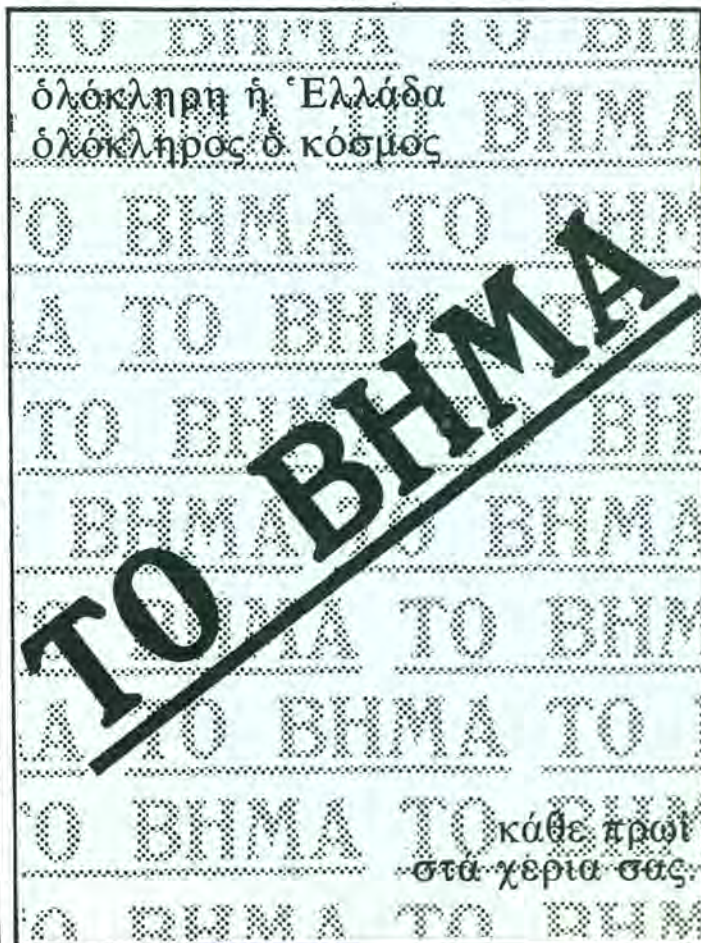
Ἀγαπητό Ἀντί,

Πῆρα τήν ἀπόφαση νά σοῦ γράψω, ἀγανακτισμένος γιά δύο γεγονότα τῆς Κυριακῆς 27/8, πού μοῦ προξένησαν κατὰπληξη ἀλλά καί ἀηδία.

Τό πρῶτο εἶναι ἕνα ἀρθρο τῆς Ἀκρόπολης γιά τήν «εὐημερία» τοῦ Ἰράν. Στό σχετικό ἀρθρο, ἡ ἐφημερίδα γιά νά «ἐνημερώσει»

τό Λαό, μᾶς ἀναφέρει γιά ἕνα Σάχη πού νοιάζεται γιά τό πάμ-φτωχο προλεταριάτο τῆς χώρας του: Ἰδρῦει σχολεῖα, νοσοκομεῖα, παίρνει τή γῆ ἀπό τούς φεουδάρ-χες καί τήν δίνει στούς ἀκτήμονες κλπ. Ἀλλά τόν καὶ μένο! Δέν τόν καταλαβαίνουν οἱ φανατικοὶ Μουσουλμάνοι καί οἱ κεφαλαιο-κράτες τῆς Περσίας καί ξεσηκώ-νονται ἐναντία στά «προοδευ-τικά» ἔργα του. Μά εἶναι πρά-γματα αὐτά; Πρὸ ἡμερῶν πάλι εἴχαμε τή δήλωση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Τσάτσου γιά τή «δημοκρατία» καί τό συν-ταγματικό καθεστῶς τοῦ Ἰράν. Τί ἐπιδιώκει ἡ κυβέρνηση; Νά μᾶς παρουσιάσει μιά ἄλλη Περσία, δπως καί τό «Κ»ΚΕ μιά ἄλλη Ἀργεντινῇ;

Τό δεύτερο γεγονός ἀφορᾷ τὰ μαζικά μέσα κρατικῆς ἐνημέρω-σης, δηλαδή, τήν τηλεόραση καί τό ραδιόφωνο. Τήν Κυριακή 27/8 μᾶς ἀνακοίνωσαν ὅτι στό Γράμμο καί στό Βίτσι ἔγιναν ἐπιμνημόσυ-νες δεήσεις γιά «τούς ἡρωικῶς πεσόντες εἰς τὰ βουνά αὐτά διά τήν σωτηρίαν τῆς πατρίδος». Παρευρέθησαν οἱ στρατιωτικῆς καί τοπικῆς ἀρχές. Ἐχουν περά-σει 29 χρόνια ἀπὸ τότε, κι' ἀκόμα οἱ γιορτές τοῦ μίσους δρῶνται σέ πλήρη ἀνθιση. Καλά! Μετά τόν ἐμφύλιο ὑπῆρχε ὁ φανατι-σμός καί ἐπὶ Χούντας ὁ ἀκρατοῦς ἀντικομμουνισμός. Ἀλλά, σή-μερα ἐπὶ «δημοκρατίας», ἀκούμε

τέτοιες ανακοινώσεις. Βαδίζουμε πάλι το δρόμο που βαδίζαμε πριν 10-15 χρόνια; Τρέμω και πού τό σκέφτομαι.

Μέ τιμή
Μ.Α.

● Μιά αποστοροφή γράμματος του Βαγγέλη Κοτρώνη (τχ. 105), προκάλεσε τις απαντήσεις των Γ. Σιδηρόπουλου και Ν. Μπιρλιράκη:

● 'Ο Γ. Σιδηρόπουλος, από τη Θεσ/νίκη, γράφει:

'Αγαπητό «ΑΝΤΙ»,
'Ο Βαγγέλης Κοτρώνης ξεκίνησε, στο γράμμα του, να εκθέσει μερικές απόψεις - ζητήματα δσον άφορά την ανταπόκριση του κ. Γιώργου Μπρουινιά, για τις ταινίες που παίζονται έτούτη την έποχή στην Εύρώπη.

'Ενώ λοιπόν ο κ. Κοτρώνης έγραφε τις απόψεις του, σέ μία στιγμή άναφερε και τό ΠΑ.ΣΟ.Κ, έκοφενδονίζοντας πολλές ξερές και άκριτες κατηγορίες έναντίον του.

Συγκεκριμένα μάς έγραψε, πώς τό ΠΑ.ΣΟ.Κ, άποτελεί ύπόδειγμα μικροαστικού σωδινιστικού και μιλιταριστικού κόμματος. Μέ την εύκαιρία, λοιπόν, θά 'θελá νά πώ δυό κουδέντες για τόν κ. Κοτρώνη κι' όλους τούς «πέραν» της παραδοσιακής άριστεράς όμοι-δεάτες του. Μπορούν νά πιστευούν δ,τι θέλουν και μπορούν νά παίρνουν θέσεις πού γι' αυτός είναι έκ τών προτέρων «σω-στές», αλλά για κανέναν άπολύ-τως λόγο δέν έχουν τό δικαίωμα νά φτύνουν κυριολεκτικά και νά βρζήλουν μέ τις πιο άνόητες - του-λάχιστον - βρωμιές ένα λαό πού έμπιστεύτηκε τό ΠΑ.ΣΟ.Κ σάν τό καθαρά πρωτοπόρο κίνημα στην πορεία για την άλλαγή. Για τόν κ. Κοτρώνη, ό λαός κι' ή άντανά-κλαση τών αντικειμενικών συν-θηκών της σημερινής κοινωνίας πάνω στό λαό, δέν μετράνε καθό-λου. Γι' αυτούς όλους, ή επανά-

σταση για τόν σοσιαλισμό γίνεται σύμφωνα μέ τις άρχές, πού πολύ σωστά καθόρισαν οι κλασικοί του Μαρξισμού, χωρίς νά με-τράνε οι τελείως διαφοροποιημέ-νες καταστάσεις του σημερινού άστικού κράτους. Μέ δυό λόγια, δρίσκονται έκτός τόπου και χρό-νου και συνεπούμενα οι άντιλή-ψεις τους είναι έξωπραγματικές. Γι' αυτούς όλους, ή επανάσταση για τό σοσιαλισμό είναι ή ένοπλη εξέγερση και τό διακηρύσσουν άπερίσκεπτα και θρονώδεια, όπως ακριδώς ένα παιδί προσ-παθεί νά προσαρμόσει κατάλλη-λα τό ώραίο παραμύθι της γι-αγιάς του στην πραγματικότητα πού ζει. Γι' αυτούς όλους ή επά-νάσταση, για τό σοσιαλισμό, θά 'ρθει έτσι ακριδώς όπως την πρό-δλεψαν σύγχρονοι, κάτοχοι του Μαρξιστικού ιδεώδους.

Θά 'θελá, έδώ, νά κλείσω, γιατί πνίγομαι κυριολεκτικά, μέ μία φράση του φημισμένου τερατά-νθρωπου Κίσινγκερ πού έλεγε: «Όπου δέν υπάρχουν άριστερί-στικά κινήματα, δημιουργούμε έμεις». Και δυό συμβουλές για τόν κ. Κοτρώνη.

1ο. Νά μήν εκθέτει κατηγορίες πού δέν τις συνοδεύει μία λογική συνέπεια· και μία καλά ζυγα-ισμένη έπιχειρηματολογία και πολύ περισσότερο, εκεί πού δέν πρέπει (κοινων, τσόντα) και 2ο. Τόν λαό ποτέ μήν τόν φτύνεις.

Μέ πολλή φιλία, και πολλά «εύχαριστώ» για τί φιλοξενία Σιδηρόπουλος Γιώργος

● 'Ο Ν. Μπιρλιράκης, από τό Ρέθυμνο, γράφει:

'Αγαπητό «ΑΝΤΙ»

'Ο κ. Β.Κ. άφ' ενός μάς λέει ότι μάς έκανε μεγάλη τιμή πού άσχο-λήθηκε μέ τό άρθρο του κ. Μπρουινιά και άφ' έτέρου εξαπο-λύει ένα ύβρεολόγιο στό προσο-δευτικά κόμματα. Καί, δέν φτά-νουν αυτά άλλα, γράφει και ένα προδοκατόρικο κατηγορώ για τό ΠΑ.ΣΟ.Κ, και δίνει έτσι τό μέτρο

και την ποιότητα του πολιτικού-ήθους του κ. Β.Κ.

Δέν έχει τό δικαίωμα νά προ-δοκάρει ό Β.Κ., τί στιγμή πού δέν χρησιμοποιεί κανένα έπιχεί-ρημα, τό κόμμα στό όποιο ό 'Ελ-ληνικός λαός έμπιστεύτηκε τις έλπίδες για άλλαγή. Τό κόμμα πού έδώ και τέσσερα χρόνια στέ-κεται μπροστά στους άγώνες του λαού ένάντια στόν ιμπεριαλισμό και την οικονομική όλιγαρχία - ντόπια και ξένη.

Για τό άν τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι μικροαστικό και σοσιαφανές κόμμα έχουν κρίνει οι εργαζόμε-νοι του τόπου μας.

'Όσοι παίζουν όμως τό παι-χνίδι της αντίδρασης και μάλιστα από τά «άριστερά», θά βρούν την άπάντηση άπ' τό λαό μας.

Εύχαριστώ
Νίκος Κ. Μπιρλιράκης

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ

Για τό σχόλιό μας του τεύχους 95 (σ. 42) σχετικά μέ τούς προσανα-τολισμούς του κλάδου τών τεχνι-κών, ό φίλος Π. Χρησιτίδης, μάς γράφει:

'Αγαπητό ΑΝΤΙ,

Θέλω νά σχολιάσω τί θέση σου στό «επαγγελματικά προβλή-ματα», «περί στράτευσης... και όχι κορπορατίστικων παι-σιών...» τών έλλήνων τεχνικών. Λυπάμαι ειλικρινά για τό όλί-σθημά σου τούτο, γιατί έγώ ξέρω: 1. 'Ότι την κατάντια της 'Αθή-νας και άλλων πόλεων θά μπο-ρούσαν ν' αποτρέψουν άν ήθε-λαν ουσιαστικά, οι έλληνες μηχαν-ικοί. Καί όμως δέν φταίει πάντα τό σύστημα(!!!)

2. 'Ότι ύποχρεώνονται έλληνες πυγχιούχοι της άλλοδαπής νά δι-δουν εξετάσεις (!!!) για νά εργα-στούν στή χώρα τους. Τά παρα-δείγματα καταντούν έξωφρενικά για την περίπτωση τεχνικών έκ τών 'Ανατολικών χωρών. Καί δέν κρίνω την περίπτωση Διδακτό-ρων και 'Υψηγητών της άλλοδα-πής... την άφήνω στην μεγαλοψυ-χία τών άγωνιστών μηχανικών...

3. 'Ότι από χρόνια υπάρχει ένας άνελέητος πόλεμος εις βάρος άλλων συναδέλφων· Χημικών, Φυσικών, Γεωλόγων... και πρόσ-φατα μέ τό ένιαιίο μισθολόγιο με-γάλη μερίδα του τεχνικού κόσμου άπέδειξε τόν έλιτίστικο (... μόνο για την 'Ελλάδα) χαρακτήρα του επαγγελματός της.

Για όλα τά παραπάνω νά μήν ξεχνάτε τό έξαιρετό άρθρο του 'Ανδ. Κόρτζ στο βιβλίο «Αυτό-κριτική της έπιστήμης» τί στιγμή μάλιστα πού και τό ΑΝΤΙ δημο-σίευσε μέρος του... εύκολα γινό-μαστε άγωνιστές (!!!) κατά την περίοδο τών «ισχνών άγελάδων».

Παν. Χρησιτίδης
'Αθήνα

ΑΝΤΙ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
'Αθήνα 601.
Τηλ: 732.713 - 732.819

● Έκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
● Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ
Δημοσθένους 153
Καλλιθέα

● Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΦΩΤΟΚΥΤΤΑΡΟ» ΕΠΕ
Βασ. 'Αλεξάνδρου 2, Χίλτον.
Τηλ. 748.314 - 713.604
● Έκτύπωση:
'Εργοστ. Γραφικών Τεχνών
Γ. ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΑΣ
'Ιασιού 5, Περιστέρι.

● Κάθε ένυπόγραφο άρθρο
έκφράζει την προσωπική
άποψη του συγγραφέα του.

● ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙ-
ΚΟΥ:
'Εξάμ. 260 δρχ. - 'Ετήσια 520
'Ετήσια 'Οργανισμών,
Τραπεζών, κ.λπ: 1.200 δρχ.
Για φοιτητές έκπτωση 15%.
● ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙ-
ΚΟΥ:

Εύρωπη - Μεσογ. χώρες:
έξάμηνη: άπλή δολ. 10
άεροπ. δολ. 13
έτήσια: άπλή δολ. 20
άεροπ. δολ. 25
Η.Π.Α. - Καναδάς - 'Αν. 'Ασία:
έξάμηνη: άπλή δολ. 10
άεροπ. δολ. 17
έτήσια: άπλή δολ. 20
άεροπ. δολ. 34
'Αυστραλία - 'Ωκεανία:
έξάμηνη: άπλή δολ. 10
άεροπ. δολ. 24
έτήσια: άπλή δολ. 20
άεροπ. δολ. 47
● 'Εμβάσματα, έπιταγές:
ΧΡΗΣΤΟ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ
Δημοχάρους 60, 'ΑΘΗΝΑ 601.
● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ δρχ. 20
● ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: ΤΙΜΗ 30 ΔΡ.

Κεντρική διάθεση:
● για τά βιβλιοπωλεία
της 'Αθήνας:
Στά γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732-713
● για τά βιβλιοπωλεία
Β. 'Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Ν. Κοτζιά· και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720,
Θεσ/νίκη

ΚΑΜΠΙΑΝΟΥ: ΠΟΙΗΜΑΤΑ

'Εκυκλοφόρησε σέ καλαί-σθητη έκδοση, συλλογή σατι-ρικών-άντιστασιακών και λυ-ρικών ποιημάτων του ποιητή Γαθρίλη Μιχ. Παπαδάκι, γνω-στού σάν ΚΑΜΠΙΑΝΟΥ, μέ προλεγόμενα του Καθηγητή του Πανεπιστημίου κ. 'Εμμαν. Πρωτοψάλτη.

Τά γραγούδια αυτά (τ' αντι-στασιακά), γράφτηκαν κατά τί περίοδο της Δικτατορίας. Είναι βαθιά Δημοκρατικά και τά διατρέχει μία καυτή σάτιρα κατά της τυραννίας. Τά λυ-ρικά ξεχωρίζουν γιατί διατη-ρούν ρίζες από τί Κρητική

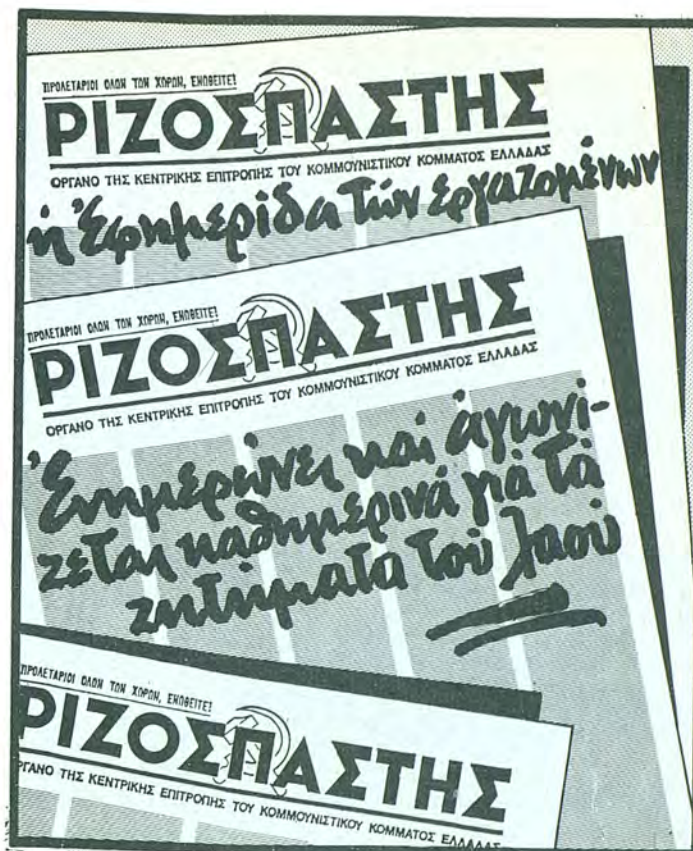
δημοτική μας ποίηση. 'Όλα εί-ναι στην παραδοσιακή μορφή, ζωντανά, άληθινά και καταλη-πτά.

Λουί Άραγκόν

Οι καμπάνες
της
Βασιλείας

Όδυσσέας

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΣΚΟΙ ΑΦΙΣΕΣ
ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

ΕΚΠΤΩΣΗ 30%

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ

ΚΩΛΕΤΤΗ ΚΑΙ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ
ΤΗΛ. 32.49.557

ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΓΑΛΛΙΑΣ

15+1
ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ

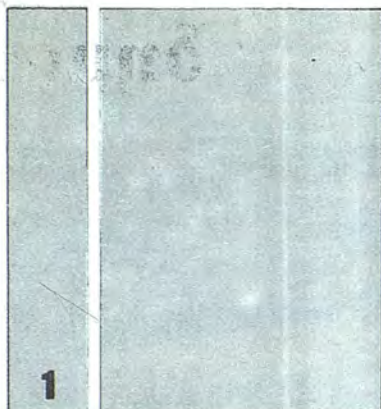
Παρά τό ότι ή λέξη αὐτοδιαχείριση ὑπῆρξε στό πρόγραμμα τοῦ γαλλικοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος ἀπό τό 1972, ὥστόσο, μόνο τόν Ἰού- νιο τοῦ 1975 μέ τίς «15 θέσεις γιά τήν αὐτοδια- χείριση», πού ὑιοθετήθηκαν στήν Ἐθνική Συν- ἑλευσή του, χαραχτήκαν τά γενικά χαρακτη- ριστικά τῆς σοσιαλιστικῆς αὐτοδιαχείρισης ὅπως τήν ἀντιλαμβάνεται τό Σ.Κ.Γ.

Οἱ «15 θέσεις γιά τήν αὐτοδιαχείριση» ἀπο- τελοῦν τό ἰδεολογικό ὑπόβαθρο τοῦ Σ.Κ.Γ. καί συγκεκριμενοποιοῦν τό πολιτικό του πρόγραμ- μα. Εἶναι μιά κριτική καί μιά ἀνάλυση τῆς σύγ- χρονης καπιταλιστικῆς κοινωνίας πού βρίσκε- ται σέ κρίση καί ταυτόχρονα τό σχέδιο τῆς αὐ- τοδιαχειριζόμενης σοσιαλιστικῆς κοινωνίας.

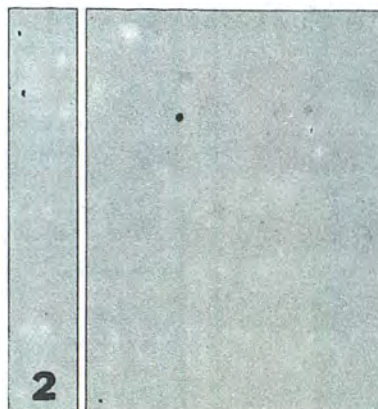
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ • ΑΘΗΝΑ • 1978

ΕΛΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ ΑΠΑΝΤΑ
ΣΚΛΗΡΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΓΙΑ ΜΙΚΡΗ ΖΩΗ
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

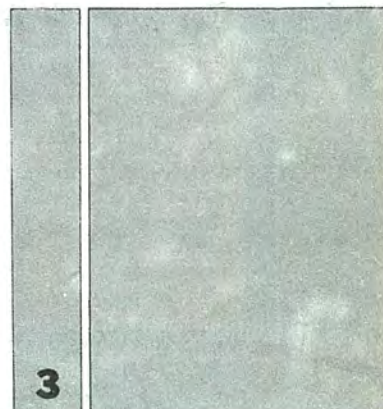
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ • ΑΘΗΝΑ • 1978

ΕΛΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ ΑΠΑΝΤΑ
ΓΩ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ
ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ • ΑΘΗΝΑ • 1978

ΕΛΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ ΑΠΑΝΤΑ
ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ • ΑΘΗΝΑ • 1978

4 ΛΟΥΜΠΕΝ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

5 ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΟΙ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΕΝΑΡΞΗ 21 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟΑ

2ος
ΧΡΟΝΟΣ

ΜΑΡΙΟΥ ΠΟΝΤΙΚΑ

ΘΕΑΤΕΣ